

Valsts kancelejai

GALA ZIŅOJUMS

Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas analīze un rekomendācijas

Projekts:

***Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas analīze un rekomendāciju izstrāde
Iepirkuma identifikācijas numurs MK VK 2010/17 ESF***

Saturs

Lietotie saīsinājumi un terminu skaidrojumi.....	5
[1] Darba uzdevums.....	6
[1.1] Informācijas avoti	7
[1.2] Analīzes kritēriji	7
[1.3] Analīzē ietvertie izvērtējuma aspekti.....	8
[1.4] Nodevumi.....	9
[2] Sākotnējā izlase un aptauja	10
[3] Sākotnējās aptaujas rezultāti.....	11
[4] Tālākas izpētes objekts	28
[5] Tālākas izpētes rezultāti	28
[5.1] Ekonomikas ministrija.....	28
[5.2] Izglītības un zinātnes ministrija	37
[5.3] Kultūras ministrija	43
[5.4] Zemkopības ministrija.....	61
[5.5] Veselības ministrija	65
[5.6] Valsts vides dienests	68
[5.7] Tiesu administrācija.....	77
[5.8] Nodarbinātības valsts aģentūra	82
[5.9] Veselības norēķinu centrs.....	86
[5.10] Zāļu valsts aģentūra	95
[5.11] Valsts izglītības satura centrs.....	96
[5.12] Valsts probācijas dienests	97
[5.13] Jēkabpils novada pašvaldība	103
[5.14] Bauskas novada pašvaldība	105
[5.15] Ventspils pilsētas pašvaldība.....	105
[6] Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas tipi	118
[6.1] Deleģējums citai publiskai personai	118
[6.2] Deleģējums privātpersonai	119
[6.3] Pilnvarojums privātpersonai.....	121
[7] Uzdevumu nodošanas juridiskā daba	122

[7.1]	Esošā prakse	122
[7.2]	Esošie normatīvajos aktos ietvertie deleģējumi	123
[8]	Uzdevumu nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, izvērtējumā ietvertie kritēriji	126
[9]	Pretendentu izvēles process.....	128
[10]	Uzdevumu izpildes tiesiskais ietvars	130
[11]	Uzdevumu finansēšanas mehānismi.....	130
[11.1]	Esošais tiesiskais regulējums	130
[11.2]	Pastāvošā prakse	132
[12]	Uzdevumu izpildes uzraudzības mehānisms.....	133
[13]	Risku un atbildības sadalījums, tā metodika	135
[14]	Nodotā uzdevuma priekšmeta konkretizācija, apraksta pakāpe	136
[15]	Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms deleģējuma izbeigšanas gadījumā	137
[16]	Deleģējuma periods, termiņš	137
[17]	Ārvalstu prakse - Austrija	139
[17.1]	Vispārīgs raksturojums	139
[17.2]	Tādu valsts pārvades uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu	141
[17.3]	Deleģēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli	142
[17.4]	Deleģēšanas juridiskā forma	142
[17.5]	Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi	143
[17.6]	Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti	144
[18]	Ārvalstu prakse - Vācija	147
[18.1]	Vispārīgs raksturojums	147
[18.2]	Tādu valsts pārvades uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu	148
[18.3]	Deleģēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli	149
[18.4]	Deleģēšanas juridiskā forma	149
[18.5]	Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi	149
[18.6]	Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti	150
[19]	Ārvalstu prakse - Lietuva	154
[19.1]	Tādu valsts pārvades uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu	154
[19.2]	Deleģēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli	155
[19.3]	Deleģēšanas juridiskā forma	155
[19.4]	Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi	157

[19.5]	Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti	157
[20]	Ārvalstu prakse - Igaunija	158
[20.1]	Tādu valsts pārvades uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu	158
[20.2]	Deleģēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli	159
[20.3]	Deleģēšanas juridiskā forma	159
[20.4]	Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi	161
[20.5]	Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti	161
[21]	Ārvalstu prakse - Somija	166
[21.1]	Tādu valsts pārvades uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu	166
[21.2]	Deleģēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli	166
[21.3]	Deleģēšanas juridiskā forma	167
[21.4]	Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi	168
[21.5]	Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti	169
[22]	Vispārīgo secinājumu kopsavilkums	172
[23]	Atsevišķi ar valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu saistīti teorētiskie jautājumi	178
[23.1]	Tādu valsts pārvades uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu	178
[23.2]	Deleģēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli	181
[23.3]	Deleģēšanas līguma un līdzdarbības līguma nošķiršana	184
[23.4]	Deleģēšanas juridiskā forma un valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas procesa juridisko tipu stiprās un vājās puses	187
[23.5]	Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi	197
[24]	Rekomendācijas	204
[24.1]	Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas process	204
[24.2]	Valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas procesa juridisko tipu stiprās un vājās puses	207
[24.3]	Metodoloģija uzdevumu izpildes efektivitātes novērtēšanai (deleģēšanas izdevīguma novērtēšanai)	207
[24.4]	Optimālais pretendenta izvēles process un iespējamie riski, līguma noslēgšana, nodotā uzdevuma īstenošanas uzraudzība ..	213
[24.5]	Izmaksu un naudas plūsmas organizācijas risinājumi	221
[25]	Pielikumi	Error! Bookmark not defined.
Aprobežojumi	Error! Bookmark not defined.	

Lietotie saīsinājumi un terminu skaidrojumi

Ziņojuma tekstā cita starpā ir lietoti šādi saīsinājumi un termini:

Saīsinājums, termins	Definīcija
VPIL	Valsts pārvaldes iekārtas likums
Izlase	Atbilstoši Nolikuma 3.1.1.punktam izstrādātā novērtējumam pakļauto iestāžu izlase, kas noteiktajā kārtībā saskaņota ar Pasūtītāju.
Sākotnējā izlase	Atbilstoši Nolikuma 3.1.1. 1) un 2) apakšpunkta prasībām sagatavota un ar Pasūtītāju saskaņota Iestāžu paplašināta izlase, kas izmantota sākotnējās aptaujas adresēšanai un uz kuras bāzes, to sašaurinot, izstrādāta Izlase
Nolikums	Iepirkuma (atbilstoši publisko iepirkumu likuma 8. ¹ panta kārtībai) valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas analīze un rekomendāciju izstrāde instrukcija (iepirkuma identifikācijas numurs MK VK 2010/17 ESF), ietverot visus tās pielikumus
Iestāde vai Iestādes	Ikvienu, visas vai jebkura no Izlasē iekļautajām valsts pārvaldes iestādēm, pašvaldībām vai valsts pārvaldes iestāžu padotībā esošām iestādēm un kapitālsabiedrībām
Ziņojums	Šis 1.starpziņojums, kas izstrādāts atbilstoši Nolikuma 3.1.punkta prasībām un Pasūtītāja norādēm

[1] Darba uzdevums

Valsts pārvaldes uzdevumu nodošana citām publisko tiesību personām un privātpersonām pēdējo gadu laikā visā pasaulē kļuvusi par ierastu metodi. Izvērtējot vairāku atšķirīgu līdzekļu klāstu un izvēloties konkrētajai situācijai atbilstošāko, šādā veidā noteiktos gadījumos iespējams samazināt uzdevuma īstenošanas izmaksas, uzlabot kvalitāti un celt procesu efektivitāti.

Uzdevumu nodošana ir vadības metode, kuras izmantošanai, pirmkārt, ir jāidentificē galvenie nodošanas iemesli. Lai gan pārvaldes uzdevuma nodošanas izmantošana reizēm sniedz izmaksu ietaupījumus – tas ne vienmēr ir uzdevumu nodošanas galvenais iemesls valsts pārvaldē. Lielāka efektivitāte ir mērķis un priekšnoteikums, bet iemesli valsts pārvaldes uzdevumu nodošanai ārvalsts pakalpojumā var būt arī šādi:

1. Nepieciešamo iemaņu vai kvalifikācijas trūkums iestādes pašu resursos
2. Nepieciešamība samazināt izmaksas
3. Nepieciešamība pēc uzdevuma nodrošināšanas elastīguma
4. Nepieciešamība pēc uzlabotas servisa kvalitātes, pieejamības
5. Iestādei nav tādas piekļuves tehnoloģijām, kādu var nodrošināt privātais sektors
6. Iestādi ietekmē politiskās stratēģijas izmaiņas, kas, savukārt, mazākā mērā skar privāto partneri
7. Nespēja sasniegt izvirzītos servisa kvalitātes standartus
8. Nepieciešamība pēc efektīvas piekļuves specifiskai informācijai
9. Risku dažādošana, pārdale

Lai gan ir iespējama valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšana ārējiem izpildītājiem, valsts pārvaldes iestādes nevar deleģēt atbildību par ietekmi un rezultātiem, kas radīsies uzdevumu veikšanas procesā. Tā kā uzdevuma izpilde ārpus iestādes ne vienmēr ļauj sasniegt labākus rezultātus nekā gadījumā, ja uzdevumi tiktu veikti ar iestādes pašas resursiem, ir būtiski pirms valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas novērtēt šādas nodošanas izdevīgumu un efektivitāti. Faktisko efektivitāti pēc būtības var noteikt tikai pēc uzdevuma īstenošanas – novērtējot pakāpi, kādā uzdevuma īstenošanas iegūtais galarezultāts sasniedz vēlamā, nepieciešamo un plānoto rezultātu (izpilda uzdevumu) salīdzinājumā ar resursu patēriņu. Tāpēc procesa stadijā pirms uzdevuma nodošanas ir būtiski izvēlēties precīzus kritērijus, kas ļautu ar augstu ticamības pakāpi paredzēt un novērtēt, vai pārvaldes uzdevuma nodošana būs izdevīgāka, proti, sniegs efektīvāku rezultātu, par tā īstenošanu iestādē pašā. Balstoties uz līdzšinējo pieredzi un situācijas izpēti, pētījuma mērķis ir veikt šādu valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas esošās prakses analīzi, savukārt pētījuma sākotnējie rezultāti ir atspoguļoti šajā Ziņojumā.

Pirmā posma darba uzdevums izriet no Nolikuma Tehniskās specifikācijas 3.1.punktā aprakstītajām darba īstenošanas prasībām un veicamajiem darbiem. Pirmā posma darba uzdevums darba īstenošanas sākotnējā stadijā cita starpā ietver Sākotnējās izlases sagatavošanu, saskaņošanu ar Pasūtītāju, un aptaujas anketas izstrādi pamatinformācijas iegūšanai no Sākotnējā izlasē iekļautajām Iestādēm, tās apkopošanu, analīzi un precizēšanu ar mērķi identificēt Iestādes un konkrētus valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumus, kas pakļaujami tālākai izpētei un analīzei.

Tālākam novērtējumam un detalizētākai esošās prakses izpētei pārvaldes uzdevumu nodošanā tika atlasīti atsevišķi subjekti, kuru prakse un noslēgtie līgumi ir sīkāk analizēti, tajā skaitā iegūstot informāciju tieši no pašām Iestādēm interviju formā un papildu dokumentu formā. Papildus tam tika veikta ārvalstu prakses un līdzšinējās pieredzes analīze vairākos aspektos atbilstoši Nolikuma Tehniskās specifikācijas 3.1.3.2.punkta prasībām.

Ziņojuma ietvaros izdarīti secinājumi un sniegti priekšlikumi problemātisko situāciju iespējamiem risinājumiem, kā arī tiesiskā regulējuma grozīšanai, savukārt Ziņojuma noslēgumā sniegtas rekomendācijas atbilstoši Nolikumā noteiktajām tēmām.

[1.1] Informācijas avoti

Datu iegūšanai Birojs veica publiski pieejamās informācijas analīzi, pēc iespējas izmantojot publiski pieejamos datu avotus par valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas procesiem, lai iespējami mazāk apgrūtinātu valsts pārvaldes iestādes ar informācijas vākšanu, kura ir jau pieejama. Lielā apmērā Birojs balstījās uz internetā publiski pieejamo informāciju un datiem Iestāžu mājas lapās, paļaujoties uz to precizitāti, aktualitāti un atbilstību. Tāpat Birojs pieprasīja informāciju no saistītajām ārvalstu institūcijām, iegūst informāciju ar Tieslietu ministrijas vai Pasūtītāja starpniecību, kā arī izmantoja savus sadarbības partnerus ārvalstīs, publikācijas, monogrāfijas, kā arī ārvalstu ekspertu viedokļus un citus datu avotus pēc nepieciešamības. Birojs saņēma informāciju no Iestādēm atbilžu formā uz tā sagatavoto aptaujas anketu. Tāpat Birojs organizēja tikšanās un veica intervijas ar detalizēti pētāmo valsts pārvaldes uzdevumu deleģējošo Iestāžu pārstāvjiem, vajadzības gadījumā pieprasot papildu dokumentus, informāciju un skaidrojumus.

[1.2] Analīzes kritēriji

Lai novērtētu pašreizējo valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas praksi Latvijā, veikti šādi nepieciešamās analīzes posmi:

- 1) Identificēti valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas tipi atbilstoši šādam iedalījumam:
 - I. Deleģējums citai publiskai personai:

- a. Likumā noteiktie gadījumi
 - b. Likumā tieši neregulētie gadījumi
 - II. Deleģējums privātpersonai:
 - a. Deleģējums, kas ietverts ārējā normatīvā aktā;
 - b. Deleģējums, kas balstīts uz ārējo normatīvo aktu, bet īstenots līguma formā:
 - i. Publiskās un privātās partnerības līgums
 - ii. Deleģēšanas līgums (pēc būtības)
 - III. Pilnvarojums privātpersonai:
 - a. Pilnvarojums, kas ietverts ārējā normatīvā aktā;
 - b. Līgumisks pilnvarojums: līdzdarbības līgums (pēc būtības)
- 2) Katram uzdevumu nodošanas gadījumam analizēta:
- a) uzdevumu nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem);
 - b) uzdevumu nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietvertie kritēriji;
 - c) pretendentu izvēles process;
 - d) uzdevumu izpildes tiesiskais ietvars (Ministru kabineta noteikumi, līgumi u.tml.);
 - e) uzdevumu finansēšanas mehānisms;
 - f) uzdevumu izpildes uzraudzības mehānisms;
 - g) risku un atbildības sadalījums, tā metodika;
 - h) nodotā uzdevuma priekšmeta konkretizācija, apraksta pietiekamība;
 - i) pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms deleģējuma izbeigšanas gadījumā
 - j) deleģējuma termiņš, periods.

[1.3] Analīzē ietvertie izvērtējuma aspekti

Novērtējumā turklāt ietverta arī atsevišķa teorētiski praktiska analīze, kas aptver šādus valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas aspektus:

- ▶ Tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu (riski, ieguvumi);
- ▶ Tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas pieļaujamība, kas saistīta ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli (riski, ieguvumi);
- ▶ Deleģēšanas līguma un līdzdarbības līguma nošķiršana;
- ▶ Deleģēšanas juridiskās forma – administratīvs akts, politisks lēmums, cits;

- ▶ Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi.

Katra no minētajiem aspektiem ietvaros iekļauta Latvijas situācijas analīze, kā arī vispārējā valstiesību un administratīvo tiesību teorija attiecīgajos aspektos. Minētie jautājumi, ciktāl tas ir bijis iespējami un atbilstoši, analizēti arī labās prakses izpētes ietvaros Vācijā, Austrijā, Lietuvā, Somijā un Igaunijā. Šo ārvalstu prakses aprakstos ietverti arī atsevišķi citi ar pārvaldes uzdevumu nodošanu saistīti tiesiskie jautājumi.

[1.4] Nodevumi

Projekta pirmā uzdevuma izpildes ietvaros tika sagatavoti divi Starpzīņojumi (iepriekš ar Pasūtītāju vienojoties par to iesniegšanas laiku) un Zīņojums par uzdevumu nodošanas procesa novērtējumu, kas ietver sekojošas rekomendācijas:

- 1) valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas procesa juridisko tipu stiprās un vājās puses;
- 2) metodoloģija uzdevumu izpildes efektivitātes novērtēšanai (deleģēšanas izdevīguma novērtēšanai);
- 3) optimālais pretendenta izvēles process un iespējamie riski, līguma noslēgšana, nodotā uzdevuma īstenošanas uzraudzība;
- 4) izmaksu un naudas plūsmas organizācijas risinājumi.

[2] Sākotnējā izlase un aptauja

Sākotnējā izlase tika sagatavota, atlasot Iestādes pēc šāda principa:

- 1) visas ministrijas, tai skaitā to padotības iestādes;
- 2) pašvaldības - astoņos novados pēc pretendenta izvēles (vēlams novads, kas ģeogrāfiski neatrodas blakus) un 2 republikas pilsētas (izņemot Rīgu)
- 3) vismaz trīs tādi valsts pārvaldes uzdevuma deleģējumi, kuros deleģējuma tiesiskās attiecības izsecināmas no normatīvo aktu regulējuma un faktiskajām attiecībām, bet kuri nav apzināti veidoti kā valsts pārvaldes uzdevumu deleģējumi;
- 4) vismaz 3 tādi līdzdarbības līgumi, kas pēc būtības atbilst līdzdarbības līgumam, bet ir nosaukti savādāk (sadarbības līgumi, sadarbības memorandi, deleģēšanas līgumi u.tml.),

kopā vismaz 25 analīzes objekti.

Ievērojot minētos principus, Sākotnējā izlasē tika iekļautas šādas Iestādes:

- 1) trīspadsmit ministrijas un to padotības iestādes;
- 2) četrpadsmit tādu novadu pašvaldības, kas ģeogrāfiski neatrodas blakus, bet to ģeogrāfiskā izklide nosedz gandrīz visu Latvijas teritoriju;
- 3) četras republikas nozīmes pilsētu pašvaldības, kas neatrodas vienā reģionā.

Ar Pasūtītāju saskaņotā Sākotnējā izlase kopā ietvēra 136 Iestādes (pilnu sarakstu skat. Pielikumā Nr.1), kam tika nosūtītas vēstules ar informācijas pieprasījumu aptaujas anketas formā (vēstules formu un anketas jautājumus skat. Pielikumā Nr.2), kas tāpat saskaņots ar Pasūtītāju. Aptaujas anketa izstrādāta, ietverot 15 jautājumus, kas veidoti pietiekoši vispārīgi un ar mērķi vienlaicīgi gan izzināt vispārēju, statistiski apstrādājamu datu kopu par pastāvošo situāciju Iestādēs attiecībā uz valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu, tās formām, juridiskajiem pamatiem un citiem aspektiem, gan, pakārtotā formā, arī izzināt Iestādēs pastāvošo izpratni par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas jēdzienu, deleģēšanas veidiem, līdzdarbību un tjpr. Šim nolūkam atsevišķi anketas jautājumi satur arī norādes uz sadarbību, ļaujot identificēt gadījumus, kuri varētu nebūt definēti kā valsts pārvaldes uzdevumu deleģējumi pašā Iestādē, piemēram, nosaukti par sadarbību, ietverti saprašanās memoranda formā vai tml., taču dziļākas analīzes rezultātā izrādās ietvert arī valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas elementus. Tāpat anketā ietverti arī jautājumi, kuru atbildēšana prasa no Iestādēm nošķirt valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumus publiskām personām un privātpersonām, vienlaicīgi apsverot arī katrai no šīm grupām piemērojamās uzdevumu nodošanas formas, priekšnoteikumus un pieļaujamo apmēru.

Kā būs redzams no turpmāk analizētajiem anketu rezultātiem, atsevišķu Iestāžu izpratne par valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu būtiski atšķiras no VPIL ietvertās definīcijas un izpratnes, tādējādi apkopotie anketu atbilžu dati ne vienmēr atspoguļo patieso situāciju Iestādē, bet lielākajā daļā gadījumu – Iestādes darbinieku un amatpersonu izpratni par pastāvošo situāciju Iestādē attiecībā uz tās kompetencē esošo valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu citām personām.

[3] Sākotnējās aptaujas rezultāti

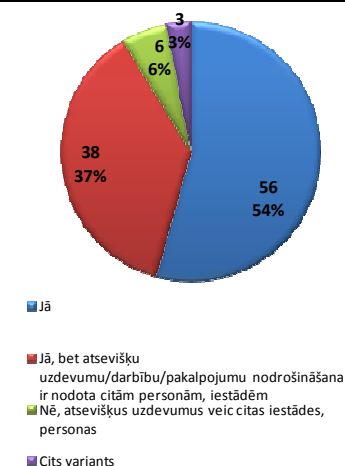
Sākotnējā aptauja tika izsūtīta 136 Iestādēm, atbildes tika saņemtas no 104 Iestādēm, tajā skaitā no atsevišķām Iestādēm arī vairāki aptaujas rezultāti, sīkāk iedalot tās pa jomām. Kopā 32 Iestādes neiesniedza atsevišķu anketu, taču sniedza mutisku vai rakstisku informāciju par apstākļiem, kuru dēļ anketas aizpildīšana tām nav lietderīga: Iestāde pēc būtības nav valsts pārvaldes iestāde, nedelegē nevienu valsts pārvaldes uzdevumu vai vispār neveic valsts pārvaldes uzdevumus. Lielākajā daļā gadījumu šādi atbilžu varianti saņemti no valsts kapitālsabiedrībām, kas ir ministriju padotībā, vai slimnīcām, skolām, muzejiem un tml.institūcijām.

Anketu rezultāti, kas ietver iestāžu pašu viedokli par valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas praksi iestādē, apkopoti atsevišķā tabulā (skat. Pielikums Nr.3). Turpmāk norādīts aptaujas rezultātu kopsavilkums atbilstoši uzdoto jautājumu secībai.

Vai Iestāde pati pilnībā īsteno visus uzdevumus, kas ietilpst tās funkcijās saskaņā ar nolikumu/reglamentu/citu Iestādes konstitutīvo tiesību aktu?

54% jeb vairāk kā puse no respondentiem ir sniegusi atbildi, ka Iestāde pati īsteno visus uzdevumus, kas ietilpst tās funkcijās. Tik liels to Iestāžu īpatsvars, kuras neveic valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu citām personām, varētu būt skaidrojams ar to, ka aptaujas adresāti ietvēra visas ministriju padotībā esošās institūcijas, no kurām ievērojams skaits ir valsts kapitālsabiedrības, slimnīcas un muzeji, no kuriem daļa vispār neveic valsts pārvaldes uzdevumus, bet otra daļa nav tiesīga un tām nav nepieciešamības nodot savā kompetencē esošo valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu citām personām.

37% no respondentiem ir norādījuši, ka pārsvarā visus uzdevumus, kas ietilpst to funkcijās, Iestāde veic pati, taču atsevišķu uzdevumu, darbību vai pakalpojumu nodrošināšana ir nodota citām personām.

Iestāžu funkcijas un atbilstošie uzdevumi, kuru īstenošanai pastāv sadarbība ar citām publiskām vai privātpersonām, vai kas deleģēti īstenošanai ārpus Iestādes (apkopotā tabulā)

Citām personām īstenošanai nodoto valsts pārvaldes uzdevumu sarakstu, lūdzu, skatīt pievienotajā tabulā (Pielikums Nr.4). Kopumā uzdevumus, kuru īstenošanai pastāv sadarbība ar citām publiskām vai privātpersonām, vai kas deleģēti īstenošanai ārpus Iestādes, norādījušas 48 Iestādes.

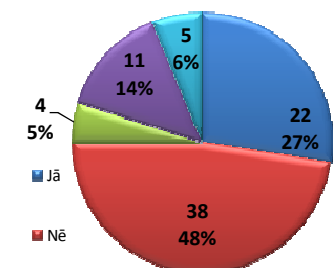
Apmaksas veikšana par citu iestāžu, personu īstenotajiem pārvaldes uzdevumiem

Saskaņā ar aptaujas rezultātu apkopojumu 48% no atbildi sniegušajām Iestādēm ir norādījušas, ka tās neveic apmaksu par citu iestāžu vai personu īstenotajiem pārvaldes uzdevumiem, savukārt 14% gadījumu apmaksu veic pakalpojuma saņēmējs, maksājot par saņemto pakalpojumu, tādējādi sedzot valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanas izmaksas gadījumos, kad šos uzdevumus neveic Iestāde pati.

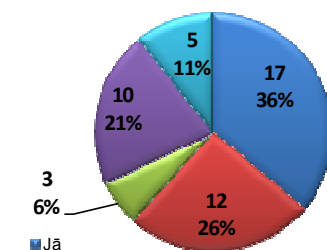
27% no atbildējušajām Iestādēm pašas apmaksā nodoto valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanu, vienlaicīgi tas veido 34% (16 no 47 Iestādēm) no tām Iestādēm, kuras atbildējušas, ka ne visus tām uzdotos valsts pārvaldes uzdevumus veic pašas.

Vērtējot aptaujas rezultātus, jāņem vērā, ka atbilžu kopsummu veido nevis Iestāžu, bet gan Iestāžu identificēto dažādo uzdevumu nodošanas gadījumu kopskaits, ar to saprotot, ka gadījumos, kad vienā iestādē pastāv, piemēram, divi uzdevumu nodošanas gadījumi ar dažādiem finansēšanas mehānismiem, aptaujas rezultātos šie atšķirīgie finansēšanas mehānismi fiksēti pie diviem atbilžu variantiem.

Veicot aptaujas rezultātu un sniegto atbilžu detalizētāku analīzi, secināms, ka precīzākas pašreizējās situācijas attēlošanai apkopotie anketu rezultāti būtu koriģējami. Proti, Iestādes, kas pilnībā īsteno visus uzdevumus, kas ietilpst to funkcijās, atsevišķos gadījumos ir sniegušas atbildes arī citiem anketas jautājumiem. Tādējādi kopsavilkumā pie rezultātiem par uzdevumu finansēšanas mehānismu tiek pieskaitīti arī gadījumi, kad uzdevumu nodošana faktiski netiek realizēta. Atbilstoši koriģējot aptaujas rezultātus, redzams, ka tādu gadījumu procentuālais apjoms, kad Iestāde pati veic apmaksu par citu personu īstenotajiem uzdevumiem, veido 36% no kopējā gadījumu skaita. Pēc detalizētākas analīzes no iepriekš dotā gadījumu kopskaita, kad

■ Nē, lai gan atsevišķus iestādes uzdevumus veic citas iestādes, personas, samaksa par to nav paredzēta
 ■ Apmaksu veic pakalpojuma saņēmējs, maksājot par saņemto pakalpojumu
 ■ Cits variants

■ Nē, atsevišķus uzdevumus veic citas iestādes, personas, samaksa nav paredzēta
 ■ Apmaksu veic pakalpojuma saņēmējs, maksājot par saņemto pakalpojumu
 ■ Cits variants

Iestādes neveic apmaksu par citu peronu īstenotajiem uzdevumiem, tikai 12 un 3 gadījumi jeb 26% un 6% no gadījumu kopskaita varētu būt attiecināmi uz uzdevumu nodošanas gadījumiem. Taču arī šajā gadījumā būtu jāņem vērā Iestāžu subjektīvais vērtējums par uzdevumu deleģēšanas definējumu.

Bez aptaujas anketā norādītajiem atbilžu variantiem, Iestādes ir fiksējušas arī šādus citus valsts pārvaldes nodoto uzdevumu finansēšanas mehānismus:

- Tieslietu ministrija: dotācija no valsts budžeta nav paredzēta, bet ar pārvaldes uzdevuma izpildi saistītās izmaksas tiek segtas no Iestādes, kas pilda uzdevumu, pašu ieņēmumiem. Minētais finansēšanas mehānisms attiecināms uz 2003.gada 29.aprīļa Ministru kabineta noteikumu Nr.243 „Tieslietu ministrijas nolikums” 4.2. punktā minētā uzdevuma „nodrošināt valsts oficiālo publikāciju un tās informācijas sistematizēšanu (tai skaitā tiesību aktu konsolidāciju)” izpildi, kuru realizē Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vēstnesis”.
- Valsts aģentūra „Latvijas Infektoloģijas centrs”: apmaksu netiek veikta, bet tiek nodrošināti darba izpildei nepieciešamie materiāli (medicīnas preces). Finansēšanas mehānisms attiecināms uz 2009.gada 30.jūnija Ministru kabineta rīkojumu Nr. 437 „Par Cilvēka imūndeficīta vīrusa (HIV) infekcijas izplatības ierobežošanas programmu 2009.-2013.gadam”, saskaņā ar kuru ir izveidoti HIV profilakses punkti 14 pašvaldībās, tajos nodrošinot šļirču apmaiņu, konsultēšanu un HIV testēšanu, kā arī informācijas izplatīšanu.
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija: uzdevumu veikšana iespējama, ja persona piekrīt to veikt bez apmaksas. Tikai atsevišķu uzdevumu veikšana tiek apmaksāta (objektu apzināšana, izpēte). Finansēšanas mehānisms pēc būtības pielīdzināms gadījumiem, kad Iestāde neveic apmaksu par citu personu īstenotajiem pārvaldes uzdevumiem.

Finansēšanas mehānismi var tikt analizēti atkarībā no pilnvarotās personas jeb valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas subjekta. Tādējādi secināms, ka privātpersonām un publiskām personām deleģēto uzdevumu finansēšanai tiek izmantoti atšķirīgi modeļi. Vērtējot apkopojuma rezultātus, jāņem vērā, ka gadījumos, kad anketās ir norādīts viens finansēšanas mehānisms, bet kā pilnvarotās personas fiksētas gan privātpersonas, gan publiskās personas, faktiski finansēšanas mehānismi var būt atšķirīgi, kas skaidrojams ar dažādo anketu aizpildīšanas detalizāciju.

Saskaņā ar aptaujas anketās norādīto identificējami šādi biežāk izmantotie finansēšanas modeļi:

- Uzdevuma izpilde nodota **privātpersonai** un **apmaksu veic pakalpojuma saņēmējs**. *Piemērs*: Maksātnespējas administratoru sertificēšanas uzdevums, kas deleģēts biedrībai „Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija” un par ko samaksa tiek iekasēta atbilstoši 2010.gada 26.oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.1002 „Noteikumi par biedrības "Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija" valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”; Izglītības un zinātnes ministrijas deleģējums nodibinājumam „Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs”, kura ietvaros nodibinājuma pakalpojumus par akreditāciju apmaksā augstskolas un koledžas;

- uzdevuma izpilde nodota **publiskai personai** un **apmaksu veic pakalpojuma saņēmējs**. *Piemērs*: Saskaņā ar Civilstāvokļa aktu likuma 2.panta pirmo daļu civilstāvokļa aktu reģistrācija ir valsts deleģēta funkcija pašvaldību dzimtsarakstu nodaļām;
- uzdevuma izpilde nodota **privātpersonai**, bet **samaksa par uzdevuma izpildi netiek paredzēta**. *Piemērs*: Valsts vides dienesta pilnvarojums biedrībai „Latvijas Makšķernieku asociācija” par sabiedrisko vides inspektoru apmācību veikšanu un kvalifikācijas celšanu;
- **Iestāde veic apmaksu** par **privātpersonu** īstenotajiem pārvaldes uzdevumiem: *Piemērs*: Tiesnešu un tiesu darbinieku apmācību uz līdzdarbības līguma pamata īsteno nodibinājums „Latvijas Tiesnešu mācību centrs”, par to saņemot atlīdzību no Tiesu administrācijas. Šādu gadījumu ir salīdzinoši visvairāk.

Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumu skaits un veidi, kādi pastāv Iestādē

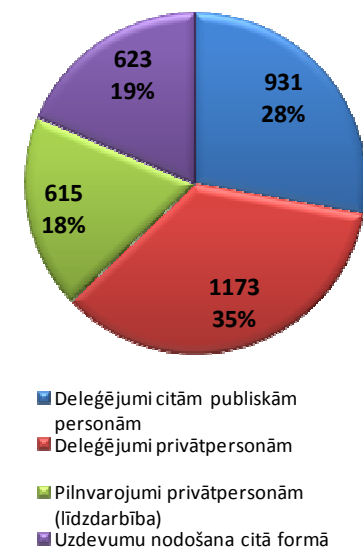
Apkopojot aptaujas rezultātus par valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas skaitu Iestādēs, konstatējams, ka statistiskie rezultāti ietver salīdzinoši daudzskaitlīgus rādītājus. Piemēram, identificēts 931 deleģējums citām publiskām personām un 1173 deleģējumi privātpersonām.

Tajā pašā laikā šī jautājuma atbilžu apkopotie rezultāti būtu koriģējami, ievērojot apstākli, ka atsevišķās Iestādēs tika identificēts liels skaits vienveidīgu deleģējumu vai valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanas pilnvarojumu, kas tādējādi padara to sniegtās atbildes relatīvi nesalīdzināmas ar pārējo Iestāžu atbildēm, kurās ir viens vai daži deleģējumi, kuru juridiskais vai finansiālais būtiskums ir vienlīdz nozīmīgs. Tāpat būtu jāņem vērā, ka diagrammā ietvertie rezultāti atspoguļo Iestāžu subjektīvo viedokli gan par valsts pārvaldes uzdevumu deleģējumu vai pilnvarojumu skaitu, gan subjektiem (privātpersona vai publiska persona).

Analizējot konkrētu anketu atbildes, iespējams konstatēt šādus skaita ziņā ievērojamākos valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumus (pašu Iestāžu izpētē):

Deleģējumi citām publiskām personām

Zāļu valsts aģentūra: 764 deleģējumi – zāļu reģistrācijas savstarpējās atzišanas procedūra (pieteikumi savstarpējās atzišanas procedūrai (MRP), ko saskaņā ar ES regulām un direktīvām veic dalībvalstu kompetentās institūcijas, savstarpēji sadarbojoties). Zāļu valsts aģentūra kopš 2004.gada ir iesaistīta praktiskā sadarbībā ar citu valstu kompetentajām institūcijām. Daļa no procedūrām pamatojas uz ES Regulu, Direktīvu un Ministru kabineta noteikumu regulējumu, daļa ir brīvprātīga sadarbība un darba

dalīšana, ko organizē, koordinē un uzrauga Zāļu aģentūru vadītāji. Analizējot anketā minētos deleģējumu gadījumus, jākonstatē, ka aprakstītās procedūras neietver valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu pēc būtības, bet gan ir vērtējamas kā sadarbība starp dažādu dalībvalstu kompetentajām institūcijām, kuru sadarbības pamatu noteic normatīvie akti.

Valsts aģentūra „Latvijas infektoloģijas centrs”: 14 deleģējumi – pašvaldību sociālajiem dienestiem (saistībā ar HIV izplatīšanas ierobežošanu ir izveidoti HIV profilakses punkti šajās pašvaldībās), balstoties uz Ministru kabineta 2009.gada 30.jūnija rīkojuma Nr. 437 „Par Cilvēka imūndeficīta vīrusa (HIV) infekcijas izplatības ierobežošanas programmu 2009.-2013.gadam” 1.punktu. Centrs anketā ir norādījis, ka pašvaldību sociālajiem dienestiem tiek uzticēta atsevišķu darbību veikšana Centra kompetences laukā.

Zemkopības ministrija: 53 deleģējumi – ļoti plašs iestāžu un deleģējumu uzskaitījums, kur no visiem norādītajiem daļa varētu arī neatbilst valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas kritērijiem, būtībai (sarakstu skat.tabulā)

Saldus novada pašvaldība: 57 deleģējumi – skaits ietver arī 42 pašvaldības izveidotas iestādes (no anketas datiem redzams, ka aprēķins ietvēris arī visas pašvaldības izglītības un pirmskolas izglītības iestādes un tml.), 2 pašvaldības aģentūras, 13 pagastu pārvaldes.

Deleģējumi privātpersonām

Izglītības kvalitātes valsts dienests: 840 – līdzdarbības līgumi ar fiziskām personām (darbība izglītības iestāžu un programmu akreditēšanas komisijā saskaņā ar 2010.gada 14.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr.852 "Kārtība, kādā akreditē vispārējās un profesionālās izglītības programmas, izglītības iestādes un eksaminācijas centrus" 12.punktu)

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra: 32 – sadarbības līgumi ar kredītiestādēm, VAS „Latvijas pasts”, kuri ne vienmēr var tikt uzskatīti par vasts pārvaldes uzdevumu nodošanu pēc būtības

Valsts vides dienests: 201 – deleģējumi fiziskām personām attiecībā uz kontroles veikšanu (sīkāk.lūdzu skat.detalizētās izpētes ietvaros izstrādāto tabulu attiecībā uz Valsts vides dienestu)

Zemkopības ministrija: 26 – ļoti plašs iestāžu un deleģējumu uzskaitījums, kur no visiem norādītajiem daļa varētu arī neatbilst valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas kritērijiem, būtībai (sarakstu skat.tabulā)

Saldus novada pašvaldība: 17 - 5 kapitālsabiedrības, kurās Saldus novada pašvaldība ir 100% kapitāldaļu turētājs; 1 kapitālsabiedrība ar 2/3 kapitāldaļu turējumu; 1 Līgums ar privāto SIA "Oposums" par suņu/kaķu patversmi un dzīvnieku izķeršanu; 1 savstarpējo norēķinu līgums ar privāto pirmskolas izglītības iestādi "Asniņš" par pirmskolas vecuma bērnu audzināšanas pakalpojumiem; 1 līgums ar SIA "Mērniecības Datu Centrs" par augstas detalizācijastopogrāfiskās informācijas datu bāzes izveidi un uzturēšanu; 8 biedrības un nodibinājumi (sarakstu skat.tabulā).

Pilnvarojumi privātpersonām

Pārtikas un veterinārais dienests: 600 – sadarbības līgumi ar veterinārārstiem par dzīvnieku infekcijas slimību apkarošanu atbilstoši Veterinārmedicīnas likuma 4.panta otrās daļas 6., 7.punktiem un 18.panta pirmajai daļai.

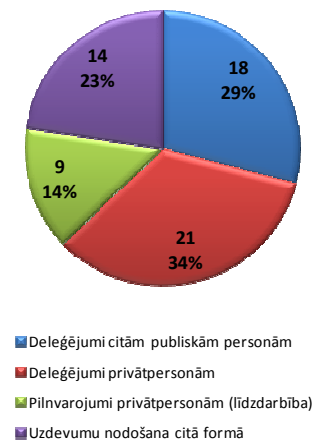
Uzdevumu nodošana citā formā

Zāļu valsts aģentūra: 530 – dokumentācijas ekspertīzes veikšana, kas vērtējama kā pakalpojuma (ekspertu pakalpojumi) iepirkums.

Ekonomikas ministrija: 36 – atbilstoši anketas norādei, kas nav sīkāk atšifrēta, taču acīmredzami ietver arī sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām un citas sabiedrības iesaistīšanas formas, kas nav tieši saistāmas ar valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija: 21 – uz normatīva akta pamata citām publiskām personām valsts pārvaldes uzdevumi nodoti 3 gadījumos; uz Inspekcijas pārvaldes lēmuma pamata - 7 gadījumos, veidojot ekspertu padomes, kurās darbojas 50 kultūras mantojuma dažādu jomu eksperti (arheoloģija, vēsture, mākslas vēsture, restaurācija arhitektūra u.c.); uz līguma pamata valsts pārvaldes uzdevumi nodoti 11 gadījumos. Šī atbilde acīmredzami satur uzdevumu nodošanas juridiskā pamata kritēriju, kas pēc būtības precīzi neatbilst jautājuma formulējumam, kas ietver sevī valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas tipoloģiju.

Ievērojot iepriekš minēto un atbilstoši koriģējot anketu rezultātus, t.i., minēto Iestāžu norādīto valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumu skaitu katram atbilstošam variantam ieskaitot kā vienu vienotu valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumu, iegūstama šāda diagramma (skat.attēlu lapas labajā pusē): valsts pārvaldes uzdevumi deleģēti citām publiskām personām 29% gadījumos, privātpersonām 34% gadījumos, līdzdarbības līgumi slēgti 14% gadījumos, savukārt 23% gadījumos jeb 14 gadījumos valsts pārvaldes uzdevumu nodošana notikusi citā formā.

Personas, kurām Iestāde ir nodevusi/deleģējusi kādu savu valsts pārvaldes uzdevumu.

Personu sarakstu, kurām Iestādes nodevušas īstenošanai valsts pārvaldes uzdevumus, lūdzu, skatīt pievienotajā tabulā (Pielikums Nr.4).

Deleģējuma pamats, ja pārvaldes uzdevuma īstenošana deleģēta vai citādi nodota citai publiskai personai.

Gadījumos, kad valsts pārvaldes uzdevumi nodoti citām publiskām personām, 44% tas ir veikts uz likuma pamata un likumā npoteiktajos gadījumos, 16% gadījumos uz citu normatīvo aktu pamata, kas attiecīgi ir speciālie normatīvie akti (MK noteikumi, turklāt tādi, kas lielākajā daļā gadījumu vienīgi papildina vai konkretizē likumā ietvertu regulējumu un deleģējumu). 10 gadījumos jeb 31% uzdevums nodots uz sadarbības līguma pamata, kas, padziļināti analizējot, nereti ir izrādījies tāds līgums, kas pēc būtības neietver valsts pārvaldes

uzdevuma nodošanu pilnībā, bet gan vienota uzdevuma kopēju izpildi, Iestādēm savstarpēji sadarbojoties (piemēram, Jaunatnes dziesmu un deju svētku organizēšanā un tml.).

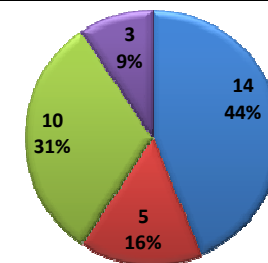
3 gadījumos Iestādes ir norādījušas, ka valsts pārvaldes uzdevuma nodošana citai publiskai personai izveidojusies prakses rezultātā un nav normatīvi regulēta. Vides pārraudzības valsts birojs šādu atbildi norādījis attiecībā uz grāmatvedības pakalpojumu sniegšanu, ko birojam vispārējā atbalsta funkciju ietvaros sniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, un kuras pamatā bijusi ministrijas vēlme un nepieciešamība optimizēt finanšu līdzekļu izlietošanu ministrijas un to padotībā esošajās iestādēs, t.sk. optimizējot grāmatvedības pakalpojumus. Tāpat minēto atbildes variantu norādījusi arī Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra un Zemkopības ministrija.

Deleģējuma pamats, ja pārvaldes uzdevuma īstenošana nodota privātpersonai.

Deleģējot valsts pārvaldes uzdevumus privātpersonai, 23 jeb 46% gadījumu tā pamats ir ārējs normatīvs akts, bet 9 no šiem gadījumiem ārējs normatīvs akts norādīts kopā ar atbildi „deleģēšanas līgums”, „līdzdarbības līgums” vai „cits” līgums, kas dod pamatu secinājumam, ka šajos gadījumos papildus likumiskam deleģējumam vai tā pieļaujamībai Iestādes slēdz līgumus ar attiecīgajām privātpersonām.

Tajā pašā laikā nevar izslēgt, ka daļa no respondentiem ir snieguši npilnīgas atbildes, norādot vienīgi, piemēram, Iestādes noslēgtu līdzdarbības līgumu, taču, pat gadījumā, kad tam eksistē speciālais normatīvais regulējums, nenorādot atbildi „ārējs normatīvs akts”. Tādējādi jāsecina, ka deleģējumi, kas pamatoti ar ārēju normatīvo aktu, ir vairāk, kā tikai 46%, un vienlaicīgi – ne visos gadījumos, kad deleģējums ir ietverts ārējā normatīvajā aktā, Iestādes papildus vēl slēdz arī deleģējuma vai cita veida līgumu ar attiecīgo privātpersonu.

Publiskās un privātās partnerības līgums kā deleģējuma pamats, jeb, precīzāk – deleģējuma forma, norādīts vienā gadījumā (Jelgavas novada dome).

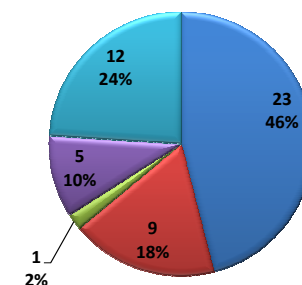

■ Likumā noteiktie gadījumi

■ Citā normatīvā aktā noteikti gadījumi

■ Sadarbības līgums

■ Normatīvi tieši neregulēti gadījumi vai prakses rezultātā izveidojusies situācija, kurā pārvaldes uzdevumus īsteno kāda cita persona

■ Ārējs normatīvs akts

■ Deleģēšanas līgums

■ Publiskās un privātās partnerības līgums

■ Līdzdarbības līgums

■ Cits

Formas, kādās izteikta vienošanās par sadarbību/deleģēšanu publiskai personai vai privātpersonai

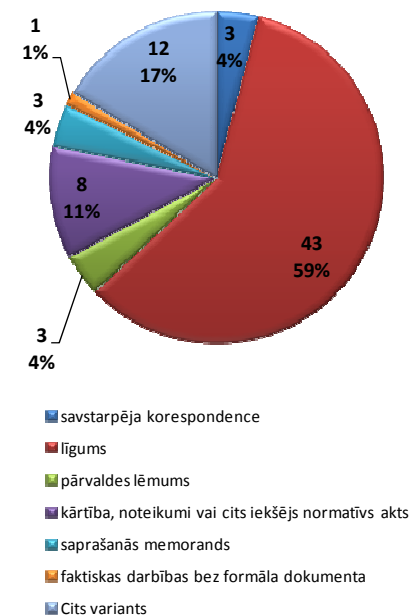
59% gadījumu sadarbības forma ir līgums, kas sevī varētu ietvert ne tikai deleģēšanas līgumus, bet arī sadarbības līgumus, līdzdarbības līgumus un dažādu citu nosaukumu/veidu līgumus, kādā Iestāde nostiprina sadarbības pamatprincipus ar trešajām personām vai citām iestādēm, un kas aptver ne vien valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu un privātpersonu pilnvarošānu, bet arī vispārējo sadarbību valsts pārvaldē un sadarbību ar privātpersonām bez valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas.

Pārvaldes lēmums kā sadarbības fiksēšanas forma norādīta 3 gadījumos (Saldus novada pašvaldība, Rēzeknes novada pašvaldība, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija), nereti ar to domājot dažāda veida rīkojumus par ekspertu grupu vai komisiju izveidi, kuras sastāvā darbojas ne tikai attiecīgās Iestādes amatpersonas, bet tiek piesaistītas arī privātpersonas vai eksperti no citām Iestādēm.

11% jeb 8 gadījumos no visiem aptaujātajiem vienošanās par sadarbību vai deleģēšanu izteikta iekšējā Iestādes normatīvajā aktā, taču šī atbilde vienmēr ir kombinēta ar kādu no pārējām – līgums, saprašanās memorands vai cita veida vienošanās. Proti, ar iekšēju normatīvu aktu Iestādes nereti sīkāk un detalizētāk regulē kādas funkcijas vai valsts pārvaldes uzdevuma izpildes kārtību un gadījumos, kad viss vai daļa no attiecīgā uzdevuma ir nodota citam subjektam, arī veidu, kādā Iestāde sadarbojas ar deleģēšanas subjektu, veic uzdevuma izpildes uzraudzību, kontroli un tamlīdzīgus detalizētākus procesus, kas var arī nebūt pilnībā atspoguļoti līgumā ar deleģēšanas subjektu, ja tādu vispār tiek paredzēts slēgts.

Saprašanās memorands kā deleģēšanas forma ir norādīta trīs Iestādēs:

- Zāļu valsts aģentūrā: saprašanās memorands (*Memorandum of Understanding*) ir viena no formām, kādā Aģentūra nostiprina attiecības ar citu ES dalībvalstu kompetentajām institūcijām saistībā ar normatīvi noteikto starptautisko sadarbību zāļu reģistrācijas un atzīšanas jomā;
- Valsts izglītības satura centrā: faktiski – Nodomu protokols ar Pārtikas un veterināro dienestu saistībā ar kopīgām darbībām skolu jauniešu informēšanā par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar higiēnas, pārtikas un dzīvnieku veselības jautājumiem, kā arī Saprašanās memorands ar „Sorosa fonds Latvija” par savstarpējo sadarbību ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas veicināšanā Izglītības iniciatīvu centra projekta „Kvalitatīva iekļaujoša izglītība bērniem ar īpašām vajadzībām” ietvaros.
- Izglītības ministrija: Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memorands (<http://www.nvo.lv/coop.php?lang=lv&id=41>)

Faktiskās darbības bez formāla dokumenta kā veidu, kādā tiek organizēta sadarbība ar citām Iestādēm vai privātpersonām, norādījis viens respondents - Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrs saistībā ar savas darbības veikšanu, sadarbojoties ar pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām Dziesmu svētku procesa nodrošināšanai nepieciešamo pasākumu organizēšanā.

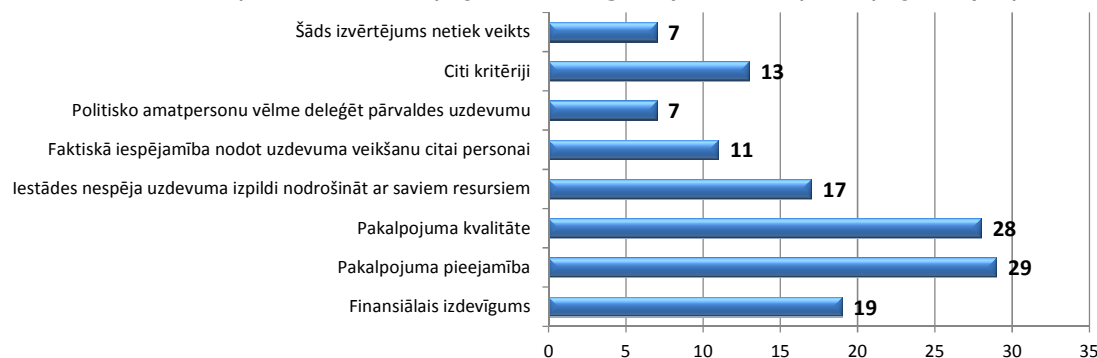
Formas, kādās Iestāde īsteno regulāru, pastāvīgu sadarbību ar privātpersonām (sabiedriskām organizācijām, biedrībām, profesionālajām apvienībām un tml.) un kas neietver privātpersonas tiesības sagatavot vai pieņemt pārvaldes lēmumus

No 17 respondentiem, kuri norādījuši atbildes, kas ļauj secināt, ka šajās Iestādēs tiek īstenota regulāra, pastāvīga sadarbība ar privātpersonām, kas neietver privātpersonas tiesības sagatavot vai pieņemt pārvaldes lēmumus, 6 gadījumos šī sadarbība tiek īstenota uz līdzdarbības līgumu pamata. Trīs gadījumos šāda sadarbība tiek veidota, pamatojoties uz pilnvarojumu, kas ietverts normatīvajā aktā, attiecīgi neslēdzot papildu līdzdarbības līgumus vai citas formas vienošanās ar attiecīgajām privātpersonām (Rēzeknes novada pašvaldība, Zemkopības ministrija, Aizsardzības ministrija). Pārējos gadījumos norādīta cita forma sadarbības fiksēšanai (vienošanās, sadarbības memorands, rīkojums, tml.). Jāņem vērā, ka zināma daļa no šīs atbildes norādījušajām Iestādēm, iespējams, veic sadarbību ar privātpersonām līdzdarbības veidā, taču vēsturisku vai citu apstākļu dēļ attiecīgie līgumi tikuši noslēgti ar atšķirīgiem nosaukumiem, nav vispār noslēgti, vai sadarbība tiek īstenota uz citiem pamatiem.

Kritēriji, pēc kādiem Iestādē tiek noteikts, vai pārvaldes uzdevumu nepieciešams/iespējams deleģēt (nodot ārpalpojuma), proti, deleģēšanas paredzamā efektivitāte

Divi būtiskākie kritēriji, ko Iestādes norādījušas kā tādas, ko tās izmanto valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas paredzamās efektivitātes noteikšanai, ir pakalpojuma kvalitāte un pakalpojuma pieejamība. Tikai trešajā vietā pēc atbilžu biežuma ierindojas finansiālā izdevīguma kritērijs.

Būtisks iemesls, lai Iestāde izšķirtos par valsts pārvaldes uzdevuma nodošanu, ir tas, ka Iestāde pati ar saviem resursiem nespēj nodrošināt uzdevuma izpildi.

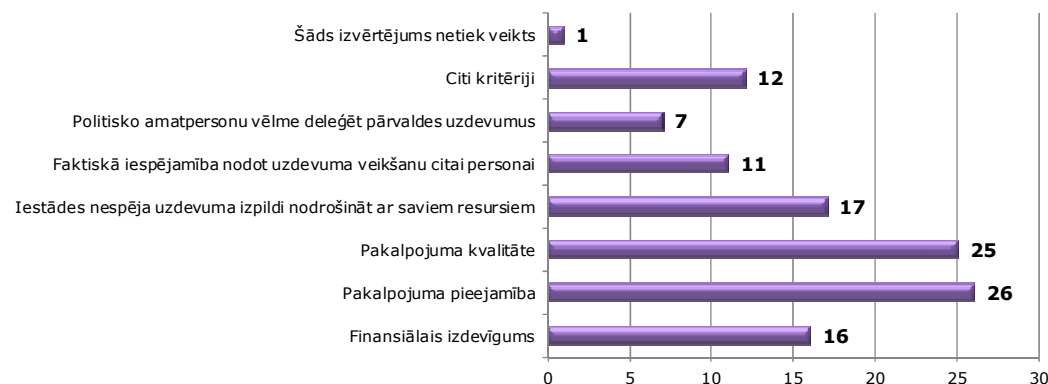

Šāds iemesls gan nav uzskatāms par kritēriju, lai noteikti deleģēšanas paredzamo efektivitāti pēc būtības, tomēr nereti tas patiešām ir bijis Iestādes noteicošais faktors sadarbības meklēšanai un attīstīšanai ar nevalstiskajām organizācijām, kuras attiecīgā uzdevuma izpildē ir ieinteresētas, turklāt uzņemas veikt to bez budžeta finansējuma vai jebkādiem citiem papildu maksājumiem no Iestādes vai pakalpojuma saņēmēja puses.

7 gadījumos kā deleģēšanas izvēles pamatojums norādīta politisko amatpersonu vēlme deleģēt pārvaldes uzdevumu, kas tādējādi acīmredzami izslēdz iespēju vai nepieciešamību izvērtēt valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas *ex ante* efektivitāti. Tāpat 7 gadījumos Iestādes tieši atzinušas, ka efektivitātes izvērtējums pirms valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas netiek veikts.

Veicot sniegto atbildžu detalizētāku analīzi, secināms, ka precīzākas pašreizējās situācijas attēlošanai **apkopotie rezultāti būtu koriģējami**, no atbildžu kopskaita izslēdzot Iestādes, kuras pašas pilnībā īsteno visus uzdevumus.

Pēc veiktajām korekcijām redzams, ka joprojām kā noteicošākie kritēriji lēmuma pieņemšanai norādīti pakalpojuma pieejamība un kvalitāte. Nozīmīgs kritērijs arī pēc datu koriģēšanas ir Iestādes faktiskā nespēja uzdevuma izpildi nodrošināt ar saviem resursiem, kas var ietvert kā finanšu, tā arī cilvēkresursu, kompetenču, kvalifikācijas trūkumu u.c. faktorus. Pēc datu koriģēšanas tikai vienā gadījumā tiek norādīts, ka uzdevuma nodošanas efektivitātes izvērtējums nav veikts.

Bez aptaujas anketā norādītajiem atbildžu variantiem, Iestādes ir fiksējušas arī **citus kritērijus, kas ir bijuši būtiski, izvērtējot uzdevumu nodošanas iespējamību un nepieciešamību**:

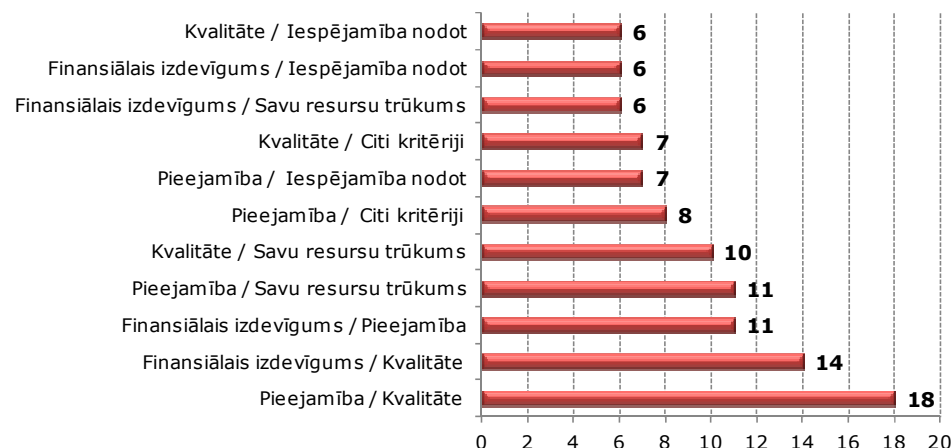
- Sabiedrības līdzdalība un iesaistīšana (Valsts izglītības un saturs centrs, Valsts probācijas dienests).
- Darbs ar ierobežotas pieejamības informāciju (LR Veselības ministrija).
- Personu ar atbilstošu izglītību un profesionālo kvalifikāciju nepieciešamība, izvairīšanās no interešu konflikta (Pārtikas un veterinārais dienests – līgumi praktizējošiem veterinārārstiem).

- Politikas plānošanas dokumentu nosacījumi (Valsts aģentūra "Latvijas Infektoloģijas centrs" – Ministru kabineta rīkojums Nr. 437 „Par Cilvēka imūndeficīta vīrusa (HIV) infekcijas izplatības ierobežošanas programmu 2009.-2013.gadam”)

Analīzes rezultātā iespējams identificēt biežāk sastopamās kritēriju kombinācijas, kas var tikt izmantotas izvērtējuma veikšanā dažādos uzdevumu nodošanas gadījumos. Pēc aptaujas anketās norādītā visbiežāk izvērtējuma veikšanā kopā izmantoti pakalpojuma pieejamības un pakalpojuma kvalitātes kritēriji (18 gadījumi), tāpat bieži norādītā finansiālā izdevīguma un pakalpojuma kvalitātes kritēriju kombinācija (14 gadījumi), ļaujot secināt, ka saskaņā ar sniegtajām atbildēm pakalpojuma kvalitātes kritērijs tiek izvirzīts kā viens no būtiskākajiem izvērtējumā iekļaujamajiem kritērijiem kombinācijā ar citiem faktoriem, kas nosaka uzdevuma nodošanas nepieciešamību.

Nozīmīgs faktors, kas saskaņā ar sniegtajām atbildēm, ir bijis viens no noteicošajiem izvērtējuma veikšanā ir pakalpojuma pieejamība. Kaut arī faktiskā pakalpojuma, t.sk. atbilstošās kompetences, resursu, pieejamība tirgū ir būtisks faktors, tomēr jāņem vērā, ka šāda faktora esamība nav uzskatāma par pietiekamu uzdevuma nodošanas efektivitātes izvērtējumam. Pēc sniegtajām atbildēm visbiežāk šis faktors izmantots kombinācijā ar kvalitātes un finansiālā izdevīguma kritērijiem. Tāpat pakalpojuma pieejamībai noteicoša loma bijusi gadījumos, kad Iestāde nespēj nodrošināt uzdevuma izpildi ar saviem resursiem.

Vērtējot atbilžu rezultātus būtu jāņem vērā, ka sniegtās atbildes raksturo Iestāžu viedokli par kritērijiem, kas ir bijuši vai kuriem būtu jābūt noteicošiem konkrētā uzdevuma nodošanas izvērtēšanā, tomēr šie kritēriji ne vienmēr raksturo faktisko uzdevuma nodošanas izvērtējuma saturu un uzdevuma nodošanas pamatojumu.

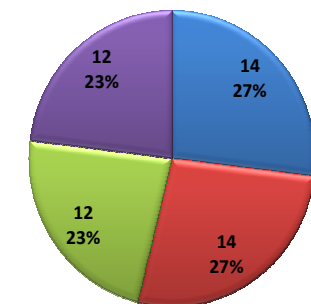
Piemērotākā pretendenta izvēles mehānismi, ja Iestāde ir deleģējusi pārvaldes uzdevuma veikšanu gadījumos, kad pretendents nav konkrēti noteikts ārējā normatīvā aktā

Gadījumos, kad valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas subjekts nav bijis konkrēti noteikts ārējā normatīvajā aktā, Iestādes 27% gadījumu kā piemēroto pretendenta atlases mehānismu norādījušas publiskā iepirkuma vai partnerības iepirkuma procedūru, un 23% gadījumu pretendentu atlase un izvērtēšana tiek veikta, neorganizējot publisku iepirkumu, kas sevī ietver arī pretendentu atlasi līdzdarbības līguma slēgšanai atbilstoši procedūrai, kas noteikta 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”. Tādējādi jāsecina, ka 50% gadījumus Iestādes piemērotāko pretendentu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanai izvēlas izvērtēšanas un atlases procedūras rezultātā, izvērtējot vairākus iespējamus kandidātus, tajā skaitā – publiska iepirkuma rezultātā. Vērtējot šos rezultātus, būtiski ņemt vērā, ka daļā gadījumu, kad iestāde slēgusi līdzdarbības līgumu ar vienīgo iespējamo pretendentu vai veikusi līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa procedūru, tās norādītā atbilde ir „organizējot publisko iepirkumu vai partnerības iepirkumu”. Proti, lai gan īstenotā procedūra pēc būtības nav publiskais iepirkums, tā līdzība ar šo institūtu ir bijusi par pamatu Iestādēm uzskatīt, ka veikta procedūra vairāk ir pielīdzināma publiskajam iepirkumam kā vienkāršai pretendentu atlasei un izvērtēšanai.

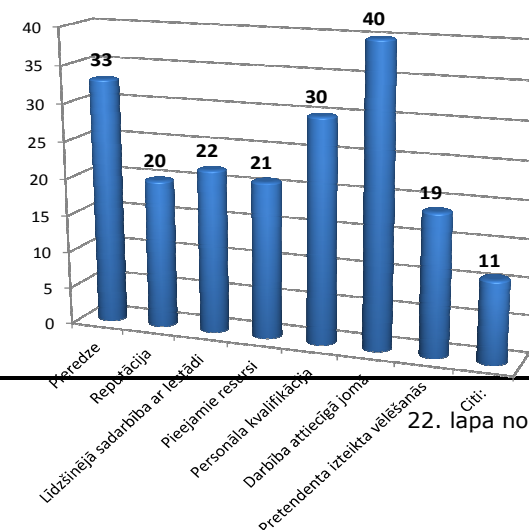
14 gadījumos jeb 27% gadījumu piemērotākā pretendenta izvēle valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanai ir bijusi likumsakarīga, jo ir bijis tikai viens pretendents, kas varētu veikt attiecīgo valsts pārvaldes uzdevumu. Minētais atbilde būtu koriģējams un domājams, ka realitātē ir mazāks, jo vairākās anketās Iestādes sniegušas šo atbildi, neņemot vērā jautājumā ietverto norādi, ka tas attiecas vienīgi uz gadījumiem, kad pretendents nav konkrēti noteikts ārējā normatīvajā aktā. Proti, ja konkrēts deleģēšanas subjekts ir noteikts ārējā normatīvajā aktā, tad pašsaprotami Iestāde nekādu papildu izvērtējumu vai pretendentu atlasi nevar veikt un deleģējuma subjekta izvēle ir likumsakarīga.

Kritēriji, kas tika ņemti vērā, izvēloties piemērotāko pretendentu, ar kuru veikt sadarbību vai kam veikt deleģējumu

Kritēriji piemērotākā pretendenta izvēlei var tikt uzskatīti par objektīviem un analizējamiem vienīgi attiecībā uz gadījumiem, līdzīgi kā iepriekšējā jautājumā, kad

- Likumsakarīgi – bija tikai viens pretendents, kas to varētu veikt
- Organizējot publisku iepirkumu/partnerības iepirkumu
- Pretendentu atlase (izvērtēšana), neorganizējot publisku iepirkumu
- Cits

konkrēts valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas subjekts nav noteikts ārējā normatīvajā aktā, proti, kad Iestādei ir patiesa iespēja izvērtēt un izvēlēties piemērotāko pretendentu.

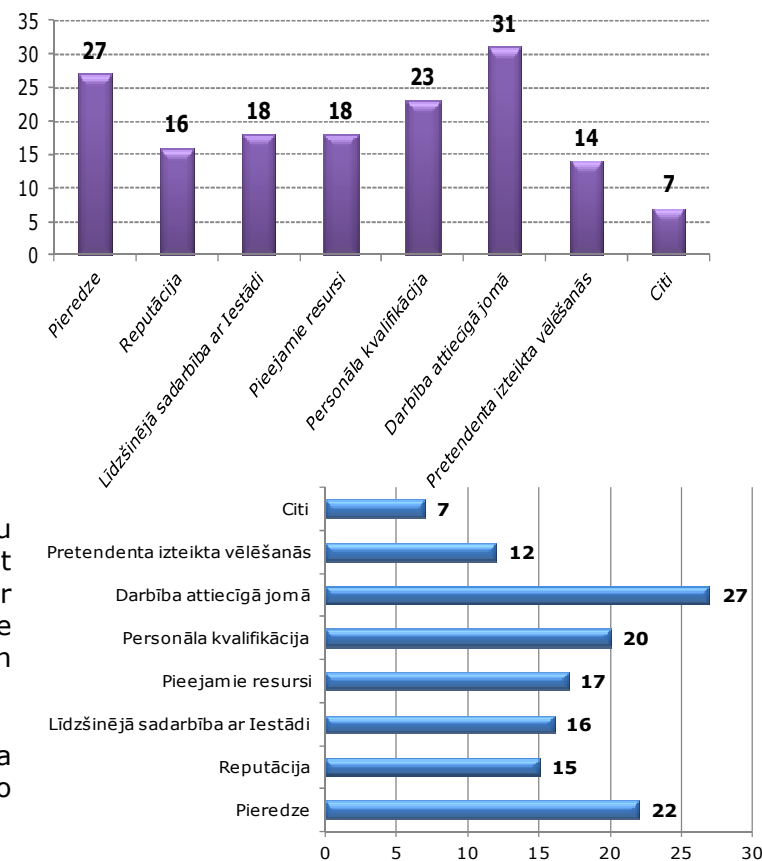
Līdzšinējā darbība attiecīgajā jomā un pieredze ir divi visbiežāk izmantotie kritēriji piemērotākā pretendenta noteikšanai. Tāpat būtiska loma tiek piešķirta privātā pretendenta personāla kvalifikācijai, kā arī līdzšinējās sadarbības pieredzei ar attiecīgo Iestādi, pieejamajiem resursiem un reputācijai.

Koriģējot datus, no atbilžu kopskaita izslēdzot gadījumus, kad Iestādes, kuras pašas pilnībā īsteno visus uzdevumus, kas ietilpst to funkcijās, tomēr aptaujas anketā ir norādījušas savu vērtējumu arī attiecībā uz šo jautājumu, izmantoto kritēriju tendences saglabājas līdzīgas. Visbiežāk tiek norādīta līdzšinējā darbība attiecīgajā jomā, pretendenta pieredze un pretendenta personāla kvalifikācija.

Būtisks un samērā bieži izmantots kritērijs saskaņā ar aptaujas rezultātiem ir pretendenta līdzšinējā sadarbība ar Iestādi. Kaut arī šis kritērijs nevar tikt uzskatīts par pietiekamu pretendenta atbilstības un efektīvas uzdevuma izpildes izvērtēšanā, praksē šis kritērijs ir noteicošākais tieši gadījumos, kad konkrēta pilnvarotā persona ir noteikta ārējā normatīvā aktā, līdz ar to izslēdzot Iestādes iespēju veikt pretendentu atlasīšanu un izvēli, kā arī gadījumos, kad ir tikai viens pretendents, kas var veikt uzdevuma izpildi.

Saskaņā ar VPIL 42.panta pirmo daļu, lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ir jāņem vērā tās pieredze, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus. Saskaņā ar VPIL 49.panta otro daļu šāds nosacījums ir attiecināms arī uz pilnvarojuma gadījumiem. Vērtējot piemērotākā pretendenta izvēlē izmantotos kritērijus gadījumos, kad saskaņā ar anketās norādīto uzdevums tiek nodots privātpersonai, kā biežāk izmantotie kritēriji norādīti darbība attiecīgajā jomā, pieredze, personāla kvalifikācija un pieejami resursi.

Salīdzinot gadījumu kopējo skaitu, kad saskaņā ar aptaujas anketām tiek veikta uzdevumu nodošana privātpersonām (36 gadījumi), ar aptaujas anketās norādīto

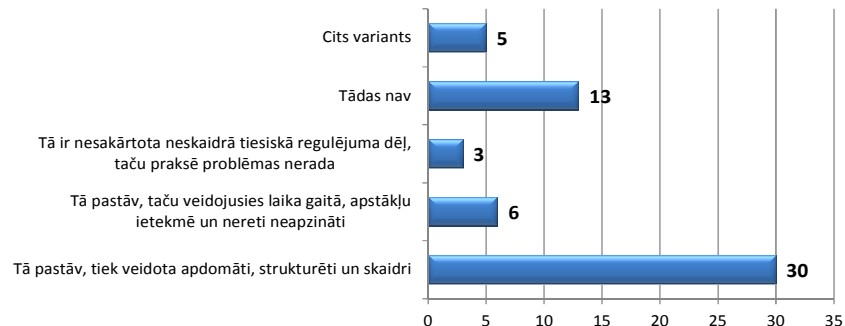
pretendentu izvēles kritēriju izmantošanas biežumu, var secināt, ka ne visos uzdevumu deleģēšanas gadījumos privātpersonām tiek ņemti vērā visi VPIL 42.panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji. Piemēram, pretendenta reputācijas kritērijs ir atzīmēts vien 15 no 36 uzdevumu nodošanas gadījumiem privātpersonām. Tajā pašā laikā jāņem arī vērā, ka starp šiem uzdevumu nodošanas gadījumiem var būt ietverti arī gadījumi, kuros valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas subjekts noteikts ārējā normatīvā aktā. Tāpat jāņem vērā Iestāžu interpretācija par anketas jautājuma saturu un iespējami subjektīvais Iestāžu vērtējums par izvērtējumā iekļautajiem novērtēšanas kritērijiem.

Starp citiem atbilstošākā pretendenta izvēlē izmantojamajiem kritērijiem Iestāžu anketās minēti tādi faktori kā personas vēsturiski izveidotā infrastruktūra un apmācības procesa ietvaros identificēta spēja veikt attiecīgo uzdevumu.

Iestāžu pašvērtējums par tajās pastāvošo praksi valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanā un sadarbībā ar privātajiem partneriem:

Iestāžu pašvērtējums par tajās pastāvošo praksi valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanā un sadarbībā ar privātajiem partneriem ir salīdzinoši optimistisks, jo 30 Iestādes no 44, kuras sākotnēji atbildēja, ka veic atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšanu citām personām, uzskata, ka valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas prakse tiek veidota apdomāti, strukturēti un skaidri.

Sešas Iestādes norādījušas, ka deleģēšanas prakse pastāv, taču tā veidojusies laika gaitā, apstākļu ietekmē un nereti neapzināti. Šādos gadījumos acīmredzami Iestādei nav bijusi iespēja vai nepieciešamība nedz veikt uzdevuma nodošanas *ex ante* efektivitātes izvērtējumu, nedz piemērotā procesā un ar pašas noteiktiem kritērijiem izvēlēties piemērotāko deleģēšanas subjektu.

Papildu piezīmes:

Valsts probācijas dienests	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojums probācijas klientiem tiek nodrošināts atbilstoši iestādes budžetam, nevis reālajām vajadzībām. Minētā problemātika attiecināma arī uz izlīgumu procesu skaitu, kas ir ticis normatīvi ierobežots tieši finansiālo iespēju trūkuma dēļ, kā rezultātā arī brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem nodotā uzdevuma apjoms ir mazāks, kā tas reāli būtu vajadzīgs un neatbilst brīvprātīgo probācijas darbinieku kapacitātei.</i>
Valsts zemes dienests	<i>Lēmumi par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu tiek pieņemti Tieslietu ministrijas un Ministru kabineta līmenī. Piemēram, Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 29.panta otrajā daļā noteikts, ka sertifikātu zemes kadastrālajam uzmērītājam iesniedz vai atsaka to pagarināt un sertifikātu anulē MK pilnvarota sertificēšanas institūcija. Atbilstoši šī panta piektajai daļai šīs sertificēšanas institūcijas izdotos administratīvos aktus var apstrīdēt Valsts zemes dienestā.</i>
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	<i>Proti, tiek norādīts uz Iestādes lemttiesību trūkumu, jo lēmums par deleģēšanu un arī deleģēšanas subjektu nereti tiek pieņemts politiskā līmenī un ietverts konkrēts regulējums ārējos normatīvajos aktos. Lai gan konkrētā Iestāde neuzsver šādas parādības negatīvās iezīmes, tomēr tādas varētu tikt identificētas un tiks analizētas turpmāk šajā Ziņojumā.</i>
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	<i>Viena no būtiskākajām problēmām ir ļoti ierobežotie, nepietiekamie finanšu resursi deleģēto uzdevumu veikšanai, tā rezultātā uzdevumi tiek veikti tikai minimālā apjomā, pat nenosedzot ES tiesību aktos noteiktās prasības.</i>
VA "Lauksaimniecības datu centrs"	<i>Izskatot jautājumus par funkciju deleģējumu citām personām, būtu nepieciešams veikt ekonomisko un finansiālo izvērtējumu, jo, ja valsts kādu no savām funkcijām deleģē izpildei citai iestādei, personai, tad šim pakalpojumam jāklūst finansiāli izdevīgākam, tas ir lētākam, pieejamākam un kvalitatīvākam.</i> <i>Valstij būtu tikai jāuzrauga deleģētā uzdevuma izpilde nevis jānodrošina arī finansējums tā izpildei.</i> <i>Uzdevumu deleģējumu nedrīkstētu ietekmēt politisko amatpersonu lēmums vai politisks spiediens.</i>
Ekonomikas ministrija	<i>Deleģējot valsts pārvaldes uzdevumus turpmāk būtu rūpīgāk vērtējami iespējamie ieguvumi un zaudējumi, lai nerastos pretrunas ar ES normatīvo regulējumu un netiktu pasliktināta uzņēmējdarbības vide.</i> <i>Ārējā normatīvajā aktā, ar kuru tiek deleģēta valsts pārvaldes uzdevumu veikšana privātpersonai, būtu jānorāda institūcija, kas uzrauga deleģētā valsts pārvaldes uzdevuma izpildi. Vienlaikus būtu nepieciešams noteikt, ka uzraugošajai institūcijai ir jānoslēdz līgums ar personu, kam deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, ietverot līgumā kārtību, kādā tiks uzraudzīta valsts pārvaldes uzdevumu izpilde un finansēšana kārtība.</i> <i>Privātpersonas ne vienmēr juridiski korekti izpilda procedūras un noformē dokumentus deleģēto uzdevumu izpildē.</i> <i>Kā negatīva iezīme tiek minēts tas, ka Iestādei nav tiešas ietekmes uz lēmumu (par deleģēšanu) pieņemšanu.</i>

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija	<i>Sadarbība gan saturiski, gan organizatoriski būtu efektīvāka, ja par veikto uzdevumu speciālistiem būtu iespējama samaksa, šobrīd ārpus iestādes strādājošie nozares speciālisti un eksperti (zinātnieki, praktiķi), kā arī nevalstiskās organizācijas, kas pastāvīgi līdzdarbojas jautājumu izskatīšanā, piemēram, ekspertu padomēs, uzdevumus veic uz brīvprātības pamata, par to papildus atalgojumu no Inspekcijas nesaņemot.</i> <i>Atšķirīgais kompetences līmenis (konkrētās kultūras mantojuma jomas specifisku zināšanu un prasmju izpratnē) dažādās institūcijās un organizācijās, vai arī tās trūkums, ierobežo iespējas globāli un unificēti nodot kultūras pieminekļu aizsardzības valsts pārvaldes uzdevumus, pretējā gadījumā rēķinoties ar to, ka daudzviet tie pēc būtības netiks pildīti. Būtisks kāda uzdevuma deleģēšanas priekšnoteikums ir katrā konkrētā gadījumā veikts tā izpildīšanas iespējamības izvērtējums (piemēram, atkarībā no kultūras pieminekļu tipoloģiskās grupas, to izplatības konkrētajā teritorijā, atbilstošas kvalifikācijas speciālistu piesaistes iespēja potenciālajā uzdevuma veicēja institūcijā (piemēram, pašvaldībā)). Jāņem vērā, ka kultūras pieminekļi saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 2.pantu ir ne tikai ēkas (būves), to skaitā ir arī arheoloģiskās senvietas, mākslas priekšmeti, industriālā mantojuma objekti u.c. Uzdevumu deleģēšanas princips pašvaldībām paredz arī noteikta finansējuma nodrošināšanu tā izpildei. Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 5.panta ceturtajā daļā paredzētā iespēja deleģēt atsevišķus pārvaldes uzdevumus pašvaldībām tika pieņemta, ņemot vērā, ka tikai atsevišķas (it īpaši, lielo pilsētu) pašvaldības iepriekš bija paudušas gatavību šādus papildus uzdevumus uzņemties, kuru veikšanai tām nebūtu nepieciešami papildus līdzekļi, un kā rezultātā būtu iespējams samazināt iedzīvotājiem veicamo administratīvo procedūru skaitu.</i>
Valmieras pilsētas pašvaldība	<i>Iepriekš pašvaldība ir veikusi arī iepirkumus (atbilstoši Publisko iepirkumu likumam par likuma 2.pielikuma B.daļas pakalpojumiem) - par īslaicīgās sociālās aprūpes un medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu Valmieras pilsētas iedzīvotājiem; sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana Valmieras pilsētas bērniem, kuri nonākuši krīzes situācijās. Atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajam, pašvaldība ar saistošajiem noteikumiem par sabiedrisko kārtību ir pilnvarojusi noteikumos noteiktās amatpersonas kontrolēt noteikumu izpildi, uzlikt administratīvos sodus noteikumos noteiktajā kārtībā un apmērā, un sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolus par noteikumu pārkāpumiem.</i>
Labklājības ministrija	<i>Valsts pārvaldes funkcijas deleģētas salīdzinoši nesen un nav iegūti apstiprinājumi par nepieciešamām izmaiņām</i>
Valsts dzelzceļa administrācija	<i>Deleģējums nevar tikt uzdots piespiedu kārtā ar augstākstāvošas iestādes rīkojumu, vienlaicīgi neatbrīvojot pašu iestādi no atbildības par konkrētā uzdevuma izpildi</i>
Daugavpils pilsētas dome	<i>Likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 20.panta septītā daļa noteic, ka pašvaldībai ir pienākums pārvaldīt un apsaimniekot dzīvojamo māju līdz tās pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai. Izpildot šo uzdevumu, pašvaldība nav tiesīga noslēgt deleģēšanas līgumu, jo likumu normās tas nav noteikts.</i>
Zāļu valsts	<i>Funkcija, ko, iespējams, varētu deleģēt sabiedriskām organizācijām vai komersantiem, ir kompetentas komisijas organizēšana,</i>

aģentūra	<i>ekspertu piesaiste, lai vērtētu produkta piederību zālēm vai nē. Komisijai nevajadzētu aprobežoties tikai ar Aģentūras kompetencē esošā jautājuma - ir vai nav zāles - vērtēšanu, bet atrisināt no vienas puses komersantu interesējošo jautājumu, kas tad tas ir par robežproduktu, no otras puses noteikt komersanta tiesības, pienākumus produktu laižot tirgū. Komisijai būtu pienākums ieteikt ministram (Veselības ministrijas) nepieciešamās izmaiņas normatīvajos aktos. Šādas robežproduktu komisijas ir vairākās valstīs, tajās darbojas kompetentu iestāžu pārstāvji, komersanti un jautājumu izvērtēšanai tiek piesaistīti neatkarīgie eksperti. Lēmuma pieņemšanā tiek ņemts vērā dalībvalstu viedoklis. ES šobrīd uzskata, ka starpvalstu viedokļa harmonizācijas process ir sākuma stadijā. Dažādā valstu attieksme un likumdošanas nesakārtotība traucē komersantiem izplatīt produktu atbilstoši preces specifikai un sabiedrība ir spiesta produktu iegādāties citā valstī, ar visām no tā izrietošajām sekām. Pēc dalībvalstu uzskata zaudētājas ir dalībvalstis, kuras nepalīdz komersantam atrisināt tirgū laišanas nosacījumus un iespējas.</i>
VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”	<i>Vienlaikus Slimnīca saskaņā ar normatīvajiem aktiem un arī ar līgumiem ir deleģēta veikt vairākus valsts pārvaldes uzdevumus: dažādu saslimšanu un patoloģiju, pacientu reģistri, dažādas darbības Černobiļas AES avārijā cietušajām personām, arodslimību izmeklēšana. Atsevišķos gadījumos neskaidri ir šādu deleģēto uzdevumu izpildes finansiālie, kā arī juridiskie jautājumi – it īpaši uzdevuma izpildītāja atbildība uzdevumu izpildē, Valsts pārvaldes iekārtas likuma (44.pants), Administratīvā procesa likuma (22.panta 2.daļa un 34.pants) un Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (3.pants) kontekstā.</i>
Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrs	<i>NVO nav pietiekamās kapacitātes un finanšu resursu, lai kvalitatīvi pildītu valsts funkciju deleģējumu</i>
Kultūras ministrija	<i>Pamatojoties tikai uz likuma „Par pašvaldībām” 9.panta pirmo daļu nav iespējams deleģēt pārvaldes uzdevumu pašvaldībām. Lai nodrošinātu deleģēšanas iespēju, ir šāda pamatojoša norma jāiekļauj vēl kādā citā speciālajā normatīvajā aktā (iestādes nolikums, nozares likums). Tādējādi, ja iestāde plāno deleģēt pašvaldībai pārvaldes uzdevumu, tai jāveic formāli grozījumi, piemēram, savā nolikumā vai nozares likumā. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 54.panta trešā daļa noteic, ka iestāžu sadarbībai ir jānotiek bez maksas. Praksē tas tiek interpretēts tādējādi, ka puses nevar slēgt sadarbības līgumu, ja tajā tiek iekļauti nosacījumi par finansējumu vai kādu citu resursu piesaisti, lai sasniegtu sadarbības līguma mērķi. Lai sadarbības līguma institūts būtu efektīvāks, jāparedz iespēja, ka, slēdzot sadarbības līgumu starp iestādēm vai publiskām personām, ir iespējams līgumā paredzēt katras puses finansiālu vai citu resursu ieguldījumu kopīgā mērķa sasniegšanai (kultūras jomā tas nepieciešamas dažādu kultūras pasākumu organizēšanā, t.sk. Dziesmu svētki, īstenojot sadarbību ar pašvaldībām).</i>

[4] Tālākas izpētes objekts

Tālākai izpētei Projekta ietvaros tika veikta Iestāžu un atsevišķu deleģējumu piemēru konkrēta padziļināta analīze, kas ietvēra gan intervijas ar iestāžu pārstāvjiem, gan dokumentu (līgumu, iepirkumu nolikumu, maksājumu atskaišu u iekšējo normatīvo aktu, kā arī citu dokumentu) un normatīvo tiesību aktu tiesiskā regulējuma izpēti un salīdzinājumu ar praksē pastāvošajiem mehānismiem. Tāpat tālākas izpētes gaitā tika analizēta arī publiski pieejamā informācija ar mērķi iegūt pēc iespējas plašāku un detalizētāku informāciju par Iestādēs pastāvošo praksi, tās iemesliem, vēsturiskajiem apstākļiem, kas bijuši pamatā tādas situācijas izveidē saistībā ar valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu, kāda konstatēta izpētes gaitā un pastāv tiesiskajā realitātē.

Katrs izpētes objekts, kā arī identificētais valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījums tādējādi tiek detalizēti analizēts, ievērojot izpētes kritērijus, kādi tie minēti šī Ziņojuma 1.3.nodaļā. Tālākas izpētes rezultāti apkopti turpmākajās tabulās. Būtiski ņemt vērā, ka tabulās ietvertā informācija iegūta ne tikai analizējot rakstveida dokumentus, bet analizējot arī spēkā esošo normatīvo regulējumu un respektējot Iestāžu sniegtos paskaidrojumus un informāciju. Tādējādi turpmāk pievienotajās tabulās ietvertais vērtējums var atšķirties no katras attiecīgās Iestādes iekšēji subjektīva attiecīgo jautājumu vērtējuma, kas, savukārt, ar lielu varbūtību ir atspoguļots Sākotnējās aptaujas anketu rezultātos.

[5] Tālākas izpētes rezultāti

[5.1] Ekonomikas ministrija

Iestāde	Ekonomikas ministrija (I)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Aktivitātes 2.2.1.3. „Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai” ieviešana
Subjekts	VSIA „Latvijas garantiju aģentūra” (LGA)
Uzdevuma nodošanas tips	Nav identificēts. Nav saskatāmas valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas pazīmes nacionālā līmenī atbilstoši VPIL. Tajā pašā laikā, ievērojot Eiropas Savienības tiesisko statusu un uzdevumus fondu administrēšanā, varētu būt konstatējams Eiropas Savienības publiskas funkcijas kvazi-deleģējums, ko, savukārt, nav iespējams analizēt no nacionālā dalībvalsts tiesiskā regulējuma aspekta.

Iestāde	Ekonomikas ministrija (I)
	Līgums par ERAF aktivitātes īstenošanu, kas noslēgts saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr.1828/2006 (2006. gada 8. decembris), kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu (turpmāk – EK regula Nr.1828/2006) un 2009. gada 10. marta MK noteikumu Nr.237 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” prasībām.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Normatīvais regulējums, kas papildināts ar līgumiskajām attiecībām saskaņā ar EK regulas Nr.1828/2006 43.panta 5. un 6.punkta prasībām un 2009.gada 10.marta Ministru kabineta noteikumos Nr.237 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” paredzētajam, ka ar finansējuma saņēmēju tiek slēgts līgums par projekta īstenošanu, tajā paredzot arī finansējuma iemaksas kārtību garantiju fondā un garantiju fonda finansējuma izlietojuma nosacījumus. Ievērojot, ka analizējamajā gadījumā nav konstatējama valsts pārvaldes uzdevuma nodošana, nav vērtējama juridiskās dabas atbilstība VPIL noteikumiem par valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas formu un procedūru.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Tā kā šajā gadījumā nav konstatējama valsts pārvaldes uzdevuma nodošana, uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> izvērtējuma un tajā ietverot kritēriju analīze nav attiecināma. Aktivitātes ieviešanas nodošanu nosaka EK regula Nr.1828/2006 43.panta nosacījumi, kas papildināti ar 2009. gada 10. marta MK noteikumiem Nr.237 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai””, nosakot konkrētu finansējuma saņēmēju – projekta īstenotāju. Par galveno aktivitātes ieviešanas nodošanas kritēriju LGA var tikt uzskatīta Ministrijas vēsturiskā sadarbība ar LGA 2004.-2006.gada plānošanas periodā. Tāpat uzdevuma nodošanu LGA nosaka aktivitātes ieviešanas uzraudzības un kontroles iespējas, uzdevuma izpildi nododot privātpersonai,

Iestāde	Ekonomikas ministrija (I)
Pretendentu izvēles process	kurā Ministrija ir kapitāla daļu turētāja. Lēmums pieņemts politiskā līmenī, normatīvajā regulējumā ietverta konkrēta norāde, ka projekta iesniedzējs ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Garantiju aģentūra". Saskaņā ar „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma” 6.pantu Eiropas Savienības fondu projektu iesniegumu atlase var būt atklāta (starp Eiropas Savienības fonda projektu iesniegumu iesniedzējiem notiek vienlīdzīga sacensība par projekta iesnieguma apstiprināšanu un Eiropas Savienības fonda finansējuma piešķiršanu) vai ierobežota (ja iepriekš ir zināms ierobežots Eiropas Savienības fonda projektu iesniedzēju loks, kurus uzaicina iesniegt projekta iesniegumu). Kārtību, kādā īsteno darbības programmas papildinājumā norādītās Eiropas Savienības fonda aktivitātes, projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus, prasības projekta iesniedzējam un citus kritērijus saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 18.panta 10.daļu nosaka Ministru kabinets. 2009. gada 10. marta MK noteikumi Nr.237 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” paredz ierobežotu projektu iesniegumu atlasī kā projekta iesniedzēju nosakot sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Latvijas garantiju aģentūra”. Konkrēta pretendenta izvēli noteikusi vēsturiskā Ministrijas sadarbība ar LGA 2004.-2006.gada plānošanas periodā, aktivitātes ieviešanas uzraudzības un kontroles iespējas, uzdevuma izpildi nododot LGA, kā arī politiska izšķiršanās. Lai pieteiktos finansējuma saņemšanai, projekta iesniedzējs atbildīgajā iestādē iesniedz projekta iesniegumu: • aizpildītu projekta iesnieguma veidlapu; • biznesa plānu saskaņā ar Regulas Nr. 1828/2006 43.panta 2.punktā noteiktajām prasībām. Projekta iesnieguma vērtēšanu atbilstoši kvalitātes, atbilstības un administratīvajiem kritērijiem

Iestāde	Ekonomikas ministrija (I)
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	nodrošina atbildīgās iestādes izveidota projektu iesniegumu vērtēšanas komisija, kurs sastāvā ir Ekonomikas ministrijas pārstāvji. Komisijas Regula (EK) Nr. 1828/2006 (2006. gada 8. decembris), kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu. Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likums (Ministru kabineta kompetence Eiropas Savienības fondu vadības nodrošināšanā). 2009. gada 10. marta MK noteikumi Nr.237 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai””. Līgums par aktivitātes īstenošanu, kas noslēgts starp LR Ekonomikas ministriju Valsts SIA „Latvijas garantiju aģentūra” saskaņā ar EK regulas Nr.1828/2006 43.panta 6.punktu. <i>(Saskaņā ar līgumā ietverto konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Aktivitātes ietvaros pieejamais publiskais finansējums ir 60 544 547 Ls, tajā skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums – 53 477 881 Ls un valsts budžeta finansējums – 7 066 666 Ls. Saskaņā ar grozījumiem, kas izdarīti 2010.gada 19.oktobrī, garantijas par papildus piešķirto finansējumu 20 544 547 Ls apmērā izsniedz pēc tam, kad saņemts pozitīvs Eiropas Komisijas lēmums par grozījumiem valsts atbalsta programmā "Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai". Aktivitātes ietvaros attiecināmas ir sekojošas izmaksu pozīcijas: • Garantiju izsniegšana un izmaksas kredītiestādēm atbilstoši normatīvajiem aktiem par garantijām. • Vadības izmaksas saskaņā ar EK regulas Nr.1828/2006 43.panta 4.punktu. Iepriekš minētās izmaksas vienā projekta īstenošanas gadā nedrīkst pārsniegt vidēji 2 % no garantiju fonda apjoma.

Iestāde	Ekonomikas ministrija (I)
	Saskaņā ar Regulas Nr. 1828/2006 43.panta 3.punktu LGA kā finansējuma saņēmējam jānodrošina projekta īstenošanas finanšu plūsmas skaidra nodalīšana no citām LGA darbības finanšu plūsmām projekta īstenošanas laikā un piecus gadus pēc tam, kad pabeigta projekta īstenošana. Finansējuma iemaksas kārtību garantiju fondā un garantiju fonda finansējuma izlietojuma nosacījumus nosaka līgums par projekta īstenošanu, kas noslēgts starp LGA un Ministriju. Maksājumus veic bezskaidras naudas norēķinu veidā uz atsevišķu projekta īstenošanai paredzētu LGA kontu, kurš norādīts līgumā par projekta īstenošanu. <i>(Saskaņā ar līgumā ietvertu konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	2009. gada 10. marta MK noteikumos Nr.237 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” ir paredzēts aktivitātes ietvaros sasniedzamais uzraudzības rādītājs – līdz 2013.gadam garantijas saņēmēji 320 komersanti un īstermiņa eksporta garantijas saņēmēji 100 komersanti. MK noteikumi paredz Ministrijas kompetenci veikt LGA maksājuma pieprasījumu, progresu pārskatu un sagatavotās izdevuma deklarācijas pārbaudi un apstiprināšanu, kā arī LGA pienākumu projekta noslēguma pārskatu iesniegt Ministrijā 15 darba dienu laikā pēc projekta īstenošanas pabeigšanas, bet ne vēlāk par 2015.gada 15.jūliju. Līgumā noteiktos uzraudzības un kontroles mehānismus nav iespējams izvērtēt. <i>(Saskaņā ar līgumā ietvertu konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Risku un atbildības sadalījums	2009. gada 10. marta MK noteikumi Nr.237 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” paredz vispārīgu pušu atbildības sadalījumu, Ministrijai kā atbildīgajai iestādei nosakot kompetenci nodrošināt aktivitātes īstenošanu, uzraudzību un kontroli, savukārt LGA kā finansējuma saņēmējam – veikt projekta īstenošanu. Līgumā noteikto risku un atbildības sadalījumu nav iespējams izvērtēt. <i>(Saskaņā ar līgumā ietvertu konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nav iespējams izvērtēt. <i>(Saskaņā ar līgumā ietvertu konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>

Iestāde	Ekonomikas ministrija (I)
	<i>nav pieejams</i>
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Neattiecas – līgums par projekta īstenošanu tiek slēgts uz fiksētu termiņu.
Deleģējuma periods, termiņš	Saskaņā ar 2009. gada 10. marta MK noteikumiem Nr.237 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” projektu īsteno līdz 2010.gada 31.decembrim. Līgums ar LGA noslēgts līdz 2013. gadam.

Iestāde	Ekonomikas ministrija (II)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Aktivitātes 2.2.1.4. „Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai” ieviešana
Subjekts	Valsts AS „Latvijas Hipotēku un Zemes banka”
Uzdevuma nodošanas tips	Nav identificēts. Nav saskatāmas valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas pazīmes nacionālā līmenī atbilstoši VPIL. Tajā pašā laikā, ievērojot Eiropas Savienības tiesisko statusu un uzdevumus fondu administrēšanā, varētu būt konstatējams Eiropas Savienības publiskas funkcijas kvazi-deleģējums, ko, savukārt, nav iespējams analizēt no nacionālā dalībvalsts tiesiskā regulējuma aspekta. Līgums par ERAF aktivitātes īstenošanu, kas noslēgts saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 (2006. gada 8. decembris), kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu (turpmāk – EK regula Nr.1828/2006) un 2009. gada 10. marta MK noteikumu Nr.238 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” prasībām.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba	Normatīvais regulējums, kas papildināts ar līgumiskajām attiecībām saskaņā ar EK regulas

Iestāde	Ekonomikas ministrija (II)
(likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Nr.1828/2006 43.panta 5. un 6.punkta prasībām un 2009. gada 10. marta MK noteikumos Nr.238 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” paredzētajam, ka ar finansējuma saņēmēju tiek slēgts līgums par projekta īstenošanu, tajā paredzot arī finansējuma iemaksas kārtību aizdevumu fondā un aizdevumu fonda finansējuma izlietojuma nosacījumus. Ievērojot, ka analizējamajā gadījumā nav konstatējama valsts pārvaldes uzdevuma nodošana, nav vērtējama juridiskās dabas atbilstība VPIL noteikumiem par valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas formu un procedūru.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Tā kā šajā gadījumā nav konstatējama valsts pārvaldes uzdevuma nodošana, uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> izvērtējuma un tajā ietverot kritēriju analīze nav attiecināma. Aktivitātes ieviešanas nodošanu nosaka EK regula Nr.1828/2006 43.panta nosacījumi, kas papildināti ar 2009. gada 10. marta MK noteikumiem Nr.238 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai””, nosakot konkrētu finansējuma saņēmēju – projekta īstenotāju. Par galveno aktivitātes ieviešanas nodošanas kritēriju LHZB var tikt uzskatīta Ministrijas vēsturiskā sadarbība ar iestādi 2004.-2006.gada plānošanas periodā. Tāpat par vienu no kritērijiem uzdevuma nodošanai LHZB var uzskatīt iespējamību valsts akciju sabiedrībā salīdzinoši vienkāršāk nodrošināt apstākļus, ka ar aktivitātes īstenošanas nodošanu netiek pārkāpti noteikumi par valsts atbalsta sniegšanu. Saskaņā ar Regulas Nr.1828/2006 43.panta prasībām LHZB piešķirto līdzekļu pārvaldīšanai izveidota atsevišķa struktūra – finanšu bloks, kurā ir atsevišķi nodalīta uzskaite un konti aktivitātes ietvaros saņemtajiem līdzekļiem.
Pretendentu izvēles process	Saskaņā ar „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma” 6.pantu Eiropas Savienības fondu projektu iesniegumu atlase var būt atklāta (starp Eiropas Savienības fonda projektu iesniegumu iesniedzējiem notiek vienlīdzīga sacensība par projekta iesnieguma apstiprināšanu un Eiropas Savienības fonda finansējuma piešķiršanu) vai ierobežota (ja iepriekš ir zināms ierobežots Eiropas Savienības fonda projektu iesniedzēju loks, kurus uzaicina iesniegt projekta iesniegumu).

Iestāde	Ekonomikas ministrija (II)
	Kārtību, kādā īsteno darbības programmas papildinājumā norādītās Eiropas Savienības fonda aktivitātes, projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus, prasības projekta iesniedzējam un citus kritērijus saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 18.panta 10.daļu nosaka Ministru kabinets. 2009. gada 10. marta MK noteikumi Nr.238 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” paredz ierobežotu projektu iesniegumu atlasi kā projekta iesniedzēju nosakot VAS „Latvijas Hipotēku un Zemes banka”. Konkrēta pretendenta izvēli noteikusi vēsturiskā Ministrijas sadarbība ar LHZB 2004.-2006.gada plānošanas periodā, kā arī politiska izšķiršanās. Lai pieteiktos finansējuma saņemšanai, projekta iesniedzējs atbildīgajā iestādē iesniedz projekta iesniegumu: • aizpildītu projekta iesnieguma veidlapu; • biznesa plānu saskaņā ar Regulas Nr. 1828/2006 43.panta 2.punktā noteiktajām prasībām. Projekta iesnieguma vērtēšanu atbilstoši kvalitātes, atbilstības un administratīvajiem kritērijiem nodrošina atbildīgās iestādes izveidota projektu iesniegumu vērtēšanas komisija, kurs sastāvā ir Ekonomikas ministrijas un Finanšu ministrijas pārstāvji.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	Komisijas Regula (EK) Nr. 1828/2006 (2006. gada 8. decembris), kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu. Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likums (Ministru kabineta kompetence Eiropas Savienības fondu vadības nodrošināšanā).

Iestāde	Ekonomikas ministrija (II)
	2009. gada 10. marta MK noteikumi Nr.238 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai””. Līgums par aktivitātes īstenošanu, kas noslēgts starp LR Ekonomikas ministriju Valsts AS „Latvijas Hipotēku un Zemes banka” saskaņā ar EK regulas Nr.1828/2006 43.panta 6.punktu. <i>(Saskaņā ar līgumā ietverto konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Aizdevumu fondu līdzfinansē no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, valsts budžeta un finansējuma saņēmēja līdzekļiem. Kopējais aktivitātes ietvaros izveidotā aizdevumu fonda apjoms ir 56 328 648 Ls, tajā skaitā publiskais finansējums 45 449 242 Ls, ko veido Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums 40 314 639 Ls apmērā un valsts budžeta finansējums 5 134 603 Ls apmērā, un LHZB finansējums 10 879 405 Ls. Aktivitātes ietvaros attiecināmas ir sekojošas izmaksu pozīcijas: • Aizdevumi, kas izsniegti atbilstoši normatīvajiem aktiem par aizdevumiem. • Vadības izmaksas saskaņā ar EK regulas Nr. 1828/2006 43.panta 4.punktu. Iepriekš minētās izmaksas vienā projekta īstenošanas gadā nedrīkst pārsniegt vidēji 3 % no aizdevumu fonda apjoma. Saskaņā ar Regulas Nr. 1828/2006 43.panta 3.punktu LHZB kā finansējuma saņēmējam jānodrošina projekta īstenošanas finanšu plūsmas skaidra nodalīšana no citām LHZB darbības finanšu plūsmām projekta īstenošanas laikā un piecus gadus pēc tam, kad pabeigta projekta īstenošana. Finansējuma iemaksas kārtību aizdevumu fondā un aizdevumu fonda finansējuma izlietojuma nosacījumus nosaka līgums par projekta īstenošanu, kas noslēgts starp LHZB un Ministriju. Maksājumus veic bezskaidras naudas norēķinu veidā uz atsevišķu projekta īstenošanai paredzētu LHZB kontu, kurš norādīts līgumā par projekta īstenošanu. <i>(Saskaņā ar līgumā ietverto konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	2009. gada 10. marta MK noteikumos Nr.238 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” ir paredzēts aktivitātes ietvaros sasniedzamais uzraudzības rādītājs – līdz 2013.gadam aizdevumus

Iestāde	Ekonomikas ministrija (II)
	saņēmuši 430 komersanti. MK noteikumi paredz Ministrijas kompetenci veikt LHZB maksājuma pieprasījumu, progresu pārskatu un sagatavotās izdevuma deklarācijas pārbaudi un apstiprināšanu, kā arī LHZB pienākumu projekta noslēguma pārskatu iesniegt Ministrijā 15 darba dienu laikā pēc projekta īstenošanas pabeigšanas, bet ne vēlāk par 2015.gada 15.jūliju. Līgumā noteiktos uzraudzības un kontroles mehānismus nav iespējams izvērtēt. <i>(Saskaņā ar līgumā ietverto konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Risku un atbildības sadalījums	2009. gada 10. marta MK noteikumi Nr.238 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” paredz vispārīgu pušu atbildības sadalījumu, Ministrijai kā atbildīgajai iestādei nosakot kompetenci nodrošināt aktivitātes īstenošanu, uzraudzību un kontroli, savukārt LHZB kā finansējuma saņēmējam – veikt projekta īstenošanu. Līgumā noteikto risku un atbildības sadalījumu nav iespējams izvērtēt. <i>(Saskaņā ar līgumā ietverto konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nav iespējams izvērtēt. <i>(Saskaņā ar līgumā ietverto konfidenciālo informāciju līguma teksts analīzei nav pieejams)</i>
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Neattiecas – līgums par projekta īstenošanu tiek slēgts uz fiksētu termiņu.
Deleģējuma periods, termiņš	2009. gada 10. marta MK noteikumi Nr.238 „Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.3.aktivitāti “Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” projektu īsteno līdz 2013.gada 31.decembrim. Līgums ar LHZB noslēgts līdz 2013.gadam.

[5.2] Izglītības un zinātnes ministrija

Iestāde	Izglītības un zinātnes ministrija
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Augstskolu, koledžu un augstākās izglītības programmu akreditācijas organizēšana
Subjekts	Nodibinājums „Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs”
Uzdevuma nodošanas tips	Valsts pārvaldes uzdevuma deleģējums privātpersonai
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Juridiskais pamats ir Izglītības likuma 21.panta (Sabiedrības līdzdalība izglītībā) trešā daļa, kas noteic, ka, lai nodrošinātu tai noteikto izglītības pārvaldes un izglītības atbalsta funkciju, attiecīgu uzdevumu veikšanu (tai skaitā augstākās izglītības programmu un augstskolu un koledžu akreditācijas organizēšanu) Izglītības un zinātnes ministrija var deleģēt privātpersonai vai publiskai personai, slēdzot deleģēšanas līgumu. Tāpat likums noteic, ka minētie deleģēšanas līgumi var ietvert tiesības izdot administratīvos aktus. Uz minētā tiesiskā pamata, kas vērtējams kontekstā ar VPIL 40.-47.pantiem, Ministrija slēgusi deleģēšanas līgumu. No minētā izriet, ka privātpersonai pārvaldes uzdevums deleģēts likumā noteiktā gadījumā ar deleģēšanas līgumu, tādējādi tas atbilst spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem – VPIL 40.panta otrās daļas noteikumiem. <u>Deleģēšanas līgums:</u> Līguma saturiskā struktūra un būtiskākie līguma punkti atbilst VPIL 46.panta prasībām par deleģēšanas līguma saturu, lai gan atsevišķi obligāti paredzamie un regulējamie jautājumi līgumā ietverti visai lakoniski. Līgums tiešā veidā nesatur norādi uz normatīvo aktu, ar kuru attiecīgais uzdevums nodots deleģētāja, t.i., Ministrijas kompetencē.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Valsts pārvaldes uzdevuma deleģējums veidojies vēsturiski, 1994.gadā LR Izglītības un zinātnes ministrijai sadarbībā ar augstskolām izveidojot nodibinājumu „Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs” (AIKNC), ar mērķi ir organizēt augstākās izglītības mācību iestāžu un to studiju programmu ekspertīzi un kvalitātes novērtēšanu. Atbilstoši Boloņas procesa noteikumiem (tā sauktā Boloņas deklarācija: Eiropas augstākās izglītības

Iestāde	Izglītības un zinātnes ministrija
	telpa, Eiropas izglītības Ministru kopējā deklarācija pieņemta Boloņā 1999.gada 19.jūnijā) ministrija pati nav tiesīga īstenot šo savu uzdevumu, jo kvalitātes nodrošināšanas organizēšana ir ārējas kvalitātes nodrošināšanas institūcijas pienākums, turklāt darbojoties neatkarīgi no ministrijas vai citas publiskas personas konkrētajā darbības jomā. Ņemot vērā uzdevuma nodošanas vēsturisko pamatu, t.i. nodibinājuma dibināšanas mērķi, uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums nav veikts. Analizējot Ministrijas sniegto informāciju, var secināt, ka uzdevuma deleģējumu nosaka vēsturiskā prakse, Boloņas procesa normatīvais regulējums un finansiālais izdevīgums (samaksu par uzdevumu izpildi veic pakalpojuma saņēmēji – augstskolas un koledžas). AIKNC atbilstības novērtēšanu valsts pārvaldes uzdevuma veikšanai nodrošina Eiropas Kvalitātes novērtēšanas reģistrs (<i>European Quality Assurance Register for Higher Education, EQAR</i>). Eiropas Kvalitātes novērtēšanas reģistrs veic Eiropas augstākās izglītības akreditācijas aģentūru reģistrēšanu vienotā reģistrā, reģistrā iekļaujot Eiropas augstākās izglītības akreditācijas aģentūras, kas atbilst Standartos un vadlīnijās kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā noteiktajiem kritērijiem (<i>European Standards and Guidelines for Quality Assurance, ESG</i>). VPIL 42.panta pirmā daļa paredz, ka, lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ņem vērā tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus. Saskaņā ar Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (<i>ESG</i>) Eiropas ārējām kvalitātes nodrošināšanas institūcijām ir noteikti konkrēti atbilstības standarti, t.sk. šādi: • Resursu nodrošinājums – institūcijām jābūt atbilstošiem un proporcionāliem gan cilvēku, gan finanšu resursiem, lai nodrošinātu iespēju efektīvi un lietderīgi organizēt un veikt ārējos kvalitātes nodrošināšanas procesus, pienācīgi paredzot šo procesu un pasākumu attīstību. - Pastāvīga darbība – institūcijām regulāri jāveic ārējās kvalitātes nodrošināšanas darbības (iestādes vai programmas līmenī). Institūciju izmantotie ārējās kvalitātes nodrošināšanas kritēriji un procesi – institūciju izmantotajiem procesiem, kritērijiem un pasākumiem jābūt iepriekš noteiktiem un sabiedrībai pieejamiem. Izvērtējot Standartos un vadlīnijās kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (<i>ESG</i>)

Iestāde	Izglītības un zinātnes ministrija
	noteiktos kritērijus, var uzskatīt, ka izvērtējumā iekļautie kritēriji kopumā izpilda VPIL 42.panta pirmajā daļā ietvertos kritērijus, kas izvērtējami, pieņemot lēmumu par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu privātpersonai.
Pretendentu izvēles process	Pretendenta izvēle notikusi vēsturiski un likumsakarīgi, jo Nodibinājums dibināts ar mērķi īstenot šo valsts pārvaldes uzdevumu. Nodibinājuma galvenais mērķis ir organizēt augstākās izglītības mācību iestāžu un to studiju programmu ekspertīzi un kvalitātes novērtēšanu, izmantojot Eiropas savienības valstu atzīto metodoloģiju, kura ietver: augstākās izglītības mācību iestāžu un to studiju programmu pašnovērtējumu; neatkarīgu ekspertu veiktu ārējo novērtējumu, kura pamatā ir ekspertu vizīte augstākās izglītības mācību iestādē; novērtēšanas rezultātu publicēšanu; nepārtrauktu kvalitātes pilnveidošanas procesa īstenošanu. Ministrija ir viena no Nodibinājuma dibinātājām, pārējie dibinātāji ir Latvijas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte, Daugavpils Universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte, SIA "Biznesa augstskola Turība". Nav citu personu vai institūciju, kas darbotos deleģētā uzdevuma jomā un potenciāli varētu pildīt šo valsts pārvaldes uzdevumu. Tajā pašā laikā minētā iemesla dēļ VPIL 42.panta pirmajā daļā minētie kritēriji ir varēti ņemt vērā tikai daļēji. VPIL 42.panta pirmā daļa paredz, ka, lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ņem vērā tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	Uzdevumu izpildes tiesiskais ietvars ir deleģēšanas līgums, kur detalizēti aprakstīts uzdevuma saturs un izpildes kārtība, kā arī normatīvais regulējums attiecībā uz izglītības programmu akreditācijas kārtību: 2006.gada 3.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.821 „Augstskolu, koledžu un augstākās izglītības programmu akreditācijas kārtība”. Standarti un vadlīnijas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (2005)
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Nodibinājumam (pilnvarotajai personai) uzdevuma izpildes ietvaros netiek piešķirti līdzekļi no Ministrijas vai valsts budžeta līdzekļiem.

Iestāde	Izglītības un zinātnes ministrija
	Nodibinājums par uzdevuma izpildi saņem samaksu no augstskolu un koledžu budžetu līdzekļiem, pamatojoties uz Nodibinājuma noslēgtajiem līgumiem ar augstskolām un koledžām par akreditācijas veikšanu. Finansēšanas mehānisms ir atbilstošs VPIL 43.1 pantam saskaņā ar kuru pakalpojumus, veicot valsts pārvaldes uzdevumus, privātpersona sniedz saimnieciskās darbības veidā par atlīdzību, kuru privātpersona izmanto savas darbības nodrošināšanai un attiecīgā valsts pārvaldes uzdevuma veikšanai. Nodibinājuma samaksas apmērs ir atbilstošs 2009.gada 25.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.955 „Noteikumi par Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto maksas pakalpojumu cenrādi” anotācijā noteiktajām akreditācijas darba organizācijas izmaksām. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumos iekļauto akreditācijas darba organizācijas izmaksu atšifrējumu pakalpojuma saņēmēja (augstskolas, koledžas) veicamās samaksas apmēru nosaka konkrētais maksas pakalpojuma veids, akreditējamo programmu skaits un pie pirmreizējas programmu akreditācijas arī novērotāju skaits, kas piedalās akreditācijā. Pilnvarotā persona reizi gadā līdz 1.februārim iesniedz Ministrijai atskaiti par finanšu izlietojumu.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Atbilstoši Deleģēšanas līgumam, Nodibinājums iesniedz Ministrijai rakstveida pārskatu par uzdevumu izpildi ne retāk kā 1 (vienu) reizi gadā - ne vēlāk kā līdz 1 .jūlijam. Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms aprakstīts arī Deleģēšanas līguma 5.1.punktā: saistībā ar līgumā noteikto uzdevumu izpildes veikšanu pilnvarotā persona atrodas Ministrijas funkcionālā pakļautībā. Ministrija veic pārraudzību pār pilnvarotās personas darbību, kas saistīta ar līgumā noteikto Uzdevumu veikšanu. Ministrija ir tiesīga ar rakstisku uzdevumu, papildus jau līgumā noteiktajām atskaitēm un informācijai, jebkurā laikā pieprasīt no pilnvarotās personas visa veida informāciju, kas saistīta ar līgumā noteikto uzdevumu izpildi. Pilnvarotajai personai ir pienākums ne vēlāk kā 10 (desmit) darba dienu laikā pēc šāda rakstiska pieprasījuma saņemšanas iesniegt rakstiski pieprasīto informāciju Ministrijai. Tāpat Deleģēšanas līguma 3.2.-3.3.punkti noteic, ka, konstatējot līguma nepienācīgu izpildi augstskolu, koledžu vai augstākās izglītības programmu akreditācijas organizēšanā vai tā kvalitātē,

Iestāde	Izglītības un zinātnes ministrija
	Ministrija ne vēlāk kā 10 (desmit) darba dienu laikā no konstatācijas brīža rakstveidā iesniedz Nodibinājumam pretenzijas par līguma nosacījumu neizpildi un Nodibinājums 10 (desmit) darba dienu laikā sniedz paskaidrojumus par attiecīgajām pretenzijām. Ja Ministrija neuzskata paskaidrojumus par pamatotiem, tā ne mazāk kā 20 (divdesmit) dienas iepriekš informē Nodibinājumu par līguma laušanu. Noteikts arī, ka Ministrija var nepiemērot minēto uzteikuma termiņu, ja Nodibinājums rupji pārkāpj līguma noteikumus vai arī pastāv citi svarīgi iemesli, kas neļauj turpināt līguma attiecības. Papildus tam jāņem vērā, ka Ministrija kā dibinātājs piedalās visās Nodibinājuma valdes sēdēs, tādējādi kontrolējot gan uzdevuma izpildi, gan finanšu izlietojumu. Tāpat ministrija izvērtē sūdzības, ja tādas tiek saņemtas. Nodibinājums ir izstrādājis un apstiprinājis arī Ētikas kodeksu.
Risku un atbildības sadalījums	Nodibinājuma kompetencē ir akreditēšanas organizēšana, taču lēmuma pieņemšana saglabājas Ministrijas kompetencē (Akreditācijas komisija). Nodibinājums nodrošina un ir materiāli atbildīgs par uzdevuma izpildi līguma darbības laikā. Nodibinājums ir atbildīgs par uzdevumu pienācīgu un savlaicīgu izpildi. Nodibinājuma pienākums ir atlīdzināt Ministrijai visus zaudējumus un izdevumus, kas Ministrijai radušies Nodibinājuma prettiesiskas vai līgumam neatbilstošas darbības vai bezdarbības, kā arī neizpildīta vai nepienācīgi izpildīta uzdevuma rezultātā. Līguma izbeigšanas gadījumā Nodibinājums ir atbildīgs par visu dokumentu un datu bāžu, kurus Nodibinājums ir saņēmis, kā arī uzturējis sakarā ar līguma uzdevumu izpildi, nodošanu Ministrijai saskaņā ar tās pieprasījumu. Savukārt Ministrija ir atbildīga par Pilnvarotai personai savlaicīgu nodrošināšanu ar Uzdevumu izpildi nepieciešamo informāciju.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Uzdevuma saturs un izpildes kārtība detalizēti aprakstīta deleģēšanas līgumā, kā arī izriet gan no konkrētiem nacionālajiem normatīvajiem aktiem attiecībā uz izglītības programmu akreditācijas kārtību, t.i., 2006.gada 3.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.821 „Augstskolu, koledžu un augstākās izglītības programmu akreditācijas kārtība”, bet uzdevuma īstenošanas principi un

Iestāde	Izglītības un zinātnes ministrija
	metodes noteiktas arī Standartos un vadlīnijās augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (2005), kā arī citos Boloņas procesa dokumentos un Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistra (<i>European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)</i>) dokumentos. Vērtējot minēto regulējumu kopumā, nodotā uzdevuma konkretizācija uzskatāma par pietiekamu.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Katra termiņa beigās tiek slēgts jauns deleģēšanas līgums ar šo pašu privātpersonu, ievērojot, ka citu subjektu, kas veiktu deleģēto uzdevumu, nav.
Deleģējuma periods, termiņš	Deleģējuma līgums tiek slēgts uz 3 gadiem, attiecīgi izslēdzot nepieciešamību par tā slēgšanu lemt Ministru kabinetam. Trīs gadu termiņš izvēlēts arī saistībā ar Nodibinājuma pašnovērtējuma periodu, kas ir 3 gadi.

[5.3] Kultūras ministrija

Iestāde	Kultūras ministrija (I)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Kultūras ministrijas uzdevumi privātpersonai nodotajā jomā: Ministrijas funkciju izpildei un kultūras pārvaldībai nepieciešamās informācijas un sakaru sistēmu veidošana, uzturēšana un attīstīšana. Metodiskā palīdzība Latvijas kultūras institūcijām. Savas kompetences ietvaros valsts interešu pārstāvēšana starptautiskajās organizācijās un Eiropas Savienības institūcijās. Nodotie uzdevumi: aktuālās informācijas atlase un uzkrāšana, informācijas aprites veicināšana mūzikas jomā; informatīvas palīdzības sniegšana mūzikas nozares institūcijām un speciālistiem; starptautiskās sadarbības veidošana, koordinēšana un attīstīšana un Latvijas mūzikas nozares pārstāvēšana starptautiskās sadarbības organizācijās un projektos.
Subjekts	Biedrība „Latvijas Mūzikas informācijas centrs”
Uzdevuma nodošanas tips	Līdzdarbība

Iestāde	Kultūras ministrija (I)
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Līdzdarbības līgums par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu mūzikas jomā, kas noslēgts pamatojoties uz Ministrijas izsludinātā līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu mūzikas jomā” rezultātiem, kas organizēts, piemērojot 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumus Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” noteikto procedūru. <u>Līdzdarbības līgums:</u> līguma būtiskie noteikumi izstrādāti atbilstoši VPIL 46.panta prasībām. Līgumā nav regulēta privātpersonas atbildība līguma izbeigšanas gadījumā, kas līdzdarbības līgumam varētu būt attaisnojami. Tiešā veidā līgums nesatur arī kritērijus uzdevuma izpildes kvalitātes novērtēšanai, lai gan satur sasniedzamo rezultātu konkrētu aprakstu – tas varētu apgrūtināt uzdevuma izpildes kvalitātes kontroli, ja šādi kritēriji nav fiksēti arī nevienā citā abām pusēm saistošā dokumentā.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Par galveno faktoru, kas nosaka iepriekšminēto valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas nepieciešamību, uzskatāma iestādes nespēja uzdevuma izpildi nodrošināt ar saviem resursiem. Tā kā uzdevumi ir saistīti ar politikas īstenošanas funkciju, to izpilde varētu tikt nodota ministrijas padotībā esošajām iestādēm, tomēr šādu specifisku uzdevumu izpilde neietilpst nevienas ministrijas padotības iestādes šobrīd definētajās kompetences jomās. Tāpat uzdevuma nodošanu privātpersonām uz līdzdarbības līguma pamata daļēji nosaka finansējuma pieejamība un pieejamības mainība – gadījumā, ja valsts budžetā līdzekļi konkrētā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanai atkārtoti netiek paredzēti, līdzdarbības līgumi netiek atjaunoti un atkāroti konkursi par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi netiek izsludināti. Saskaņā ar konkursa par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu nolikumu pretendentu vērtēšana tiek veikta pēc šādiem kritērijiem: • Piedāvātā cena: līdzdarbības līguma finansējums • Pretendenta kompetence: • materiāli tehniskās iespējas; • līdzšinējā pieredze, atsauksmes, sadarbības partneru daudzums un profesionalitāte; • administrēšanas kapacitāte. • Pārvaldes uzdevumu veikšanas efektivitāte:

Iestāde	Kultūras ministrija (I)
	• pretendenta iesniegtā pieteikuma detalizēta izstrāde (realizācijas laiks, apjoms, loģistika, resursu efektivitāte); • kvalitatīvi un kvantitatīvu objektīvi pārbaudāmi projekta rezultāti un iznākumu rādītāji; • projekta ilgtspēja (plānoto aktivitāšu turpināšanās arī pēc finansējuma perioda beigām). Konkursa nolikumā iekļautie kritēriji kopumā izpilda VPIL 42.panta pirmajā daļā ietvertos kritērijus, kas jāņem vērā, lemjot par privātpersonas pilnvarošānu veikt pārvaldes uzdevumus (saskaņā ar VPIL 49.panta 2.daļu).
Pretendentu izvēles process	Konceptuāla izvēle par noteiktu uzdevumu deleģēšanu ir notikusi politikas plānošanas dokumentos. Jau Valsts kultūrpolitikas vadlīnijās 2006. – 2015.gadam NACIONĀLA VALSTS tika norādīts, ka viena no problēmām kultūras politikas jomā ir vāji īstenotais subsidiaritātes princips, un tas, ka tiek nepietiekami deleģētas funkcijas kultūras institūcijām, pašvaldībām un nevalstiskajam sektoram. Vadlīnijās minēts, ka nevalstiskām organizācijām (Latvijas Literatūras centram, Latvijas Mūzikas informācijas centram, Latvijas Jaunajam teātra institūtam) ir deleģētas funkcijas informācijas izplatīšanai un Latvijas kultūras popularizēšanai starptautiskajā apritē. Konkrētais pretendents izvēlēts līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu mūzikas jomā” rezultātā.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Kultūras ministrijas nolikums; • Līdzdarbības līgums; • Papildu līgums par valsts finansējuma izlietošanu katram konkrētajam gadam, kas ietver arī konkrētajā gadā sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjomu
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpilde tiek finansēta no Kultūras ministrijas valsts pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem un papildus piesaistītajiem līdzekļiem no citiem avotiem, t.sk. pilnvarotās personas sadarbības partneriem un citiem Latvijas un ārvalstu finanšu avotiem. Saskaņā ar noslēgto līdzdarbības līgumu noteikumiem Kultūras ministrija katru gadu pieņem atsevišķu lēmumu par turpmākajiem valsts budžeta līdzekļiem valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai. Katru gadu 2 mēnešu laikā no likuma par valsts budžetu kārtējam gadam izsludināšanas ar pilnvarotajām personām tiek slēgti atsevišķi finansēšanas līgumi par konkrētajā gadā pieejamo finansējuma un sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjomu.

Iestāde	Kultūras ministrija (I)
	Piešķiramā finansējuma apjoms tiek noteikts, balstoties uz pretendenta piedāvājumā norādīto cenu par uz līdzdarbības līguma pamata nododamo uzdevumu izpildi un detalizēto izdevumu tāmi. Ja valsts budžetā paredzētais finansējums ir mazāks par pretendenta piedāvājumā norādīto, LR Kultūras ministrijai vienojoties ar pilnvarotajām personām var tikt attiecīgi samazināts sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjoms. Piešķirtais finansējums tiek pārskaitīts uz pilnvarotās personas kontu saskaņā ar finansēšanas plānu, kas paredz piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadalījumu pa mēnešiem. Pilnvarotā persona piešķirto finansējumu drīkst izlietot tikai līgumā norādīto uzdevumu izpildei.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Ministrijai ir tiesības pieprasīt no pilnvarotās institūcijas grāmatvedības dokumentus un citu darījumu dokumentāciju, kas saistīti ar valsts pārvaldes uzdevumu izpildi. Pilnvarotās institūcijas pienākums ir nodrošināt, lai nepieciešamā dokumentācija būtu sakārtota un pieejama Ministrijai, kā arī sniegti vispārējās vajadzīgās ziņas par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi. Pilnvarotā institūcija ne vēlāk kā līdz nākamā kalendārā gada 15.janvārim iesniedz Ministrijai rakstisku, dokumentāri apstiprinātu finanšu atskaiti jeb kopsavilkumu par attiecīgajā kalendārajā gadā piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un saturisko atskaiti par pārvaldes uzdevumu izpildi. Uzdevuma izpildes uzraudzība notiek arī ikdienas sadarbības ietvaros, kad Ministrijai ir iespēja gan novērot uzdevuma izpildes ietvaros veiktās darbības, gan to rezultātus, kā arī koordinējot konkrēto pasākumu norisi. Saskaņā ar līguma par valsts budžeta finansējuma izlietošanu nosacījumiem, pilnvarotā persona atskaiti par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu iesniedz Ministrijā vienu reizi finansēšanas līguma darbības periodā (mēneša laikā pēc pēdējā finansēšanas plānā paredzētā maksājuma), kas var nebūt pietiekami pilnvērtīgai valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontrolei.
Risku un atbildības sadalījums	Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par piešķirtā finansējuma izmantošanu tikai līgumā noteikto valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai. Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par Latvijas Republikas saistošo normatīvo aktu ievērošanu, tajā skaitā nepieciešamo iepirkuma procedūru piemērošanu, izmantojot

Iestāde	Kultūras ministrija (I)
	piešķirto valsts finansējumu. Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par darbiem, ko Pilnvarotās institūcijas vietā veikušas trešās personas. Attiecībās ar trešajām personām pušu atbildība pilnībā nosakāma atbilstoši VPIL regulējumam, jo līgums nekādus speciālus noteikumus neparedz.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nodotais uzdevums aprakstīts konkursa nolikumā un analogiski arī līdzdarbības līgumā. No dokumentālas analīzes nav pamata secināt, ka tas nebūtu pietiekami konkrēts. Apraksts satur konkrētus veicamos pasākumus, to skaitu un aprakstu. Ievērojot nozarē un konkrētā uzdevuma izpildē raksturīgo radošo brīvību un uzdevuma plašumu, varētu uzskatīt, ka uzdevums ir aprakstīts pietiekami konkrēti.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Viena mēneša termiņš iepriekšējai paziņošanai par līguma izbeigšanu neatkarīgi no tā, kura puse ierosina līgumu izbeigt. Katra 3 gadu termiņa beigās tiek organizēts jauns līdzdarbības līguma konkurss. Ievērojot, ka viena no būtiskākajām prasībām pretendentiem ir līdzšinējā pieredze un sadarbības partneru tīkls starptautiskā līmenī, parasti atkārtotajos konkursos uzvar tas pats subjekts, kas iepriekš darbojies nodotā uzdevuma izpildē un ar ko bijis noslēgts līdzdarbības līgums.
Deleģējuma periods, termiņš	3 gadi, katru gadu tiek slēgti papildu līgumi par finansējuma izlietojumu

Iestāde	Kultūras ministrija (II)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Kultūras ministrijas uzdevumi privātpersonai nodotajā jomā: Ministrijas funkciju izpildei un kultūras pārvaldībai nepieciešamās informācijas un sakaru sistēmu veidošana, uzturēšana un attīstīšana. Metodiskā palīdzība Latvijas kultūras institūcijām. Savas kompetences ietvaros valsts interešu pārstāvēšana starptautiskajās organizācijās un Eiropas Savienības institūcijās. Nodotie uzdevumi: aktuālās informācijas atlase un uzkrāšana, informācijas aprites veicināšana teātra

Iestāde	Kultūras ministrija (II)
	jomā; metodiskās palīdzības sniegšana teātra nozares institūcijām un speciālistiem; starptautiskās sadarbības veidošana, koordinēšana un attīstīšana un Latvijas teātra nozares pārstāvēšana starptautiskās sadarbības organizācijās un projektos.
Subjekts	Biedrība „Jaunā teātra institūts”
Uzdevuma nodošanas tips	Līdzdarbība
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Līdzdarbības līgums par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu teātra jomā, kas noslēgts pamatojoties uz Ministrijas izsludinātā līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu teātra jomā” rezultātiem, kas organizēts, piemērojot 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” noteikto procedūru. <u>Līdzdarbības līgums:</u> līguma būtiskie noteikumi izstrādāti atbilstoši VPIL 46.panta prasībām. Līgumā nav regulēta privātpersonas atbildība līguma izbeigšanas gadījumā, kas līdzdarbības līgumam varētu būt attaisnojami. Tiešā veidā līgums nesatur arī kritērijus uzdevuma izpildes kvalitātes novērtēšanai, lai gan satur sasniedzamo rezultātu konkrētu aprakstu – tas varētu apgrūtināt uzdevuma izpildes kvalitātes kontroli, ja šādi kritēriji nav fiksēti arī nevienā citā abām pusēm saistošā dokumentā.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Par galveno faktoru, kas nosaka iepriekšminēto valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas nepieciešamību, uzskatāma iestādes nespēja uzdevuma izpildi nodrošināt ar saviem resursiem. Tā kā uzdevumi ir saistīti ar politikas īstenošanas funkciju, to izpilde varētu tikt nodota ministrijas padotībā esošajām iestādēm, tomēr šādu specifisku uzdevumu izpilde neietilpst nevienas ministrijas padotības iestādes šobrīd definētajās kompetences jomās. Tāpat uzdevuma nodošanu privātpersonām uz līdzdarbības līguma pamata daļēji nosaka finansējuma pieejamība un pieejamības mainība – gadījumā, ja valsts budžetā līdzekļi konkrētā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanai atkārtoti netiek paredzēti, līdzdarbības līgumi netiek atjaunoti un atkārtoti konkursi par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi netiek izsludināti. Saskaņā ar konkursa par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu nolikumu pretendentu

Iestāde	Kultūras ministrija (II)
	vērtēšana tiek veikta pēc sekojošiem kritērijiem: • Piedāvātā cena: līdzdarbības līguma finansējums • Pretendenta kompetence: • materiāli tehniskās iespējas; • līdzšinējā pieredze, atsauksmes, sadarbības partneru daudzums un profesionalitāte; • administrēšanas kapacitāte. • Pārvaldes uzdevumu veikšanas efektivitāte: • pretendenta iesniegtā pieteikuma detalizēta izstrāde (realizācijas laiks, apjoms, loģistika, resursu efektivitāte); • kvalitatīvi un kvantitatīvu objektīvi pārbaudāmi projekta rezultāti un iznākumu rādītāji; • projekta ilgtspēja (plānoto aktivitāšu turpināšanās arī pēc finansējuma perioda beigām). Konkursa nolikumā iekļautie kritēriji kopumā izpilda VPIL 42.panta pirmajā daļā ietvertos kritērijus, kas jāņem vērā, lemjot par privātpersonas pilnvarošānu veikt pārvaldes uzdevumus (saskaņā ar VPIL 49.panta 2.daļu).
Pretendentu izvēles process	Konceptuāla izvēle par noteiktu uzdevumu deleģēšanu ir notikusi politikas plānošanas dokumentos. Jau Valsts kultūrpolitikas vadlīnijās 2006. – 2015.gadam NACIONĀLA VALSTS tika norādīts, ka viena no problēmām kultūras politikas jomā ir vāji īstenotais subsidiaritātes princips, un tas, ka tiek nepietiekami deleģētas funkcijas kultūras institūcijām, pašvaldībām un nevalstiskajam sektoram. Vadlīnijās minēts, ka nevalstiskām organizācijām (Latvijas Literatūras centram, Latvijas Mūzikas informācijas centram, Latvijas Jaunajam teātra institūtam) ir deleģētas funkcijas informācijas izplatīšanai un Latvijas kultūras popularizēšanai starptautiskajā apritē. Konkrētais pretendents izvēlēts līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu teātra jomā” rezultātā.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Kultūras ministrijas nolikums; • Līdzdarbības līgums; • Papildu līgums par valsts finansējuma izlietošanu katram konkrētajam gadam, kas ietver arī konkrētajā gadā sasniedzamo rezultatīvo rādītāju apjomu
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpilde tiek finansēta no LR Kultūras ministrijas valsts pamatbudžeta dotācijās no vispārējiem ieņēmumiem un papildus piesaistītajiem līdzekļiem no citiem

Iestāde	Kultūras ministrija (II)
	avotiem, t.sk. pilnvarotās personas sadarbības partneriem un citiem Latvijas un ārvalstu finanšu avotiem. Saskaņā ar noslēgto līdzdarbības līgumu noteikumiem LR Kultūras ministrija katru gadu pieņem atsevišķu lēmumu par turpmākajiem valsts budžeta līdzekļiem valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai. Katru gadu 2 mēnešu laikā no likuma par valsts budžetu kārtējam gadam izsludināšanas ar pilnvarotajām personām tiek slēgti atsevišķi finansēšanas līgumi par konkrētajā gadā pieejamo finansējuma un sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjomu. Piešķiramā finansējuma apjoms tiek noteikts, balstoties uz pretendenta piedāvājumā norādīto cenu par uz līdzdarbības līguma pamata nododamo uzdevumu izpildi un detalizēto izdevumu tāmi. Ja valsts budžetā paredzētais finansējums ir mazāks par pretendenta piedāvājumā norādīto, LR Kultūras ministrijai vienojoties ar pilnvarotajām personām var tikt attiecīgi samazināts sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjoms. Piešķirtais finansējums tiek pārskaitīts uz pilnvarotās personas kontu saskaņā ar finansēšanas plānu, kas paredz piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadalījumu pa mēnešiem. Pilnvarotā persona piešķirto finansējumu drīkst izlietot tikai līgumā norādīto uzdevumu izpildei.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Pilnvarotās institūcijas darbības rezultātus un sasniegtos rezultātīvos rādītājus Ministrija izvērtē vienu reizi gadā. Pilnvarotā institūcija ne vēlāk kā līdz nākamā kalendārā gada 15.janvārim iesniedz Ministrijai rakstisku, dokumentāri apstiprinātu finanšu atskaiti jeb kopsavilkumu par attiecīgajā kalendārajā gadā piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un saturisko atskaiti par pārvaldes uzdevumu izpildi. Ministrijai ir tiesības pieprasīt no pilnvarotās institūcijas grāmatvedības dokumentus un citu darījumu dokumentāciju, kas saistīti ar valsts pārvaldes uzdevumu izpildi. Pilnvarotās institūcijas pienākums ir nodrošināt, lai nepieciešamā dokumentācija būtu sakārtota un pieejama Ministrijai, kā arī sniegti vispārējās vajadzīgās ziņas par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi. Kontrolei par piešķirto finanšu līdzekļu izlietojumu Ministrija jebkurā brīdī var pieprasīt no Pilnvarotās

Iestāde	Kultūras ministrija (II)
	institūcijas grāmatvedības dokumentus un citus darījumu apliecinājošos dokumentus, kas saistīti ar līgumā norādīto rezultātīvo rādītāju sasniegšanai veiktajiem izdevumiem. Uzdevuma izpildes uzraudzība notiek arī ikdienas sadarbības ietvaros, kad Ministrijai ir iespēja gan novērot uzdevuma izpildes ietvaros veiktās darbības, gan to rezultātus, kā arī koordinējot konkrēto pasākumu norisi. Saskaņā ar līguma par valsts budžeta finansējuma izlietošanu nosacījumiem, pilnvarotā persona atskaiti par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu iesniedz Ministrijā vienu reizi finansēšanas līguma darbības periodā (mēneša laikā pēc pēdējā finansēšanas plānā paredzētā maksājuma), kas var nebūt pietiekami pilnvērtīgai valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontrolei.
Risku un atbildības sadalījums	Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par piešķirtā finansējuma izmantošanu tikai līgumā noteikto valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai. Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par Latvijas Republikas saistošo normatīvo aktu ievērošanu, tajā skaitā nepieciešamo iepirkuma procedūru piemērošanu, izmantojot piešķirto valsts finansējumu. Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par darbiem, ko Pilnvarotās institūcijas vietā veikušas trešās personas. Attiecībā ar trešajām personām pušu atbildība pilnībā nosakāma atbilstoši VPIL regulējumam, jo līgums nekādus speciālus noteikumus neparedz.
Nodotā uzdevuma konkrētizācija	Nodotais uzdevums aprakstīts konkursa nolikumā un analogiski arī līdzdarbības līgumā. No dokumentālas analīzes nav pamata secināt, ka tas nebūtu pietiekami konkrēts. Apraksts satur konkrētus veicamos pasākumus, to skaitu un aprakstu. Ievērojot nozarē un konkrētā uzdevuma izpildē raksturīgo radošo brīvību un uzdevuma plašumu, varētu uzskatīt, ka uzdevums ir aprakstīts pietiekami konkrēti.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Viena mēneša termiņš iepriekšējai paziņošanai par līguma izbeigšanu neatkarīgi no tā, kura puse ierosina līgumu izbeigt. Katra 3 gadu termiņa beigās tiek organizēts jauns līdzdarbības līguma konkurss. Ievērojot, ka viena no būtiskākajām prasībām pretendentiem ir līdzšinējā pieredze un sadarbības partneru tīkls starptautiskā līmenī, parasti atkārtotajos konkursos uzvar tas pats subjekts, kas iepriekš darbojies

Iestāde	Kultūras ministrija (II)
	nodotā uzdevuma izpildē un ar ko bijis noslēgts līdzdarbības līgums.
Deleģējuma periods, termiņš	3 gadi, katru gadu tiek slēgti papildu līgumi par finansējuma izlietojumu

Iestāde	Kultūras ministrija (III)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Kultūras ministrijas uzdevumi privātpersonai nodotajā jomā: Ministrijas funkciju izpildei un kultūras pārvaldībai nepieciešamās informācijas un sakaru sistēmu veidošana, uzturēšana un attīstīšana. Metodiskā palīdzība Latvijas kultūras institūcijām. Savas kompetences ietvaros valsts interešu pārstāvēšana starptautiskajās organizācijās un Eiropas Savienības institūcijās. Nodotie uzdevumi: aktuālās informācijas atlase un uzkrāšana par literatūru, informācijas aprites veicināšana literatūras starptautiskajā līmenī; informācijas atlase un uzkrāšana par norisēm Latvijas literatūrā un autoriem latviešu un angļu valodās; starptautiskās sadarbības veidošana, koordinēšana un attīstīšana un Latvijas literatūras nozares pārstāvēšana starptautiskās sadarbības organizācijās un projektos; informatīvas palīdzības sniegšana literatūras nozares institūcijām un speciālistiem
Subjekts	Biedrība „Latvijas literatūras centrs”
Uzdevuma nodošanas tips	Līdzdarbība
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Līdzdarbības līgums par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu teātra jomā, kas noslēgts, piemērojot 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumus Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” noteikto procedūru. <u>Līdzdarbības līgums:</u> līguma būtiskie noteikumi izstrādāti atbilstoši VPIL 46.panta prasībām. Līgumā nav regulēta nodotā pārvaldes uzdevuma izpildes kārtība, bet noteikti vien konkrēti uzdevumi un to izpildes rādītāji, izpildes kārtību atstājot Pilnvarotās institūcijas kompetencē. Līgumā nav regulēta privātpersonas atbildība līguma izbeigšanas gadījumā, kas līdzdarbības līgumam varētu būt attaisnojami. Tiešā veidā līgums nesatur arī kritērijus uzdevuma izpildes kvalitātes

Iestāde	Kultūras ministrija (III)
	novērtēšanai, lai gan satur sasniedzamo rezultātu konkrētu aprakstu.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Par galveno faktoru, kas nosaka iepriekšminēto valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas nepieciešamību, uzskatāma iestādes nespēja uzdevuma izpildi nodrošināt ar saviem resursiem. Tā kā uzdevumi ir saistīti ar politikas īstenošanas funkciju, to izpilde varētu tikt nodota ministrijas padotībā esošajām iestādēm, tomēr šādu specifisku uzdevumu izpilde neietilpst nevienas ministrijas padotības iestādes šobrīd definētajās kompetences jomās. Tāpat uzdevuma nodošanu privātpersonām uz līdzdarbības līguma pamata daļēji nosaka finansējuma pieejamība un pieejamības mainība – gadījumā, ja valsts budžetā līdzekļi konkrētā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanai atkārtoti netiek paredzēti, līdzdarbības līgumi netiek atjaunoti un atkārtoti konkursi par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi netiek izsludināti. Saskaņā ar konkursa par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu nolikumu pretendentu vērtēšana tiek veikta pēc sekojošiem kritērijiem: • Piedāvātā cena: līdzdarbības līguma finansējums • Pretendenta kompetence: • materiāli tehniskās iespējas; • līdzšinējā pieredze, atsauksmes, sadarbības partneru daudzums un profesionalitāte; • administrēšanas kapacitāte. • Pārvaldes uzdevumu veikšanas efektivitāte: • pretendenta iesniegtā pieteikuma detalizēta izstrāde (realizācijas laiks, apjoms, loģistika, resursu efektivitāte); • kvalitatīvi un kvantitatīvu objektīvi pārbaudāmi projekta rezultāti un iznākumu rādītāji; • projekta ilgtspēja (plānoto aktivitāšu turpināšanās arī pēc finansējuma perioda beigām). Konkursa nolikumā iekļautie kritēriji kopumā izpilda VPIL 42.panta pirmajā daļā ietvertos kritērijus, kas jāņem vērā, lemjot par privātpersonas pilnvarošānu veikt pārvaldes uzdevumus (saskaņā ar VPIL 49.panta 2.daļu).
Pretendentu izvēles process	Konceptuāla izvēle par noteiktu uzdevumu deleģēšanu ir notikusi politikas plānošanas dokumentos. Jau Valsts kultūrpolitikas vadlīnijās 2006. – 2015.gadam NACIONĀLA VALSTS tika norādīts, ka viena no problēmām kultūras politikas jomā ir vāji īstenotais subsidiaritātes princips, un tas, ka tiek

Iestāde	Kultūras ministrija (III)
	nepietiekami deleģētas funkcijas kultūras institūcijām, pašvaldībām un nevalstiskajam sektoram. Vadlīnijās minēts, ka nevalstiskām organizācijām (Latvijas Literatūras centram, Latvijas Mūzikas informācijas centram, Latvijas Jaunajam teātra institūtam) ir deleģētas funkcijas informācijas izplatīšanai un Latvijas kultūras popularizēšanai starptautiskajā apritē. Konkrētais pretendents izvēlēts līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa rezultātā.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Kultūras ministrijas nolikums; • Līdzdarbības līgums; • Papildu līgums par valsts finansējuma izlietošanu katram konkrētajam gadam, kas ietver arī konkrētajā gadā sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjomu
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpilde tiek finansēta no LR Kultūras ministrijas valsts pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem un papildus piesaistītajiem līdzekļiem no citiem avotiem, t.sk. pilnvarotās personas sadarbības partneriem un citiem Latvijas un ārvalstu finanšu avotiem. Saskaņā ar noslēgto līdzdarbības līgumu noteikumiem LR Kultūras ministrija katru gadu pieņem atsevišķu lēmumu par turpmākajiem valsts budžeta līdzekļiem valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai. Katru gadu 2 mēnešu laikā no likuma par valsts budžetu kārtējam gadam izsludināšanas ar pilnvarotajām personām tiek slēgti atsevišķi finansēšanas līgumi par konkrētajā gadā pieejamo finansējuma un sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjomu. Piešķiramā finansējuma apjoms tiek noteikts, balstoties uz pretendenta piedāvājumā norādīto cenu par uz līdzdarbības līguma pamata nododamo uzdevumu izpildi un detalizēto izdevumu tāmi. Ja valsts budžetā paredzētais finansējums ir mazāks par pretendenta piedāvājumā norādīto, LR Kultūras ministrijai vienojoties ar pilnvarotajām personām var tikt attiecīgi samazināts sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjoms. Piešķirtais finansējums tiek pārskaitīts uz pilnvarotās personas kontu saskaņā ar finansēšanas plānu, kas paredz piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadalījumu pa mēnešiem. Pilnvarotā persona piešķirto finansējumu drīkst izlietot tikai līgumā norādīto uzdevumu izpildei.

Iestāde	Kultūras ministrija (III)
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Piešķirtā finansējuma izlietojumu kontrolē un valsts pārvaldes uzdevumu izpildi pārrauga Ministrija. Ministrijai ir tiesības pieprasīt no Pilnvarotās institūcijas grāmatvedības dokumentus un citu darījumu dokumentāciju, kas saistīti ar valsts pārvaldes uzdevumu izpildi. Pilnvarotās institūcijas pienākums ir nodrošināt, lai nepieciešamā dokumentācija būtu sakārtota atbilstoši LR likumdošanai un pieejama Ministrijai, kā arī sniegt vispārējas vajadzīgās ziņas par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi. Sākot ar līguma noslēgšanas brīdi līdz katra ceturkšņa pirmā mēneša 15. datumam Pilnvarotai institūcijai ir jāiesniedz Ministrijai rakstiska saturiskā atskaite un dokumentāri apstiprināta finanšu atskaite par iepriekšējā ceturksnī paveikto darba apjomu. Galīgā rakstiskā, dokumentāri apstiprinātā finanšu atskaite jeb kopsavilkums par attiecīgajā kalendārajā gadā piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un saturiskā atskaite jāiesniedz Ministrijai ne vēlāk kā līdz nākamā kalendārā gada 30. janvārim. Saskaņā ar līguma par valsts budžeta finansējuma izlietošanu nosacījumiem, pilnvarotā persona atskaiti par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu iesniedz Ministrijā vienu reizi finansēšanas līguma darbības periodā (mēneša laikā pēc pēdējā finansēšanas plānā paredzētā maksājuma), kas var nebūt pietiekami pilnvērtīgai valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontrolei.
Risku un atbildības sadalījums	Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par Latvijas Republikas saistošo normatīvo aktu ievērošanu - tai skaitā nepieciešamo iepirkumu procedūru piemērošanu. Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par neprecīzi un nekvalitatīvi veiktiem darbiem kopumā vai atsevišķi, sedz zaudējumus, kas Ministrijai radušies šajā sakarā. Ministrijai ir jāpierāda šie zaudējumi un darbu sliktā kvalitāte vai neprecizitāte. Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par darbiem, ko Pilnvarotās institūcijas vietā veikušas trešās personas.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nodotais uzdevums aprakstīts konkursa nolikumā un analogiski arī līdzdarbības līgumā. No dokumentālas analīzes nav pamata secināt, ka tas nebūtu pietiekami konkrēts. Apraksts satur konkrētus veicamos pasākumus, to skaitu un aprakstu. Ievērojot nozarē un konkrētā uzdevuma

Iestāde	Kultūras ministrija (III)
	izpildē raksturīgo radošo brīvību un uzdevuma plašumu, varētu uzskatīt, ka uzdevums ir aprakstīts pietiekami konkrēti. Būtiska nodotā uzdevuma detalizācija ietverta ikgadējos līgumos par valsts finansējuma izlietošanu.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Katra 3 gadu termiņa beigās tiek organizēts jauns līdzdarības līguma konkurss. Ievērojot, ka viena no būtiskākajām prasībām pretendentiem ir līdzšinējā pieredze un sadarbības partneru tīkls starptautiskā līmenī, parasti atkārtotajos konkursos uzvar tas pats subjekts, kas iepriekš darbojies nodotā uzdevuma izpildē un ar ko bijis noslēgts līdzdarības līgums.
Deleģējuma periods, termiņš	3 gadi, katru gadu tiek slēgti papildu līgumi par finansējuma izlietojumu

Iestāde	Kultūras ministrija (IV)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Kultūras ministrijas uzdevumi privātpersonai nodotajā jomā: sekmēt kultūras mantojuma saglabāšanu, tā pieejamību un popularizēšanu; organizēt un koordinēt kultūras politikas īstenošanu. Nodotie uzdevumi: aktuālās informācijas atlase un uzkrāšana par literatūru, informācijas aprites veicināšana literatūras starptautiskajā līmenī; informācijas atlase un uzkrāšana par norisēm Latvijas literatūrā un autoriem latviešu un angļu valodās; starptautiskās sadarbības veidošana, koordinēšana un attīstīšana un Latvijas literatūras nozares pārstāvēšana starptautiskās sadarbības organizācijās un projektos; informatīvas palīdzības sniegšana literatūras nozares institūcijām un speciālistiem
Subjekts	Biedrība „Latvijas Laikmetīgās mākslas muzejs” (biedrība „KIM?”)
Uzdevuma nodošanas tips	Līdzdarbība
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Līdzdarības līgums par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu teātra jomā, kas noslēgts, piemērojot 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumus Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarības līgumus, un līdzdarības līgumu publiskošanas kārtība” noteikto procedūru.

Iestāde	Kultūras ministrija (IV)
	<u>Līdzdarbības līgums</u>: līguma būtiskie noteikumi izstrādāti atbilstoši VPIL 46.panta prasībām, izņemot tālāk norādītās nelielās atkāpes. Līgumā nav norādīts normatīvais akts, ar kuru attiecīgais uzdevums nodots deleģētāja kompetencē. Proti, tajā ietverta atsauce uz Kultūras ministrijas nolikuma punktiem, kas attiecas uz kultūras politikas organizēšanu un koordināciju, taču tas vērtējams kā tiesiskais pamats Ministrijai veikt deleģējumu, bet ne deleģētā uzdevuma apraksts, kas izrietētu no normatīvā akta. Līgumā nav detalizēti regulēta nodotā pārvaldes uzdevuma izpildes kārtība, bet noteikti vien konkrēti uzdevumi un to izpildes rādītāji, izpildes kārtību atstājot Pilnvarotās institūcijas kompetencē. Līgumā nav regulēta privātpersonas atbildība līguma izbeigšanas gadījumā, kas līdzdarbības līgumam varētu būt attaisnojami. Tiešā veidā līgums nesatur arī kritērijus uzdevuma izpildes kvalitātes novērtēšanai, lai gan satur sasniedzamo rezultātu konkrētu aprakstu.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Par galveno faktoru, kas nosaka iepriekšminēto valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas nepieciešamību, uzskatāma iestādes nespēja uzdevuma izpildi nodrošināt ar saviem resursiem. Tā kā uzdevumi ir saistīti ar politikas īstenošanas funkciju, to izpilde varētu tikt nodota ministrijas padotībā esošajām iestādēm, tomēr šādu specifisku uzdevumu izpilde neietilpst nevienas ministrijas padotības iestādes šobrīd definētajās kompetences jomās. Tāpat uzdevuma nodošanu privātpersonām uz līdzdarbības līguma pamata daļēji nosaka finansējuma pieejamība un pieejamības mainība – gadījumā, ja valsts budžetā līdzekļi konkrētā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanai atkārtoti netiek paredzēti, līdzdarbības līgumi netiek atjaunoti un atkārtoti konkursi par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi netiek izsludināti. Saskaņā ar konkursa par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu nolikumu pretendentu vērtēšana tiek veikta pēc sekojošiem kritērijiem: • Piedāvātā cena: līdzdarbības līguma finansējums • Pretendenta kompetence: • materiāli tehniskās iespējas; • līdzšinējā pieredze, atsauksmes, sadarbības partneru daudzums un profesionalitāte; • administrēšanas kapacitāte. • Pārvaldes uzdevumu veikšanas efektivitāte:

Iestāde	Kultūras ministrija (IV)
	• pretendenta iesniegtā pieteikuma detalizēta izstrāde (realizācijas laiks, apjoms, loģistika, resursu efektivitāte); • kvalitatīvi un kvantitatīvu objektīvi pārbaudāmi projekta rezultāti un iznākumu rādītāji; • projekta ilgtspēja (plānoto aktivitāšu turpināšanās arī pēc finansējuma perioda beigām). Konkursa nolikumā iekļautie kritēriji kopumā izpilda VPIL 42.panta pirmajā daļā ietvertos kritērijus, kas jāņem vērā, lemjot par privātpersonas pilnvarošānu veikt pārvaldes uzdevumus (saskaņā ar VPIL 49.panta 2.daļu).
Pretendentu izvēles process	Konceptuāla izvēle par noteiktu uzdevumu deleģēšanu ir notikusi politikas plānošanas dokumentos. Jau Valsts kultūrpolitikas vadlīnijās 2006. – 2015.gadam NACIONĀLA VALSTS tika norādīts, ka viena no problēmām kultūras politikas jomā ir vāji īstenotais subsidiaritātes princips, un tas, ka tiek nepietiekami deleģētas funkcijas kultūras institūcijām, pašvaldībām un nevalstiskajam sektoram. Vadlīnijās minēts, ka nevalstiskām organizācijām (Latvijas Literatūras centram, Latvijas Mūzikas informācijas centram, Latvijas Jaunajam teātra institūtam) ir deleģētas funkcijas informācijas izplatīšanai un Latvijas kultūras popularizēšanai starptautiskajā apritē. Konkrētais pretendents izvēlēts līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa rezultātā.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Kultūras ministrijas nolikums; • Līdzdarbības līgums; • Papildu līgums par valsts finansējuma izlietošanu katram konkrētajam gadam, kas ietver arī konkrētajā gadā sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjomu
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpilde tiek finansēta no LR Kultūras ministrijas valsts pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem un papildus piesaistītajiem līdzekļiem no citiem avotiem, t.sk. pilnvarotās personas sadarbības partneriem un citiem Latvijas un ārvalstu finanšu avotiem. Saskaņā ar noslēgto līdzdarbības līgumu noteikumiem LR Kultūras ministrija katru gadu pieņem atsevišķu lēmumu par turpmākajiem valsts budžeta līdzekļiem valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai. Katru gadu 2 mēnešu laikā no likuma par valsts budžetu kārtējam gadam izsludināšanas ar pilnvarotajām personām tiek slēgti atsevišķi finansēšanas līgumi par konkrētajā gadā pieejamo finansējuma un sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjomu.

Iestāde	Kultūras ministrija (IV)
	Piešķiramā finansējuma apjoms tiek noteikts, balstoties uz pretendenta piedāvājumā norādīto cenu par uz līdzdarbības līguma pamata nododamo uzdevumu izpildi un detalizēto izdevumu tāmi. Ja valsts budžetā paredzētais finansējums ir mazāks par pretendenta piedāvājumā norādīto, LR Kultūras ministrijai vienojoties ar pilnvarotajām personām var tikt attiecīgi samazināts sasniedzamo rezultātīvo rādītāju apjoms. Piešķirtais finansējums tiek pārskaitīts uz pilnvarotās personas kontu saskaņā ar finansēšanas plānu, kas paredz piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadalījumu pa mēnešiem. Pilnvarotā persona piešķirto finansējumu drīkst izlietot tikai līgumā norādīto uzdevumu izpildei.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Pilnvarotā institūcija ne vēlāk kā pēc 18 (astoņpadsmit) mēnešiem pēc līguma noslēgšanas iesniedz Ministrijai atsevišķu atskaiti, kurā norāda piesaistītos privātos līdzekļus. Piesaistītajiem līdzekļiem jā sastāda ne mazāk kā 30 (trīsdesmit) procentus no ministrijas piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem attiecīgajā gadā. Atskaitē tiek pievienots attiecīgajā laika periodā veikto aktivitāšu saraksts privāto līdzekļu piesaistei (tai skaitā - tikšanās, veiktā sarakste). Pilnvarotā institūcija katru gadu līdz kārtējā gada 30.janvārim iesniedz Ministrijā informāciju (atskaiti) par katra uzdevuma rezultātīvajiem rādītājiem. Ministrija ir tiesīga pieprasīt papildus informāciju, kura nav ietverta minētajā atskaitē Pilnvarotajai institūcijai. Ministrija ir tiesīga neapstiprināt Pilnvarotās institūcijas iesniegto atskaiti, ja sasniegtie rezultātīvie rādītāji nav apmierinoši šī Līguma izpildei. Piešķirtā finansējuma izlietojumu kontrolē un valsts pārvaldes uzdevumu izpildi pārrauga ar Ministrijas rīkojumu nozīmēta amatpersona. Šai amatpersonai ir tiesības pieprasīt no Pilnvarotās institūcijas grāmatvedības dokumentus un citu darījumu dokumentāciju, kas saistīta ar valsts pārvaldes uzdevumu izpildi. Pilnvarotās institūcijas pienākums ir nodrošināt, lai nepieciešamā dokumentācija būtu sakārtota un pieejama, kā arī pēc pieprasījuma sniegt vispārējas vajadzīgās ziņas par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi. Pilnvarotā institūcija ne vēlāk kā līdz nākamā kalendārā gada 30. janvārim iesniedz

Iestāde	Kultūras ministrija (IV)
	Ministrijai rakstisku, dokumentāri apstiprinātu finanšu atskaiti jeb kopsavilkumu par attiecīgajā kalendārajā gadā piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un saturisko atskaiti par pārvaldes uzdevuma izpildi. Saskaņā ar līguma par valsts budžeta finansējuma izlietošanu nosacījumiem, pilnvarotā persona atskaiti par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu iesniedz Ministrijā vienu reizi finansēšanas līguma darbības periodā (mēneša laikā pēc pēdējā finansēšanas plānā paredzētā maksājuma), kas var nebūt pietiekami pilnvērtīgai valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontrolei.
Risku un atbildības sadalījums	Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par neprecīzi un nekvalitatīvi veiktiem darbiem kopumā vai atsevišķi, sedz zaudējumus, kas Ministrijai radušies šajā sakarā. Ministrijai ir jāpierāda šie zaudējumi un darbu sliktā kvalitāte vai neprecizitāte. Pilnvarotā institūcija ir atbildīga par darbiem, ko Pilnvarotās institūcijas vietā veikušas trešās personas.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nodotais uzdevums aprakstīts konkursa nolikumā un analogiski arī līdzdarbības līgumā. No dokumentālas analīzes nav pamata secināt, ka tas nebūtu pietiekami konkrēts. Apraksts satur konkrētus veicamos pasākumus, to skaitu un aprakstu. Ievērojot nozarē un konkrētā uzdevuma izpildē raksturīgo radošo brīvību un uzdevuma plašumu, varētu uzskatīt, ka uzdevums ir aprakstīts pietiekami konkrēti.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Pilnvarotajai institūcijai nav līgumā noteiktas tiesības izbeigt līgumu pirms termiņa. Katra 3 gadu termiņa beigās tiek organizēts jauns līdzdarbības līguma konkurss. Ievērojot, ka viena no būtiskākajām prasībām pretendentiem ir līdzšinējā pieredze un sadarbības partneru tīkls starptautiskā līmenī, parasti atkārtotajos konkursos uzvar tas pats subjekts, kas iepriekš darbojies nodotā uzdevuma izpildē un ar ko bijis noslēgts līdzdarbības līgums. Līgumā noteikts, ka tā darbības termiņš var tikt pagarināts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
Deleģējuma periods, termiņš	3 gadi, katru gadu tiek slēgti papildu līgumi par finansējuma izlietojumu

[5.4] Zemkopības ministrija

Iestāde	Zemkopības ministrija
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Grāmatvedības biroja uzdevumi (izņemot finanšu resursu kontroli) atbilstoši Padomes Regulas Nr. 79/65 8., 9., 13. un 14.pantam; Kultūraugu ražības prognozēšana, lauksaimniecības statistikas izlases apsekojumu veikšana un bruto seguma aprēķināšana par augkopības kultūru un lopu grupām
Subjekts	SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (privāta kapitālsabiedrība, kurā vairāk kā 95% pieder Zemkopības ministrijai.
Uzdevuma nodošanas tips	Deleģējums privātpersonai
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Ministru kabineta noteikumos ietverts deleģējums konkrētai privātpersonai, papildus tiek slēgts deleģēšanas līgums. Normatīvais regulējums satur norādi, ka Centrs minēto uzdevumu izpildē ir Zemkopības ministrijas padotībā, tādējādi ievērojot VPIL 43.panta pirmās daļas prasības par to, ka, deleģējot pārvaldes uzdevumu, ārējā normatīvajā aktā nosaka iestādi, kuras padotībā atrodas pilnvarotā persona attiecībā uz konkrētā uzdevuma izpildi. Deleģēšanas līgums: līguma nosaukums veidots bez norādes, ka tas ir deleģēšanas līgums. Turklāt līgums vispār nesatur līdzēju atbildības regulējumu, kā arī iespējamo atbildību līguma izbeigšanas gadījumā. Atsevišķiem uzdevumiem trūkst uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritēriji.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Valsts pārvaldes uzdevuma deleģējums veidojies vēsturiski. LLKIC dibināts 1991. gadā kā LR Zemkopības ministrijas budžeta iestāde. 1997. gadā LLKIC apvienots ar Zemkopības ministrijas budžeta iestādēm „Lauksaimniecības darbinieku Kvalifikācijas celšanās institūts” un „Mācību metodiskais centrs”. Apvienošanas rezultātā izveidota bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību SIA “Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrs”, kuras dibinātāji ir LR Zemkopības ministrija (99% kapitāla daļas) un Latvijas zemnieku federācija (1% kapitāla daļas). No 2004.gada LLKIC juridiskā forma ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Iestāde	Zemkopības ministrija
	LLKIC dibināšanas un darbības mērķis ir tieši saistīts ar deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu realizāciju, t.sk. veicināt lauku attīstību, paaugstinot lauku uzņēmēju profesionālās un ekonomiskās zināšanas, nodrošināt konsultāciju un mācību organizāciju visos Latvijas novados, paaugstināt lauku iedzīvotāju konkurētspēju Eiropas Savienībā un organizēt Ministrijas padotībā esošajās iestādēs strādājošo darbinieku tālākizglītību. Ņemot vērā deleģējuma vēsturisko pamatu, informācija par uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējuma veikšanu nav pieejama. Deleģējuma iespējamību un esamību nosaka vēsturiskā sadarbības prakse, iestādes nespēja uzdevuma izpildi nodrošināt ar saviem resursiem un pakalpojuma pieejamība.
Pretendentu izvēles process	Nav veikts, izvēle noteikta Ministru kabineta noteikumu līmenī, identificējot konkrētu privātpersonu kā deleģēšanas subjektu.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 13.panta trešā un piektā daļa, astotās daļas 3.punkts; • Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumu Nr.245 „Zemkopības ministrijas nolikums” 4.2.apakšpunkts; • Ministru kabineta 2009.gada 24.novembra noteikumu Nr.1348 „Lauku saimniecību uzskaites datu tīkla izveidošanas, uzturēšanas un darbības kārtība” 4. punkts; • Ministru kabineta 2010.gada 12.janvāra noteikumu Nr.30 „Kultūraugu ražības prognozēšanas, lauksaimniecības statistikas izlases apsekojumu veikšanas un bruto seguma aprēķināšanas kārtība”
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Valsts budžeta dotācija: likumā „Par valsts budžetu 2011.gadam” paredzētās budžeta apakšprogrammas 22.05.00 „Dotācija SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" informācijas analīzes un apmaiņas sistēmai". Budžeta dotācijas apmērs un finanšu sadalījums pa pasākumiem/ rezultativajiem rādītājiem tiek dokumentēts ikgadējā līgumā starp Ministriju un LLKIC. Līguma pielikumā detalizēti dokumentēts katra pasākuma sagatavošanai paredzētās finanšu līdzekļu kopsummas sadalījums pa izmaksu posteņiem, t.sk. atsevišķi izdalot darba samaksas aprēķinu (stundas likmes un kopējais darba izpildei plānotais stundu apjoms), darba devēja sociālās

Iestāde	Zemkopības ministrija
	apdrošināšanas obligāto iemaksu aprēķinu, mainīgo izmaksu aprēķinu (cena par vienību un kopējais plānotais vienību apjoms) un fiksēto izmaksu aprēķinu (administrācijas, sakaru, biroja izdevumi un pamatlīdzekļu nolietojums). Piešķirto finanšu līdzekļu sadalījuma detalizācijas pakāpe uzskatāma par pietiekamu. Maksājumi tiek veikti katru mēnesi saskaņā ar Līgumā noteikto maksājumu grafiku un LLKIC iesniegto rēķinu. Izpildītājs par izlietoto finansējumu atskaitās reizi ceturksnī, iesniedzot Ministrijai pieņemšanas un nodošanas aktu un atskaiti par pasākumu izpildes progresu ceturksnī saskaņā ar rezultatīvo rādītāju plānu gadam. Līgums paredz soda procentu ieturēšanas iespēju 0,5 % apmērā no nepadarīto darbu apjoma, ka LLKIC nav izpildījis Līguma nosacījumus noteiktajā termiņā vai citas prasības. Saskaņā ar Līguma nosacījumiem, gadījumā, ja Līguma izpildes procesā veidojas finansējuma ekonomija un LLKIC konstatē, ka līdz gada beigām neapgūs visus konkrētajā gadā iešķirtos finanšu līdzekļus, LLKIC rakstveidā informē Ministriju par plānoto finanšu atlikumu. Līgums paredz, ka radušos atlikumu LLKIC izlieto papildus aktivitāšu īstenošanai Līgumā paredzēto pasākumu ietveros, to iepriekš saskaņojot ar Ministriju. Līgums neparedz finanšu līdzekļu atlikuma atmaksu Ministrijai.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Detalizēti nav noteikts. Ministrijai ir tiesības kontrolēt Līguma izpildi, pieaicinot speciālistus un ekspertus, taču konkrētāk uzraudzības mehānisms nav noteikts. Līgums paredz ceturkšņu atskaišu sagatavošanu un saskaņošanu ar Ministriju par pasākumu izpildes progresu saskaņā ar rezultatīvo rādītāju plānu gadam, kas ir Līguma pielikums. Līgums nosaka atskaišu biežumu/regularitāti un attiecībā uz diviem no pieciem deleģētajiem uzdevumiem arī atskaišu formu un saturu. Ņemot vērā uzdevuma saturu, atskaišu regularitāte (reizi ceturksnī) var tikt uzskatīta par pietiekamu. Līgums paredz Ministrijas pienākumu septiņu darba dienu laikā izskatīt un apstiprināt LLKIC iesniegto ceturkšņa atskaiti. Pasākumu izpildes progresa izvērtēšanas kārtība saskaņā ar LLKIC iesniegtajām atskaitēm Līgumā nav noteikta.

Iestāde	Zemkopības ministrija
Risku un atbildības sadalījums	Risku sadalījums nosakāms pilnībā atbilstoši VPIL, jo konkrētais deleģējuma tiesiskais regulējums neregulē privātpersonas atbildības jautājumus pret trešajām personām saistībā ar nodotā uzdevuma izpildi. Ja Centrs nav izpildījis Līgumā noteiktās prasības noteiktajā termiņā, tad balstoties uz Ministrijas atbildīgo departamentu amatpersonu saskaņotu un parakstītu vienošanos, kas pamato soda sankciju piemērošanu, Ministrijas Budžeta un finanšu departaments sagatavo rēķinu par soda % ieturēšanu 0,5% apmērā no nepadarīto darbu apjoma. Nav identificēts periods, par kādu procenti aprēķināmi. Līgums nosaka, ka gadījumā, ja Līguma izpildes procesā veidojas finansējuma ekonomija un tiek konstatēts, ka līdz gada beigām netiks apgūti visi konkrētajā gadā iešķirtie finanšu līdzekļi, radušos atlikumu LLKIC izlieto papildus aktivitāšu īstenošanai Līgumā paredzēto pasākumu ietveros, to iepriekš saskaņojot ar Ministriju. Līgums neparedz finanšu līdzekļu atlikuma atmaksu Ministrijai.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Pietiekama, Līguma pielikumos ir aprakstītas veicamās darbības.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Beztermiņa deleģējums, kas ietverts normatīvajā aktā, nodrošina deleģētā uzdevuma nepārtrauktību. Deleģēšanas līgums tiek slēgts uz vienu gadu, ievērojot valsts budžeta dotāciju apmēru.
Deleģējuma periods, termiņš	Beztermiņa. Normatīvs regulējums, kas nav ierobežots laikā un ir atkarīgs vienīgi no grozījumu izdarīšanas attiecīgajā normatīvajā dokumentā.

Papildus SIA "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKIC), no Zemkopības ministrijas sniegtās informācijas saprotams, ka ministrijā pastāv ļoti liels skaits deleģējumu. Tie ietver arī virkni deleģējumu, kas pamatoti normatīvajos aktos, kas satur norādi uz konkrētu deleģēšanas subjektu un kuru īstenošanai deleģējumu līgumi papildus netiek slēgti. Piemēram:

Latvijas valsts agrārās ekonomikas institūts – atvasināta publiska persona

Ar Ministru kabineta 24.11.2009. noteikumiem Nr. 1348 „*Lauku saimniecību uzskaites datu tīkla izveidošanas, uzturēšanas un darbības kārtība*” noteikta kā persona, kas nodrošina datu tīkla darbību. – konkrēti nosaukts

Kārtība, kādā administrē Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fondu, kā arī valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai – konkrēti nosaukts

Biedrība "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija"

Ministru kabineta 2011.gada 25.janvāra noteikumu Nr.63 "Noteikumi par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības reģistrācijai nepieciešamajiem dokumentiem un šīs sabiedrības izvērtēšanu " 3.punkts – konkrēti nosaukts

Sabiedrības atbilstību šo noteikumu 5.punktā minētajiem kritērijiem izvērtē biedrība "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija" (turpmāk – asociācija), kas šā uzdevuma izpildē ir padota Zemkopības ministrijai. Lēmuma pieņemšanai par sabiedrības atbilstību minētajiem kritērijiem asociācija no savu biedru vidus izveido komisiju piecu cilvēku sastāvā. Komisijai ir tiesības uz sēdi uzaicināt nozares ekspertus ar padomdevēja tiesībām.

Samaksa par uzdevuma veikšanu netiek paredzēta.

Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas

Ciltsdarba likuma 10.panta pirmā daļa 2) šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas, kurām Ministru kabinets deleģē pildīt ar ciltsdarbu saistītus valsts pārvaldes uzdevumus. Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju atbilstības kritērijus un šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju statusa piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets;

MK 22.12.2009. noteikumi Nr. 1592 „Noteikumi par šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības atbilstības kritērijiem un šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusa piešķiršanas kārtību”

[5.5] Veselības ministrija

Iestāde	Veselības ministrija
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Farmaceitu un farmaceita asistentu reģistrācija un grozījumu izdarīšana farmaceitu un farmaceitu asistentu reģistrā. Reģistra uzturēšana. Šāds uzdevums nav tiešā veidā ietverts Ministrijas nolikumā vai kādā citā normatīvajā aktā kā ministrijas uzdevums. Likumdevējs to jau sākotnēji ir paredzējis kā deleģētu nevalstiskajai organizācijai.

Iestāde	Veselības ministrija
Subjekts	Biedrība „Latvijas Farmaceitu biedrība”
Uzdevuma nodošanas tips	Deleģējums privātpersonai
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Normatīvi regulēts (likumā, Ministru kabineta noteikumos) deleģējums privātpersonai, kas ietver tiesības pieņemt lēmumus, izdot administratīvos aktus. VPIL 43.panta pirmā daļa noteic, ka deleģējot pārvaldes uzdevumu, ārējā normatīvajā aktā nosaka iestādi, kuras padotībā atrodas pilnvarotā persona attiecībā uz konkrētā uzdevuma izpildi. Analizējamajā gadījumā šādu noteikumu ārējie normatīvie akti nesatur. Faktiski privātpersonas darbību deleģētā uzdevuma izpildē neīsteno neviena valsts pārvaldes institūcija. Veselības ministrija izskata saņemtās sūdzības un iesniegumus, taču vienīgi kā nozares vadošā institūcija, nevis kā pārraudzības iestāde vai apstrīdēšanas iestāde. Attiecīgi netiek izpildītas šādas VPIL prasības attiecībā uz padotības īstenošanu: • Uzraudzība pār pārvaldes uzdevuma izpildi nav pilnīga un efektīva. • Nav noteikta konkrēta padotības forma un saturs • Nav identificēta iestāde, kuras padotībā ir pilnvarotā persona, un kas tādējādi ir atbildīga par deleģētā uzdevuma tiesisku un lietderīgu izpildi. Tātad netiek realizēta pilnvarotās personas padotība un uzdevuma izpildes uzraudzība pārvaldes kārtībā.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Par galveno uzdevuma deleģēšanu nosakošo kritēriju var tikt uzskatīts politisks lēmums, paredzot deleģējumu konkrētai privātpersonai ārējā normatīvajā aktā. Saskaņā ar Ministrijas sniegto informāciju uzdevuma nodošanas efektivitātes izvērtējums nav veikts, kā arī netiek vērtēti deleģēšanas nosacījumi privātpersonai saskaņā ar VPIL 42.panta pirmās daļas prasībām.
Pretendentu izvēles process	Politisks lēmums, kas atspoguļojas ārējā normatīvajā aktā. Saskaņā ar Ministrijas sniegto informāciju, nedz efektivitātes izvērtējums farmaceitu un farmaceitu asistentu reģistra vešanas nodošanai privātpersonai, nedz izvēle tieši par labu konkrētajai biedrībai, nav tikusi veikta administratīvā līmenī.

Iestāde	Veselības ministrija
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Farmācijas likuma 38.panta otrā daļa, 58.panta otrā daļa; • 2004.gada 27.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr.454 „Farmaceitu un farmaceitu asistentu reģistrēšanas kārtība” • Latvijas Farmaceitu biedrības statūti Reģistra vešanai un uzturēšanai tiesiskais ietvars uzskatāms par pietiekošu. Kopējai valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanai, kvalitātes un efektivitātes kontrolei – par nepietiekošu.
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Ministrijas vai valsts budžeta līdzekļi privātpersonai deleģētā uzdevuma izpildei netiek piešķirti, uzdevuma izpilde tiek finansēta no pakalpojumu saņēmēju puses, maksājot par pakalpojumiem. Proti, farmaceita vai farmaceita asistenta reģistrēšana, tajā skaitā izmaiņu reģistrēšana un ikgadējā reģistra uzturēšana, ir maksas pakalpojumi, kas tiek veikti par reģistrējamās personas līdzekļiem saskaņā ar cenrādi atbilstoši 2004.gada 27.aprīļa Ministru kabineta noteikumu Nr.454 „Farmaceitu un farmaceitu asistentu reģistrēšanas kārtība” 3.pielikumam, kā finansēšanas modeli nosakot samaksu par vienību. Finansēšanas mehānisms atbilst VPIL 43.1 pantam, kas noteic, ka pakalpojumus, veicot valsts pārvaldes uzdevumus, privātpersona sniedz saimnieciskās darbības veidā par atlīdzību, kuru privātpersona izmanto savas darbības nodrošināšanai un attiecīgā valsts pārvaldes uzdevuma veikšanai, ja normatīvajos aktos nodokļu un nodevu jomā nav noteikts citādi. Savukārt pārvaldes uzdevuma ietvaros privātpersonu sniegto pakalpojumu maksas apmēra noteikšanas un apstiprināšanas kārtību, kā arī atbrīvojumus nosaka Ministru kabinets.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Noteikumos minētos Latvijas Farmaceitu biedrības lēmumus var apstrīdēt, iesniedzot iesniegumu Latvijas Farmaceitu biedrības valdē. Latvijas Farmaceitu biedrības galīgo lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Tā kā privātpersonai darbojoties deleģētā valsts pārvaldes uzdevuma izpildē, pieņemtajiem lēmumiem ir administratīvā akta statuss, atbilstoši to tiesiskuma kontrole piekrīt administratīvajām tiesām Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā un apmērā. Tajā pašā laikā uzraudzība pār to, kā privātpersona veic deleģēto uzdevumu, pārvaldes kārtībā

Iestāde	Veselības ministrija
	nenotiek un nav paredzēta.
Risku un atbildības sadalījums	Nosakāms pilnībā atbilstoši VPIL, jo konkrētais deleģējuma tiesiskais regulējums neregulē privātpersonas atbildības jautājumus. Tā kā Ministrija neveic samaksu par Latvijas Farmaceitu biedrības īstenotajiem uzdevumiem, tad ar uzdevuma nodošanu saistītie finanšu riski ir minimāli.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Deleģētais uzdevums detalizēti aprakstīts īpaši tam izdotos Ministru kabineta noteikumos - 2004.gada 27.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr.454 „Farmaceitu un farmaceitu asistentu reģistrēšanas kārtība”. Konkretizācijas pakāpe varētu tikt uzskatīta par pietiekamu.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Beztermiņa deleģējums, kas ietverts normatīvajā aktā, nodrošina deleģētā uzdevuma nepārtrauktību. Tajā pašā laikā, ja privātpersona nevēlētos turpināt uzdevuma īstenošanu, varētu būt problemātiski atrast tiesiskus līdzekļus piespiedu mehānismam, lai panāktu uzdevuma izpildi līdz grozījumu izdarīšanai normatīvajos aktos, kas noteikto uzdevumu deleģētu citai privātpersonai vai noteiktu tā izpildi valsts pārvaldē.
Deleģējuma periods, termiņš	Beztermiņa. Normatīvs regulējums, kas nav ierobežots laikā un ir atkarīgs vienīgi no grozījumu izdarīšanas attiecīgajā normatīvajā dokumentā.

[5.6] Valsts vides dienests

Iestāde	Valsts vides dienests (I)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Zivju resursu aizsardzība, uzraudzība un vides kontrole
Subjekts	Sabiedriskie vides inspektori – fiziskas personas
Uzdevuma nodošanas tips	Deleģējums ar likumu, ietver tiesības, kas varētu tikt kvalificētas kā tiesības sagatavot pārvaldes lēmumus (konkrēti – sagatavojot administratīvo aktu pieņemšanu), fiksējot pārkāpumu faktu un apstākļus (administratīvā protokola sastādīšana), kā arī veicot pārkāpuma rīku un līdzekļu izņemšanu un nelikumīgi iegūto zivju izņemšanu.

Iestāde	Valsts vides dienests (I)
	Līgumu slēgšana papildus minētajam likumiskajam deleģējumam nav paredzēta.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Vides aizsardzības likuma 23.pants paredz, ka Valsts vides dienests var iesaistīt vides kontrolē sabiedriskos vides inspektorus — Valsts vides dienesta pilnvarotas personas. Sabiedriskā vides inspektora statusu piešķir un anulē Valsts vides dienests Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Sabiedriskajiem vides inspektoriem izvirzāmos kritērijus un prasības nosaka Ministru kabinets. Vides aizsardzības likuma 23.pants noteic arī sabiedrisko vides inspektoru tiesības. Tāpat tās paredz arī Zvejniecības likuma 18.pants un 19.panta ceturtā daļa. Papildus speciālais regulējums: 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.833 „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu”. Tādējādi uz likuma un uz likuma pamata izdoto Ministru kabineta noteikumu normatīvās bāzes ir radīts deleģējums, kas terminoloģiski saukts par pilnvarojumu (sabiedriskie vides inspektori — Valsts vides dienesta pilnvarotas personas), kas var radīt asociāciju ar līdzdarbību. Tajā pašā laikā īstenoto darbību nošķiršana no līdzdarbības ir sarežģīta, jo tās atbilst pārējām līdzdarbības pazīmēm saskaņā ar VPIL 49.panta pirmās daļas 1.-3.apakšpunktu. Deleģējums noteikts ārējā normatīvā aktā, iestādei arī pašai saglabājot attiecīgo valsts pārvaldes uzdevumu. <u>Specifisks deleģējuma veids, kura iniciatīva nākusi no sabiedrības puses.</u>
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Deleģējumu vēsturiski noteikusi sabiedrības iniciatīva un vēlme piedalīties vides kontroles uzdevuma izpildē. Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums iestādē nav veikts, kā galveno uzdevuma nodošanas pamatojumu izvirzot sabiedrības iesaistišanu. Bez sabiedrības iesaistišanas valsts pārvaldē kā uzdevuma nodošanas kritērijs minama iestādes nespēja uzdevuma pilnīgu izpildi nodrošināt ar saviem resursiem. Saskaņā ar Zvejniecības likuma 19.pantu un Vides aizsardzības likuma 23.pantu uzdevuma izpildi šobrīd nodrošina gan valsts, gan sabiedriskie vides inspektori (kopīga/dalīta valsts pārvaldes uzdevuma veikšana). Ņemot vērā iestādes ierobežotos resursus, daļēja uzdevuma deleģēšana sabiedriskajiem vides inspektoriem nodrošina efektīvāku uzdevuma kopējo izpildi.

Iestāde	Valsts vides dienests (I)
Pretendentu izvēles process	Pilnībā normatīvi regulēts ar 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.833 „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu”. Noteikumi paredz konkrētus kritērijus, kas kalpo kā priekšnoteikums atestācijai (Dienesta rīkots pārbaudījums) un attiecīgi sabiedriskā vides inspektora statusa iegūšanai. Līdz ar to visas personas, kuras atbilst šiem kritērijiem un ir nokārtojušas atestāciju, ir tiesīgas iegūt sabiedriskā vides inspektora statusu. Pretendentu izvēles kritēriji, kas iestrādāti 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumos Nr.833 „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu” lielā mērā ļauj izpildīt VPIL 42.panta pirmajā daļā ietvertos kritērijus, kas jāņem vērā, lemjot par pārvaldes uzdevumu deleģēšanu privātpersonai (pieredze, reputācija, resursi, personāla kvalifikācija).
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Vides aizsardzības likuma 23.pants; • Zvejniecības likuma 18.pants un 19.panta ceturtā daļa; • 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.833 „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu”. Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars varētu būt pilnīgāks, jo pašreizējais regulējums nesatur detalizētu deleģētā uzdevuma īstenošanas regulējumu. Vides aizsardzības likuma 23.panta trešā daļa vienīgi noteic vispārīgi sabiedrisko vides inspektoru tiesības (veikt pārbaudes kopā ar valsts vides inspektoru; sastādīt pārbaudes aktu, konstatējot faktisko situāciju, un nosūtīt to Valsts vides dienestam; veikt pārbaudes bez valsts vides inspektora klātbūtnes, sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu un nosūtīt to izskatīšanai Valsts vides dienestam noteiktos gadījumos), tāpat arī Zvejniecības likuma 19.panta ceturtā daļa (Valsts vides dienesta pilnvarotas personas — sabiedriskie vides inspektori ūdenstilpēs un to tiešā tuvumā ir tiesīgi pārbaudīt lomu un zvejā izmantotos rīkus, kā arī pārkāpumu gadījumos savas kompetences ietvaros sastādīt administratīvos protokolus, nosūtīt tos izskatīšanai attiecīgajai kompetentajai institūcijai un normatīvajos aktos

Iestāde	Valsts vides dienests (I)
	noteiktajā kārtībā izņemt nelikumīgi iegūtās zivis, kā arī izmantotos zvejas rīkus un līdzekļus), taču nav regulēti nedz šo inspektoru pienākumi, nedz atbildība, kontroles iespējas un tml.darbības aspekti. Praksē tas var radīt problemātiskas situācijas, kad privātpersonas izmanto piešķirtās tiesības pretēji labai ticībai, taču Dienestam nav iespēju to kontrolēt, jo tā rīcībā nenonāk attiecīga informācija. Proti, nav izveidots nedz darbības uzraudzības, nedz kontroles iespēju mehānisms gadījumiem, kad sabiedriskie vides inspektori savas tiesības izmanto un uzdevumu veic patstāvīgi.
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Sabiedriskajiem vides inspektoriem nodotās uzdevuma daļas izpilde netiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem. Saskaņā ar 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.833 „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu” 4.punktu sabiedriskais vides inspektors iesaistās vides kontrolē brīvprātīgi un bez atlīdzības. Valsts vides inspektori vides kontroles uzdevuma daļas izpildi veic par atlīdzību uz darba līguma pamata ar Dienestu.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms netieši pastāv gadījumos, kad sabiedriskie vides inspektori uzdevumu veic pārbaudes kopā ar valsts vides inspektoru, kā arī gadījumos, kad sabiedriskie vides inspektori sastāda pārbaudes aktus vai administratīvo pārkāpumu protokolus, kas tiek sūtīti izskatīšanai Dienestā (2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.833 „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu” paredz pienākumu iesniegt pārskatu par sastādītajiem administratīvā pārkāpuma protokoliem, veiktajām pārbaudēm un citām darbībām dienesta noteiktajos termiņos, bet ne retāk kā reizi pusgadā). Uzdevuma izpildes kontroli noteic arī Valsts vides dienesta 2009.gada 28.jūlija iekšējie noteikumi Nr.5 „Sabiedrisko vides inspektoru apmācības, atestācijas un uzraudzības kārtība”, taču tie kā iekšējs normatīvais akts nav saistoši trešajām personām – sabiedriskajiem vides inspektoriem, tādējādi neuzliekot tiem nekādus pienākumus, saistības vai atbildību. Tādējādi efektīva mehānisma uzdevuma izpildes uzraudzībai nav, jo arī gadījumos, kad ir sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols,

Iestāde	Valsts vides dienests (I)
	faktisko apstākļu pārbaudi Dienestam nav iespējam veikt. Tāpat nav mehānisma zvejas rīku un zivju izņemšanas un iznīcināšanas kontrolei. Kopumā pastāvošais deleģējuma modelis nedod iespējas efektīvai nodotā uzdevuma izpildes uzraudzībai, kā rezultātā Iestādei var būt nepieciešamība uzņemties atbildību pret trešajām personām par nekontrolētām darbībām, ko īstenojuši sabiedriskie vides inspektori, piemēram, pārsniedzot savas pilnvaras vai izmantojot savas tiesības ļaunprātīgi. Dienests var nepagarināt vai anulēt privātpersonai sabiedriskā vides inspektora statusu.
Risku un atbildības sadalījums	Nav regulēts. Pilnībā piemērojams vispārīgais VPIL regulējums par Iestādes atbildību. Attiecībā uz lēmumu pieņemšanu atbildība netieši sadalīta ar pienākumu sadales palīdzību: sabiedriskie vides inspektori vienīgi fiksē pārkāpumu un sastāda administratīvā pārkāpuma protokolu, savukārt lēmumu pieņem un sodu noteic pats Dienests.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nepietiekama. Divās likumu normās (Vides aizsardzības likuma 23.pants, Zvejniecības likuma 19.panta ceturtā daļa) saraksta veidā uzskaitītas sabiedrisko vides inspektoru tiesības, taču tas ir nepietiekams nodotā uzdevuma apraksts (regulējums). 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.833 „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu” papildus noteic atsevišķas uzdevuma izpildes noteikumus (5.punkts). Uzdevums nav konkretizēts, nav identificēta privātpersonu atbildības joma, pienākumi, uzraudzības iespējas. Lēmumā par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu norāda uzraugošo institūciju un darbības jomu, kādā sabiedriskais vides inspektors nokārtojis atestāciju, taču šī norāde nav uzskatāma par pietiekamu nodotā uzdevuma konkretizāciju.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Sabiedriskā vides inspektora statusu pagarina uz diviem gadiem, ja sabiedriskais vides inspektors iesniedzis attiecīgu iesniegumu. Statusu var nepagarināt, ja izpildās kāds no Ministru kabineta noteiktajiem priekšnoteikumiem.

Iestāde	Valsts vides dienests (I)
	Nav aktuāla uzdevuma nodošanas nepārtrauktības nodrošināšana, jo Dienests arī pats turpina veikt nodoto uzdevumu.
Deleģējuma periods, termiņš	Divi gadi, ar iespēju regulāri atjaunot termiņu uz katriem nākošajiem diviem gadiem.

Iestāde	Valsts vides dienests (II)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Teorētiskā un praktiskā apmācība zvejas kontroles jomā, sabiedrisko vides inspektoru kvalifikācijas celšana zvejas kontroles jomā
Subjekts	Biedrība „Latvijas Makšķernieku asociācija”
Uzdevuma nodošanas tips	Līdzdarbība
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Līdzdarbības līgums, kas slēgts atbilstoši 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” noteiktajai procedūrai. Nodotā uzdevuma būtība un izpildes nosacījumi uzskatāmi par tādiem, kas atbilst līdzdarbības principiem, kas noteikti VPIL 49.pantā. Jānorāda, ka sabiedrisko vides inspektoru pretendentu apmācība un kvalifikācijas celšanas nodrošināšana neietilpst Dienesta funkcijās, kādas tās paredzētas Dienesta nolikumā. Šāds pienākums Dienestam noteikts ar 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.833 „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu” 5.8. apakšpunktu un 14.punktu. <u>Līdzdarbības līguma saturs:</u> noslēgtais līgums atbilst būtiskajām prasībām, kas izriet no VPIL 50.un 46.pantiem.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Galvenais faktors, kas nosaka uzdevuma nodošanas nepieciešamību, ir iestādes nespēja nodrošināt uzdevuma izpildi ar saviem resursiem. Saskaņā ar Dienesta sniegto informāciju sakontēji uzdevuma izpilde tika nodrošināta iestādē, tomēr finanšu līdzekļu trūkuma dēļ pieņemts lēmums uzdevumu nodot privātpersonai.

Iestāde	Valsts vides dienests (II)
	Detalizēts uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums Iestādē nav veikts, tomēr uzdevuma nodošana izvērtēta, kā galveno izvērtējumā ietverto kritēriju izvirzot finansiālo izdevīgumu. Deleģējuma iespējamību noteikusi arī sabiedrisko organizāciju izrādītā iniciatīva un faktiskā iespējamība pārņemt uzdevuma izpildi, finansējumu uzdevuma izpildei piesaistot no citiem avotiem un fondiem. Saskaņā ar līdzdarbības līguma noslēgšanas procedūras nolikumu pretendentu spēja uzdevuma izpildi nodrošināt pēc iespējas efektīvāk tiek novērtēta pēc šādiem kritērijiem: • Teorētisko apmācību programmas saturs un pieaicināto ekspertu kvalifikācija. • Praktisko apmācību programmas saturs un pieaicināto ekspertu kvalifikācija. • Biedrības vai nodibinājuma līdzšinējā darbības vides aizsardzībā un sabiedriskajā vides kontrolē. Līdzdarbības līguma noslēgšanas procedūras nolikumā iekļautie kritēriji kopumā izpilda VPIL 42.panta pirmajā daļā ietvertos kritērijus, kas jāņem vērā, lemjot par privātpersonas pilnvarošānu veikt pārvaldes uzdevumus (saskaņā ar VPIL 49.panta otro daļu).
Pretendentu izvēles process	Līdzdarbības līguma noslēgšanas procedūra, kas pēc analogijas pielīdzināma konkursa procedūrai atbilstoši 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”, lai gan konkrētais līdzdarbības līgums neietver līgumcenu. Sagatavots līdzdarbības līguma noslēgšanas procedūras nolikums, kas ietver detalizētu uzdevuma aprakstu, prasības pretendentiem, pieteikšanās kārtību un vērtēšanas kritērijus. Atbilstoši šim nolikumam izvērtēti saņemtie piedāvājumi no trim pretendentiem un noteikts pretendents, kas ieguvis tiesības slēgt līdzdarbības līgumu. Nepilnības vai trūkumi pretendentu izvēles procesā nav identificēti, lai gan detalizēta pretendentu izvērtēšanas analīze šī Projekta ietvaros netika veikta.

Iestāde	Valsts vides dienests (II)
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Līdzdarbības līgums; • Līdzdarbības līguma noslēgšanas procedūras nolikums; • Valsts vides dienesta 2009.gada 28.jūlija iekšējie noteikumi Nr.5 „Sabiedrisko vides inspektoru apmācības, atestācijas un uzraudzības kārtība”; • Vispārējie līdzdarbības noteikumi atbilstoši VPIL. Papildus minētajam, atbilstoši Līdzdarbības līgumam puses savstarpēji saskaņo un rakstveidā apstiprina pretendentu teorētisko un praktisko apmācību programmu un sabiedrisko vides inspektoru kvalifikācijas celšanas kursu programmu.
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Nodotā uzdevuma izpilde netiek finansēta no Dienesta līdzekļiem. Uzdevuma izpildes nodrošināšanu pilnvarotā persona veic par saviem līdzekļiem vai no citām organizācijām piesaistītiem finanšu līdzekļiem. Saskaņā ar līdzdarbības līguma noslēgšanas procedūras nolikumu pretendentam, iesniedzot pieteikumu, ir jāpievieno informācija par iespējamiem finansējuma avotiem nodotā uzdevuma finansēšanai. Starp Valsts vides dienestu un pilnvaroto personu noslēgtā līdzdarbības līguma nosacījumi paredz, ka pilnvarotajai personai nav tiesību iekasēt maksu no pretendentiem un sabiedriskajiem vides inspektoriem par apmācību vai kvalifikācijas kursu veikšanu, izņemot ceļa un uzturēšanās izdevumus.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms noteikts līdzdarbības līgumā. Biedrība mēneša laikā pēc pretendentu teorētisko un praktisko apmācību programmas un sabiedrisko vides inspektoru kvalifikācijas celšanas kursu pabeigšanas (noorganizēšanas) rakstiski iesniedz Dienestam pārskatu, kurā ietveramais informācijas apjoms ir detalizēti aprakstīts līgumā. Ja gada laikā apmācības vai kvalifikācijas kursi nav notikuši vai notikuši mazākā apmērā nekā minēts līgumā, Biedrībai līdz attiecīgā gada 15.novembrim ir pienākums iesniegt Dienestam informāciju par līguma neizpildes iemesliem. Biedrības darbu līguma izpildē vērtē pēc šādiem kritērijiem: • lekciju un praktisko apmācību kvalitāte;

Iestāde	Valsts vides dienests (II)
	• apmācīto personu skaits; • apmācīto personu skaits, kuras nokārtojušas atestāciju. Par būtisku kontroles mehānismu uzskatāma Dienesta veiktā apmācīto personu atestācija, pēc atestāciju nokārtojušo pretendentu skaita ļaujot izvērtēt nodotā uzdevuma izpildes kvalitāti. Dienestam ir tiesības pieprasīt informāciju par uzdevumu izpildes gaitu, un Biedrībai ir pienākums to sniegt. Dienesta amatpersonām ir tiesības piedalīties Biedrības organizētajās apmācībās novērotāja statusā, iepriekš paziņojot par savu piedalīšanos. Praktiskā uzraudzības efektivitāte pagaidām ir grūti vērtējama, jo līgums ir spēkā salīdzinoši neilgu laiku.
Risku un atbildības sadalījums	Dienests ir atbildīgs par zaudējumiem, kuri radušies Biedrībai Dienesta prettiesiskas darbības vai bezdarbības rezultātā. Dienests neatbild par citiem zaudējumiem, kuri Biedrībai radušies uzdevumu izpildes laikā vai saistībā ar to. Biedrība ir atbildīga par zaudējumiem, kuri radušies Dienestam Biedrības prettiesiskas darbību vai bezdarbības rezultātā. Biedrība ir atbildīga par mantiskiem zaudējumiem un personisko kaitējumu, kuri radušies kādai trešajai personai Biedrības prettiesiskas darbības vai bezdarbības rezultātā. Dienestam ir regresa prasības tiesības pret Biedrību, ja Dienests ir atlīdzinājis trešajai personai Biedrības radītos zaudējumus vai kaitējumu. Biedrība apmācību nodrošināšanai līgumus slēdz un citas saistības uzņemas savā vārdā un ir par tiem pilnībā atbildīga, t.sk. par saistībām, kas saistītas ar finansējuma piesaistīšanu uzdevuma izpildes nodrošināšanai. Tā kā uzdevuma izpilde netiek finansēta no Dienesta līdzekļiem, tad Dienesta finansiālie riski ir minimāli.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Atbilstoši Līdzdarbības līgumam puses savstarpēji saskaņo un rakstveidā apstiprina pretendentu teorētisko un praktisko apmācību programmu un sabiedrisko vides inspektoru kvalifikācijas celšanas kursu programmu. Tāpat nodotā uzdevuma saturs detalizēti aprakstīts gan līdzdarbības līguma slēgšanas procedūras nolikumā, gan pretendenta piedāvājumā un Dienesta iekšējā normatīvajā aktā (skat.uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars).

Iestāde	Valsts vides dienests (II)
	Uzdevuma konkretizācija uzskatāma par pietiekošu.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Līdzdarbības līgumā ietverts 6 mēnešu iepriekšējas paziņošanas pienākums, ja biedrība vēlas izbeigt līdzdarbības līgumu. Citu mehānismu pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanai nav.
Deleģējuma periods, termiņš	Līgums noslēgts uz 3 gadiem. Plānots, ka katra šāda perioda beigās Dienests organizē jaunu pretendentu atlasī.

[5.7] Tiesu administrācija

Iestāde	Tiesu administrācija
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Tiesnešu un tiesu darbinieku mācību organizēšana un nodrošināšana
Subjekts	Nodibinājums „Latvijas Tiesnešu mācību centrs” (LTMC)
Uzdevuma nodošanas tips	Līdzdarbība
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Līdzdarbības līgums, kas slēgts, piemērojot 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumus Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” noteikto procedūru. <u>Līdzdarbības līgums:</u> Būtiski trūkumi vai neatbilstības VPIL 46.panta prasībām līgumā nav konstatēti, taču atsevišķās jomās līguma noteikumus iespējams papildināt vai uzlabot. Līdzdarbības līgumā faktiski nav regulēta līdzēju konkrētā atbildība, kā arī iespējamā atbildība līguma izbeigšanas gadījumā. Tas satur atsauci uz likumā noteikto atbildību, kas varētu nebūt pietiekams pušu atbildības regulējums specifiskos gadījumos, jo īpaši – ja VPIL 46.panta prasības uzliek par pienākumu līgumā ietvert konkrētus pušu atbildības noteikumus.

Iestāde	Tiesu administrācija
	Tāpat nepietiekams regulējums līdzdarbības līgumā ietverts attiecībā uz nodotā uzdevuma izpildes kvalitātes novērtēšanas kritērijiem, kas līgumā pēc būtības nav noteikti. Tajā pašā laikā līgums atsaucas uz pastāvošo un efektīvo uzdevuma izpildes kvalitātes novērtēšanas sistēmu, kas balstās uz mācību novērtējuma materiālu apkopošanu un analīzi. Tādējādi faktiskajā izpausmē uzdevuma izpildes kvalitāte tiek kontrolēta un varētu tikt atzīta par pietiekamu un efektīvu, lai gan pašā līgumā noteikti kritēriji nav definēti.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Valsts pārvaldes uzdevuma deleģējums veidojies vēsturiski. LTMC sākotnēji kā bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību dibināta 1995.gada aprīlī ar mērķi veikt visu Latvijas Republikas tiesnešu, tiesu darbinieku, tiesu izpildītāju un citu juridisko profesiju pārstāvju profesionālo tālākizglītību un kvalifikācijas celšanu, profesionālo zināšanu un ētikas līmeņa paaugstināšanu. 2000.gadā starp LTMC un Tieslietu ministriju noslēgts 4 gadu līgums par kompetences deleģēšanu, saskaņā ar kuru Tieslietu ministrija deleģē un LTMC apņemas Tieslietu ministrijas piešķirto līdzekļu un no citām organizācijām piesaistītā finansējuma ietvaros organizēt apgabaltiesu un rajona (pilsētu) tiesu tiesnešu un tiesu darbinieku kvalifikācijas celšanu. No 2005.gada LTMC nodrošina tiesnešu, tiesnešu amata kandidātu un tiesu darbinieku apmācību uz līdzdarbības līgumu pamata, kas noslēgti starp Tiesu administrāciju un LTMC. Ņemot vērā deleģējuma vēsturisko pamatu, informācija par uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējuma veikšanu nav pieejama. Deleģējuma iespējamību un esamību nosaka vēsturiskā sadarbības prakse, iestādes nespēja uzdevuma izpildi nodrošināt ar saviem resursiem un pakalpojuma pieejamība. Saskaņā ar līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa nolikumu pretendenta izvēle tiek veikta pēc <u>finanšu piedāvājuma kopsummas kritērija</u>, ar nosacījumu, ka pretendents spēj izpildīt visas prasības attiecībā uz pretendenta resursu nodrošināju un kompetenci, kas nepieciešama, lai veiktu valsts pārvaldes uzdevumu, tādejādi izpildot VPIL 42.panta pirmajā daļā noteiktās prasības valsts pārvaldes uzdevumu nodošanai.
Pretendentu izvēles process	Pretendentu izvēles process veikts 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” noteiktajā kārtībā - konkurss līdzdarbības līguma noslēgšanai „Par tiesībām nodrošināt

Iestāde	Tiesu administrācija
	rajona (pilsētu) tiesu tiesnešu, apgabaltiesu tiesnešu, administratīvo tiesu tiesnešu, zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu, tiesneša amata kandidātu un tiesu darbinieku apmācību”. Konkursa nolikums nosaka prasības pretendentu iesniedzamajiem dokumentiem un prasības attiecībā uz pretendenta saimniecisko un finansiālo stāvokli un iespējām veikt ar valsts pārvaldes uzdevumu izpildi saistītos pakalpojumus. Kā viens no būtiskākajiem kritērijiem, kas izvirzīts pretendentiem, ir iepriekšējā pieredze tiesnešu un tiesu darbinieku apmācību veikšanā un mācību programmu izstrādāšanā, kas ir uzskatāma par būtisku pretendentu izvērtēšanā, tomēr šī prasība ierobežo iespējamo pretendentu loku. Pie visu pretendentam izvirzīto prasību izpildes līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas pretendentam, kura finanšu piedāvājums ir ar viszemāko kopsummu – pretendenta izvēle tiek veikta pēc finansiālā izdevīguma kritērija. Šī Ziņojuma vajadzībām netika veikta padziļināta konkursa procedūras analīze, taču tiktāl, cik analīze tika veikta, trūkumi vai neatbilstības netika identificētas. Kopumā viena un tā pati privātpersona ir uzvarējusi šajos konkursos (katra termiņa beigās tiek rīkots jauns konkurss) vairākas reizes, kas zināmā mērā varētu būt pamatojams ar pieredzes prasību konkursa nolikumā, kas, loģiski izvērtējot, ir tikai LTMC, lai gan konkursā ir piedalījušies arī citi pretendenti.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Tiesu administrācijas nolikums (2003.gada 16.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.720 „Tiesu administrācijas nolikums”) • Līdzdarbības līgums; • Savstarpēji saskaņota mācību programma katram gadam; • Tehniskais piedāvājums, ko LTMC iesniedzis konkursa piedāvājumā;
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpilde tiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem. Papildus mācību programmai, kas tiek īstenota par Tiesu administrācijas piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem, LTMC īsteno apmācības, kas finansētas no citiem avotiem, t.sk. LTMC sadarbības partneriem, fondiem. LTMC piešķirto valsts budžeta finansējumu drīkst izlietot tikai nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpildei. Saskaņā ar līdzdarbības līguma nosacījumiem par līguma summu un norēķinu kārtību katram nākošajam gadam puses vienojas vienlaikus ar mācību programmas pastiprināšanu, par to slēdzot

Iestāde	Tiesu administrācija
	atsevišķu ikgadēju vienošanos. Līgums paredz, ka līguma summa var tikt samazināta, pamatojoties uz Tiesu administrācijai noteikto valsts budžeta līdzekļu samazinājumu un izmaiņām mācību programmā. Piešķiramā finansējuma apjoms tiek noteikts, balstoties uz pretendenta piedāvājumā norādīto cenu par piedāvātās mācību programmas izpildi un pieejamo valsts budžeta finansējumu. Galvenie faktori, kas nosaka pretendenta piedāvāto līgumcenu, ir mācību semināru tēmu un nodarbību apjoms. Gadījumā, ja ikgadējais pieejamais valsts budžeta finansējums ir mazāks par pretendenta piedāvāto cenu par mācību programmas īstenošanu, mācību programmā tiek veiktas attiecīgas korekcijas. Valsts budžeta finansējums LTMC tiek izmaksāts sekojošā kārtībā: • Avansa maksājums 20% apmērā no līguma summas saskaņā ar līgumā paredzēto termiņu. • Atlikušās summas samaksa tiek veikta, LTMC reizi mēnesī iesniedzot rēķinu un atskaiti Tiesu administrācijā par iepriekšējā mēnesī notikušajām mācībām.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Par dalībnieku apmācību atbildīgā Iestādes amatpersona veic uzraudzību pār LTMC darbību, kas saistīta ar Līgumā paredzēto saistību izpildi. Iestāde ir tiesīga ar rakstisku uzdevumu papildus jau Līgumā noteiktajām atskaitēm un informācijai jebkurā laikā pieprasīt no LTMC visa veida informāciju, kas saistīta ar līgumā noteikto saistību izpildes darbībām, tostarp finanšu izlietojumu un tā pamatotību. Mācību programmā veiktajām izmaiņām, dalībnieku piedalīšanos mācībās un citu ar līguma izpildi saistītu informāciju. LTMC ir pienākums ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc šāda rakstiska pieprasījuma saņemšanas iesniegt rakstiski pieprasīto informāciju Iestādei. Atskaišu sniegšanas mehānisms: • Līdz katra mēneša piektajai darba dienai LTMC iesniedz Iestādei šādas rakstiskas atskaites: atskaiti par iepriekšējā mēnesī notikušo mācību norisi, atskaitē norādot dalībniekus, kas apmeklējuši mācības, mācību programmu, mācību un lektoru novērtējumu; un finanšu atskaiti par finanšu līdzekļu izlietojumu mācībām iepriekšējā mēnesī, pievienojot tai rēķinu. • Nākamajā darba dienā pēc mācību norises LTMC informē Iestādi, sūtot elektronisko pastu, par dalībniekiem, kas mācības apmeklējuši. • Ne retāk kā vienu reizi ceturksnī LTMC iesniedz Iestādei rakstisku atskaiti par mācību

Iestāde	Tiesu administrācija
	vērtējumu, tā analīzi un veiktajiem uzlabojumiem mācību procesā. • Līdz nākamā gada 10.janvārim LTMC iesniedz Iestādei kopējo finanšu atskaiti par līguma summas izlietojumu. Konstatējot šī Līguma nepienācīgu vai nolaidīgu izpildi mācību organizēšanā vai to kvalitātē, Iestāde ne vēlāk kā 10 (desmit) darba dienu laikā no konstatācijas brīža ir tiesīga rakstveidā iesniegt LTMC pretenzijas par Līguma nosacījumu neizpildi un LTMC 10 (desmit) darba dienu laikā ir jāsniedz paskaidrojumus par attiecīgajām pretenzijām. Ja Iestāde neuzskata paskaidrojumus par pamatotiem, tai 10 (desmit) darba dienu laikā pēc LTMC paskaidrojumu saņemšanas, ir tiesības vienpusēji izbeigt Līgumu. Tāpat Iestāde ir tiesīga jebkurā laikā rakstveidā uzdot LTMC veikt nepieciešamos uzlabojumus mācību organizēšanā vai mācību kvalitātē, un ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc uzdevuma iesniegšanas saņemt apstiprinošu atskaiti par LTMC veiktajiem konkrētiem uzlabojumiem mācību organizēšanā vai mācību kvalitātē. Uzdevuma izpildes uzraudzība notiek ļoti regulāri un detalizēti, regulāri uzlabojot uzdevuma izpildes kvalitāti un nodrošinot efektīvu kontroli pār LTMC darbību uzdevuma izpildē.
Risku un atbildības sadalījums	Līgumā atsevišķi nav reguēts, izņemot noteikumu par LTMC tiesībām neveikt līguma izpildi, ja Administrācija tam nepiešķir atbilstošu finansējumu, kā arī līguma izbeigšanas iespējām. Tādējādi risku un atbildības sadalījums pilnībā nosakāms atbilstoši VPIL. Līguma nosacījumi paredz, ka samaksa par iepriekšējā mēnesī realizētajām mācībām tiek veikta 10 dienu laikā pēc LTMC atskaites par iepriekšējā mēnesī notikušajām mācībām saņemšanas Iestādē, tādējādi samazinot ar uzdevuma izpildi saistītos finansiālos riskus Iestādē.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Mācības tiek īstenotas saskaņā ar mācību programmu (turpmāk - Programma), ko izstrādā LTMC. Programmu apstiprina Iestāde. Iestāde ir tiesīga veikt izmaiņas Programmā, tostarp atteikties no atsevišķām Programmā paredzētām mācībām, bet ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms konkrēto mācību nodarbību sākuma. Ja nepieciešams izmainīt Programmu, kad līdz mācību laika sākumam palicis mazāk par trīs mēnešiem, Iestāde var mainīt Programmu, vienojoties par to ar LTMC. Iestādes apstiprinātajā Programmā ir norādīti semināru, patstāvīgo darbu un citu mācību nodarbību veidu tēmas, norises laiks un ilgums. Katram

Iestāde	Tiesu administrācija
	nākamajam kalendārajam gadam Programmu Iestāde apstiprina ne vēlāk kā līdz kārtēja gada 30.augustam. Programma, kuras apraksts ietverts arī līdzdarbības līguma slēgšanas konkursa nolikumā un LTMC piedāvājumā konkursam, konkrēti un detalizēti aprakstīts nodotais uzdevums: tiesību bloki, semināru nosaukumi, tajos ietvertās lekcijas, to lektori, lekciju apjoms, mērķauditorija un tjpr. Ievērojot detalizēto un konkrēto savstarpēji saskaņoto mācību programmu, kā arī Līdzdarbības līgumā aprakstītās saskaņošanas un atskaišu sistēmas, uzdevuma konkretizācijas pakāpe uzskatāma par pietiekošu.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Līgums slēgts uz ~5,5 gadiem, termiņam beidzoties plānots rīkot jaunu līdzdarbības līguma slēgšanas konkursu. Attiecībā uz līguma izbeigšanu tajā ietverts noteikums par 30 dienu iepriekšēju paziņošanu, ja LTMC iniciē līguma izbeigšanu, turklāt šādas tiesības LTMC ir dotas vienīgi divos gadījumos: ja Iestāde vairāk kā divus mēnešus nav veikusi uz Līguma pamata izrakstīta Privātpersonas rēķina samaksu; un ja Iestāde nepilda Līguma noteikumus.
Deleģējuma periods, termiņš	Līgums slēgts uz ~5,5 gadiem (noslēgts 2009.gada 27.jūlijā, spēkā līdz 2014.gada 31.decembrim), katram termiņam beidzoties Administrācija rīko jaunu līdzdarbības līguma slēgšanas konkursu.

[5.8] Nodarbinātības valsts aģentūra

Iestāde	Nodarbinātības valsts aģentūra
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Aktīvo nodarbinātības pasākumu īstenošana – darba praktizēšana pašvaldībās ar 100 Ls stipendiju
Subjekts	Pašvaldības. Triju pašvaldību gadījumos (Liepājas pilsētas, Rīgas pilsētas un Jelgavas pilsētas pašvaldības) pašvaldība nav tiešais subjekts, ar tām noslēgta vienīgi vienošanās par apmācības darba iemaņu

Iestāde	Nodarbinātības valsts aģentūra
	iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība, organizēšanas nosacījumiem. Šajos gadījumos pašvaldība darbojas vienīgi kā starp-institūcija, un vienošanās paredz, ka tipveida līgumu Aģentūra slēdz ar konkrētām katras attiecīgās pašvaldības iestādēm, institūcijām, aģentūrām un tml. Tādējādi noteiktā pakāpē par nodotā uzdevuma subjektiem jāatzīst arī šīs institūcijas, lai gan atbilstoši ar pašvaldībām slēgtajai vienošanās, atbildība par uzdevuma pienācīgu un noteikumiem atbilstošu izpildi ir noteikta attiecīgajai pašvaldībai. Uzdevuma izpildē pašvaldība var slēgt sadarbības līgumus ar sadarbības partneriem par darba praktizēšanas nodrošināšanu.
Uzdevuma nodošanas tips	Sadarbība valsts pārvaldē, ievērojot, ka gan Aģentūrai, gan pašvaldībām ir no normatīvajiem aktiem izrietošs pienākums īstenot aktīvos nodarbinātības pasākumus (Pašvaldībām – Likuma „Par pašvaldībām” 15.panta 10.punkta otrais teikums noteic, ka pašvaldību autonomajās funkcijās ietilpst rūpēties par bezdarba samazināšanu). Eiropas Sociālā fonda projekts „Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai” Nr.1DP/1.3.1.5.0./09/IPIA/NVA/001 Nav saskatāmas valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas jeb deleģēšanas pazīmes.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Normatīvais regulējums, kas papildināts ar līgumiskajām attiecībām (Līgums par aktīvā nodarbinātības pasākuma "Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība" īstenošanu) atbilstoši 2011.gada 25.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.75 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenošanu izvēles principiem” 63.punktā paredzētajam, ka Aģentūra un pašvaldība līgumā par darba praktizēšanu nosaka pasākuma īstenošanas kārtību, pušu tiesības un pienākumus, norēķinu un līguma izpildes kārtību. Aģentūra slēdz ar pašvaldību līgumu par darba praktizēšanas īstenošanu un šī līguma ietvaros nodrošina pašvaldībai finansējumu no Eiropas Savienības struktūrfondu un valsts budžeta finanšu līdzekļiem.

Iestāde	Nodarbinātības valsts aģentūra
	Ievērojot, ka analizējamajā gadījumā nav konstatējama valsts pārvaldes uzdevuma nodošana, nav vērtējama juridiskās dabas atbilstība VPIL noteikumiem par valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas formu un procedūru.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Tā kā šajā gadījumā nav konstatējama valsts pārvaldes uzdevuma nodošana, uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> izvērtējuma un tajā ietverot kritēriju analīze nav attiecināma. Pašvaldību sadarbību ar Aģentūru uzdevuma īstenošanā nosaka pašvaldību autonomajās funkcijās ietilpstoša funkcija rūpēties par bezdarba samazināšanu.
Pretendentu izvēles process	Aģentūra apzina pašvaldības, kuras vēlas organizēt savā administratīvajā teritorijā dzīvojošo bezdarbnieku darba praktizēšanu. Līgumu ir tiesīga slēgt jebkura pašvaldība, kas izveidojusi atbilstošas darba praktizēšanas vietas nekomerciāliem mērķiem, ja dalība attiecīgajā pasākumā rada sociālo labumu sabiedrībai.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Vispārēji: Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likums • 2011.gada 25.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.75 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem” 3.3.nodaļa; • 2009.gada 14.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr.774 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.3.1.5.aktivitātes „Vietējo nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānu ieviešanas atbalsts” pirmo kārtu”; • Līgums starp Aģentūru un katru atbilstošo pašvaldību; • Līgums starp pašvaldību un bezdarbnieku par apmācību darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai; • Aģentūras iekšējais normatīvais akts „Aktīvā nodarbinātības pasākuma „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība” organizācijas iekšējie noteikumi”
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Aktivitātes pirmajai kārtai pieejamais kopējais attiecināmais finansējums ir 38 265 298 Ls, tajā skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums ir 34 605 995 Ls un valsts budžeta finansējums ir 3 659 303 Ls. Aktivitātei papildus paredz attiecināmo virssaistību finansējumu 15 310 367 Ls apmērā, tajā skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums 13 846 239 Ls un valsts budžeta finansējums 1 464 128 Ls. Aģentūra plāno darba praktizēšanas rezultātīvo rādītāju un finansējuma sadalījumu pa filiālēm, pamatojoties uz šādu informāciju:

Iestāde	Nodarbinātības valsts aģentūra
	• Pašvaldību pieteikumos norādītā informācija par plānoto no jauna izveidojamo darba praktizēšanas vietu skaitu. • Kopējais pieejamais finansējuma apjoms. • Bezdarbnieku vidējais skaits pēdējo 12 mēnešu laikā sadalījumā pa Aģentūras filiālēm, t.sk. bezdarbnieku skaits, kuri saņem bezdarbnieku pabalstu. Aģentūra nodrošina pašvaldībai finansējumu no Eiropas Savienības struktūrfondu un valsts budžeta finanšu līdzekļiem: • Bezdarbnieku ikmēneša stipendiju 100Ls apmērā. • Inventāra/palīgmateriālu iegādei un nomai. • Transporta izdevumiem bezdarbnieku nokļūšanai uz darba praktizēšanas vietu un atpakaļ. • Darba praktizēšanā iesaistīto bezdarbnieku veselības pārbaudei. • Atlīdzībai darba praktizēšanas vadītājam valstī noteiktās minimālās darba algas apmērā par kalendāra mēnesi. • Dotācijai darba praktizēšanas organizētāja darba samaksai 90Ls apmērā par kalendāra mēnesi (pašvaldībā paredzēts viens darba praktizēšanas vietu organizētājs). • Dotācijai darba praktizēšanas grāmatveža darba samaksai 90Ls apmērā par kalendāra mēnesi (pašvaldībā paredzēts viens darba praktizēšanas vietu grāmatvedis).
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Pašvaldība līdz katra mēneša 5.datumam iesniedz Aģentūras filiālei „Aktu par darba praktizēšanas īstenošanu” (Līguma 3.pielikums) un tā pielikumus: „Darba laika uzskaites tabele” un „Faktisko izdevumu tāme” par bezdarbnieku piedalīšanos darba praktizēšanā iepriekšējā mēnesī un rēķinu. Līgums paredz Aģentūrai tiesības veikt pārbaudes pašvaldībā un darba praktizēšanas īstenošanas vietās, tai skaitā iepazīties ar visiem pašvaldības rīcībā esošajiem ar darba praktizēšanas īstenošanu un finansēšanu saistītajiem dokumentiem un informāciju par darba praktizēšanas vietām, kā arī pieprasīt pārbaudes laikā konstatēto trūkumu novēršanu; pieprasīt pašvaldībai pārveidot darba praktizēšanas vietas un atlīdzināt iztērētos finanšu resursus, ja tiek konstatēti līguma pārkāpumi; atteikt iespēju pašvaldībā, tās iestādē vai aģentūrā vai pie pašvaldības sadarbības partnera no jauna izveidot darba praktizēšanas vietas, ja tiek konstatēti līguma pārkāpumi.

Iestāde	Nodarbinātības valsts aģentūra
	Uzdevuma izpildes uzraudzības un kvalitātes kontroles mehānisms detalizēti aprakstīts arī Aģentūras iekšējā normatīvajā aktā „Aktīvā nodarbinātības pasākuma „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība” organizācijas iekšējie noteikumi”. Tas ietver gan regulāras, gan neplānotās pārbaudes, pārbaužu plānošanu, pārbaužu aktu sastādīšanu un informācijas tālāku apstrādi, konstatēto pārkāpumu administrēšanu un tjpr.
Risku un atbildības sadalījums	Tā kā analizējamais gadījums neatbilst visām valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas pazīmēm, arī risku un atbildības sadalījums ir veidots pēc citiem principiem – pašvaldības saglabā galveno atbildību par uzdevuma izpildi un izpildes atbilstību visiem piemērojamiem noteikumiem, savukārt Aģentūra, atbilstoši 2009.gada 14.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.774 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.3.1.5.aktivitātes „Vietējo nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānu ieviešanas atbalsts” pirmo kārtu”, ir sadarbības iestāde, kas nodrošina projektu īstenošanas uzraudzību un kontroli, tai skaitā veic pārbaudes projektu īstenošanas vietās. Pašvaldība, slēdzot līgumu ar Aģentūru, apliecina, ka bezdarbnieki tiks iesaistīti darba praktizēšanā no jauna izveidotās darba praktizēšanas vietās un pēc Aģentūras pieprasījuma sniegs informāciju par pašvaldībā nodarbināto iedzīvotāju skaitu pirms darba praktizēšanas uzsākšanas un darba praktizēšanas īstenošanas laikā. Pašvaldība ir atbildīga par darba praktizēšanas īstenošanas atbilstību noslēgtā līguma prasībām un saņemtā finansējuma atbilstošu izlietojumu atbilstoši noslēgtajam līgumam.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Pietiekama un ļoti detalizēta, ņemot vērā gan normatīvo, gan līgumisko regulējumu.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Neattiecas. Līgumi tiek slēgti fiksēta termiņa projekta ietvaros.
Deleģējuma periods, termiņš	Pasākumu īsteno no 2009.gada septembra līdz 2011.gada 31.decembrim. Līgumus ar pašvaldībām slēdz uz visu projekta termiņu.

[5.9] Veselības norēķinu centrs

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Valsts garantētās medicīniskās palīdzības - primārās veselības aprūpes - pakalpojumu sniegšana. Medicīniskās palīdzības minimuma nodrošināšana ir valsts pienākums, kas izriet no Satversmes 111.panta, kas paredz valsts pienākumu veikt pasākumus cilvēka veselības aizsardzībai¹. Minētais ir saistāms ar valsts pienākumu izveidot atbilstošu veselības aizsardzības sistēmu. Tiesībām uz veselību atbilst valsts pienākums gādāt par veselības aprūpes iestāžu un pakalpojumu (t.sk. aprīkojuma un zāļu esamību un pieejamību, kā arī citiem apstākļiem), kas ietekmē personu iespēju sasniegt visaugstāko veselības līmeni.² Veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana vai sniegšanas organizēšana nav noteikta kā Veselības ministrijas funkcija tās nolikumā. Ārstniecības likuma 8.panta pirmais punkts šajā kontekstā noteic vienīgi, ka Veselības ministrija veselības aprūpes jomā pilda šādas funkcijas: [...] izstrādā valsts politiku veselības aprūpē, kā arī pārrauga tās īstenošanu.
Subjekts	Ģimenes ārsti – fiziskas personas (Primārā veselības aprūpe Latvijā ir balstīta uz ģimenes ārsta institūtu)
Uzdevuma nodošanas tips	Nav konstatēta valsts pārvaldes uzdevuma nodošana. Civiltiesisks līgums par pakalpojumu sniegšanu trešo personu labā, kura saturs un slēgšanas kārtība papildus specifiski regulēta 2006.gada 19.decembra Ministru kabineta noteikumos Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība.” Ievērojot, ka valsts uzdevums ir noteikta veselības aprūpes apjoma nodrošināšana, nevis tieša veselības aprūpes veikšana/sniegšana, ir pamats uzskatīt, ka ģimenes ārstu pakalpojumu apmaksa ir viens no veidiem, kādā valsts nodrošina minimālo veselības aprūpes apjomu, apmaksājot speciālistiem viņu pakalpojumus, nevis nodod ģimenes ārstiem valsts pārvaldes uzdevumu. Pēc

¹ Šī norma uzliek valstij pienākumu aizsargāt ikvienas personas tiesības pašai rūpēties par savu veselības stāvokli, kā arī pienākumu atturēties no darbībām, kas traucē personai īstenot šīs tiesības. Satversmes 111. pants neuzliek valstij pienākumu nodrošināt ikvienam iespējami augstāko veselības līmeni, taču no šajā pantā noteiktā izriet valsts pienākums noteiktos gadījumos un tādā līmenī, kas cieši saistīts ar šīs valsts ekonomiskajām iespējām, veikt pasākumus, lai aizsargātu cilvēku veselību (sk. Satversmes tiesas 2002. gada 22. oktobra sprieduma lietā Nr. 2002-04-03 secinājumu daļas 1. punktu un 2004. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2003-15-0106 6. punktu).

² Satversmes tiesas 2010. gada 9. marta sprieduma 2009-69-03 8.1 punkts

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
	būtības ģimenes ārsta sniegtie pakalpojumi un to apmaksa vērtējama kā pakalpojumu iepirkums, kas pakļauts specifiskai procedūrai un pastāv atšķirīgā sistēmā no pārējo pakalpojumu publiskā iepirkuma valsts vai pašvaldības vajadzībām.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Normatīvi noteikts vispārējais „deleģējums”, kas papildināts ar ikgadēju pakalpojumu līgumu starp Centru un ģimenes ārstu par primāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un apmaksu (turpmāk – „Līgums”). Katrs ģimenes ārsts atbilstoši Līgumam ar centru sniedz veselības aprūpes pakalpojumus savas darbības pamatteritorijā, nodrošinot savā pacientu sarakstā reģistrēto pacientu veselības aprūpi.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Par galveno primārās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas nodošanas kritēriju ģimenes ārstiem uzskatāms politisks lēmums, kas definēts 1999.gada 19.oktobra Labklājības ministrijas rīkojumā Nr.329 „Par primārās un sekundārās veselības aprūpes sistēmas attīstības stratēģiju”. Ģimenes ārstu prakšu tīkla izveidošanu noteikusi nepieciešamība nodrošināt iedzīvotājiem pieejamu, kvalitatīvu un taisnīgu veselības aprūpi, kā arī pārējo veselības aprūpes līmeņu koordinācijas nepieciešamība, paredzot, ka nepieciešamās specializētās medicīniskās palīdzības sniegšanu (sekundārais vai terciārais aprūpes līmenis) pacientam koordinē viņa ģimenes ārsts. Ģimenes ārstu izvērtēšana tiek veikta saskaņā ar 2006.gada 19.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” 126.punktā noteiktajiem kritērijiem veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju atlasei, tai skaitā izvērtējot ģimenes ārsta atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, ģimenes ārsta sniegtos veselības aprūpes pakalpojumus un to nodrošināšanai izmantojamās medicīniskās tehnoloģijas, nodrošinājumu ar personālu, materiāltehnisko nodrošinājumu u.c. kritērijus, kas raksturo ģimenes ārsta iespējas sniegt kvalitatīvus veselības aprūpes pakalpojumus.
Pretendentu izvēles process	<u>Politiska izšķiršanās</u> : izvēli par labu ģimenes ārstiem kā primārās veselības aprūpes nodrošinātājiem noteica Primārās un sekundārās veselības aprūpes sistēmas attīstības stratēģija ³ (1999.gada

³ Otrs svarīgākais veselības politikas plānošanas dokuments, kurā par prioritāti noteica primārās veselības aprūpes attīstību, nostiprinot ģimenes ārstu lomu un nosakot primārās veselības aprūpes finansēšanā kā vadošo kapitācijas principu. (Pamatnostādnes veselības aprūpes reformas vidusposma un tālākās attīstības nodrošināšanai, 8.lpp)

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
	19.oktobra Labklājības ministrijas rīkojums Nr.329 "Par primārās un sekundārās veselības aprūpes sistēmas attīstības stratēģiju"). <u>Katra konkrētā ģimenes ārsta izvēles process:</u> 2006.gada 19.decembra Ministru kabineta noteikumos Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” noteiktajā kārtībā Centrs izvēlas ģimenes ārstus, ar kuriem slēgt Līgumu. Centrs atlasa primārās veselības aprūpes ārstus, veidojot primārās veselības aprūpes sniedzēju gaidīšanas sarakstus noteiktajās teritorijās. Paziņojumu par veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju atlases procedūru Centrs publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", kā arī ievieto informāciju Centra mājas lapā internetā. Veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji 20 dienu laikā pēc centra paziņojuma publikācijas iesniedz piedāvājumu veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai. Centrs izveido veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju atlases komisiju ne mazāk kā piecu locekļu sastāvā un novērotāja statusā pieaicina vienu pakalpojumu sniedzēju pārstāvi. Veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju atlase notiek, ņemot vērā šādus kritērijus: • veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējs atbilst obligātajām prasībām, kas ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām noteiktas normatīvajos aktos; • veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja sniegto veselības aprūpes pakalpojumu veidi un to nodrošināšanai izmantojamās medicīniskās tehnoloģijas; • veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja nodrošinājums ar ārstniecības un ārstniecības atbalsta personālu; • atbilstošs veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja materiāltehniskais nodrošinājums; • pret veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju nav uzsākts maksātnespējas process, maksātnespējas process nav pabeigts ar bankrota procesa pabeigšanu, veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējam nav Maksātnespējas likumā minētā maksātnespējas procesa pazīmju, nav uzsākts veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja likvidācijas process, nav apturēta veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja saimnieciskā darbība; • veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējam nav nodokļu vai valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu parādu; • citi kritēriji, kas raksturo veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja iespējas sniegt kvalitatīvus

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
	veselības aprūpes pakalpojumus. Centrs atbilstoši šiem kritērijiem izvērtē veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus, izvēlas atbilstošāko un slēdz ar to līgumu par veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Ārstniecības likums • Pacientu tiesību likums • 2006.gada 19.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība.” (noteikumi ne tikai detalizēti apraksta uzdevuma veikšanas kārtību, bet regulē arī ar Centru slēdzamā līgumu saturu (135.punkts)) • 2006.gada 4.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr.265 „Ārstniecības iestāžu medicīniskās un uzskaites dokumentācijas lietvedības kārtība” • 2009.gada 20.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.60 „Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām” • Līgums starp Centru un ģimenes ārstu par primāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu un apmaksu • Centra iekšēji normatīvi akti un apstiprinātās veidlapas, formas un kārtība, kas, ja neizriet no ārējiem normatīvajiem aktiem, tiek padarīti ģimenes ārstiem saistoši ar Līguma palīdzību <u>Tiesiskā ietvara juridiskais statuss:</u> Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība ir būtisks valsts darbības aspekts, kas faktiski nosaka valsts nodrošināto cilvēka pamattiesību apjomu un kas tādējādi būtu regulējams likumdevēja līmenī. Ministru kabinets kā izpildvara nav uzskatāms par atbilstošu subjektu iedzīvotājiem pieejamā un valsts apmaksājamā veselības aprūpes apjoma noteikšanai, proti, līdzšinējās Ministru kabineta pilnvaras varētu tikt atzītas par nepamatoti plašām.
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Ģimenes ārstu nodrošināta primārā veselības aprūpe tiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem. Primārās veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanas pamatā ir jauktais kapitācijas modelis, pēc kura daļu ģimenes ārstam atvēlēto līdzekļu sastāda noteiktā laika periodā veikto aktivitāšu apmaksa atkarībā no viņa aprūpē reģistrēto pacientu skaita, bet daļu – fiksētās piemaksas, kas tiek noteiktas atkarībā no iedzīvotāju blīvuma ārsta darbības teritorijā un pacientu vecuma struktūras.

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
	Jauktā kapitācijas modeļa ietvaros ģimenes ārsts uzņemas atbildību par pacienta veselības aprūpi no dzimšanas brīža visā dzīves garumā, kā arī administrē viņa rīcībā nodotos pacientu primārajai veselības aprūpei paredzētos valsts finanšu līdzekļus. No vienas puses šādā veidā tiek ietaupīti administrēšanas izdevumi, veicināts finansējuma mērķtiecīgs izlietojums, kā arī palielināta pacienta un ārsta līdzatbildība pacienta veselības saglabāšanā. No otras puses jauktās kapitācijas finansēšanas modeļa ietvaros tiek radīti materiālās ieinteresētības priekšnosacījumi ģimenes ārstiem pieņemt savas kompetences līmenim neatbilstošus lēmumus ārsta - speciālista vietā. Rezultātā pacientiem ne vienmēr tiek nodrošināti nepieciešamie diagnostiskie izmeklējumi un speciālistu konsultācijas, kā arī zūd veselības aprūpes pakalpojumu pēctecība.⁴ Ģimenes ārsta ieņēmumi par pacientu aprūpi tiek noteikti 2006.gada 19.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” noteiktajā kārtībā. Ģimenes ārsta mēneša ieņēmumus par pacientu aprūpi veido: • maksājums, kuru aprēķina, ņemot vērā reģistrēto pacientu skaitu ģimenes ārsta pacientu sarakstā, minēto pacientu dalījumu pa vecuma grupām un ģimenes ārsta pakalpojuma patēriņa koeficientu (kapitācijas nauda); • samaksa par ģimenes ārsta veiktajām manipulācijām; • fiksētie maksājumi un piemaksas saskaņā ar šo MK noteikumu 12.pielikumu; • samaksa par īslaicīgo pacienta aprūpi; • māsas un ārsta palīga (feldšera) darba samaksa; • samaksa par cita ģimenes ārsta aizvietošanu, ja aizvieto uz laiku, kas pārsniedz divus mēnešus, – atbilstoši aizvietojamās prakses mēneša ieņēmumu aprēķinam. Aprēķinātā mēneša kapitācijas nauda attiecīgā ģimenes ārsta pacientu veselības aprūpei tiek sadalīta sekojoši: • pamatmaksājums - 87 % apmērā no aprēķinātās mēneša kapitācijas naudas apmēra; • ģimenes ārsta darbības novērtējuma mainīgais maksājums - 13 % apmērā no aprēķinātās mēneša kapitācijas naudas apmēra.

⁴ [Pamatnostādnes veselības aprūpes reformas vidusposma un tālākās attīstības nodrošināšanai](#)

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
	Ģimenes ārsta darbības novērtējuma mainīgo maksājumu sadala ģimenes ārsta mēneša darbības novērtējuma mainīgajā maksājumā un ģimenes ārsta gada darbības novērtējuma mainīgajā maksājumā proporcijā 1:2. Ģimenes ārsta mēneša darbības novērtējuma mainīgais maksājums tiek izmaksāts reizi ceturksnī pilnā apmērā, ja ģimenes ārsts savā darbībā šajā laikā ir izpildījis visus MK noteikumu 44. un 46.punktā minētos nosacījumus. Ģimenes ārsta gada darbības novērtējuma mainīgo maksājumu aprēķina, pamatojoties uz ģimenes ārsta gada darbības rādītāju izvērtējumu.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Komplicēts uzraudzības mehānisms, kas ietver sevī uzraudzību gan no Centra, gan Veselības inspekcijas puses, tām savstarpēji sadarbojoties. <u>Centrs</u> slēdz līgumu tikai ar tiem veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem, kuri var nodrošināt pilnīgu, precīzu un savlaicīgu informācijas apmaiņu ar centra datu informācijas sistēmu atbilstoši centra noteiktajai kārtībai. Ikviens ģimenes ārsts nodrošina informācijas ievadīšanu centra datu informācijas sistēmā par tā sniegtajiem no valsts budžeta apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, kā arī iesniedz centram izziņu par cietušā veselībai nodarīto kaitējumu organizācijas vai personas vainas dēļ un Veselības inspekcijai ziņojumu par konstatētajiem trūkumiem pacienta izmeklēšanā vai ārstēšanā iepriekšējos posmos. Ģimenes ārstam ir pienākums nodrošināt līgumā paredzēto pārskatu un atskaišu aizpildīšanu un iesniegšanu Centrā atbilstoši normatīvajiem aktiem un Līguma noteikumiem (lielākā daļa – elektroniski IT sistēmā Web Discoverer, Centra vadības informācijas sistēmā), piemēram, par iepriekšējā mēnesī visiem pacientiem sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, norādot tos medicīniskajā un uzskaites dokumentācijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par medicīniskās un uzskaites dokumentācijas lietvedību. Būtisku iespēju ģimenes ārstu darbības uzraudzībai sniedz informācijas sistēmas un datu bāzes, kur ārsti ievada detalizētu informāciju par veiktajām darbībām, kas, savukārt, ir pieejama gan Centram, gan Ministrijai. Pēc Centra pieprasījuma ģimenes ārsts iesniedz arī citu Līgumā neminētu informāciju, kas saistīta ar Līgumā paredzēto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu. Šajā gadījumā Centrs un ģimenes ārsts atsevišķi vienojas par datu iesniegšanas veidu, formātu un termiņiem.

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
	No valsts budžeta apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas iespējas, to sniegšanas pamatotību un atbilstību šiem noteikumiem un ārstniecības iestādes līgumam ar centru pārbauda <u>Veselības inspekcija</u>. Pakalpojumu sniedzējam ir pienākums pēc pirmā pieprasījuma sniegt informāciju un uzrādīt Veselības inspekcijai visu dokumentāciju, kas saistīta ar ārstniecības iestādes līgumā ar centru iekļauto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, medicīnisko, uzskaites un finanšu dokumentāciju, kā arī citu līgumā noteikto dokumentāciju. Ja Veselības inspekcijas pārbaudē konstatēts, ka apmaksa no valsts budžeta veikta par pakalpojumiem, kas uzskaitīti nepamatoti vai nav sniegti, vai konstatēti pārkāpumi veselības aprūpes organizēšanā vai pakalpojumu pieejamībā, Veselības inspekcija nosūta centram spēkā esošu lēmumu, kuram beidzies apstrīdēšanas termiņš un kurā konstatēti minētie fakti. Veselības inspekcijai ir tiesības pārbaudīt ārstniecības iestādes iepriekšējos gados sniegto un no valsts budžeta apmaksāto pakalpojumu atbilstību attiecīgajā periodā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un starp ārstniecības iestādi un Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūru vai centru noslēgtā līguma noteikumiem. Centrs informē Veselības inspekciju par iespējamiem pārkāpumiem budžeta līdzekļu izlietojumā, kas izriet no pakalpojumu un kompensējamo zāļu nepamatotas uzskaites. Ja Veselības inspekcija pārbaudē konstatē valsts budžetam radītus zaudējumus un šie fakti norādīti spēkā esošā Veselības inspekcijas lēmumā, kuram beidzies apstrīdēšanas termiņš, Veselības inspekcija minēto lēmumu nosūta centram. Veselības inspekcijai ir tiesības uzlikt par pienākumu ārstniecības iestādei atmaksāt pacientam nepamatoti iekasētu pacienta iemaksu vai samaksu par pakalpojumu. Uzraudzības iespējas nodrošina arī dokumentācijas lietvedības kārtība, kas izriet no Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumiem Nr.265 „Ārstniecības iestāžu medicīniskās un uzskaites dokumentācijas lietvedības kārtība”.
Risku un atbildības sadalījums	Līgumā ir abpusēji noteikti līgumsodi: • Centram, pamatojoties uz spēkā esošu Veselības inspekcijas lēmumu, kuram beidzies apstrīdēšanas termiņš, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos ir tiesības piemērot līgumsodu pakalpojuma tarifa desmitkārtīgā apmērā, izrakstot ģimenes ārstam attiecīgu rēķinu. Ģimenes ārstam ir pienākums samaksāt rēķinu 30 dienu laikā. • Centram ir tiesības prasīt no ģimenes ārsta līgumsodu par normatīvajos aktos vai līgumā noteiktās informācijas iesniegšanas nokavējumu – 0,05% apmērā no ģimenes ārstam paredzētā

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
	finansējuma kalendārajam mēnesim par katru kavējuma dienu. • Ģimenes ārstam ir tiesības prasīt no centra līgumsodu 0,05% apmērā no ģimenes ārstam neapmaksātā rēķina par katru kavējuma dienu, ja nokavējums radies centra vainas dēļ. Ģimenes ārsts ir atbildīgs par zaudējumiem, kas radušies, izrakstot kompensējamās zāles un medicīniskās ierīces, un, izsniedzot nosūtījumu uz valsts apmaksājamiem izmeklējumiem vai konsultācijām, personām, kas nav tiesīgas saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Ievērojot apjomīgo tiesisko regulējumu, kā arī nozares pakalpojumu aprakstu un prasību detalizācijas pakāpi, uzdevuma konkretizācijas pakāpe uzskatāma par pietiekamu.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Beztermiņa deleģējums, kas ietverts normatīvajā aktā, nodrošina deleģētā uzdevuma nepārtrauktību. Līgumu nepārtrauktības nodrošināšana būtiski neietekmē visu kopējo uzdevuma izpildi, ņemot vērā ģimenes ārstu skaitu visas valsts kontekstā. Ģimenes ārsts var izbeigt Līgumu pirms termiņa, rakstveidā brīdinot par to Centru ne mazāk kā 3 mēnešus iepriekš.
Deleģējuma periods, termiņš	Beztermiņa. Normatīvs regulējums, kas nav ierobežots laikā un ir atkarīgs vienīgi no grozījumu izdarīšanas attiecīgajā normatīvajā dokumentā. Līgumi par finansējuma piešķiršanu un apjomu tiek slēgti uz viena gada termiņu valsts budžeta finansējuma apjoma izmaiņu dēļ. Tajā pašā laikā 2006.gada 19.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” paredz maksimālo līgumu slēgšanas termiņu – 5 gadi, ikgadēji vienojoties vienīgi par konkrēto finansējuma apjomu (piemēram, slēdzot papildu vienošanās pie Līguma): No valsts budžeta samaksājamo veselības aprūpes pakalpojumu finanšu apmēru (budžetu) katram veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējam nosaka kalendāra gadam. Līguma darbības laikā pakalpojumu apjomu veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējam centrs nosaka un iekļauj līgumā ne vēlāk kā mēnesi pēc likuma par valsts budžetu kārtējam gadam izsludināšanas. Centram būtu ieteicams apsvērt iespēju līgumus slēgt uz ilgāku termiņu, lai katru gadu nebūtu jāveic visu līgumu slēgšana no jauna, kas, ievērojot ģimenes ārstu skaitu un līgumu apjomu, nav lietderīgi

Iestāde	Veselības norēķinu centrs / Veselības ministrija
	un efektīvi.

[5.10] Zāļu valsts aģentūra

Iestāde	Zāļu valsts aģentūra
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Zāļu savstarpējās atzišanas procedūra un lietošanas instrukciju kvalitātes kontrole
Subjekts	ES dalībvalstu kompetentās institūcijas
Uzdevuma nodošanas tips	Sadarbība valsts pārvaldē, starptautiskā sadarbība starp ES dalībvalstu atbildīgajām institūcijām, kā arī Eiropas zāļu aģentūru. Sadarbība neietver valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas elementus.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Normatīvais pamats un papildu sadarbības līgumi, nodomu protokoli, saprašanās memorandi ar ārvalstu atbilstošajām zāļu aģentūrām. Sadarbība neietver valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas elementus, tādēļ nav analizējama vadoties no uzdevumu nodošanas juridiskās dabas.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietvertu kritēriju analīze	Nav attiecināms
Pretendentu izvēles process	Nav attiecināms, izvēli noteic ES tiesiskais regulējums
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	- Farmācijas likuma 10.pants; 2006.gada 9.maija Ministru kabineta noteikumi Nr.376 „Zāļu reģistrēšanas kārtība”; - Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 31.marta Regula (EK) Nr. 726/2004, ar ko nosaka cilvēkiem paredzēto un veterināro zāļu reģistrēšanas un uzraudzības Kopienas procedūras un izveido Eiropas Zāļu aģentūru.
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Nav attiecināms, sadarbība notiek bez maksas

Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Nav attiecināms
Risku un atbildības sadalījums	Nav attiecināms
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nav attiecināms
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Nav attiecināms
Deleģējuma periods, termiņš	Nav ierobežots laikā

[5.11] Valsts izglītības satura centrs

Iestāde	Valsts izglītības satura centrs
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Vienotu valsts pārbaudījumu satura izstrādāšana vispārējā izglītībā un profesionālajā izglītībā, valsts pārbaudījumu norises organizēšana un kritēriju izstrāde izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanai. Valsts pārbaudījumu rezultātu analīze un analīzes aprakstošās statistikas datu publiskošana. Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku sagatavošanas un norises organizēšana un īstenošana, metodiskā atbalsta nodrošināšana
Subjekts	Eksperti – fiziskas personas. Sadarbības partneri – nevalstiskās organizācijas.
Uzdevuma nodošanas tips	Sadarbība valsts pārvaldē, sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām, ekspertu pakalpojumu iepirkumi
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Pakalpojumu iepirkums, kā rezultātā tiek slēgti pakalpojumu līgumi publiskā iepirkuma ietvaros. Saprašanās memorands, nodomu protokols un cita veida līgumiskas vienošanās par pušu apņemšanos un sadarbību noteiktu mērķu sasniegšanai un noteiktās jomās. Neviens no analizētajiem līgumiem neatbilst valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas kritērijiem, ciktāl to ir iespējams dokumentāli pārbaudīt. Sadarbība neietver valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas elementus, tādēļ nav analizējama vadoties no uzdevumu nodošanas juridiskās dabas.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā,	Pakalpojumu iepirkumi tiek veikti, lai nodrošinātu konkrētu uzdevumu izpildi, kurus nepieciešamo tehnisko, profesionālo spēju vai citu faktoru dēļ nespēj veikt pati Iestāde.

Iestāde	Valsts izglītības satura centrs
izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Sadarbības līgumu slēgšanu nosaka kopīgu izvirzīto mērķu sasniegšana, sabiedrības iesaistes nepieciešamība, nevalstisko organizāciju iniciatīva un citi faktori.
Pretendentu izvēles process	Publiskais iepirkums. Sadarbības partneru gadījumā – pēc kompetences jomas vai nevalstisko organizāciju iniciatīvas.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	Piemēram, izglītības pārbaudījumu jomā: • 2009.gada 30.jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr.682 „Valsts izglītības satura centra nolikums” • 2010.gada 6.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr.335 „Noteikumi par centralizēto eksāmenu saturu un norises kārtību” • 2010.gada 5.aprīļa „Noteikumi par valsts pārbaudījumu norises kārtību” • 2007.gada 8.maijā Ministru kabineta noteikumi Nr.308 „Centralizēto profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norises kārtība”
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Gadījumos, kad tiek iepirkti ekspertu pakalpojumi – apmaksa tiek veikta publisko iepirkumu līgumos noteiktajā kārtībā un apmērā. Uz sadarbības līgumiem finansēšanas mehānisms nav attiecināms, sadarbība tiek realizēta bez samaksas.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Nav attiecināms. Pakalpojumu kvalitāte tiek kontrolēta līgumos noteiktajā kārtībā.
Risku un atbildības sadalījums	Nav attiecināms.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nav attiecināms.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Nav attiecināms.
Deleģējuma periods, termiņš	Nav ierobežots laikā. Pakalpojumu līgumi tiek slēgti noteiktu uzdevumu veikšanai. Katrā jaunā gadījumā tiek veikts jauns publiskais iepirkums.

[5.12] Valsts probācijas dienests

Iestāde	Valsts probācijas dienests
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Izlīguma procesa īstenošana, organizēšana un vadība kriminālprocesā
Subjekts	Brīvprātīgie probācijas darbinieki – starpnieki. Fiziskas personas. Apmācīti un sertificēti 28, līdzdarbības līgumi ir spēkā ar 20 brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem. Pašlaik visi brīvprātīgie probācijas darbinieki ir starpnieki, taču likums pieļauj nākotnē attīstīt arī citus brīvprātīgo probācijas darbinieku pienākumus.
Uzdevuma nodošanas tips	Līdzdarbība. Privātpersonu pilnvarojums ar likumu, kura izpildi likums noteic kā dienesta pienākumu.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Valsts probācijas dienesta likuma 23.pants, kur ietverts gan pienākums dienestam veikt brīvprātīgo probācijas darbinieku sertificēšanu, gan slēgt ar tiem līdzdarbības līgumus. Brīvprātīgais probācijas darbinieks par līdzdarbības līgumā noteikto uzdevumu izpildi saņem atlīdzību Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā. Brīvprātīgais probācijas darbinieks likumā definēts kā persona, kuru Valsts probācijas dienests pilnvaro pildīt kādu atsevišķu uzdevumu. Attiecīgi līdzdarbības līguma slēgšana, ko tālāk paredz Valsts probācijas dienesta likuma 23.panta ceturtā daļa, pilnībā atbilst pilnvarojuma juridiskajai dabai un līdzdarbībai VPIL izpratnē. Tajā pašā laikā jānorāda, ka Valsts probācijas dienesta likuma 23.panta regulējums kopā ar 2007.gada 20.novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.782 „Kārtība, kādā Valsts probācijas dienests sertificē brīvprātīgos probācijas darbiniekus, kuri ir starpnieki izlīgumā” kā speciālais regulējums izslēdz iespēju un nepieciešamību piemērot 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtību” noteikto pretendentu izvēles procedūru, jo izvēle ir atkarīga no sertificēšanas procesa rezultātiem. Tā varētu tik vērtēta kā likumā noteikta izņēmuma procedūra līdzdarbības līguma slēgšanas pretendentu izvēlei, kas paredzēta konkrētam, specifiskam gadījumam, kad pretendentu izvēlei piemērot vispārīgo kārtību un konkursa organizēšanu nav objektīvi pamatoti un racionāli.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā,	Brīvprātīgo probācijas darbinieku pilnvarojumu noteikusi probācijas procesa efektivitātei būtiskā nepieciešamība sabiedrības pārstāvjiem iesaistīties probācijas klientu un cietušo savstarpējo attiecību

Iestāde	Valsts probācijas dienests
izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	risināšanā, tādejādi par vienu no būtiskākajiem uzdevuma nodošanas izvērtēšanas kritērijiem uzskatāma sabiedrības iesaiste, kā arī pakalpojuma pieejamība, ko nosaka sabiedrības iniciatīva. Tāpat kā pilnvarojuma kritērijs minams finansiālais izdevīgums, ko nosaka izlīgumu procesu organizēšanas un vadības sadalīšana starp Dienesta darbiniekiem un brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem – izlīguma starpniekiem. Brīvprātīgo probācijas darbinieku spēja nodrošināt pēc iespējas efektīvāku uz līdzdarbības līguma pamata nodoto uzdevumu izpildi tiek noteikta saskaņā ar brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem noteiktajām prasībām Valsts probācijas dienesta likuma 23.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajām prasībām, kā arī paredzot Dienesta izstrādātās teorētiskās un praktiskās mācību daļas apguvi un sertificēšanas pārbaudes nokārtošanu, tādā veidā apliecinot kvalifikācijas un pieredzes pietiekamību uzdevuma veikšanai. Specifiski efektivitātes kritēriji, kas vairāk vērsti uz procesa mērķa sasniegšanu, ko nereti objektīvi nav iespējams veikt Iestādes pārstāvjiem (<u>psiholoģiskā, emocionālā probācijas klientu attieksme</u>)
Pretendentu izvēles process	Pilnībā normatīvi regulēts ar Valsts probācijas dienesta likuma 23.pantu un 2007.gada 20.novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.782 „Kārtība, kādā Valsts probācijas dienests sertificē brīvprātīgos probācijas darbiniekus, kuri ir starpnieki izlīgumā”. Valsts probācijas dienesta likuma 23.panta pirmā un otrā daļa satur prasības brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem, kuri drīkst būt starpnieki izlīgumā. Papildus tam 2007.gada 20.novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.782 „Kārtība, kādā Valsts probācijas dienests sertificē brīvprātīgos probācijas darbiniekus, kuri ir starpnieki izlīgumā” paredz praktisko un teorētisko apmācību veikšanu un pārbaudes darba kārtošanu sertifikātu saņemšanai. Šis process tādejādi izslēdz 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” un tajos noteikto pretendentu izvēles procedūru piemērošanu.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	Valsts probācijas dienesta likuma 13.pants, 23.panta piektā daļa un līdzdarbības līgumos ietvertie

Iestāde	Valsts probācijas dienests
	noteikumi par uzdevuma izpildes kārtību un privātpersonas tiesībām un pienākumiem. Speciālais regulējums uzdevuma izpildes tiesiskajam ietvaram gan no Dienesta, gan starpnieku darbību viedokļa ir 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.825 „Kārtība, kādā Valsts probācijas dienests organizē un vada izlīgumu ar starpnieka palīdzību”. Tā kā šie Ministru kabineta noteikumi vienlīdz attiecināmi uz visiem starpniekiem, t.i., gan Dienesta darbiniekiem, gan brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem, kuri ir starpnieki, tad var uzskatīt, ka nodotā uzdevuma izpildes ietvars un apraksts ir detalizēts un pietiekams. Papildus minētajam tiesiskajam regulējumam, Atbildīgā nodaļa katrā konkrētā gadījumā dod uzdevumu konkrētam brīvprātīgajam probācijas darbiniekam par nepieciešamo izlīguma procesu, kā arī uz vispārīgiem pamatiem rīko kopīgus pasākumus un izglītojošas nodarbības brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem.
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem – starpniekiem nodotās uzdevuma daļas izpilde tiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem. Brīvprātīgie probācijas darbinieki par līdzdarbības līgumā noteikto uzdevumu izpildi saņem atlīdzību 2008.gada 15.aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr.266 „Noteikumi par kārtību, kādā brīvprātīgais probācijas darbinieks par līdzdarbības līgumā noteikto uzdevumu izpildi saņem atlīdzību, un atlīdzības apmēru” noteiktajā kārtībā. Minētie noteikumi noteic, ka brīvprātīgais probācijas darbinieks par katru vadīto izlīgumu saņem atlīdzību 20 Ls apmērā, tādejādi kā pielietoto finansēšanas modeli nosakot samaksu par vienību. Par citu līdzdarbības līgumā noteikto uzdevumu izpildi brīvprātīgais probācijas darbinieks saņem atlīdzību pēc sekojošiem principiem: • ja brīvprātīgais probācijas darbinieks mēnesī strādājis mazāk par 10 stundām - 10 latu; • ja brīvprātīgais probācijas darbinieks mēnesī strādājis no 10 līdz 20 stundām - 20 latu; • ja brīvprātīgais probācijas darbinieks mēnesī strādājis vairāk par 20 stundām - 25 latus; • ja brīvprātīgais probācijas darbinieks veicis izpēti vai analītisko darbu - 25 latus. Tāpat Ministru kabineta noteikumi paredz, ka brīvprātīgajam probācijas darbiniekam tiek atlīdzināti arī šādi izdevumi:

Iestāde	Valsts probācijas dienests
	- ceļa izdevumi uz dienesta organizētajām mācībām; - dzīvības apdrošināšanas izdevumi, ja brīvprātīgā probācijas darbinieka darbs uzdevuma izpildē saistīts ar probācijas klientiem, kuri atradušies vai atrodas ieslodzījumā vai tiesāti par vardarbīgiem noziedzīgiem nodarījumiem. Brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem, kuri piedalās Dienesta organizētajās mācībās, kuras paredzētas līgumā noteikto uzdevumu kvalitatīvai izpildei, atlīdzina ceļa izdevumus saskaņā ar normatīvo aktu par kārtību, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem un darbinieku darba braucieniem saistītie izdevumi. Lai saņemtu atlīdzību, brīvprātīgais probācijas darbinieks, ar kuru noslēgts līgums par noteikta uzdevuma izpildi, līdz katra mēneša piektajam datumam iesniedz atbildīgajā nodaļā iesniegumu par mēneša periodā veiktā uzdevuma apjomu, tādā veidā paredzot atlīdzības izmaksu pēc uzdevuma izpildes. Brīvprātīgais probācijas darbinieks, kas veic izpēti vai analītisko darbu, lai saņemtu atlīdzību, līgumā noteiktajā kārtībā iesniedz pārskatu par veikto darbu.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Pienākumu izpildes laikā privātpersonas ir atbildīgās dienesta nodaļas pārraudzībā, kura kontrolē privātpersonas veicamo pienākumu kvalitāti un apjomu. Atbilstoši līdzdarbības līgumam līdz katra mēneša 5.datumam privātpersona iesniedz Atbildīgajā dienesta nodaļā iesniegumu par iepriekšējā mēnesī organizēto un vadīto izlīgumu skaitu. Pie tam, piecu darbdienu laikā pēc izlīguma organizēšanas vai vadīšanas izbeigšanas privātpersona nodod izlīguma koordinātoram personīgi vai nosūta ierakstītā vēstulē pa pastu klienta lietas sakārtošanai un izbeigšanai dokumentus, kas saistīti ar izlīguma lietu un brīvprātīgā starpnieka atskaides veidlapu, kas aizpildīta saskaņā ar līguma 1.pielikumu. Visa informācija par katra brīvprātīga probācijas darbinieka – starpnieka paveikto tiek fiksēta datu bāzē, kas tāpat dod iespēju kontrolēt uzdevuma izpildes kvalitāti un kvantitāti. Papildus minētajam, periodiski tiek veikta probācijas klientu apmierinātības aptauja, šobrīd tiek plānots ieviest kvalitātes kontroles sistēmu, kas paredzēs pēc katra izlīguma procesa tā dalībniekiem brīvprātīgi aizpildīt anketas ar atsauksmēm par brīvprātīgo probācijas darbinieku darbu.

Iestāde	Valsts probācijas dienests
Risku un atbildības sadalījums	Privātpersona ir atbildīga par līdzdarbības līgumā paredzēto pienākumu izpildi likumos noteiktajā kārtībā, kā arī par dienestam nodarītajiem tiešajiem zaudējumiem, taču cits specifisks risku un atbildības sadalījums līdzdarbības līgumā nav paredzēts. Tādējādi atbildība pilnībā tiek sadalīta VPIL 52., 53.pantos noteiktajā kārtībā, bez papildus detalizētāka regulējuma. Saskaņā ar 2008.gada 15.aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr.266 „Noteikumi par kārtību, kādā brīvprātīgais probācijas darbinieks par līdzdarbības līgumā noteikto uzdevumu izpildi saņem atlīdzību, un atlīdzības apmēru” samaksa par brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem nodoto uzdevumu izpildi tiek veikta pēc iesnieguma par iepriekšējā mēnesī veiktā uzdevuma apjomu saņemšanas, tādējādi samazinot Dienesta ar uzdevuma izpildi saistītos finansiālos riskus.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nodotā uzdevuma apraksts un konkretizācija ietverta 2007.gada 4.decembra Ministru kabineta noteikumos Nr.825 „Kārtība, kādā Valsts probācijas dienests organizē un vada izlīgumu ar starpnieka palīdzību”. Papildus tam, uzdevums vispārēji nosaukts līdzdarbības līgumā, taču detalizētāka konkretizācija izriet no paša dienesta veiktajām praktiskajām un teorētiskajām apmācībām pirms sertificēšanas, kā arī līdzdarbības līguma īstenošanas gaitā sniegtajiem Atbildīgās nodaļas konkrētajiem darba uzdevumiem. Proti, Atbildīgā nodaļa katrā konkrētā gadījumā dod uzdevumu konkrētam brīvprātīgajam probācijas darbiniekam par nepieciešamo izlīguma procesu. Ievērojot minēto, uzdevuma konkretizācijas līmenis uzskatāms par pietiekošu.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Likumā noteikta sertifikātu pagarināšana bez atkārtotas sertificēšanas, ja izpildīti noteikti priekšnoteikumi, taču līdzdarbības līgumos analogisks termiņa pagarinājuma mehānisms netiek ietverts. Atbilstoši dienesta praksei tiek slēgtas vienošanās par līdzdarbības līgumu termiņu pagarināšanu.
Deleģējuma periods, termiņš	Sertifikātu izsniedz uz 2 gadiem. Pagarināšana paredzēta bez atkārtotas sertificēšanas, ja izpildīti normatīvajā regulējumā noteiktie priekšnoteikumi. Līdzdarbības līgumu slēdz uz sertifikāta derīguma termiņam atbilstošu periodu, savukārt, termiņam beidzoties, ja tiek pagarināts sertifikāta derīguma

Iestāde	Valsts probācijas dienests
	termiņš, tiek slēgtas vienošanās par līdzdarbības līgumu termiņu pagarināšanu.

[5.13] Jēkabpils novada pašvaldība

Iestāde	Labklājības ministrija - Nodibinājums „Latvijas Bērnu fonds” - Jēkabpils novada pašvaldība
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem, kas cietuši no vardarbības, sniegšana. Deleģētājs – Nodibinājums „Latvijas Bērnu fonds”
Subjekts	Jēkabpils novada pašvaldības Sociālais dienests. Nodibinājumam „Latvijas Bērnu fonds” (LBF) pārvaldes uzdevums „organizēt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu” deleģēts ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13.(2) ¹ pantu un 2009.gada starp Latvijas Republikas Labklājības ministriju un LBF noslēgto valsts pārvaldes deleģēto uzdevumu - sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas bērniem, kuri cietuši no vardarbības, veikšanas līgumu Nr.LM01-0701/26-2009.
Uzdevuma nodošanas tips	Pakalpojumu iepirkums. Nav saskatāmas deleģēšanas pazīmes.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Pakalpojumu līgums, kura slēgšanu un darbības pamatprincipus paredz 2009.gada 22.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1613 „Kārtība, kādā nepieciešamo palīdzību sniedz bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām” 13.3.punkts
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Uzdevuma nodošana nav konstatēta, tādējādi uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> izvērtējuma un tajā ietverot kritēriju analīze nav attiecināma.
Pretendentu izvēles process	Ārējā normatīvajā aktā paredzēts pienākums slēgt līgumus ar pašvaldību sociālajiem dienestiem. Tādējādi pretendentu izvēle ir normatīvi noteikta.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	- Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13.pants 2009.gada 22.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1613 „Kārtība, kādā nepieciešamo

Iestāde	Labklājības ministrija - Nodibinājums „Latvijas Bērnu fonds” - Jēkabpils novada pašvaldība
	palīdzību sniedz bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām” - Ministru kabineta 2003.gada 3.jūnija noteikumi Nr.291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” - Līguma 1.pielikums „No prettiesiskām darbībām cietušo bērnu sociālās rehabilitācijas pakalpojuma dzīvesvietā apraksts”
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Pakalpojuma izpilde tiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem, kas piešķirti LBF deleģētā valsts pārvaldes uzdevuma realizācijai. Dienestam piešķirtā finansējuma kopējais apjoms noteikts Līgumā. Dienestam piešķirtā finansējuma apmērs ir atkarīgs no pakalpojumu saņēmēju (no prettiesiskām darbībām cietušo bērnu) un konsultāciju kopējā skaita, Līgumā paredzot fiksētu cenu par vienu konsultāciju. Pielietotais pakalpojumu finansēšanas modelis – samaksa par vienību. Līgums paredz iespēju LBF slēgt papildus vienošanos ar Dienestu par papildus pakalpojuma apjoma apmaksu valsts piešķirtā finansējuma ietvaros, ja no prettiesiskām darbībām cietušo bērnu skaits ir lielāks, nekā sākotnēji Līgumā noteiktais. Līgums paredz, ka samaksa par pakalpojumu izpildi tiek veikta reizi mēnesī pēc pārskata (Līguma pielikums Nr. 2 „Pārskats par sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem dzīvesvietā bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām) saņemšanas par iepriekšējā mēnesī sniegtajiem pakalpojumiem, ar nosacījumu, ka LBF atzīst pārskatu par atbilstošu Līguma nosacījumiem, tādējādi samazinot LBF ar pakalpojuma izpildi saistītos finansiālos riskus un nodrošinot augstāku kontroles līmeni pār pakalpojumu izpildi kopumā.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Katru mēnesi līdz 5 (piektajam) datumam Dienests iesniedz LBF pārskatu (Pielikums Nr. 2 „Pārskats par sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem dzīvesvietā bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām) un rēķinu par Pakalpojuma izpildi iepriekšējā mēnesī. Dienests līdz sekojošā ceturkšņa mēneša 5. datumam iesniedz LBF Pielikumā Nr. 4 minēto informāciju par 2011. gada iepriekšējo ceturksni. Līgums nosaka pārskatu iesniegšanas biežumu/regularitāti, kā arī pārskatu formu un saturu. Pārskatu iesniegšanas regularitāte (reizi mēnesī) var tikt uzskatīta par atbilstošu. LBF ir tiesīgs kontrolēt Līguma izpildi, pieaicinot kompetentus speciālistus un ekspertus, pieprasīt un saņemt no Dienesta ar Pakalpojuma izpildi saistītos dokumentus. Dienests, savukārt, kontrolē līguma

Iestāde	Labklājības ministrija - Nodibinājums „Latvijas Bērnu fonds” - Jēkabpils novada pašvaldība
	ar speciālistiem izpildi, kā arī pārliecinās par sniegto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kvalitātes un apjoma atbilstību līguma ar speciālistiem noteikumiem. Līguma ar speciālistiem izpildi pieņem parakstot pieņemšanas- nodošanas aktu.
Risku un atbildības sadalījums	Nav attiecināms, ievērojot, ka līgums ir pakalpojumu iepirkuma līgums
Nodotā uzdevuma konkrētizācija	Pietiekami konkrēti aprakstīts nepieciešamai pakalpojums, kā arī tā sniegšanas kārtība
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Līgums slēgts bez termiņa. Dienestam nav paredzētas tiesības vienpusēji izbeigt līgumu.
Deleģējuma periods, termiņš	Līgums slēgts bez termiņa ierobežojuma, taču finansējums konkrētizēts vienīgi 2011.gada ietvaros.

[5.14] Bauskas novada pašvaldība

[Informācija no pašvaldības nav saņemta arī pēc vairākkārtēji atkārtotiem pieprasījumiem]

[5.15] Ventspils pilsētas pašvaldība

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (I)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	• nodrošināt sabalansētu dažādu žanru Latvijas un ārvalstu profesionālās skatuves mākslas, mūzikas, vizuālās un jauno mediju mākslas pieejamību Ventspils pilsētā; • sekmēt Ventspils kā profesionālas mākslas centra attīstību, veidojot profesionālās mākslas produktus un integrētus starpsektoru projektus; • veicināt sabiedrības izglītošanu, piedāvājot daudzveidīgu repertuāru, jaunrades un īpašus projektus, piesaistot Ventspils un reģiona māksliniekus un sadarbojoties ar citām kultūras institūcijām (t.sk. Ventspils kultūras institūcijām). • veicināt profesionālās ievirzes mākslās kolektīva - kamerkora "Ventspils" - darbību un attīstību; • darīt pieejamas vai popularizēt kultūras vērtības, veikt kultūrizglītojošo darbu; • organizēt kultūras pasākumus; • vērtēt un analizēt kultūras informāciju un nodrošināt tās pieejamību sabiedrībai;

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (I)
	• atbalstīt kultūras aktivitātes; • rosināt sabiedrībā interesi par kultūru un apmierināt sabiedrības kultūras vajadzības.
Subjekts	SIA „Kurzemes filharmonija”, pašvaldības kapitālsabiedrība
Uzdevuma nodošanas tips	Līdzdarbība, kas sevī neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, taču kas noformēta deleģēšanas līguma veidā.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Deleģējuma līgums. Lai gan, padziļināti analizējot, jāsecina, ka uzdevuma nodošana vairāk atbilst līdzdarbībai, Iestāde slēgusi deleģēšanas līgumu. Attiecīgi ir piemērots deleģēšanas līgumu slēgšanai paredzētais regulējums un kārtība. Tā kā tiesības pašvaldībām deleģēt tās autonomo funkciju ietvaros identificētos pārvaldes uzdevumus ir vispārīgi noteiktas likuma „Par pašvaldībām” 15.panta trešajā daļā, tad deleģēšanas priekšnoteikumi privātpersonai ir ievēroti. <u>Deleģēšanas līgums:</u> Kopumā atbilst VPIL 46.panta prasībām. Līgumā ietverts plašs pamatojums deleģēšanas pieļaujamībai. Atsevišķi nav noteikts deleģētā pārvaldes uzdevuma izpildes termiņš un kārtība, savukārt finanšu resursu piešķiršanas noteikumi ir ļoti vispārīgi, t.i., no tiem neizriet ne konkrēts pašvaldības finansējuma apmērs, nedz tā noteikšanas kritēriji. Rezultatīvo rādītāju vērtēšanas kritēriji ir detalizēti noteikti, taču līgums nesatur šo kritēriju vērtības, kas ļautu praksē konstatēt rezultatīvo rādītāju sasniegšanu vai nesasniegšanu. Vērtējot no līdzdarbības līguma prasību ievērošanas aspekta – līgums nav publiski pieejams, kā to prasa VPIL 51.pants.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Uzdevuma deleģējums veidojies Pašvaldībai 2009. gadā dibinot pašvaldības kapitālsabiedrību SIA „Kurzemes filharmonija”, kuras darbības mērķi saskaņā ar statūtiem ietver kultūras izglītību, mākslinieku darbību, māksliniecisko jaunradi. SIA „Kurzemes filharmonija” no tās dibināšanas brīža Pašvaldības administratīvajā teritorijā nodrošina uzdevuma „rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību” īstenošanu.

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (I)
	Pašvaldības kapitālsabiedrība SIA „Kurzemes filharmonija” darbību veic atbilstoši VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem gadījumiem, kad publiska persona var veikt komercdarbību, t.i. deleģētā nozare ir stratēģiski svarīga nozare, kultūras infrastruktūras attīstībai ir nepieciešami lieli ieguldījumi, kā arī deleģētajā nozarē atbilstoši sabiedrības interesēm ir nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu un tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā. Iepriekš minētie kritēriji ir arī uzskatāmi par uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējumā ietvertajiem kritērijiem, kas noteikuši uzdevuma nodošanas nepieciešamību.
Pretendentu izvēles process	Nav noticis. Deleģēšanas līgums noslēgts ar pašvaldības kapitālsabiedrību, kura jau iepriekš šo uzdevumu ir veikusi un faktiski dibināta tā veikšanas mērķiem.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Likuma „Par pašvaldībām” 15.pants • Kultūras institūciju likums • Ministru kabineta 2010.gada 8.jūnija noteikumi Nr.515 „Noteikumi par valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem” • Deleģēšanas līgums
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Pamatā – uzdevuma veikšanu finansē no trešajām personām saņemtā maksa par pakalpojumiem. Pilnvarotā persona deleģētos pārvaldes uzdevumus un no tiem izrietošos pakalpojumus finansē no kultūras pasākumu pārdoto biļešu ieņēmumiem un maksas par sniegtajiem pakalpojumiem. Līgums paredz, ka Pilnvarotā persona, tās apstiprinātā budžeta ietvaros, patstāvīgi nosaka kultūras pasākumu biļešu cenu Pašvaldības noteiktajā kārtībā. Nomas maksu telpām Pilnvarotā persona nosaka, ievērojot 2010.gada 8.jūnija MK noteikumus Nr.515 „Noteikumi par valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem” paredzēto kārtību. Līgums paredz nosacījumu, ka gadījumā, ja pilnvarotās personas gūtais finansējums no kultūras pasākumu pārdoto biļešu ieņēmumiem un maksas par sniegtajiem pakalpojumiem pilnībā nenodrošina pakalpojumu kvalitatīvu sniegšanu, pilnvarotā persona var lūgt Pašvaldībai finanšu līdzekļus un citus resursus šajā Līgumā deleģēto pārvaldes uzdevumu veikšanai, iesniedzot pašvaldībai finanšu līdzekļu un citu resursu nepieciešamības pamatojumu un aprēķinus. Pašvaldības

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (I)
	dome, izskatot pilnvarotās personas iesniegto finanšu līdzekļu un citu resursu nepieciešamības pamatojumu un aprēķinus, var pieņemt lēmumu par attiecīgu finanšu līdzekļu un citu resursu piešķiršanu, paredzot to Pašvaldības ikgadējā budžeta saistošajos noteikumos. Finanšu resursu piešķiršanas nosacījumi Līgumā noteikti vispārīgi, nedetalizējot informāciju par piešķiramā finansējuma apmēru, tā noteikšanas kritērijiem un piešķiršanas gadījumiem. Tāpat līgums neparedz prasību slēgt papildus vienošanos pie Līguma šāda finansējuma piešķiršanas gadījumā. Līgums nosaka, ka jebkuru papildus finansējumu Pilnvarotajai personai piešķir katra saimnieciskā gada ietvaros, to katru gadu atsevišķi saskaņojot Pašvaldības noteiktā kārtībā.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Pašvaldība ne retāk kā reizi gadā veic pārbaudes par pilnvarotajai personai iedalīto finanšu līdzekļu un citu resursu izlietojumu un tā atbilstību piešķiršanas mērķiem. Ja piešķirtie finanšu līdzekļi pilnībā vai daļēji nav izlietoti atbilstoši piešķiršanas mērķiem, pilnvarotā persona tos pilnībā vai daļēji atmaksā pašvaldības budžetā attiecīgajā saimnieciskajā gadā. Ja finanšu līdzekļu atmaksā saimnieciskā gada ietvaros būtiski apdraud kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanu iedzīvotājiem, pašvaldība var slēgt vienošanos par finanšu līdzekļu atmaksu ilgākā laika periodā. Pilnvarotā persona šā līguma izpildes ietvaros ir pašvaldības pārraudzībā. Līguma izpildes kontroli veic pilnvarotās personas Ventspils pilsētas pašvaldības kapitāldaļu turētāja pārstāvja iecelta persona. Pilnvarotā persona pēc pašvaldības pieprasījuma pašvaldības noteiktā kārtībā sniedz informāciju sakarā ar deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi. <u>Pārskatu un ziņojumu sniegšana:</u> Pilnvarotā persona nekavējoties, bet ne vēlāk kā 15 dienu laikā sniedz informāciju, ja tiek pārtraukta kāda nodotā uzdevuma pakalpojuma sniegšana un par pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanas iemesliem. Pilnvarotā persona iesniedz pašvaldībai sekojošus pārskatus: – līdz katra mēneša 5. datumam pilnvarotā persona iesniedz Pašvaldībai pārskatu par piešķirtā finansējuma izlietojumu iepriekšējā mēnesī; – reizi ceturksnī, ne vēlāk kā 30 (trīsdesmit) darba dienu laikā pēc kalendārā ceturkšņa beigām, pilnvarotā persona iesniedz pašvaldībai pārskatu par līguma izpildi un finanšu resursu

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (I)
	izlietojumu attiecīgajā ceturksnī kopā ar Pilnvarotās personas ceturkšņa finanšu pārskatu un budžeta izpildi; – pārskatu par līguma izpildi un finanšu resursu izlietojumu gadā pilnvarotā persona iesniedz pašvaldībai trīs mēnešu laikā pēc saimnieciskā gada beigām kopā ar pilnvarotā personas gada finanšu pārskatu un budžeta izpildi; – informāciju par piesaistītajiem finanšu līdzekļiem un investīcijām; – informāciju par veiktajiem ieguldījumiem profesionālās mākslas pieejamības nodrošināšanai nepieciešamajās iekārtās un aprīkojumā; – citu papildus informāciju pēc Pašvaldības pieprasījuma. Pārskatā par līguma izpildi un finanšu resursu izlietojumu tiek atspoguļoti attiecīgajā laikposmā veikto funkciju un uzdevumu, kā arī sniegto pakalpojumu kvantitatīvie un kvalitatīvie rādītāji, resursu izlietojums un to efektivitātes izvērtējums, kā arī sniegto rezultātu atbilstība plānotajiem rezultātiem. Pilnvarotās personas darbības rezultātus un sasniegtos rezultātos rādītājus pašvaldība izvērtē reizi ceturksnī kopā ar pilnvarotās personas iesniegto ceturkšņa finanšu pārskatu un budžeta izpildi. Ja pašvaldība, izvērtējot pilnvarotās personas darbību, ir atzinusi, ka pilnvarotā persona nav izpildījusi un sasniegusi iepriekš noteiktos rezultātos rādītājus, pašvaldībai ir tiesības pārskatīt pilnvarotai personai piešķirtā finansējuma apmēru, kā arī pārskatīt noteiktos rezultātos rādītājus.
Risku un atbildības sadalījums	Pilnībā regulēts atbilstoši VPIL 43.un 44.pantiem.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nodotie pārvaldes uzdevumi ir nosaukti, taču nav sīkāk definēts, kādas darbības katra uzdevuma ietvaros veicamas. Tajā pašā laikā jāņem vērā, ka deleģējuma subjekts ir pašvaldības kapitālsabiedrība, tādēļ uzdevuma konkretizēšana var tikt veikta izpildes gaitā vai pārraudzības kārtībā.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Līguma termiņš, kā arī tas apstākļi, ka deleģējums ir pašvaldības kapitālsabiedrībai, kura izveidota deleģētā uzdevuma īstenošanai, nodrošina pietiekamu mehānismu pārvaldes uzdevuma nepārtrauktībai
Deleģējuma periods, termiņš	10 gadi

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (II)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	• primārās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana iedzīvotājiem, nodrošinot ne mazāk kā 5 ģimenes ārstu darbību • sekundāro ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana iedzīvotājiem, nodrošinot noteiktu veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu
Subjekts	PSIA „Ventspils poliklīnika”
Uzdevuma nodošanas tips	Nav konstatēta pārvaldes uzdevuma nodošana. Civiltiesisks līgums par pakalpojumu sniegšanu trešo personu labā, kura saturs daļēji izriet arī no 2006.gada 19.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība.” Ievērojot, ka pašvaldības uzdevums ir veselības aprūpes pieejamības nodrošināšana, nevis tieša veselības aprūpes veikšana/sniegšana, ir pamats uzskatīt, ka noslēgtais līgums sniedz papildu atbalstu PSIA „Ventspils poliklīnika” pakalpojumu sniegšanā.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Faktiski ir noslēgts deleģējuma līgums. Tā kā tiesības pašvaldībām deleģēt tās autonomo funkciju ietvaros identificētos pārvaldes uzdevumus ir vispārīgi noteiktas likuma „Par pašvaldībām” 15.panta trešajā daļā, tad deleģēšanas priekšnoteikumi privātpersonai ir ievēroti. <u>Deleģēšanas līgums:</u> Kopumā atbilst VPIL 46.panta prasībām. Līgumā ietverts plašs pamatojums deleģēšanas pieļaujamībai. Atsevišķi nav noteikts deleģētā pārvaldes uzdevuma izpildes termiņš un kārtība, savukārt finanšu resursu piešķiršanas noteikumi ir ļoti vispārīgi, t.i., no tiem neizriet ne konkrēts pašvaldības finansējuma apmērs, nedz tā noteikšanas kritēriji. Rezultatīvo rādītāju vērtēšanas kritēriji ir detalizēti noteikti, taču līgums nesatur šo kritēriju vērtības, kas ļautu praksē konstatēt rezultatīvo rādītāju sasniegšanu vai nesasniegšanu.
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Uzdevumu izpilde Pilnvarotajai personai veidojusies vēsturiski – pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ventspils poliklīnika” izveidota 2004.gadā Pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma „Ventspils pilsētas poliklīnika” reorganizācijas rezultātā, kas no 1995.gada līdz 2004.gadam Ventspils pilētā

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (II)
	nodrošināja ārstu praksi un pārējo darbību cilvēka veselības aizsardzības jomā. Pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ventspils poliklīnika” darbības mērķis un veidi saskaņā ar statūtiem ietver ārstu praksi un pārējo darbību cilvēka veselības aizsardzības jomā. Pašvaldības kapitālsabiedrība „Ventspils poliklīnika” darbību veic atbilstoši VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem gadījumiem, kad publiska persona var veikt komercdarbību, t.i. deleģētā nozare ir stratēģiski svarīga nozare kā arī tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā. Iepriekš minētie kritēriji kā arī vēsturiskā prakse ir arī uzskatāmi par efektivitātes izvērtējumā ietvertajiem kritērijiem, kas noteikuši uzdevuma nodošanas nepieciešamību. Tā kā šajā gadījumā nav konstatējama valsts pārvaldes uzdevuma nodošana, uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> izvērtējuma un tajā ietverot kritēriju analīze nav attiecināma.
Pretendentu izvēles process	Nav noticis. Deleģēšanas līgums noslēgts ar pašvaldības kapitālsabiedrību, kura jau iepriekš šo uzdevumu ir veikusi un faktiski dibināta tā veikšanas mērķiem.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Likuma „Par pašvaldībām” 15.pants • Ārstniecības likums • 2006.gada 19.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” • Deleģēšanas līgums
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Pilnvarotā persona deleģētos pārvaldes uzdevumus un no tiem izrietošos sabiedriskos pakalpojumus finansē no valsts budžeta līdzekļiem saskaņā ar noslēgtiem līgumiem ar Veselības norēķinu centru un citām institūcijām, pacientu iemaksām, līdzmaksājumiem, kā arī maksas par sniegtajiem ārstniecības un veselības aprūpes pakalpojumiem. Sekundārās ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumus pilnvarotā persona sniedz pieejamo finanšu līdzekļu ietvaros, saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem ar Veselības norēķinu centru, kā arī ar citām institūcijām noslēgtajiem līgumiem veselības aprūpi reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieejamo valsts budžeta līdzekļu apjomā. Ja pilnvarotās personas gūtais finansējums no ārstniecības un veselības aprūpes pakalpojumu

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (II)
	sniegšanas pilnībā nenodrošina sabiedrisko pakalpojumu kvalitatīvu sniegšanu, pilnvarotā persona var iesniegt pašvaldībai finanšu līdzekļu nepieciešamības pamatojumu un aprēķinus. Pašvaldības dome, izskatot Pilnvarotās personas iesniegto finanšu līdzekļu nepieciešamības pamatojumu un aprēķinus, var pieņemt lēmumu par attiecīgu finanšu līdzekļu piešķiršanu, paredzot to Pašvaldības ikgadējā budžeta saistošajos noteikumos. Finanšu resursu piešķiršanas nosacījumi Līgumā noteikti vispārīgi, nedetalizējot informāciju par piešķiramā finansējuma apmēru, tā noteikšanas kritērijiem un piešķiršanas gadījumiem. Tāpat līgums neparedz prasību slēgt papildus vienošanos pie Līguma šāda finansējuma piešķiršanas gadījumā. Līgums nosaka, ka jebkuru papildus finansējumu Pilnvarotajai personai piešķir katra saimnieciskā gada ietvaros, to katru gadu atsevišķi saskaņojot Pašvaldības noteiktā kārtībā.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Līguma izpildes kontroli veic pilnvarotās personas kapitāldaļu turētāja pārstāvja iecelta persona. Pilnvarotajai personai ir pienākums ievērot pašvaldības norādījumus un ieteikums, kas vērsti uz deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildes nodrošināšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Pilnvarotai personai ir pienākums izpildīt pašvaldības rīkojumus, lai pārtrauktu prettiesisku bezdarbību, mazinātu vai novērstu prettiesiskas bezdarbības sekas. Pilnvarotā persona pēc pašvaldības pieprasījuma pašvaldības noteiktā kārtībā sniedz informāciju sakarā ar deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi. Pilnvarotā persona reizi gadā sniedz pašvaldībai atskaiti. Pilnvarotā persona nekavējoties, bet ne vēlāk kā 15 dienu laikā sniedz informāciju, ja tiek pārtraukta kāda no sekundārās ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumiem sniegšana un par pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanas iemesliem. Pašvaldība ne retāk kā reizi gadā izskata pilnvarotajai personai iedalīto finanšu līdzekļu izlietojumu un tā atbilstību piešķiršanas mērķiem. Ja piešķirtie finanšu līdzekļi pilnībā vai daļa nav izlietoti atbilstoši piešķiršanas mērķiem, pilnvarotā persona tos pilnībā vai daļā atmaksā pašvaldības budžetā attiecīgajā saimnieciskajā gadā. Ja finanšu līdzekļu atmaksa saimnieciskā gada ietvaros būtiski apdraud kvalitatīvu sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanu iedzīvotājiem, pašvaldība var slēgt

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (II)
	vienošanos par finanšu līdzekļu atmaksu ilgākā laika periodā. Pilnvarotā persona reizi mēnesī sniedz pašvaldībai informāciju par personām, kas saņēmušas veselības aprūpes un ārstniecības pakalpojumus un saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem pilnībā vai daļēji atbrīvotas no maksas par saņemtajiem pakalpojumiem. Pilnvarotā persona, sniedzot minēto informāciju, tajā ietver ziņas par katru personu, kas saņēmusi ārstniecības un veselības aprūpes pakalpojumu, norādot personas kategoriju un pilnīga vai daļēja atbrīvojuma no maksas par pakalpojumu pamatu, sniegto ārstniecības un veselības aprūpes pakalpojumu, atbrīvojuma no maksas apmēru.
Risku un atbildības sadalījums	Pilnībā regulēts atbilstoši VPIL 43.un 44.pantiem.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nodotie pārvaldes uzdevumi ir nosaukti, taču nav sīkāk definēts, kādas darbības katra uzdevuma ietvaros veicamas. Tajā pašā laikā jāņem vērā, ka deleģējuma subjekts ir pašvaldības kapitālsabiedrība, tādēļ uzdevuma konkretizēšana var tikt veikta izpildes gaitā vai pārraudzības kārtībā.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Līguma termiņš, kā arī tas apstāklis, ka deleģējums ir pašvaldības kapitālsabiedrībai, kura izveidota deleģētā uzdevuma īstenošanai, nodrošina pietiekamu mehānismu pārvaldes uzdevuma nepārtrauktībai.
Deleģējuma periods, termiņš	10 gadi, ar tiesībām pagarināt vēl uz 5 gadiem.

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (III)
Nodotais valsts pārvaldes uzdevums	- dzeramā ūdens ieguve un ražošana atbilstoši dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām; - dzeramā ūdens piegāde, nodrošinot ūdens spiedienu pilsētas ūdensvada tīklā ne mazāku par būvnormatīvos paredzēto daudzstāvu dzīvojamai apbūvei; - no ūdensvada tīkla piegādātā dzeramā ūdens realizācija; - notekūdeņu savākšana un novadīšana līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām; - notekūdeņu attīrīšana un novadīšana virszemes ūdensobjektos atbilstoši noteikumiem par

Iestāde	Ventpils pilsētas pašvaldība (III)
	piesārņojošo vielu emisiju ūdenī; - kanalizācijas pakalpojumu realizācija; - ūdensapgādes un kanalizācijas tīkla un infrastruktūras, kas izmantojama sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai, uzturēšana, apkalpošana, atjaunošana un rekonstrukcija; - Eiropas Savienības fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu projektu īstenošanas rezultātā gūto labumu apsaimniekošana un uzturēšana, tai skaitā tādu projektu īstenošanas rezultātā gūto labumu apsaimniekošana un uzturēšana, kur projekta īstenotājs ir cita pašvaldības izveidota iestāde vai kapitālsabiedrība.
Subjekts	Pašvaldības SIA „Ūdeka”
Uzdevuma nodošanas tips	Nav konstatēta pārvaldes uzdevumu nodošana. Ņemot vērā, ka saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1.punktu viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir <u>organizēt</u> iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tai skaitā - ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu, jāsecina, ka līguma noslēgšana ar kapitālsabiedrību ir veids, kādā pašvaldība organizē iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus.
Uzdevuma nodošanas juridiskā daba (likums, līgums vai cits veids, tā atbilstība spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem)	Faktiski ticis noslēgts deleģējuma līgums. Tā kā tiesības pašvaldībām deleģēt tās autonomo funkciju ietvaros identificētos pārvaldes uzdevumus ir vispārīgi noteiktas likuma „Par pašvaldībām” 15.panta trešajā daļā, tad deleģēšanas priekšnoteikumi privātpersonai ir ievēroti. <u>Deleģēšanas līgums:</u> Kopumā atbilst VPIL 46.panta prasībām. Līgumā ietverts plašs pamatojums deleģēšanas pieļaujamībai. Atsevišķi nav noteikts deleģētā pārvaldes uzdevuma izpildes termiņš un kārtība, savukārt finanšu resursu piešķiršanas noteikumi ir ļoti vispārīgi, t.i., no tiem neizriet ne konkrēts pašvaldības finansējuma apmērs, nedz tā noteikšanas kritēriji. Rezultatīvo rādītāju vērtēšanas kritēriji ir detalizēti noteikti, taču līgums nesatur šo kritēriju vērtības, kas ļautu praksē konstatēt rezultatīvo rādītāju sasniegšanu vai nesasniegšanu.

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (III)
Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums, tai skaitā, izvērtējumā ietverto kritēriju analīze	Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 14.panta pirmās daļas 1.punktu Pašvaldība ir izveidojusi pašvaldības sabiedrību ar ierobežotu atbildību „ŪDEKA”, kuras darbības mērķi saskaņā ar statūtiem ir ūdens ieguve, attīrīšana un sadale, notekūdeņu un atkritumu likvidēšana, attīrīšana un tamlīdzīga darbība. PSIA „ŪDEKA” nodrošina uzdevuma „ūdensapgāde un kanalizācija, notekūdeņu savākšana, novadīšana un attīrīšanu” veikšanu Pašvaldības administratīvajā teritorijā no 1994.gada. Pašvaldības kapitālsabiedrība SIA „ŪDEKA” darbību veic atbilstoši VPIL 88.panta pirmās daļas 1.,2., 3., 5.un 6.punktā noteiktajiem gadījumiem, kad publiska persona var veikt komercdarbību, t.i. deleģētā nozare ir stratēģiski svarīga nozare, kā arī nozare, kurā pastāv dabiskais monopols, tādējādi nodrošinot sabiedrībai attiecīgā pakalpojuma pieejamību, nozares infrastruktūras attīstībai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi, deleģētajā nozarē atbilstoši sabiedrības interesēm ir nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu, kā arī tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā. Iepriekš minētie kritēriji kā arī vēsturiskā prakse ir arī uzskatāmi par efektivitātes izvērtējumā ietvertajiem kritērijiem, kas noteikuši uzdevuma nodošanas nepieciešamību. Tā kā šajā gadījumā nav konstatējama valsts pārvaldes uzdevuma nodošana, uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> izvērtējuma un tajā ietverot kritēriju analīze nav attiecināma.
Pretendentu izvēles process	Nav noticis. Deleģēšanas līgums noslēgts ar pašvaldības kapitālsabiedrību, kura jau iepriekš šo uzdevumu ir veikusi un faktiski dibināta tā veikšanas mērķiem.
Uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars	• Likuma „Par pašvaldībām” 15.pants • Deleģēšanas līgums
Uzdevuma finansēšanas mehānisms	Pilnvarotā persona deleģētos pārvaldes uzdevumus un no tiem izrietošos sabiedriskos pakalpojumus finansē no līdzekļiem, kas iegūti no maksas par sniegtajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem. Pilnvarotā persona maksu par sniegtajiem pakalpojumiem iekasē saskaņā ar apstiprinātajiem tarifiem. Iekasētā samaksa pilnībā tiek novirzīta un izlietota deleģēto pārvaldes uzdevu izpildei. Līgums nosaka, ka Pilnvarotā citu samaksas apmēru par pakalpojumiem var iekasēt tad, ja šī maksa noteikta saskaņā ar Ventspils pilsētas domes maksas apmēra noteikšanas kārtību. Ja pilnvarotās personas gūtais finansējums no sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pilnībā

Iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldība (III)
	nenodrošina sabiedrisko pakalpojumu kvalitatīvu sniegšanu, pilnvarotā persona var iesniegt pašvaldībai finanšu līdzekļu nepieciešamības pamatojumu un aprēķinus. Pašvaldības dome, izskatot Pilnvarotās personas iesniegto finanšu līdzekļu nepieciešamības pamatojumu un aprēķinus, var pieņemt lēmumu par attiecīgu finanšu līdzekļu piešķiršanu, paredzot to Pašvaldības ikgadējā budžeta saistošajos noteikumos. Finanšu resursu piešķiršanas nosacījumi Līgumā noteikti vispārīgi, nedetalizējot informāciju par piešķiramā finansējuma apmēru, tā noteikšanas kritērijiem un piešķiršanas gadījumiem. Tāpat līgums neparedz prasību slēgt papildus vienošanos pie Līguma šāda finansējuma piešķiršanas gadījumā. Līgums nosaka, ka jebkuru papildus finansējumu Pilnvarotajai personai piešķir katra saimnieciskā gada ietvaros, to katru gadu atsevišķi saskaņojot Pašvaldības noteiktā kārībā. Lai nodrošinātu kvalitatīvu deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi un ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, pašvaldība var piešķirt pilnvarotajai personai atlīdzības (kompensācijas) maksājumus - investīcijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā. Atlīdzības (kompensācijas) maksājumus - investīcijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā piešķir izvērtējot un pieņemot atsevišķu lēmumu. Nosacījumi atlīdzības (kompensācijas) maksājumu aprēķināšanai, kontrolei un pārskatīšanai, kā arī atlīdzības (kompensācijas) maksājumu pārmaksas novēršanai un atmaksāšanai: ES līdzfinansēta projekta īstenošanas rezultātā atlīdzības (kompensācijas) maksājuma aprēķināšana, kontrole un pārskatīšana, ka arī atlīdzības (kompensācijas) maksājuma pār maksas novēršana un atmaksāšana notiek atbilstoši šī Līguma noteikumiem un ES un LR normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības ES fondu līdzekļu piesaistīšanai ieguldījumiem ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju infrastruktūrā, šādu projektu īstenošanas kārtībai, kā arī neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanai un atmaksāšanai.
Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms	Līguma izpildes kontroli veic pilnvarotās personas kapitāla daļu turētāja pilnvarotā persona. Kapitāla daļu turētāja pilnvarotā persona ir tiesīga Pilnvarotās personas saņemto informāciju vizēt Ventspils pilsētas domes struktūrvienībām izskatīšanai un atzinuma sniegšanai pēc būtības. Pilnvarotajai personai ir pienākums ievērot pašvaldības norādījumus un ieteikumus, kas vērsti uz deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildes nodrošināšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Pilnvarotai personai ir pienākums izpildīt pašvaldības rīkojumus, lai pārtrauktu prettiesisku bezdarbību, mazinātu

Iestāde	Ventpils pilsētas pašvaldība (III)
	vai novērstu prettiesiskas bezdarbības sekas. Pilnvarota persona reizi gadā sniedz pašvaldībai atskaiti. Pašvaldība ne retāk kā reizi gadā veic pārbaudes par pilnvarotajai personai iedalīto finanšu līdzekļu izlietojumu un tā atbilstību piešķiršanas mērķiem. Ja piešķirtie finanšu līdzekļi pilnībā vai daļā nav izlietoti atbilstoši piešķiršanas mērķiem, pilnvarotā persona tos pilnībā vai daļā atmaksā pašvaldības budžetā attiecīgajā saimnieciskajā gadā. Ja finanšu līdzekļu atmaksa saimnieciskā gada ietvaros apdraud sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktības nodrošināšanu iedzīvotājiem, pašvaldība var slēgt vienošanos par finanšu līdzekļu atmaksu ilgākā laika periodā.
Risku un atbildības sadalījums	Pilnībā regulēts atbilstoši VPIL 43.un 44.pantiem.
Nodotā uzdevuma konkretizācija	Nodotie pārvaldes uzdevumi ir nosaukti, taču nav sīkāk definēts, kādas darbības katra uzdevuma ietvaros veicamas. Tajā pašā laikā jāņem vērā, ka deleģējuma subjekts ir pašvaldības kapitālsabiedrība, tādēļ uzdevuma konkretizēšana var tikt veikta izpildes gaitā vai pārraudzības kārtībā.
Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms	Līguma termiņš, kā arī tas apstāklis, ka deleģējums ir pašvaldības kapitālsabiedrībai, kura izveidota deleģētā uzdevuma īstenošanai, nodrošina pietiekamu mehānismu pārvaldes uzdevuma nepārtrauktībai.
Deleģējuma periods, termiņš	10 gadi, ar tiesībām pagarināt vēl uz 5 gadiem.

Būtiskākie secinājumi un konstatējumi, kas izriet no minēto valsts pārvaldes uzdevumu deleģējumu piemēru analīzes, apkopotā veidā ietverti tālākajās šī Ziņojuma nodaļās.

[6] Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas tipi

Valsts pārvaldes uzdevumu nodošana tipi iepriekš aprakstītajās tabulās tika identificēti atkarībā no to atbilstības VPIL V un VI nodaļas noteikumos regulētajiem tiesiskajiem pārvaldes uzdevumu deleģēšanas un privātpersonu pilnvarošanas modeļiem:

[6.1] Deleģējums citai publiskai personai

Ārējā normatīvajā aktā noteiktie gadījumi:

Ārējos normatīvajos aktos ir ietverti pieļāvumi noteiktus valsts pārvaldes uzdevumus deleģēt citām publiskām personām (piem., likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 5.pants), slēdzot deleģējuma līgumus, savukārt citos gadījumos – tiešs deleģējums ārējā normatīvajā aktā, kas neparedz papildus slēgt deleģējuma līgumu (piem., Reģionālās attīstības likuma 25.pants, kas pieļauj valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu plānošanas reģioniem arī bez līguma slēgšanas, ietverot to tikai normatīvajos aktos – Ministru kabineta noteikumos). Attiecībā uz deleģējumu citai publiskai personai šāda tiesiskā regulējuma atšķirība varētu neradīt būtisku risku, ja detalizēts padotības un uzraudzības regulējums, kā arī visi nepieciešamie ar deleģēšanu saistītie aspekti tiek atrisināti pārvaldes kārtībā.

Identificētie riski:

- Nekonsekvence ārējos normatīvajos aktos ietvertajos deleģējumos publiskām personām: Izvērtējot pastāvošos normatīvajos aktos ietvertos deleģējumus citām publiskām personām, būtiski ņemt vērā, ka VPIL 40.panta trešā daļa, to papildus analizējot, paredz iespēju deleģēt pārvaldes uzdevumu citai publiskai personai tikai ar deleģēšanas līgumu un vienīgi gadījumos, ja tas paredzēts likumā. Turpretī praksē iespējams konstatēt atsevišķus piemērus gan tam, ka deleģējums aprobežots ar normatīvo regulējumu, neparedzot deleģēšanas līguma slēgšanu (piem., jau minētais Reģionālās attīstības likuma 25.pants), gan tam, ka deleģējums ietverts zemāka juridiska spēka normatīvajā aktā nevis likumā (piem., Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumi Nr.1000 „Noteikumi par doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) tiesību deleģēšanu augstskolām”, 2003.gada 29.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr.241 „Kultūras ministrijas nolikums”).

Likumā tieši neregulētie gadījumi:

Pie šādiem deleģējumiem pieskaitāmi, piemēram, pašvaldību savstarpēji deleģējumi, kad vienas pašvaldības uzdevumu veic citas pašvaldības iestāde vai institūcija. Atsevišķos gadījumos šādi deleģējumi izveidoti administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas rezultātā, kad vienai novada pašvaldībai tiek nodotas pārējo agrākās rajona pašvaldības teritorijā esošo novadu pašvaldību uzdevumu īstenošanas pilnvaras.

Likuma „Par pašvaldībām” 10.pants noteic, ka pašvaldības pēc savstarpējas vienošanās var nodot cita citai atsevišķu to kompetencē esošo funkciju izpildi. Lēmumu par funkciju izpildes nodošanu pieņem attiecīgās pašvaldības dome. Pamatojoties uz šo lēmumu, tiek noslēgts rakstveida līgums, kurā paredzēti funkciju izpildes finansēšanas avoti. Par minēto funkciju izpildi ir atbildīga un to izpildi uzrauga tā dome, kurai ar likumu uzdots pildīt šīs funkcijas. Citām pašvaldībām nevar deleģēt funkcijas, kas ir attiecīgās domes ekskluzīvajā kompetencē un noteiktas likuma „Par pašvaldībām” 21.pantā, kā arī likuma 9.pantā noteiktajā kārtībā pašvaldībām nodotās funkcijas.

Lai gan kopumā minētā likuma „Par pašvaldībām” regulējuma mērķis ir pašvaldību uzdevumu deleģēšana citai pašvaldībai, tā formulējums neatbilst VPIL koncepcijai par valsts pārvaldes funkciju deleģēšanas neiespējamību, iespējamai deleģēšanai pakļaujot vienīgi atsevišķus valsts pārvaldes uzdevumus (analoģiskas terminoloģiskas nepilnības konstatējamās arī, piemēram, Tūrisma likuma 11.panta 5.² daļā,).

[6.2] Deleģējums privātpersonai

Deleģējums, kas ietverts ārējā normatīvā aktā:

Šādi deleģējuma veidi pastāv salīdzinoši daudz (populārākās jomas – dažādu reģistru uzturēšana, administrēšana; sertifikācija, akreditācija), turklāt deleģējumi ir ietverti gan likumos, gan visai lielā skaitā arī Ministru kabineta noteikumos. Sīkāka informācija par šādiem deleģējuma pamatiem attiecībā uz Izlasē iekļautajām Iestādēm ietverta tabulā (skat. Pielikums Nr.5).

Deleģējumus privātpersonām, kas ietverti ārējā normatīvajā aktā, var iedalīt divās daļās:

1) Tādi ārējā normatīvajā aktā ietverti deleģējumi privātpersonai, kas nosauc konkrētu privātpersonu vai privātpersonas

Konkrēta piemēra analīze pirmajai grupai ietverta, piemēram, iepriekšējā nodaļā aprakstītajā piemērā (tabula – Veselības ministrija) par Farmācijas likuma 38.un 58.pantos, kā arī 2004.gada 27.aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr.454 „Farmaceitu un farmaceitu asistentu reģistrēšanas kārtība” ietverto normatīvo deleģējumu privātpersonai (biedrība „Latvijas Farmaceitu biedrība”), kad privātpersonai tiesības izdod administratīvus aktus noteiktas ārējā normatīvā aktā, taču tajā pašā laikā nepastāv deleģēšanas līgums vai jebkādas citas līgumiskas attiecības starp privātpersonu un valsts pārvaldi, vēl jo vairāk – nav noteikta padotības iestāde, kas varētu uzraudzīt deleģētā uzdevuma izpildes tiesiskumu un kvalitāti. Cits būtisks piemērs: VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija” noteiktais konkrētais deleģējums, kas ietverts Ceļu satiksmes likuma 4.panta piektajā un turpmākajās daļās.

Identificētie riski:

- Efektivitātes kontroles trūkums: Konkrētu privātpersonu nosaukšana normatīvajā aktā nereti ir lobēšanas rezultāts, kas tādējādi valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas subjekta izvēli padara neobjektīvu, eventuāli liedzot iespēju uzdevumu veikt kādai citai privātpersonai, kas varētu būt kvalificētāka vai citādā ziņā veikt uzdevumu efektīvāk;
- Elastīguma trūkums: Konkrētu privātpersonu minēšana ārējā normatīvajā aktā ir metode, kas nenodrošina elastību un operatīvu grozīšanu faktisko attiecību izmaiņu gadījumā;
- Subjektīvisms: Gadījumā, kad konkrēta deleģēšana subjekta izvēle notiek politiskā līmenī, pastāv liela iespēja, ka netiek sasniegta deleģēšanas efektivitāte, jo nereti netiek vērtēti nedz efektivitātes kritēriji, nedz arī konkrētā subjekta pieredze, kvalifikācija, priekšrocības vai citi objektīvi faktori;
- Kontroles trūkums: Nereti ārējā normatīvā aktā ietverta konkrēta deleģējuma gadījumā ar deleģēšanas subjektu netiek papildus slēgts deleģējuma līgums, savukārt pašā ārējā normatīvajā aktā nav iespējams detalizēti aprakstīt uzdevuma izpildes kārtību, privātpersonas padotības īstenošanu (atsevišķos gadījumos vispār netiek identificēta iestāde, kuras padotībā atrodas privātpersona konkrētā deleģētā uzdevuma izpildē), atbildības apjomu un citus būtiskus deleģējuma aspektus, kas līdz ar to paliek neregulēti.

- 2) Tādi ārējā normatīvajā aktā ietverti deleģējumi privātpersonai, kas identificē deleģējuma subjektu grupu vai kandidātus, kuru konkrēta izvēle notiek izpildes stadijā ar sertifikācijas (akreditācijas, atestācijas un tml.) vai līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.

Salīdzinājumā ar pirmo veidu, šāds normatīvā deleģējuma veids satur ievērojami mazāk risku. Varētu būt nepieciešams apsvērt vajadzību normatīvajā regulējumā ietvert dažādas izņēmuma procedūras pretendentu atlasei deleģējumu līgumu slēgšanai un tā vietā izvēlēties vienotu procedūru, līdzīgi kā tas ir līdzdarbības gadījumā.

Deleģējums, kas balstīts uz ārējo normatīvo aktu, bet īstenots līguma formā:

Publiskās un privātās partnerības līgums: Lai gan atbilstoši VPIL 45.panta ceturtajai daļai, deleģējot pārvaldes uzdevumu privātpersonai, priekšroka dodama pārvaldes uzdevuma deleģēšanai publiskās un privātās partnerības ietvaros, šīs izpētes rezultātā netika identificēti gadījumi, kad deleģēšana būtu ar nodomu veidota publiskās un privātās partnerības formā. Līdz šim Latvijā publiskās un privātās partnerības projekti pārsvarā ir bijuši virzīti uz infrastruktūras attīstības un būvniecības vai pakalpojumu sniegšanas projektiem, kas neietver sevī deleģējumu veikt valsts pārvaldes uzdevumu.

Teorētiski iespējama problemātika: Publiskās un privātās partnerības līgumu ietvaros ne vienmēr ir identificēts valsts pārvaldes uzdevuma deleģējums privātpersonai, lai gan faktiski publiskās un privātās partnerības līgums šādu deleģējumu satur.

Deleģēšanas līgums: Deleģēšanas līgumos, kas tika analizēti izpētes ietvaros, netika konstatētas būtiskas neatbilstības vai trūkumi kontekstā ar VPIL 46.panta prasībām. Atsevišķos gadījumos ir radušās grūtības ar konkrēto valsts pārvaldes uzdevumu nosakošā normatīvā regulējuma identificēšanu, ja deleģējošās institūcijas uzdevums vai funkcijas ārējā normatīvajā aktā noteiktas/formulētas salīdzinoši plaši, taču iestāde vēlas deleģēt tikai atsevišķa uzdevuma daļu vai vienu no vairākiem kopīgi formulētiem uzdevumiem.

Interviju laikā atsevišķas Iestādes ir norādījušas, ka konceptuāli nav izprotama VPIL 40.panta otrās daļas prasība par deleģēšanas iespējamību privātpersonai, „ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā”, kas tiek tulkots kā papildus normatīvā regulējuma nepieciešamība konkrēta valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanai, lai gan, pirmkārt, VPIL konceptuāli paredz šādas deleģēšanas iespējamību, un otrkārt, vispārēji deleģēšana atļauta arī konkrētās Iestādes nolikumā, kas ir ārējs normatīvs akts.

[6.3] Pilnvarojums privātpersonai

Pilnvarojums, kas ietverts ārējā normatīvajā aktā:

Pilnvarojums privātpersonai, kas ietverts ārējā normatīvajā aktā, terminoloģiski netiek nošķirts no deleģējuma (skat., piemēram, VPIL 40.panta pirmo daļu), savukārt termins „pilnvarojums” ietver sevī gan deleģējumu, gan pilnvarojumu privātpersonai veikt pārvaldes uzdevumu, kas neietver pārvaldes lēmumu sagatavošanu vai pieņemšanu - līdzdarbību, atbilstoši VPIL 49.panta nosacījumiem. Minētais neatvieglo deleģējuma un līdzdarbības nošķiršanu, kas var būt būtiski, ņemot vērā katrai darbībai noteiktās procedūras.

Līgumisks pilnvarojums - līdzdarbības līgums:

Līdzdarbības līguma saturu un slēgšanas kārtību regulē VPIL un speciāli šim mērķim izdotie Ministru kabineta noteikumi: 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”. Tādējādi gadījumos, kad Iestāde izdarījusi izvēli par nepieciešamību slēgt līdzdarbības līgumu, tā slēgšanas procesā būtiskas problēmas vai nepilnības netika identificētas.

Neskaidrības, turpretī, nereti Iestādēs radušās izšķiroties par to, vai konkrētajā pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumā slēdzams deleģēšanas vai līdzdarbības līgums. Sīkāk par šo divu veidu līgumu nošķiršanu un nošķiršanas nepieciešamību skat.Ziņojuma 23.3.nodaļā.

Identificētie problēmjautājumi:

- Līdzdarbības līguma saturs: atbilstoši VPIL 50.panta pirmajai daļai uz līdzdarbības līgumu attiecināmi VPIL 46.panta noteikumi, taču daļa no tiem ir specifiski nozīmīgi tieši deleģējuma līguma gadījumā un var nebūt ievērojami vai piemērojami visos līdzdarbības līgumos. Piemēram, ievērojot sabiedrības iniciatīvu un nevalstiskā sektora darbības nekomerciālos nolūkus, bezatlīdzības līdzdarbības līgumu slēgšana tiktu būtiski apgrūtināta, ja tajos patiešām atbilstoši VPIL 46.panta prasībām tiktu ietverta privātpersonas atbildība līguma izbeigšanas gadījumā;
- Līdzdarbības līguma noteikumi: gadījumos, kad Iestādei ir noteikts slēgt līdzdarbības līgumus ar lielu skaitu privātpersonu, un kad to atlases procedūra ir noteikta citos normatīvajos aktos un tādējādi netiek piemērota 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” noteiktā procedūra, Iestādei nav noteikta vadošā loma līdzdarbības līguma noteikumu un prasību satura noteikšanā, lai gan Iestādes nereti šādu lomu uzskata par loģisku un pamatotu.
- Līdzdarbības līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra: atsevišķu līdzdarbības līgumu slēgšanas subjektu noteikšanai likums paredz atšķirīgu pretendentu izvēles procedūru no tās, kas ietverta 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”. Īpašos gadījumos šāda prakse varētu būt attaisnojama, tajā pašā laikā kontrolējot tās nepieciešamību un vispārējās kārtības dominēšanu kopumā.

[7] Uzdevumu nodošanas juridiskā daba

[7.1] Esošā prakse

Katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam detalizētās izpētes ietvaros tika analizēts tā juridiskais pamats. Proti, gan atbilstība kādam no Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajiem un iepriekšējā punkta izpildes rezultātā identificētajiem pārvaldes uzdevuma nodošanas tiptiem (kā rezultātā potenciāli var tikt izdarīts arī slēdziens par neatbilstību nevienam no šiem tiptiem), gan arī konkrētā gadījuma tiesiskais pamats (vai tā neesamība) situācijās, kad uzdevuma nodošanai jābūt balstītai uz ārējo normatīvo aktu vai tieši noteiktai ārējā normatīvajā aktā. Analīzes rezultāti ietverti Ziņojuma 5.nodaļā ietvertajās tabulās.

Būtiskas neatbilstības VPIL 40.panta un turpmāko pantu sistēmai un prasībām praksē netika identificētas. Atsevišķos gadījumos problemātika izriet no pilnvarojuma ietveršanas vienīgi normatīvajā regulējuma, neparedzot papildu līgumu slēgšanu ar privātpersonu,

kurai deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, taču pretēja parādība – ka Iestādes deleģētu vai pilnvarotu personas veikt valsts pārvaldes uzdevumus gadījumos, kad to neparedz ārēji normatīvie akti – netika konstatēta. Šāda trūkuma gadījumā iestāde vispirms iniciē grozījumus attiecīgajos normatīvajos aktos, tādējādi nodrošinot parlamentāru izvērtēšanu iestādes iecerētajai pārvaldes uzdevuma nodošanai.

[7.2] Esošie normatīvajos aktos ietvertie deleģējumi

VPIL 40.panta otrā un trešā daļa noteic: Privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar ārēju normatīvo aktu vai līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā [..]. Citai publiskai personai pārvaldes uzdevumu var deleģēt likumā noteiktajos gadījumos. Tādējādi VPIL satur pieļāvumu trīs normatīvā regulējuma formām, kas saistītas ar deleģējumu:

- ▶ **Tiešs deleģējums konkrētai privātpersonai, t.i., „deleģēt ar ārēju normatīvo aktu”**
- ▶ **Deleģējuma pieļāvums privātpersonai (papildus slēdzot deleģējuma līgumu), t.i., „deleģēt ar līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā”**
- ▶ Deleģējums citām publiskām personām „likumā noteiktos gadījumos”

Lai gan pirmās divas normatīvā regulējuma formas ir skaidras un viennozīmīgas, attiecībā uz tām jāpiezīmē normatīvo aktu veidu pieļaujamais plašums, kuros iespējams ietvert deleģējumu privātpersonai, proti, tas var būt gan likumā, gan Ministru kabineta noteikumos (un tiem juridiskā spēka ziņā pielīdzināmos ārējos normatīvajos aktos), gan arī pašvaldību saistošajos noteikumos, t.i., jebkāda juridiska spēka ārējā normatīvajā aktā. Turpretī attiecībā uz publiskām personām, deleģējums pieļaujams vienīgi likumā, t.i., Saeimas izdotā ārējā normatīvajā aktā noteiktajos gadījumos.

Trešā, no VPIL 40.panta trešās daļas izrietošā normatīvā deleģējuma forma, savukārt ir formulēta neskaidrāk (formulējums „var deleģēt likumā noteiktos gadījumos” nav tik viennozīmīgs, kā, piemēram, „ja tas paredzēts likumā”), lai gan dziļāka analīze ļauj secināt, ka tā ir analogiska vienai no deleģējuma formām, kas pieļaujama privātpersonu gadījumā, proti - **deleģējuma pieļāvums citām publiskām personām (papildus slēdzot deleģējuma līgumu)**. Tas nozīmētu, ka pārvaldes uzdevumu deleģēšana citai publiskai personai iespējama vienīgi, slēdzot deleģēšanas līgumu, un vienīgi, ja tāda iespēja ir paredzēta likumā. Šajā gadījumā būtiski nošķirt gadījumus, kad likumdevējs likumā noteicis valsts varas īstenošanas kompetenču sadalījumu starp publiskām personām (iestādēm), no gadījumiem, kad likumdevējs likumā pieļāvis pārvaldes uzdevuma deleģēšanas iespēju publiskām personām, kas praksē var radīt būtiskas neskaidrības. Šāda nošķiršana ir nepieciešama, jo pēdējā no abiem gadījumiem papildus likuma regulējumam slēdzams deleģēšanas

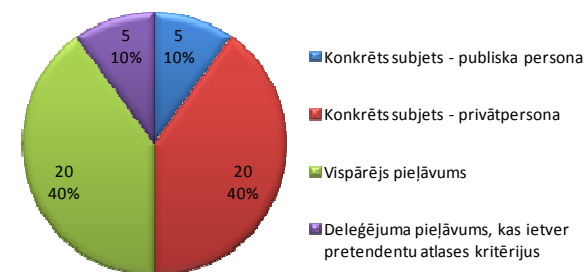
līgums. Domājams, ka deleģēšanas gadījumā, tā kā tiek paredzēta papildu deleģējuma līguma slēgšana, likums visbiežāk neietvers norādi uz konkrētu citu publisku personu - deleģēšanas subjektu, lai gan tāda iespējamība tomēr nevar tikt arī pilnībā izslēgta.

Ievērojot minēto, jāsecina, ka VPIL 40.panta trešā daļa būtu pārformulējama skaidrāk, analogiski kā otrās daļas noslēgumā nosakot, ka citai publiskai personai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar līgumu, ja tas paredzēts likumā.

Analīzes gaitā papildus tika izvērtēti nejausi izvēlēti 50 ārējie normatīvie akti (likumi un Ministru kabineta noteikumi), kas ietver valsts pārvaldes uzdevumu deleģējumu. Katrā no deleģējumu gadījumiem tika analizēta normatīvā deleģējuma forma, proti, vai normatīvajā aktā nosaukts konkrēts deleģēšanas subjekts (nošķirot deleģējumus publiskām personām un privātpersonām), iekļauts vispārējs pieļāvums deleģēt noteiktus valsts pārvaldes uzdevumus, vai arī ietverts deleģējuma pieļāvums (uzdevums), norādot arī pretendentu atlases kritērijus, pretendentu grupas vai sniedzot cita veida indikācijas attiecībā uz potenciālajiem deleģēšanas subjektiem. Šāds deleģējuma vispārīgs pieļāvums attiecībā uz visām pašvaldību autonomajās funkcijās ietilpstošiem uzdevumiem ietverts, piemēram, likuma „Par pašvaldībām” 15.panta trešajā daļā: *„No katras autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai. Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums.”* Tomēr jāņem vērā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 41. panta trešās daļas 1.punktā noteiktais, ka privātpersonām administratīvo aktu izdošanu var deleģēt tikai tad, ja tas paredzēts likumā. Savukārt minēto likuma „Par pašvaldībām” 15. panta ceturto daļu nevar uzskatīt par šādu deleģējumu. Līdz ar to pašvaldību iespējas lemt par tādu pārvaldes uzdevumu deleģēšanu, kas ietver administratīvo aktu izdošanu, ir ierobežotas.

Izvērtējuma rezultāti atspoguļoti tabulā (skat.Pielikums Nr.6), kā arī apkopoti diagrammā. Kā redzams, 40% gadījumu ārējais normatīvais akts ir saturējis deleģējumu konkrētai privātpersonai. Ievērojot ar šādu konkrētu normatīvu deleģējumu saistītos riskus, tik liels īpatsvars ir vērtējams kritiski. Tāpat 40% no analizētajiem normatīvajiem aktiem bija iekļauts vispārējs deleģējuma pieļāvums, kas tādējādi dod iespēju attiecīgajās jomās un par attiecīgo valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu slēgt deleģēšanas līgumus. Šie deleģējumi uzskatāmi par tādiem, kas izpilda VPIL 40.panta otrās un trešās daļas prasību „ja tas paredzēts ārējā normatīvā aktā” un „likumā noteiktos gadījumos”.

10% gadījumu normatīvajā aktā tika nosaukta konkrēta publiska persona kā deleģēšanas subjekts, savukārt parējos 10% gadījumu – normatīvajā aktā iekļautais deleģējuma pieļāvums saturēja arī norādes vai kritērijus pretendentu atlasei vai pretendentu grupu.

VPIL 49.panta pirmā daļa noteic: *Privātpersonu ar ārēju normatīvo aktu vai līdzdarbības līgumu (50.pants) var pilnvarot veikt pārvaldes uzdevumu, kurš neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, ja:*

- 1) *to veic sabiedriskā labuma (nekomerciālos) nolūkos;*
- 2) *tas ir lietderīgi, lai veicinātu sabiedrības iesaistīšanu valsts pārvaldē, un*
- 3) *to var veikt vismaz tikpat efektīvi.*

No minētā normatīvā regulējuma izriet, ka trīs priekšnoteikumu izpildīšanās gadījumā privātpersonu var pilnvarot veikt pārvaldes uzdevumu, kurš neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, vienā no šādiem diviem veidiem:

- ▶ **Tiešs pilnvarojums konkrētai privātpersonai, t.i., „pilnvarot ar ārēju normatīvo aktu”**
- ▶ **Līdzdarbības līgums**

No minētā regulējuma tieši neizriet, ka arī konkrēta pilnvarojuma ārējā normatīvajā aktā gadījumā būtu slēdzams līdzdarbības līgums. Arī praksē parasti konkrēta normatīvā pilnvarojuma gadījumos papildu līgumi reti kad tiek slēgti. Tādējādi uz šo pilnvarošanas juridisko veidu attiecināma visā tā pati kritika, kas jau norādīta attiecībā uz konkrēta normatīvā deleģējuma veidu (skat.Ziņojuma 6.nodaļu).

Identificētie problēmjautājumi:

- Deleģēšanas un līdzdarbības nošķiršanas nepieciešamība: Nedz no normatīvā regulējuma, nedz VPIL izstrādes materiāliem un koncepcijas neizriet pamatojums deleģēšanas un līdzdarbības līgumu nošķiršanai. Lai gan ir iezīmētas to atšķirības un nodalītas situācijas, kurās katrs līguma veids piemērojams, tomēr būtiskas atšķirības to saturā un deleģējošās iestādes un privātpersonas attiecībās, atbildības sadalījumā un pārējos elementos nav konstatējamas.
- Deleģējums privātpersonai ar ārēju normatīvo aktu: gadījumi, kuras papildus likumiskam deleģējumam privātpersonai, ar to nav paredzēts slēgt deleģējuma līgumu, rada virkni risku, kas tika norādīti jau Ziņojuma 6.nodaļā attiecībā uz riskiem, kad ārējā normatīvajā aktā tiek konkrēti norādīta privātpersonai, kurai deleģēts attiecīgais valsts pārvaldes uzdevums.
- VPIL regulējuma trūkumi: 40.panta otrā daļa, kas vispārīgi noteic privātpersonām veikto deleģējumu juridisko dabu, ir skaidra un piemērošanas problēmas nerada. Turpretī šī panta trešā daļa, kas regulē formu, kādā pieļaujams veikt valsts pārvaldes uzdevumu deleģējumu citām publiskām personām, formulējuma skaidrības un izteiksmes ziņā atšķiras no otrajā daļā ieviestajiem diviem deleģējuma veidiem (ārējā normatīvajā aktā vai, attiecībā uz publiskām personām, šaurāk – likumā; ar deleģējuma līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā vai, attiecībā uz publiskām personām, šaurāk – likumā). VPIL 40.panta trešā daļa būtu pārformulējama skaidrāk, analogiski kā otrās daļas noslēgumā, nosakot, ka citai publiskai personai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar līgumu, ja tas paredzēts likumā.

[8] Uzdevumu nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtējums, izvērtējumā ietvertie kritēriji

VPIL 40.panta pirmā daļa noteic, ka publiska persona var deleģēt pilnvarotai personai pārvaldes uzdevumu, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk. Arī attiecībā uz sabiedrība līdzdalību valsts pārvaldē VPIL paredz, ka privātpersonu var pilnvarot veikt pārvaldes uzdevumu, ja persona to var veikt vismaz tikpat efektīvi. Tādējādi katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam ir jāpastāv iestādes (deleģētāja, pilnvarotāja) veiktam izvērtējumam, kas eventuāli pierāda, ka iestāde pati attiecīgo pārvaldes uzdevumu nespēj vai nespētu veikt tik efektīvi, kā tas būtu gadījumā, ja valsts pārvaldes uzdevuma īstenošana tiktu nodota citai publiskai vai privātai personai.

Ievērojot minēto, katram analizējamajam gadījumam tika veikta informācijas apkopošana un analīze par iestādes iepriekš veikto valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas efektivitātes izvērtējumu, tā rezultātā izdalot un grupējot izmantotos vērtēšanas kritērijus, kā arī sniedzot vērtējumu par izvēlēto kritēriju piemērotību analīzes rezultātu uzticamības nodrošināšanai.

Visus *ex-ante* izvērtējuma veikšanā izmantojamus kritērijus iespējams sagrupēt vairākās tematiski vienotās kritēriju grupās:

▶ Juridiskie aspekti	▶ Pakalpojuma potenciālā kvalitāte
▶ Ekonomiskie aspekti	▶ Konfidencialitāte, datu drošība
▶ Pakalpojuma pieejamība	▶ Informācijas aprīte un pieeja informācijai

Vērtējot detalizētajā izpētē iekļautos valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumus, kā uzdevuma nodošanas pamatojums minēti tādi kritēriji kā vēsturiskā sadarbības prakse (t.sk. gadījumi, kad persona, kura veic uzdevuma izpildi, dibināta ar mērķi nodrošināt konkrētā valsts pārvaldes uzdevuma izpildi), iestādes nespēja uzdevuma īstenošanu nodrošināt ar saviem resursiem, sabiedrības iesaiste, pakalpojuma pieejamība, finansiālais izdevīgums u.c. kritēriji. Tāpat arī Iestāžu aptaujas anketās bieži tiek minēti rādi kritēriji kā pakalpojuma kvalitāte, pieejamība, finansiālais izdevīgums, resursu trūkums iestādē. Tomēr, vērtējot uzdevuma nodošanas praksi kopumā, secināms, ka uzdevumu nodošana citām publiskām vai privātpersonām tiek pamatota ar dažādiem kritērijiem dažādās to kombinācijās. Pie tam atšķirīgs ir arī izmantoto kritēriju apjoms, tajā skaitā pastāvot gadījumiem, kad uzdevuma nodošanas efektivitātes izvērtējumā izmantota nevis kritēriju kombinācija, bet tikai viens atsevišķs kritērijs.

Saskaņā ar *ex-ante* izvērtējuma praksi iepriekš minētajās pozīcijās, kā arī citos aspektos, kas jāizvērtē pirms uzdevumu nodošanas, būtu jāizvirza konkrēti kritēriji, kas atspoguļo uzdevuma efektīvas izpildes prasības. Efektivitātes izvērtēšanas gaitā būtu nosakāmas konkrētas

kritēriju vērtības (kvantitatīvas un kvalitatīvas), kuras var tikt izmantotas alternatīvu salīdzināšanā un efektīvākas uzdevuma izpildes izvērtēšanā.

Identificētie problēmjautājumi:

- Normatīvā regulējuma un dokumentācijas trūkums: tā kā šobrīd ne VPIL, ne citos normatīvajos aktos nav vispārīgi definēts⁵, kādus kritērijus Iestādei būtu jāizmanto, lai novērtētu „efektīvāku uzdevuma veikšanu”, kā arī nav vienotu normatīvu un principu šāda efektivitātes izvērtējuma veikšanai un dokumentēšanai, tad praksē uzdevumu nodošanas efektivitātes izvērtējums tiek veikts pēc dažādiem principiem vai nereti vispār netiek veikts. Kaut arī saskaņā ar Iestāžu aptaujas rezultātiem efektivitātes izvērtējums netiek veikts tikai dažos gadījumos, analizējot detalizētajā izpētē iekļautos valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumus, nevienā no gadījumiem Iestādes nevarēja uzrādīt dokumentētu izvērtējumu, kas pierādītu, ka Iestāde pati attiecīgo uzdevumu nespēj vai nespētu veikt tik efektīvi, kā tas būtu gadījumā, ja šī valsts pārvaldes uzdevuma īstenošana tiktu nodota citai publiskai vai privātai personai. Lai gan normatīvi regulēti kritēriji efektivitātes izvērtēšanai var nebūt efektīvi specifiskos gadījumos, vienotas prakses un izpratnes nodrošināšanai atsevišķu obligāti piemērojamo kritēriju identificēšana varētu uzlabot efektivitātes izvērtējuma kvalitāti.
- Efektivitātes izvērtējumā iekļauto kritēriju vērtības: praksē valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas *ex-ante* izvērtējumā netiek izmantotas konkrētas kritēriju vērtības, t.i. konkrēti sasniedzamie rādītāji, kuru izpildes gadījumā būtu pamats uzskatīt, ka cita publiska vai privāta persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk nekā iestāde pati. Kā konkrētas uzdevuma nodošanas izvērtējumā iekļaujamā kritērija vērtības piemērs minama Reģionālās attīstības likuma 25.panta trešajā daļā ietvertā norma, ka, *ja plānošanas reģionam deleģē pārvaldes uzdevumu vai nodod kompetenci, šis plānošanas reģions attiecīgo uzdevumu vai kompetenci īsteno ar tādu valsts budžeta finanšu līdzekļu apjomu, kas ir vismaz par 10 procentiem mazāks, nekā būtu nepieciešams tad, ja attiecīgo uzdevumu vai kompetenci īstenotu tiešās pārvaldes iestāde*. Šajā gadījumā ārējā normatīvajā aktā ir skaidri definēts kā izvērtējumā izmantojamais kritērijs (finansiālais izdevīgums), tā arī šī kritērija vērtība (par 10 procentiem mazāks valsts budžeta līdzekļu apjoms), pie kuras var uzskatīt, ka attiecīgā persona uzdevumu var veikt efektīvāk kā pati iestāde.
- Uzdevumu nodošanas efektivitātes izvērtēšanas prakse: no detalizētās izpētes secināms, ka šobrīd valsts pārvaldē nav izveidojusies valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas efektivitātes izvērtēšanas prakse, kuras nodrošināšanai būtu jāparedz detalizēta pašreizējās situācijas izvērtēšana, kvantitatīvās un kvalitatīvās vērtības, kā arī metodes, kuras ļauj atbilstoši novērtēt nākotnes paredzamo situāciju kā kvantitatīvās, tā kvalitatīvās vērtībās.

⁵ Atsevišķos specifiskos gadījumos likumdevējs ir ārējā normatīvajā aktā ietvēris vienu vai vairākus efektivitātes noteikšanas kritērijus (skat.turpmāk šajā Ziņojumā – Efektivitātes izvērtējumā iekļauto kritēriju vērtības), taču tie nav vispārīgi piemērojami

[9] Pretendentu izvēles process

VPIL 42.pants noteic vienīgi kritērijus pretendentu izvēlei gadījumā, ja deleģēšanas subjekts ir privātpersona. Šādā gadījumā, lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ņem vērā tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus. Kritēriju uzskaitījums ir atvērts, tātad Iestāde, kas likumā noteiktos ietvaros lēmusi par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu, potenciālajai pilnvarotajai personai var noteikt arī papildu prasības.

Svarīgs priekšnoteikums deleģēšanai ir pašu interešu grupu spēja pārņemt valsts funkcijas, kas konkrētos gadījumos var nozīmēt, piemēram, labas zināšanas par attiecīgās nozares likumdošanu un spēju to piemērot praksē, arī citu tehnisku konkrētās jomas jautājumu pārzināšana un noteiktas prasmes un iemaņas dažādu problēmu risināšanā.⁶ Svarīgi atzīmēt, ka paredzēto kritēriju izvērtēšanas kārtībai nav noteikts regulējums, līdz ar to privātpersonas atbilstība kritērijiem ir publiskas personas, kas izvēlas pilnvaroto personu, subjektīvas izvērtēšanas jautājums.⁷

Katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam detalizētās analīzes ietvaros tika analizēts piemērotais pretendentu izvēles process:

- 1) Pretendentu izvēles metode (konkurss, atlase, neveicot publisko iepirkumu, bez atlases);
- 2) Pretendentu izvēles kritēriji: VPIL noteikto kritēriju piemērošana (pretendentu pieredze, reputācija, resursi, personāla kvalifikācija un citi) un piemēroto kritēriju objektivitāte.

Jāpiebilst, ka lielā daļā analīzes gadījumu pretendentu izvēle ir bijusi likumsakarīga – pastāvējis tikai viens subjekts, kurš ir spējīgs, tiesīgs, kompetents vai izteicis vēlēšanos pildīt attiecīgi deleģējamo vai pilnvarojamo valsts pārvaldes uzdevumu. Šādos gadījumos šī Ziņojuma vajadzībām tiek uzskatīts, ka Iestāde pēc būtības neveic pretendentu izvēli. Tāpat Iestāde pēc būtības neveic pretendentu izvēli gadījumā, kad konkrēts deleģējuma vai pilnvarojuma subjekts ir nosaukts ārējā normatīvajā aktā, un gadījumā, kad ārējā normatīvajā aktā specifiski noteikta gan pretendentu izvēles procedūra, gan kritēriji.

Pretendenta izvēles process, kad tāds pēc būtības tiek veikts, parasti sastāv no konceptuālās, finansiālās (skat. zemāk „finansēšanas mehānisma analīze”) un normatīvā regulējuma izpildes puses. Piemērotākā pretendenta noteikšanai šīs trīs kategorijas papildāmas ar konkrētām prasībām un kritērijiem – izvēloties pretendētus, kas var stratēģiski apmierināt nepieciešamās vajadzības (īstenot nodoto uzdevumu), kas finansiāli ir izdevīgi un kas atbilst normatīvo aktu prasībām.

⁶ Jansone D., Reinholde I., Ulničāne I. *Latvijas publiskā pārvalde*. Rīga: Latvijas Universitāte, 2002, 234. lpp.

⁷ Jaunzeme K. Valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana. *Jurista Vārds*, Nr.28 (571), 2009. 14. jūlijs

Secinājumi, analizējot pretendentu izvēles procesu gadījumos, kad tāds pēc būtības ticis īstenots:

- 1) Obligāto un vēlamo prasību precīza, loģiska un nepārprotama definēšana: lielākajā daļā gadījumu prasības formulētas skaidri un loģiski, tomēr atsevišķos gadījumos varētu apsvērt līdzšinējās pieredzes prasības pamatotību, iestādei apzinoties, ka šādu prasību var izpildīt vienīgi līdzšinējais deleģējuma subjekts.
- 2) Rezultatīvo rādītāju (*outputs*) dominēšana pār to, kādā veidā uzdevums tiks paveikts (*inputs*): tiek īstenota. Izņemot gadījumus, kad uzdevuma veikšanas kārtība strikti regulēta ārējos normatīvajos aktos, un jo īpaši līdzdarbības līgumos Iestādes ir uzsvērušas rezultatīvo rādītāju dominanci un nozīmību uzdevuma izpildes vērtēšanā. Tika identificēti arī gadījumi, kad rezultatīvo rādītāju ietveršanas prasība līdzdarbības un deleģēšanas līgumos nav izpildīta pēc būtības.
- 3) Pietiekamas (pēc iespējas plašas) informācijas sniegšana, lai pretendenti varētu adekvāti aprēķināt pakalpojuma izmaksas: sniegtā informācija bijusi pietiekama, ņemot vērā ierobežotās valsts budžeta iespējas finansējuma piešķiršanā

Gadījumi, kad piemērotā pretendenta izvēle nav Iestādes kompetencē, bet to ir veicis likumdevējs vai Ministru kabinets, ietverot ārējā normatīvajā aktā konkrētu deleģējuma subjektu, tiek samazināta iespējamība, ka ir izvēlēts izdevīgākais pretendents un ka pretendenta izvēle bijusi racionāla un efektīva. Praktiskā analīze rāda, ka gadījumos, kad iestādei pēc būtības ir bijusi iespēja veikt pretendentu izvēli, visbiežāk izmantoti tādi kritēriji kā līdzšinējā darbība attiecīgajā jomā, pretendenta pieredze un pretendenta personāla kvalifikācija.

Identificētais problēmjautājums:

- Pretendentu atlases regulējuma trūkums: pagaidām nav izstrādāts vienots un detalizēts regulējums, lai noteiktu kārtību, kādā publiska persona izvēlas personu, kurai deleģēt pārvaldes uzdevumu. Šāds regulējums būtu nepieciešams, lai, analogiski līdzdarbībai, noregulētu privātpersonu vienlīdzīgas tiesības, tiesības uz informāciju, nodrošinātu atbilstošākās privātpersonas izvēli, balstoties uz objektīviem kritērijiem, un informētu sabiedrību par deleģētajiem pārvaldes uzdevumiem. Turklāt, šāda normatīvā regulējuma iniciatīva jau ir izskanējusi: 2008.gada 25.septembra valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināti grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā. Tajos piedāvāts likuma 45.pantu papildināt ar jaunu ceturto daļu, nosakot, ka kārtību, kādā tiešās pārvaldes slēdz deleģēšanas līgumus, nosaka Ministru kabinets.⁸ Šāds noteikums VPIL tomēr netika ieviests. Šāda regulējuma ieviešana būtu apsverama arī tā aspekta dēļ, ka līdzdarbība sevī neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, savukārt deleģēšana ietver, tādējādi deleģēšanas gadījumā privātpersonai tiek nodota būtiskāka valsts varas daļa, kas attiecīgi prasa arī detalizētāku pieeju deleģēšanas procedūrā un pretendentu atlasē.

⁸ <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?dateFrom=2008-08-06&dateTo=2008-10-31&text=valsts+p%C4%81rvaldes+iek%C4%81rtas+likum%C4%81&org=0&area=0&type=0>

[10] Uzdevumu izpildes tiesiskais ietvars

Katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam tiks analizēts tā izpildes tiesiskais ietvars, kas sevī ietver gan normatīvā regulējuma identificēšanu un izvērtēšanu, gan konkrētā līguma vai cita veida tiesiskā ietvara analīzi, kāds ir pamatā uzdevuma nodošanas gadījumam.

Būtiski trūkumi vai nepilnības uzdevumu izpildes tiesiskajā ietvarā netika konstatētas, izņemot gadījumus, kad pilnvarojums vai deleģējums konkrētai privātpersonai ietverts ārējā normatīvajā aktā un papildus tam netiek slēgts nekāda veida specifizējošs līgums ar attiecīgo privātpersonu.

Identificētie problēmjaucājumi:

- Padotības regulējuma trūkums: Saskaņā ar VPIL 43.pantu, deleģējot pārvaldes uzdevumu, ārējā normatīvajā aktā jānosaka iestāde, kuras padotībā atrodas pilnvarotā persona attiecībā uz konkrētā uzdevuma izpildi. Nereti šī normatīvā prasība netiek izpildīta, jo īpaši attiecībā uz vēsturiski veidotiem deleģējumiem, kas nav atjaunoti vai attiecībā uz kuriem grozījumi normatīvajā regulējuma nav izdarīti pēc VPIL spēkā stāšanās. Lai gan atsevišķos gadījumus padotību konkrētai iestādei iespējams izsecināt, piemēram, no deleģēšanas līguma slēgšanas subjekta, privātpersonas pieņemto lēmumu apstrīdēšanas iestādes vai citiem pakārtotiem apstākļiem, tomēr konkrētas iestādes noteikšanas prasība ārējā normatīvajā aktā varētu būtiski uzlabot nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpildes uzraudzību un, attiecīgi, efektivitāti.
- Līgumiskā regulējuma trūkums: Kā jau norādīts iepriekš, gadījumos, kad uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars aprobežojas ar ārējā normatīvajā aktā ietvertu pilnvarojumu vai deleģējumu, un netiek slēgts deleģēšanas vai līdzdarības līgums, pastāv būtisks risks, ka iespējami trūkumi privātpersonai nodotā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanā, uzraudzības mehānismā, ja tāds vispār pastāv, kā arī efektivitātes kontrolē.

[11] Uzdevumu finansēšanas mehānismi

[11.1] Esošais tiesiskais regulējums

VPIL pašreizējais regulējums neparedz, ka līdz ar valsts pārvaldes uzdevuma nodošanu pilnvarotā persona saņem arī šī uzdevuma izpildei paredzēto finansējumu gadskārtējā valsts budžetā vai kādus citus nodoto uzdevumu finansēšanai izmantojamus mehānismus. Šajā jomā

vienīgi attiecībā uz pašvaldībām ir vispārīgi noteikts, ka, nododot valsts pārvaldes iestāžu funkciju izpildi pašvaldībām, vienlaikus tām nododami līdzekļi, kas paredzēti attiecīgo valsts pārvaldes iestāžu budžetā šo funkciju veikšanai. Pārējos gadījumos vispārīgs un vienots regulējums par principiem, kas piemērojami finansēšanas mehānismos valsts pārvaldes uzdevumu nodošanā, netika konstatēts. Attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu, veicot valsts pārvaldes uzdevumus, VPIL 43.¹pants noteic, ka privātpersona pakalpojumus sniedz saimnieciskās darbības veidā par atlīdzību, kuru persona izmanto savas darbības nodrošināšanai un attiecīgā uzdevuma veikšanai. Tādējādi normatīvais regulējums attiecībā uz deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu finansēšanu ir noteikts gadījumos, kad privātpersonai tiek deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, kas ietver pakalpojumu sniegšanu.

Gadījumos, kad pakalpojumu sniegšana, veicot valsts pārvaldes uzdevumus, nodota privātpersonai ar līgumu, finansēšanas mehānismu un finansējuma izlietojuma kontroles iespējas detalizēti noteic attiecīgais līgums. Tādējādi finansēšanas mehānisma izvēle un kontroles iespējamība un efektivitāte ir tieši atkarīga no noslēgtā līguma regulējuma detalizācijas pakāpes un noteiktā mehānisma precizitātes un kvalitātes.

Savukārt gadījumos, kad pakalpojumu sniegšana, veicot valsts pārvaldes uzdevumus, nodota privātpersonai vienīgi ar ārēju normatīvu aktu, finansēšanas mehānismu un finansējuma izlietojuma kontroles iespējas pašreiz noteic VPIL 43.¹ pants: *Pakalpojums, veicot valsts pārvaldes uzdevumus, privātpersona sniedz saimnieciskās darbības veidā par atlīdzību, kuru privātpersona izmanto savas darbības nodrošināšanai un attiecīgā valsts pārvaldes uzdevuma veikšanai, ja normatīvajos aktos nodokļu un nodevu jomā nav noteikts citādi* (VPIL 43.¹ panta pirmā daļa).

Lai nodrošinātu sistēmas pārskatāmību un vienotu praksi, sniegto maksas pakalpojumu apmēru, to noteikšanas kārtību un atbrīvojumus attiecībā uz tiešās pārvaldes iestādes pilnvarotajām privātpersonām paredzēts noteikt Ministru kabinetam, bet attiecībā uz pašvaldību pilnvaroto personu sniegto pakalpojumu maksas apmēru – attiecīgās pašvaldības domei. Šī Ziņojuma izstrādes brīdī netika konstatēti Ministru kabineta noteikumi, kas būtu izdoti atbilstoši šim deleģējumam un kas regulētu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas ietvaros privātpersonu sniegto maksas pakalpojumu apmēru, to noteikšanas kārtību un atbrīvojumus. Tāpat mūsu rīcībā nav informācijas par pašvaldību saistošajiem noteikumiem, kas būtu izdoti kādā no Latvijas pašvaldībām šo jautājumu vispārīgai un vienotai regulēšanai.

Taču analogiska satura Ministru kabineta noteikumi specifiskās, konkrētās valsts pārvaldes jomās ir spēkā, turklāt pastāvēja arī jau VPIL 43.¹ panta izstrādes un spēkā stāšanās laikā: piemēram, uz Ceļu satiksmes likuma 4.panta piektajā daļā ietvertā deleģējuma (*Ministru kabinets izdod noteikumus par to pakalpojumu cenrāža apstiprināšanu, kurus Ceļu satiksmes drošības direkcija sniedz, pildot tai deleģētos valsts pārvaldes uzdevumus, kā arī nosaka to personu loku, kuras ir atbrīvojamas no samaksas par sniegtajiem pakalpojumiem*) pamata ir izdoti 2007.gada 18.decembra MK noteikumi Nr.879 „Noteikumi par valsts akciju sabiedrības „Ceļu satiksmes

drošības direkcija” valsts pārvaldes funkciju ietvaros sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”. Šādi Ministru kabineta noteikumi par valsts pārvaldes uzdevumu izpildes ietvaros sniegto maksas pakalpojumu cenrāžiem izdoti virknē jomu, kopumā vairāk kā 100 noteikumu.

[11.2] Pastāvošā prakse

Vērtējot detalizētajā izpētē iekļautos valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumus, tika identificēti dažādi praksē pastāvošie nodoto valsts pārvaldes uzdevumu finansēšanas mehānismi, tajā skaitā gadījumi, kad samaksa par valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanu netiek paredzēta. Pie tam praksē finansēšanas mehānismi atšķiras arī viena un tā paša valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas tipa gadījumos. Piemēram, Valsts vides dienesta līdzdarbības līgums ar biedrību „Latvijas Makšķernieku asociācija” par apmācību nodrošināšanu neparedz nodotā uzdevuma finansēšanu no Iestādes, savukārt Tiesu administrācijas līdzdarbības līgums ar nodibinājumu „Latvijas tiesnešu mācību centrs”, kas arī paredz apmācību organizēšanu un nodrošināšanu, iever arī to finansēšanu no Iestādes puses.

Gadījumos, kad privātpersonai nodoti valsts pārvaldes uzdevumi, kas paredz pakalpojumu sniegšanu (LR Izglītības un zinātnes ministrijas deleģējums nodibinājumam „Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs”, LR Veselības ministrijas deleģējums biedrībai „Latvijas Farmaceitu biedrība”), privātpersonu sniegto pakalpojumu maksas apmērs VPIL 43.¹ panta otrās daļas noteiktajā kārtībā noteikts attiecīgos Ministru kabineta noteikumos.

Pārējos gadījumos finansēšanas mehānisms un samaksas apmērs par valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu tiek noteikts katrā individuālā gadījumā atšķirīgi, piemēram, samaksas aprēķina kārtību paredzot Ministru kabineta noteikumos (Valsts probācijas dienesta līdzdarbības līgumu gadījumā ar brīvprātīgajiem probācijas darbiniekiem) vai līgumā par uzdevuma nodošanu/finansējuma piešķiršanu (LR Kultūras ministrijas līdzdarbības līgums ar biedrību „Latvijas Mūzikas informācijas centrs” u.c.).

Vērtējot izmantotos finansēšanas modeļus detalizētās izpētes ietvaros, konstatēts, ka praksē tiek izmantots:

- „fiksētas cenas modelis” par konkrētu uzdevumu izpildi un rādītāju sasniegšanu; vai
- „samaksa par vienību”.

Nevienā no analizētajiem gadījumiem netika izmantoti tādi finansēšanas modeļi kā „izmaksu atlīdzība” vai „ar sniegumu saistīta atlīdzība”.

Identificētie problēmjautājumi:

- Nepietiekams uzdevumu finansēšanas mehānismu normatīvais regulējums: vienots un vispārīgs normatīvs regulējums attiecībā uz nodoto valsts pārvaldes uzdevumu finansēšanu pastāv tikai gadījumos, kad privātpersonai tiek deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, kas paredz pakalpojumu sniegšanu. Tādējādi nav vienoti risināti ar valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu saistītie finansiālie aspekti gadījumos, kad valsts pārvaldes uzdevuma nodošana neparedz pakalpojumu sniegšanu vai uzdevums nodots citai publiskai personai.
- Atšķirīga nodoto valsts pārvaldes uzdevumu finansēšanas prakse: ņemot vērā šī brīža normatīvo regulējumu attiecībā uz pārvaldes uzdevumu finansēšanu, praksē tiek izmantoti atšķirīgi uzdevumu finansēšanas mehānismi, t.sk. arī pie viena un tā paša valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas tipa un pilnvarotās personas veida.
- Procedūru dokumentācijas trūkums: saskaņā ar šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem nav dokumentētas procedūras attiecībā uz izmantojamajiem finansēšanas mehānismiem dažādos valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumos. Tāpat nav dokumentēta prakse attiecībā uz saņemamās maksas aprēķinu atkarībā no deleģēšanas gadījuma vai uzdevuma tipa/veida.
- Finansējuma apmēra noteikšana: atsevišķos gadījumos maksa par nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpildi ir atkarīga no pieejamā valsts budžeta apmēra, nevis no faktiskā veicamā darba apjoma (LR Kultūras ministrijas līdzdarbības līgumi ar nevalstiskajām organizācijām).
- Iestāžu sadarbības nošķiršana no uzdevumu deleģēšanas: Izņemot likumā īpaši paredzētos gadījumus, iestāžu sadarbībai jānotiek bez maksas, savukārt pie valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas finansējuma nodošana ir pieļaujama un atsevišķos gadījumos pat obligāta. Minētās resursu plūsmas atšķirības dažkārt ietekmē iestāžu sadarbības vai deleģēšanas formas izvēli.

[12] Uzdevumu izpildes uzraudzības mehānisms

Viens no obligātiem priekšnoteikumiem pārvaldes uzdevuma deleģēšanas pieļaujamībai (jo īpaši – deleģējot privātpersonām) ir deleģējošās iestādes aptverošas un efektīvas kontroles iespējas, kā arī iespējas saprātīgā laikā deleģējumu atsaukt, ja izrādītos, ka deleģētais pārvaldes uzdevums netiek īstenots atbilstoši pārējo deleģēšanas priekšnoteikumu prasībām, proti, netiek nodrošināta lielāka efektivitāte, tiek samazinātas trešo personu tiesiskās aizsardzības iespējas vai pārvaldes uzdevums netiek realizēts pienācīgā kvalitātē vai apjomā. Līdz ar to uzraudzības mehānismam, kāds izveidots starp Iestādi un subjektu, kuram nodots valsts pārvaldes uzdevums, jābūt tādām, kas ir pietiekamas, lai sasniegtu minēto mērķi, proti, radītu kaut teorētisku iespēju Iestādei visaptveroši un efektīvi kontrolēt nodotā pārvaldes uzdevuma īstenošanu.

Teorijā darbības, ko valsts (iestāde) tikai formāli apstiprina, bet reāli neuzrauga, neveido valsts darbību (*state action*) un tādējādi arī publiskās varas darbību. Tas ne tikai nepieļaujami „pārnes” atbildību no iestādes uz privātpersonu (deleģējuma subjektu), bet arī faktiski liedz privātpersonai darboties nodotā uzdevuma izpildē, kas ir valsts pārvaldes uzdevums.

Turklāt, arī no praktiskā viedokļa uzdevumu izpildes uzraudzība jeb monitorings ir ļoti būtisks veiksmīga uzdevumu nodošanas rezultāta sasniegšanai. Regulāra un strukturēta uzdevumu izpildes uzraudzība jau laikus brīdinās par iespējamām problēmām (ja nav sasniegti cerētie mērķi), par iespējamu papildus atlīdzību nepieciešamību (ja pārsniegti cerēti mērķi), kā arī ļaus nolemt, vai arī turpmāk attiecīgo uzdevumu ir efektīvi nodot izpildei citai personai.

Lielākajā daļā no analizētajiem prakses gadījumiem valsts pārvaldes uzdevuma nodošana ietvēra sevī arī zināmu uzraudzības mehānismu, taču to efektivitāte vērtējama kā dažāda. Biežāk sastopamās uzraudzības mehānisma formas ir regulāra atskaišu, pārskatu vai ziņojumu sagatavošana par veikto uzdevumu (regularitāte variē atkarībā no nodotā uzdevuma īpatnībām – sākot ar atskaiti pēc katra paveiktā uzdevuma, beidzot ar ikmēneša vai ikgadējām atskaitēm), kā arī Iestādes veiktas pārbaudes, kas gan vairāk ir teorētiski konstatēta iespēja, mazāk – praktiski izmantota uzraudzības forma.

Identificētie praksē visbiežāk izmantotie uzraudzības mehānismi ir šādi:

- Regulāras atskaites par paveikto nodotā uzdevuma izpildē (ikmēneša, ceturkšņa, gada atskaites; atskaites pēc katra paveiktā uzdevuma);
- Regulāras finanšu izlietojuma atskaites (ikmēneša, ceturkšņa, gada atskaites);
- Pilnvarotāja vai citas kontrolējošās institūcijas plānveida un neplānotas pārbaudes;
- Praktiskā uzraudzība ikdienas sadarbības ietvaros;
- Uzraudzība caur dalību – gadījumos, kad Iestāde ir kapitāla daļu turētājs, biedrs vai dibinātājs attiecīgajā subjektā, kam nodota valsts pārvaldes uzdevuma veikšana.

Uzraudzība pār nodotā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanu ir īpaši nozīmīga gadījumos, kad privātpersonai tiek deleģētas tiesības izdot administratīvos aktus, kā arī sagatavot administratīvo sodu uzliedzošus pārvaldes lēmumus. Detalizētās izpētes gaitā tika identificēts gadījums, kad privātpersonām – fiziskām personām – ir deleģētas tiesības veikt normatīvo aktu ievērošanas kontroli noteiktā jomā un konstatēt pārkāpumu, attiecīgi sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu. Lai gan protokolu izskata un administratīvo sodu uzliedz Iestādes amatpersona, tomēr fizisko personu, kam deleģētas pārkāpuma konstatēšanas tiesības, loma šo lēmumu sagatavošanā ir noteicošā. Praksē Iestādei ir praktiski neiespējami pārliecināties, vai konkrētajā lietā faktiskie apstākļi patiešām atbilst tam, kad fiksēts protokolā, ņemot vērā, ka deleģēšanas subjekts (fiziska persona) ir vienīgā persona, kas konstatē apstākļus un īsteno publisko varu konkrētajā pārbaudes brīdī. Tas, savukārt, var nonākt pretrunā ar privātpersonu tiesību aizsardzības nepasliktināšanas prasību un ir vērtējams kontekstā ar to, ka Latvijas administratīvo pārkāpumu likumā nav skaidra tiesiskā regulējuma attiecībā uz administratīvā pārkāpuma protokola juridisko dabu. Administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšana ir pielīdzināma apsūdzības uzrādīšanai

kriminālprocesā, tomēr administratīvā pārkāpuma protokols vienlaikus kalpo arī kā lietvedības ierosināšanas lēmums, pierādīšanas līdzeklis un, nereti, lēmums par soda piemērošanu.

Identificētais problēmjautājums:

- Nodotā uzdevuma efektivitātes kontroles trūkums. Būtiski, ka no detalizētās analīzes datiem neizriet, ka kādā no Iestādēm nodotā valsts pārvaldes uzdevuma izpildes gaitā tiktu veikta atkārtota un regulāra uzdevuma nodošanas **efektivitātes pārbaude**, proti, kontrole pār to, vai uzdevuma nodošana, kas (labākajā gadījumā) *ex-ante* apsvērta kā efektīvāka gadījumā, ja to veic cita publiska persona vai privātpersona, tāda saglabājas arī vēlāk, kad uzdevumu jau uzsākusi pildīt tam pilnvarotā persona. Šāda uzraudzības neīstenošana bieži vien saistīta ar to, ka lēmumu par deleģēšanas nepieciešamību, kā arī konkrētu deleģēšanas subjektu, nepieņem tā Iestāde, kuras kompetencē ietilpstošais valsts pārvaldes uzdevums ir deleģēts. Proti, ja ārējā normatīvajā aktā ir noteikts gan deleģējums, gan, vēl jo vairāk, konkrēta privātpersona, kura deleģēto uzdevumu veic, Iestādei ne tikai nav bijusi iespēja, bet nav arī praktiskas nepieciešamības šādu uzraudzību īstenot. Iestādei ir daudz mazāka interese veikt atkārtotas efektivitātes pārbaudes, ievērojot, ka to rezultātā, pat konstatējot, ka privātpersona deleģēto uzdevumu neveic pietiekamā kvalitātē vai arī veic neefektīvāk, nekā to varētu Iestāde pati, Iestādei tomēr ir ierobežotas tiesības deleģējumu atsaukt vai mainīt deleģēšanas subjektu. Lai izvairītos no aprakstītās problemātikas, būtu nepieciešams apsvērt iespēju pēc iespējas izvairīties no konkrētiem normatīviem deleģējumiem. Tas dotu iespēju palielināt Iestādes atbildību, pirmkārt, par deleģēšanas nepieciešamības izvēli un konkrēto pretendentu, un otrkārt, par deleģētā uzdevuma izpildes uzraudzību un regulāru efektivitātes pastāvēšanas kontroli vēlāk uzdevuma izpildes gaitā. Palielināta atbildība, savukārt, nodrošina lielāku deleģēšanas kvalitāti no deleģējošās iestādes puses.

[13] Risku un atbildības sadalījums, tā metodika

Katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam tika analizēts piemērotais risku un atbildības sadalījums. Risku un atbildības sadalījums, kas sevī ietver arī finansiālos riskus, lielā mērā atkarīgs no izvēlētajā finansēšanas modeļa, taču šī analīzes kritērija ietvaros papildus tika analizēts juridisko risku un atbildības sadalījums, kā arī izmantotās risku sadales metodes (līgumiskais regulējums par to, kā tiek noteikti katras puses riski un kāda ir to atbildība).

Jānorāda tomēr, ka lielākajā daļā analizēto gadījumu risku sadalījumam nav tikusi pievērsta uzmanība un pārsvarā tas veidots, pilnībā paļaujoties uz VPIL regulējumu, kā arī vispārīgajiem civiltiesiskās atbildības principiem. Proti, Iestāde pati pilnībā saglabā atbildību pret trešajām personām par sava deleģētā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanu un nepienācīgas īstenošanas rezultātā nodarīto kaitējumu, savukārt deleģējuma subjekts regresa kārtībā atbild Iestādei. Pilnvarotās personas un Iestādes kopējā atbildība, kas izriet no VPIL 43.panta piektās daļas, īstenojumu praksē un noslēgtajos deleģēšanas un līdzdarbības līgumos pagaidām nav guvusi.

Neizmantotās iespējas risku un atbildības sadalījuma regulējumā:

- Specifisks atbildības regulējums finansējuma piešķiršanas gadījumā: Atkarībā no nodotā uzdevuma finansēšanas modeļa iespējams deleģēšanas/līdzdarbības līgumā ietvert dažādus efektīvus atbildības mehānismus, tajā skaitā finansiālās atbildības mehānismus, ko pašreizējā praksē Iestādes izmanto nepietiekami. Atbildības regulējums var tikt padarīts atkarīgs no konkrētu uzdevuma izpildes rezultatīvo rādītāju līmeņu sasniegšanas, kā arī dažādiem citiem objektīviem rādītājiem, kas tādējādi stimulētu uzdevumu veikt kvalitatīvāk, kā arī nodrošināt sākotnēji apsvērto un aprēķināto uzdevuma nodošanas efektivitāti;
- Specifisks atbildības regulējums līdzdarbības gadījumā: Iespējams apsvērt
- Specifisks atbildības regulējums administratīvo aktu izdošanas gadījumā: Iespējams apsvērt

[14] Nodotā uzdevuma priekšmeta konkretizācija, apraksta pakāpe

Viens no būtiskākajiem kritērijiem pārvaldes uzdevuma deleģēšanas pieļaujamībai privātpersonai ir deleģēto pilnvaru skaidrība. Analogiski kā parlaments nav tiesīgs veikt „blanko” deleģējumu Ministru kabinetam likumdošanas sfērā (skat.Ministru kabineta iekārtas likuma 31.panta pirmās daļas 1.punktu), vēl jo vairāk šāds valsts varas (konkrēti – izpildvaras) izlietošanas deleģējums nevar tikt veikts par labu privātpersonai. Pretējā gadījumā privātpersona patvaļīgi un iespējams, neatbilstoši, noteiktu ne tikai šīs deleģētās varas izlietošanas veidu, bet arī apjomu un robežas. Tādēļ būtiska uzmanība pievēršama nodotā pārvaldes uzdevuma konkretizācijai un aprakstam attiecīgi normatīvajā regulējumā vai deleģējuma/līdzdarbības līgumā.

Katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam tika analizēts līmenis, cik konkrēti vai abstrakti ir noteikts nodotā uzdevuma saturs un izpildes rādītāji. No veiktās priekšizpētes ir skaidrs, ka zināmos gadījumos efektīvu nodotā uzdevuma izpildi var apgrūtināt gan pārāk nekonkrēti regulēts nodotais uzdevums (kad nav skaidri norobežota turpmākā iestādes pašas un personas, kurai nodota uzdevuma izpilde, kompetence), gan, gluži pretēji, arī pārāk konkrēti, bet nepilnīgi vai neprecīzi regulēts nododamais uzdevums.

No detalizētās analīzes redzams, ka lielākajā daļā gadījumu tomēr nodotais uzdevums ir ticis pietiekami konkretizēts un aprakstīts nepieciešamajā detalizācijas pakāpē, jo īpaši deleģēšanas līguma un līdzdarbības līguma slēgšanas gadījumos.

Identificētais problēmjautājums:

- Nepietiekama konkretizācija normatīvās deleģēšanas gadījumos: Nepietiekama uzdevuma konkretizācija, kā jau tas norādīts iepriekš, var rasties normatīvā deleģējuma un pilnvarojuma situācijās, jo ārējā normatīvajā aktā var nebūt iespējams pietiekami

konkrēti un detalizēti aprakstīt nodotā uzdevuma robežas un aprakstīt tā nepieciešamo izpildi un rezultativitātes rādītājus. Ja papildus netiek slēgts līgums, nodotais uzdevums var nebūt pietiekami skaidrs.

[15] Pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms deleģējuma izbeigšanas gadījumā

Katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam tiks analizēts pastāvošais vai teorētiski paredzētais mehānisms pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanai gadījumā, kad pārvaldes uzdevuma nodošana tiek izbeigta jebkādu iemeslu dēļ. Šis mehānisms tika analizēts kontekstā ar tā piemērotību prasībai par patiesu nepārtrauktības nodrošināšanu uzdevuma izpildē, tajā pašā laikā ievērojot, ka normatīvā valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumos, kas specifizē konkrētu deleģējuma subjektu, šāda nepārtrauktība tiek nodrošināta ar normatīvā regulējuma salīdzinoši lēno grozīšanas procedūru starpniecību.

Līdz ar to viens no mehānismiem nodotā valsts pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanai ir konkrētu subjektu norādīšana ārējā normatīvajā aktā. Tajā pašā laikā būtiski ir uzsvērt, ka šāds nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms netiek veidots apzināti šādam mērķim, pie tam satur vairākus citus būtiskus trūkumus, kas analizēti jau iepriekš šajā Ziņojumā.

Līgumiskās valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumos galvenais nepārtrauktības nodrošināšanas mehānisms ir tādu noteikumu ietveršana līgumā, kas pēc iespējas apgrūtina tā izbeigšanas iespējas no privātpersonas puses vai vismaz paredz pietiekoši ilgu iepriekšējas brīdināšanas periodu, kas ļautu Iestādei veikt pasākumus nodotā valsts pārvaldes uzdevuma nepārtrauktības nodrošināšanai, izvēloties citu personu, kas to varētu veikt, vai veicot to pašā Iestādē.

[16] Deleģējuma periods, termiņš

Katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam tika noteikts un analizēts tajā paredzētais deleģējuma periods (īstermiņa, ilgtermiņa), kā arī tā atbilstība faktiski piemērotajam valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas modelim un pirms uzdevuma nodošanas īstenošanas nepieciešamajiem lēmumiem.

Atkarībā no jomas un finansēšanas modeļa, valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas periodi atšķiras sākot no viena gada – valsts budžeta iespēju neparedzamības dēļ, līdz pat beztermiņa deleģējumam, kas īpaši raksturīgi ārējā normatīvajā aktā ietvertiem konkrēti norādītiem deleģējuma vai pilnvarojuma subjektiem. Gadījumos, kad valsts pārvaldes uzdevums nodots, slēdzot deleģēšanas līgumu, tā termiņš nepārsniedz VPIL noteikto 3 gadu termiņu, kura paredzēšanai līgumā nav nepieciešams Ministru kabineta lēmums. Tikai vienā gadījumā – līdzdarbības līguma slēgšana ar Latvijas tiesnešu mācību centru – līguma termiņš pārsniedz 5 gadus.

[17] Ārvalstu prakse - Austrija

[17.1] Vispārīgs raksturojums

Austrijā valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana privātpersonām tiek pieļauta un samērā plaši piemērota praksē. Gan privāto tiesību juridiskajām personām, gan fiziskajām personām var uzticēt veikt valsts pārvaldes uzdevumus tādējādi, ka šī personas šos uzdevumus veic patstāvīgi un pašas savā vārdā. Pirmo reizi par to lēma Austrijas Konstitucionālā tiesa 1932.gadā un pēc tam šī atziņa ir daudzkārt tikusi apstiprināta tiesu spriedumos.⁹

Vienlaikus jāņem vērā, ka Austrijā nav atsevišķs likums par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu. Tiesiskais pamats valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanai tiek rasts Austrijas Federālajā Konstitucionālajā likumā (*Bundesverfassungsgesetz*), kas gan tieši nenosaka valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas pieļaujamību un kārtību, bet kurā tiek rastas norādes uz šādas deleģēšanas tiesisko iespējamību un pamatotību.

Nemot vērā viena atsevišķa likuma neesamību, kas regulētu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas jautājumus, deleģēšanas problemātika tiek plaši aplūkota Austrijas tiesību zinātnē. Tieši tiesību zinātnē, balstoties uz tiesu judikatūras piemēriem, tiek izvirzītas galvenās atziņas par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas pieļaujamību, robežām, tiesiskumu un deleģēšanas veidiem. Tiesību zinātnē, aplūkojot veidus, kādos var tikt īstenota valsts pārvaldes decentralizācija, proti, valsts pārvaldes funkciju veikšana ne tikai caur tiešajām pārvaldes iestādēm, bet arī ar pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu un privātpersonu starpniecību, tiek lietots termins „privatizācija”, ar to saprotot valsts varas vai valsts īpašuma nodošanu privātpersonu vai atvasināto publisko personu rokās šo funkciju efektīvākai veikšanai. Austrijas tiesību zinātnē tiek izdalīti vairāki valsts varas privatizācijas tipi un apakštipi, viens no kuriem ir arī deleģēšana.

[17.1.1] Valsts varas privatizācijas veidu tipoloģija

Valsts varas privatizācijas veidu tipoloģija, saskaņā ar tiesību zinātnē izstrādātajām atziņām (saprotot privatizāciju plašākā nozīmē kā noteiktu aktivitāšu, kuras līdz šim ir veikusi valsts, nodošanu privātajam sektoram):

1. Īpašuma privatizācija (*Vermögensprivatisierung*)
Valsts īpašums tiek nodots privātpersonu īpašumā.

⁹ Šeit un turpmāk šajā nodaļā izmantoti arī avoti: (1) Dr. Horner F. Ausgliederung und Ingerenz. *Neuer Wissenschaftlicher*, 2004; (2) Dr. Kucsko-Stadlmayer G. Grenzen der Ausgliederung. Band 1/1, *Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung*, 2003; (3) Baumgartner G. Ausgliederung und öffentlicher Dienst. *SpringerWienNewYork*, 2006.

2. Uzdevumu privatizācija, arī materiālā privatizācija (*Aufgabenprivatisierung*)

Uzdevumi, kurus līdz šim vismaz to būtiskā daļā ir veikusi valsts vai citas atvasinātās publiskās personas, tiek nodoti privātpersonām vai valsts no to veikšanas vispār atsakās (šeit var pieskaitīt arī gadījumus, kad valsts atsakās no sava monopola kādā jomā – šādā gadījumā tiek pieļauta konkurence ar privātpersonām, kas veicina tirgus liberalizāciju).

3. Organizāciju privatizācija, arī formālā privatizācija (*Organisationsprivatisierung*)

Šim modelim ir raksturīgi, ka valsts, kas līdz šim ir regulāri pildījusi kādu uzdevumu ar savu orgānu palīdzību, nodod šo uzdevumu citai personai, kas tiek speciāli nodibināta šim mērķim, bet kura tomēr paliek finansiālā vai organizatoriskā publiskās personas ietekmē. Līdz ar to var uzskatīt, ka nodotais uzdevums joprojām paliek „publiska” rakstura. Attiecīgā tiesību subjekta dibināšana parasti notiek ar likumu.

3.1. Nodalīšana (*Ausgliederung*)

Atsevišķos tiesību avotos kā formālās privatizācijas apakšmodelis tiek izdalīta arī **nodalīšana** (*Ausgliederung*). Ar valsts pārvaldes uzdevumu nodalīšanu tās plašākā izpratnē tiek saprasti tādi gadījumi, kad noteiktus valsts pārvaldes uzdevumus neveic pati valsts pārvalde tās šaurākā izpratnē (federālās ministrijas, dienesti un tml.), bet to veikšana tiek nodota organizatoriskām vienībām, kurām tiek piešķirta zināma patstāvība. Šī patstāvība var izpausties dažādos veidos (organizatoriski, budžeta ziņā, juridiskā veidā), un tai var būt dažādi intensitātes līmeņi (lielāka vai mazāka patstāvība).

Savukārt šaurākā izpratnē nodalīšanas ietvaros publiska persona (valsts, zemes un pašvaldības) nodod tādu uzdevumu, kuru tā līdz šim veikusi pati, citai speciāli šim mērķim ar īpašu likumu radītai juridiskajai personai, kas nav pati publiskā persona, bet kura atrodas ciešā saistībā ar attiecīgo publisko personu. Šim nolūkam privāto tiesību juridisko personu publiskā persona var nodibināt bez īpašiem ierobežojumiem, savukārt atvasinātās publisko tiesību juridiskās personas nodibināšanai nepieciešams īpašs likums, kuru ir kompetents izdot attiecīgais likumdevējs.

Procesuāli nodalīšanu var aprakstīt ar šādu piemēru (gadījumu, kad uzdevums tiek nodots privātpersonai):

- 1) Publiska persona (valsts, zeme, pašvaldība) veic kādu noteiktu uzdevumu;
- 2) Uzdevuma veikšana tiek nodota speciālam ar likumu izveidotam patstāvīgam tiesību subjektam, kura vairākuma īpašnieks tomēr paliek valsts, zeme vai pašvaldība (un tālāk var sekot jau pilnīga uzdevuma privatizācija);
- 3) Publiskā persona atsavina sev piederošās kapitāla daļas privātpersonai, bet likumā tiek saglabāti nosacījumi, kas jāievēro attiecīgā uzdevuma veikšanā;
- 4) Tiek atcelti likumā noteiktie ierobežojumi uzdevuma veikšanai, tādējādi pilnībā atstājot uzdevuma izpildes regulāciju tirgus ziņā.

3.2. Deleģēšana (*Beleihung*)

Kā vēl viens formālās privatizācijas apakšmodelis tiek izdalīta **deleģēšana** (*Beleihung*). Ar deleģēšanu tiek saprasta tieši publiskās varas (*Hoheitsgewalt*) nodošana tiesību subjektiem, kuri atrodas ārpus valsts pārvaldes, tātad privāto tiesību

personām – gan fiziskām, gan juridiskām. Šīs publiskās varas nodošana ietver arī rīkojumu izdošanu un lēmumu pieņemšanu, kā arī ekspertīžu veikšanu un tādu līdzekļu pielietošanu, kam ir piespiedu raksturs. Tātad deleģēšana no nodalīšanas (*Ausgliedderung*) atšķiras ar to, ka deleģēšanas gadījumā tiek nodots tāds uzdevums privāto tiesību subjektam, kura veikšanai ir nepieciešama un tiek nodota arī valsts vara.

4. Funkcionālā privatizācija (*Funktionelle Privatisierung*)

Funkcionālās privatizācijas gadījumā privātpersonām tiek nodota noteikta kompetence veikt noteiktus (publiska un privāta rakstura) uzdevumus, tomēr šajā gadījumā privātpersonas tiek piesaistītas vairāk kā pārvaldes palīgi (*Verwaltungshelfer*), kas palīdz sniegt attiecīgo pārvaldes pakalpojumu. Atšķirībā no uzdevumu privatizācijas, kuras ietvaros privātpersonai tiek nodota arī atbildība par nodoto uzdevumu, šajā modelī atbildība netiek nodota. Pie funkcionālās privatizācijas var pieskaitīt arī ārpakalpojumu iepirkšanu.

5. Finansēšanas privatizācija (*Finansierungsprivatisierung*)

Finansēšanas privatizācijas gadījumā atbildība par finansējuma piesaistīšanu noteiktu publisku uzdevumu veikšanai tiek nodota no valsts privātpersonai, un līdz ar to šī uzdevuma veikšana vairs netiek finansēta no nodokļiem, bet gan no nodevām vai privātpersonu iemaksām. Šis modelis aptver arī publiskā sektora un privātpersonu sadarbību PPP ietvaros.

[17.2] Tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu

Austrijā tiek pieļauta tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana privātpersonām, kas ietver arī administratīvā akta izdošanu. Kā piemērus šādiem gadījumiem var minēt:

- 1) *Austrijas Nacionālā Banka* – īsteno Valūtas likuma izpildi. Bankai ir tiesības izdot attiecīgus rīkojumus un administratīvos aktus minētā likuma izpildes nodrošināšanas procesā;
- 2) *SIA Austro Control* – ir nodots pārvaldes uzdevums attiecībā uz civilās aviācijas uzraudzību. Ir tiesības izdot administratīvos aktus;
- 3) *SIA Radio un Telekomunikāciju uzraudzības GmbH* – veic valsts pārvaldes uzdevumus radio un telekomunikāciju uzraudzības jomā;
- 4) *Apdrošināšanas sabiedrības* – deleģētas tiesības nodibināt un uzturēt transportlīdzekļu reģistrēšanas institūcijas un numura zīmju administrēšanu;
- 5) *Publiskais notariāts* – piešķirtas tiesības rīkoties kā tiesas pilnvarotajiem, īpaši nekustamo īpašumu lietās;
- 6) *Civilie inženieri* – ir piešķirtas dažādas valsts varas pilnvaras būvniecības procesā.

[17.3] Delegēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli

Austrijas tiesību zinātnē, pamatojoties uz tiesu prakses atziņām, tiek norādīts, ka tādu uzdevumu deleģēšana, kas pieļauj administratīvo sodu piemērošanu, nav pieļaujama. Tiek uzskatīts, ka šis uzdevums pieder pie tiem „būtiskajiem uzdevumiem” (*Kernaufgabe*), kuru deleģēšana nav pieļaujama. Vienlaikus nedz normatīvie akti, nedz Austrijas Konstitucionālā tiesa nesniedz izsmeļošu uzskatījumu, tieši kuri valsts pārvaldes uzdevumi ir uzskatāmi par tik būtiskiem, ka to deleģēšana nav pieļaujama un tiktu uzskatīta par antikonstitucionālu.

Vienlaikus praksē ir vērojami tādi gadījumi, kuru ietvaros privātpersonām tiek piešķirtas kvazi sodīšanas jeb kvazi policejiskas funkcijas. Kā pamats šādiem gadījumiem tiek norādīts apstāklis, ka policija ar saviem resursiem nespēj nodrošināt visu speciālo likumu noteikumu ievērošanu, līdz ar ko atsevišķos izņēmuma gadījumos speciālas pilnvaras tiek deleģētas privātpersonām. Tā, piemēram, privātpersonas, kas veic zināmas funkcijas saistībā ar mežu aizsardzību, ir tiesīgas arestēt, pārmeklēt un izraidīt citas privātpersonas, kā arī arestēt (konfiscēt) šo personu priekšmetus (konkrēts pilnvaru apjoms ir atkarīgs no attiecīgas teritorijas juridiskā statusa).

Bez tam, saskaņā ar Austrijas Administratīvo sodu likuma 50.pantu kompetentā iestāde ir tiesīga pilnvarot sabiedriskās kontroles īstenotājus ar īpašu tipveida lēmumu jeb sodīšanas rīkojumu (*Organstrafverfügung*) piemērot naudas sodus, ja tiek konstatēts administratīvais pārkāpums. Minētās personas var tikt pilnvarotas izsniegt pārkāpējam vai arī atstāt pārkāpuma vietā dokumentu, kas ir derīgs piemērotā naudas soda samaksai pasta iestādē vai ar pārskaitījumu. Pārkāpējam ir 2 nedēļas laika veikt attiecīgā naudas soda samaksu. Apstrīdēt īpašo sodīšanas lēmumu nevar. Ja pārkāpējs atsakās maksāt naudas sodu, īpašais sodīšanas lēmums (*Organstrafverfügung*) zaudē savu nozīmi un tiek uzsākts administratīvais process parastā kārtībā. Šādā gadījumā sabiedriskās kontroles īstenotāju pilnvaras aprobežojas tikai ar administratīvā protokola sastādīšanu un citas saistītās dokumentācijas sagatavošanu. Minētā administratīvās sodīšanas kārtība tiek piemērota, lai pēc iespējas ātri un efektīvi sodītu maznozīmīgus administratīvos pārkāpumus.

[17.4] Delegēšanas juridiskā forma

Nemot vērā Austrijas Federālajā Konstitūcijas likuma (*Bundes-Verfassungsgesetz*) 18.panta pirmajā daļā ietverto legalitātes principu, kas noteic, ka valsts pārvaldi drīkst īstenot, tikai pamatojoties uz likumu, Austrijā valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšana ir pieļaujama tikai ar likumu. Taču tas nenozīmē, ka likuma tekstā ir tieši jāietver pats deleģēšanas fakts – likumam ir jāsaturs pietiekami noteikts pilnvarojums valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanai. Pati deleģēšana var notikt arī ar lēmuma (*Bescheid*) pieņemšanu.

Likums kā pamats deleģēšanai ir obligāti nepieciešams tajos gadījumos, kad:

- 1) uzdevumu, kas tiek deleģēts, līdz šim ir veikusi valsts;

- 2) persona, kurai tiek deleģēts attiecīgais uzdevums, tiek dibināta kā publisko tiesību juridiskā persona;
- 3) personai tiek deleģēts uzdevums, kura īstenošanai tiek nodota arī valsts vara.

Deleģēšana bez speciāla likuma esamības ir pieļaujama tikai tad, ja jau pastāvošai personai tiek nodots tāds uzdevums, kuru var veikt bez valsts varas piešķiršanas un kuru līdz šim ir veikusi pati valsts bez īpaša normatīva regulējuma pastāvēšanas, vai arī, ja uzdevums tiek nodots saskaņā ar komerc tiesībām dibināmai kapitālsabiedrībai vai apvienībai. Ja uzdevumu deleģē kapitālsabiedrībai, tad deleģējumu var ietvert tās statūtos vai atsevišķā līgumā.

Austrijā tiek pieļauta valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana gan privātpersonām, gan atvasinātajām publisko tiesību juridiskajām personām.

Saskaņā ar tiesu praksi Austrijā tiek pieļauta tikai atsevišķu uzdevumu deleģēšana. Tas tiek saistīts ar uzskatu, ka pamatā valsts pārvaldes uzdevumus var veikt tās publiskās personas un to orgāni, kas ir minēti konstitūcijā kā tieši nosaukti noteiktu funkciju veicēji, savukārt tiesību subjektiem, kas nav starp tiem minēti, var nodot tikai atsevišķu uzdevumu veikšanu.

[17.5] Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Austrijā deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi ir šādi:

- Uzdevumi tiek finansēti, izmantojot samaksu par pakalpojumu ir saņemta no klienta (pakalpojuma saņēmēja), piemēram, privātās skolas;
- Budžeta (valsts vai pašvaldības) līdzfinansējums vai pilnīgs finansējums, piemēram, sociālās aprūpes mājas;
- Ienākumi, kas tiek ģenerēti papildus realizējot konkrēto uzdevumu, piemēram, Televīzija.

Tajā pašā laikā ir būtiski atzīmēt, ka Austrijā pat vienas nozares ietvaros pastāv plaša finansēšanas modeļu daudzveidība un atvasinājumi no iepriekš minētajiem finansēšanas mehānismiem, jo to paredz valsts normatīvie akti. Piemēram, daudzas maza izmēra pašvaldības kooperējas, izveidojot kōppārvaldes (*joint authorities*), ar mērķi nodrošināt noteiktus pakalpojumus saviem iedzīvotājiem. Šis starp-pašvaldību sadarbības modelis parasti tiek subsidēts caur federālo un *Länder* valdību budžetiem. Tāpat ir iespējams, ka pašvaldības nodot atpakaļ valstij uzdevumus, kurus tā nevar nodrošināt savu budžeta ietvaros.

[17.6] Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti

[17.6.1] Uzdevumi, kuru deleģēšana privātpersonām nav pieļaujama

Pamatojoties uz tiesu praksi, Austrijas tiesību literatūrā tiek norādīts, ka ir tādi būtiski valsts pārvaldes uzdevumi, kuru deleģēšana privātpersonām nav pieļaujama (*Kernaufgaben*). Tomēr vienlaikus tiek norādīts, ka precīza šādu uzdevumu izsmeljoša uzskatīšana nav iespējama un ka tas vienmēr ir izvērtēšanas jautājums. Pie šādiem uzdevumiem tiesību zinātnē tiek minēti: civilā un kriminālā jurisdikcija, iekšējās un ārējās drošības nodrošināšana, pārvaldes sodošās varas īstenošana, attiecības ar ārvalstīm, skolu uzturēšana, pašvaldību funkcijas, kas kā obligātas noteiktas likumā, *expressis verbis* valstij konstitūcijā piešķirtās izpildu kompetences, kā, piemēram, izglītības funkcija, iekļaujot universitāšu uzraudzību, valsts kontroles funkcijas, konstitucionālās tiesas un administratīvo tiesu funkcija, brīvības atņemšanas kontroles funkcija u.c. Tiesību literatūrā tiek norādīts arī uz citu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas aizliegumu, ja vien ir iespējams secināt, ka šos uzdevumus veic publiskie subjekti, kuru pilnvarojums veikt šādu uzdevumu sākotnējās konstitucionālā ranga normatīvajos aktos. Tiek uzskatīts, ka nav deleģējami arī tādi uzdevumi, kas saistīti ar pamattiesību īstenošanu, piemēram, policijas uzturēšanu personu tiesību uz dzīvību nodrošināšanai.

Vienlaikus tiesību literatūrā norādīts, ka joprojām pastāv strīdi par nedelegējamo uzdevumu apjomu un konkrētām to robežām. Kā viens no instrumentiem, lai izvērtētu deleģēšanas pieļaujamību, tiek piedāvāts katrā konkrētajā gadījumā izvērtēt, vai ir deleģēts konkrēts uzdevums vai vesela valsts pārvaldes nozare, kādā gadījumā ir piemērojami stingrāki deleģēšanas pieļaujamības kritēriji. Tomēr vienlaikus tie uzdevumi, kuru deleģēšana nav pieļaujama, jo tie pieder pie *Kernaufgaben*, nav deleģējami arī kā atsevišķi uzdevumi.

[17.6.2] Uzdevuma nodošanas efektivitātes izvērtējums

Ņemot vērā, ka Austrijas Konstitūcijas likumā ir ietverta prasība pēc taupīga, saimnieciska un mērķtiecīga finanšu līdzekļu izlietojuma, no kura Austrijas tiesas ir atvasinājušas vispārīgu, arī likumdevējam saistošu efektivitātes principu, arī deleģējot kādu pārvaldes uzdevumu, prasība pēc efektivitātes principa ievērošanas ir spēkā. Līdz ar to publiskajai personai, kas vēlas deleģēt kādu pārvaldes uzdevumu, vienmēr ir jāapsver, vai deleģēšana ir pats efektīvākais veids, kādā veikt attiecīgo uzdevumu salīdzinājumā ar alternatīvām iespējām. Līdz ar to ir arī jāpārbauda, vai deleģēšana katrā konkrētajā gadījumā atbilst vispārības interesēm. Jāņem vērā arī starptautiskā pieredze, kura nereti ir pierādījusi, ka spiediens pēc iespējas maksimizēt finansiālos ieguvumus no uzdevumu deleģēšanas var novest pie vispārības interešu apdraudējuma (piemēram, drošības kontrole lidostās, sodu izpilde u.c.). Deleģēšana pretēji gaidītajam efektam var novest arī pie izmaksu sadārdzināšanās, kuras attiecīgi var nākties segt valstij vai privātpersonām – šādā gadījumā deleģēšana arī nevar tikt uzskatīta par efektīvu. Efektīva deleģēšana nav arī tad, ja deleģēšanas rezultātā veidojas interešu konflikti starp valstisko kontroli un privāttiesiskajām aktivitātēm. Kā mērauklu deleģēšanas efektivitātes novērtēšanai Austrijā ņem vērā likumdevēja normatīvi noteikto uzdevumu sadalījumu un uzdevumus, kas ir jāveic sabiedrības interesēs: ja attiecīgo mērķu sasniegšanu ar deleģēšanas palīdzību nevar veikt lietpratīgāk, racionālāk vai kā citādi „labāk”, tad deleģēšanu uzskata par neefektīvu.

Valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas nepieciešamību un efektivitāti izvērtē Austrijas Valsts kontrole atbilstoši visām piemērojamajām prasībām attiecībā uz publisko iestāžu rīcībā nodoto finanšu līdzekļu izlietojumu, kas cita starpā noteic to, ka Valsts kontrole pārbaude šo līdzekļu izlietojuma matemātisko pareizību, atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī saimnieciskumu, efektivitāti un lietderību.

Saskaņā ar Austrijas Valsts kontroles sniegtajām vadlīnijām tiesību literatūrā tiek norādīts uz šādiem aspektiem, kuru izvērtējums ir nepieciešams, lai secinātu, ka valsts pārvaldes uzdevumu nodošana (*Ausgliederung*) ir uzskatāma par efektīvu un veiksmīgu:

- 1) **Skaidri mērķi** – jābūt skaidri formulētiem tiem mērķiem, kurus vēlas sasniegt ar pārvaldes uzdevuma nodošanu, aprakstot šo mērķu saturu, apmēru un laika periodu. Jākonstatē, kādā kvalitātē ir vēlme saņemt attiecīgos pakalpojumus un kādi resursi ir pieejami šīs kvalitātes nodrošināšanai.
- 2) **Nozares analīze** – jāveic visaptveroša nozares, kuras ietvaros darbosies attiecīgā persona, veicot nodoto pārvaldes uzdevumu, analīze un piedāvātā pakalpojuma tirgus analīze.
- 3) **Uzdevuma nodošana nav pašmērķis** - uzdevuma nodošana nedrīkst būt pašmērķis, jo tā automātiski nenozīmē, ka tiks panākts efektivitātes palielināšanās. Katrā atsevišķā uzdevuma nodošanas gadījumā ir jābūt skaidriem šāda lēmuma pieņemšanas konkrētajiem motīviem.
- 4) **Alternatīvo iespēju izvērtēšana** – jāizvērtē arī alternatīvas iespējas uzdevuma nodošanai, kā, piemēram, esošā *status quo* saglabāšana, uzdevuma veikšanas (pakalpojuma sniegšanas) uzlabošana esošajā sistēmā, (pārvaldes reforma), privatizācijas un ārpalpojumu intensificēšana.
- 5) **Izmaksu – labuma analīze** – uzdevumu var nodot tikai tad, ja tā nodošana ļauj nodrošināt to mērķu, kuri pirms tam tikuši uzstādīti, labāku sasniegšanu un ja izmaksas saistībā ar uzdevuma nodošanu nepārsniedz uzdevuma nodošanas rezultātā iegūstamo labumu. Veicot izmaksu-labuma analīzi, jāņem vērā uzņēmējdarbības, tautsaimniecības, ekoloģiskie, sabiedriski-politiskie un tiesiskie aspekti.
- 6) **Nodošanas koncepcija** – ņemot vērā to, ka Austrijas Valsts kontrole secinājusi, ka nereti iestādēm trūkst pamatojuma un koncepcijas, kādēļ ir ticis nodots viens vai otrs uzdevums, tiek pieprasīts, lai apsvērumi, kas tiek ņemti vērā, analizējot uzdevuma nodošanas iespēju, tiktu izklāstīti rakstveida formā nodošanas koncepcijā (*Ausgliederungskonzept*).
- 7) **Rūpīga sagatavošanās** – lai rūpīgi apsvērtu uzdevuma nodošanas iespēju, ir nepieciešams pietiekami ilgs laiks. Austrijas Valsts kontrole norādījusi, ka tieši laika trūkums un sasteigtība, plānojot uzdevumu nodošanu, nereti ir novedusi pie nepareizu novērtējumu izdarīšanas un kļūdām izpildes procesā.
- 8) **Cilvēkresursu vērā ņemšana** – Austrijas Valsts kontrole ir vērsusi uzmanību arī uz to, ka jāņem vērā arī darbinieku vajadzības, jo šo vajadzību vērā ņemšana var novest pie negatīvām sekām attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas kvalitāti.

Austrijas Valsts kontrole ir norādījusi, ka uzdevumu nodošana tikai tad ir uzskatāma par jēgpilnu un attaisnojamu, ja valsts pārvaldes uzdevumus tādējādi var veikt *ievērojami* efektīvāk. Tādēļ pirms lēmuma pieņemšanas par uzdevuma nodošanu ir jāapsver visi argumenti par un pret šādu lēmumu. Lai nodotu kādu valsts pārvaldes uzdevumu, nepietiek tikai ar mērķi samazināt iestāžu skaitu un samazināt darbinieku skaitu.

Austrijā nav institucionalizēta vai obligāta izvērtēšana publisko pakalpojumu sfērā, tādējādi nav noteikta normatīvā akta, kas noteiktu, kādā veidā ir veicama uzdevumu nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtējums, līdz ar to dažādās sfērās tiek piemēroti dažādi *ex-ante* izvērtējuma principi. Piemēram, vides aizsardzības jomā, **lai samazinātu slogu**, kas ir uzlikts uz publiskajām aģentūrām, Austrijas parlaments ir pieņēmis lēmumu, atsevišķus uzdevumus nodot privāto tiesību subjektiem. Vides vadības akts (*Umweltmanagementgesetz*) nosaka akreditācijas sistēmu auditoriem (*Prüfer*), kuri nodrošina rūpnīcu vides jautājumu auditu. Rūpnīcu operatoriem ir jāiesniedz vides institūcijām vides audita ziņojumi katrus piecus gadus. Šos ziņojumus sagatavo auditori, kurus rūpnīcas operatori var izvēlēties paši no noteikta auditoru kopuma, kuriem ir dotas šādas tiesības. Audita ziņojumi un atzinumi kalpo atļaujas aizstājējs, kuru izsniedza vides aizsardzības publiskās aģentūras. Auditora atlasē tiek izmantoti šādi kritēriji: augstākā izglītība attiecīgajā jomā un tie ir pakļauti rūpīgai uzraudzības sistēmai.

[17.6.3] Pretendentu izvēles process

Austrijā nav normatīvi noteiktu kritēriju, kas būtu piemērojami, izvēloties personu, kam deleģēt kādu konkrētu valsts pārvaldes uzdevumu.

Austrijas tiesību zinātnē tiek risināts jautājums, vai, deleģējot valsts pārvaldes uzdevumus, ir jāpiemēro iepirkumu regulējošie normatīvie akti. Tiek norādīts, ka, tā kā parasti persona, kurai tiek deleģēts attiecīgais pārvaldes uzdevums, tiek izveidota uz īpaša likuma pamata, iepirkumu regulējošie normatīvie akti nav piemērojami, ja papildus likumā ietvertajam deleģējumam ir pietiekami ar likuma noteikumiem un papildus netiek slēgts atsevišķs līgums. Iepirkuma likuma normas un pretendentu izvēles kārtība var tikt piemērota tajos gadījumos, kad likums gan paredz deleģējumu, bet starp deleģētāju un deleģējuma saņēmēju papildus tiek slēgts pakalpojumu līgums, kurā detalizēti regulētas pušu attiecības un tie pakalpojumi, kurus deleģējuma saņēmējs sniegs, lai pilnvērtīgi veiktu uzdevumu, kā arī samaksas noteikumi. Šādos gadījumos var būt piemērojamas iepirkumus regulējošās tiesību normas.

[17.6.4] Uzdevuma izpildes uzraudzības mehānisms

Austrijā pastāv tiesu praksē attīstīts nosacījums, ka personām, kurām ir deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, darbībās, kuras tās veic, izmantojot tām piešķirto publisko varu, ir jābūt pakļautām augstākam publiskam orgānam, kurš nes atbildību par attiecīgā uzdevuma veikšanu. Publiskās personas, kas ir deleģējuši uzdevumu, rīcībā ir jābūt pietiekamiem vadības līdzekļiem - finansiāliem vai organizatoriskiem resursiem-, lai varētu ietekmēt personu, kurai deleģēts pārvaldes uzdevums. Tiek norādīts, ka attiecībā uz

privātpersonu tā var būt publiskās personas līdzdalība (pilnīga vai daļēja) attiecīgās privātpersonas pamatkapitālā kā dalībniekam vai akcionāram, savukārt attiecībā uz publisko personu tās ir padotības (pakļautības vai pārraudzības (*Aufsichts- und Weisungsrechte*)) attiecības.

[18] Ārvalstu prakse - Vācija

[18.1] Vispārīgs raksturojums

Vācijā nav atsevišķa, speciāla likuma, kas regulētu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas jautājumus. Līdz ar to valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas tiesiskais ietvars pamatā tiek analizēts tiesību literatūrā un tiesu praksē.

Tā kā Vācija ir federatīva republika (16 zemes (*Länder*) un federācija), Vācijā pastāv vairāki valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līmeņi. Analizējot valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu Vācijā, ir jāņem vērā, ka Vācijā ir:

- 1) zemju likumi, kuru izpildi nodrošina zemes (Pamatlikuma (*Grundgesetz*) 30.pants)
- 2) federālie likumi:
 - a) pamatprincips: zemes īsteno federālos likumus tiktāl, ciktāl Pamatlikums nenosaka savādāk (Pamatlikuma 83.pants);
 - b) atsevišķos gadījumos: zemes nodrošina federālo likumu izpildi, pamatojoties uz federācijas uzdevumu (piemēram, federācijas autoceļi, atomelektrostacijas u.c.) (Pamatlikuma 85.pants);
 - c) retāk: federālo likumu izpildi nodrošina federācijas iestādes (piemēram, federālie ūdens ceļi, muitas iestādes, federālā finanšu administrēšana (Pamatlikuma 86.pants).

Valsts pārvaldes varu (gan zemju pārvaldes, gan federālās pārvaldes varu) var deleģēt fiziskām personām vai privāto tiesību juridiskajām personām, ja tiek nodrošināts, ka valsts pārvaldes institūcija patur kontroli pār attiecīgā uzdevuma veikšanu. Deleģēšanas iespējai jābūt paredzētai likumā.¹⁰

Kā piemēri valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanai cita starpā tiek minēti:

¹⁰ Šeit un turpmāk šajā nodaļā izmantoti arī avoti: (1) Erichsen H., Ehlers D. Allgemeines Verwaltungsrecht, *De Gruyter*, 2010; (2) Dr. J.Wolff H, Dr.Dr.h.c.mult. Bachof O., Dr.Dr.h.c. Stöber R. Verwaltungsrecht. Band 3. *C.H.Beck*, München, 2004; (3) Schmalz D. Allgemeines Verwaltungsrecht und Grundlagen des Verwaltungsrechtsschutzes. 3.Auflage. *Nomos Verlagsgesellschaft*, Baden-Baden, 1998; (4) Gieffulla E., Jaworsky N., Müller-Uri R. Verwaltungsrecht. Ein Basisbuch. *Carl Heymanns Verlag KG*, 1998; (5) Schoch F. Die staatliche Einbeziehung Privater in die Wahrnehmung von Sicherheitsaufgaben. <http://www.juridicainternational.eu/die-staatliche-einbeziehung-privater-in-die-wahrnehmung-von-sicherheitsaufgaben>

- 1) tehniskās kontroles institūcija (*Technischer Überwachungs Verein*) - ir atbildīga par teorētiskā un praktiskā eksāmena organizēšanu vadītāja tiesību iegūšanai, kā arī veic daudzus citus valsts pārvaldes uzdevumus saistībā ar transportlīdzekļiem un dažādu ierīču, ietaišu un produktu drošības kontroli;
- 2) inspektori, kas veic gaļas pārbaudes;
- 3) SIA Toll Collect (Nodevu iekasēšana – latv.val.) – nodrošina publiski noteikto nodevu iekasēšanu uz autoceļiem;
- 4) notāri;
- 5) privāto tiesību juridiskās personas, kas atbild par drošību lidostās;
- 6) kuģu kapteiņi un lidmašīnu piloti kuģošanas vai lidojuma laikā, īstenojot tā saukto „borta varu” (*Bordgewalt*);
- 7) skursteņslauķi, pārbaudot ugunsdrošības ierīces un pieņemot objektus ekspluatācijā;
- 8) privātbankas, ciktāl tām tiek piešķirta publiskā vara saistībā ar subsīdiu piešķiršanu;
- 9) būvniecības inženieri, kuri būvatļaujas izsniegšanas procesā sniedz atzinumus saistībā ar paredzēto būvju statiku;
- 10) valsts atzītas privātskolas, kas piedalās uzņemšanas un noslēguma eksāmenu nodrošināšanā.

Līdzīgi kā Austrijā, arī Vācijā netiek pieļauta to valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kuri ietilpst būtiskajos valsts pārvaldes uzdevumos (būtiska publiskās varas daļa), piemēram, sodu piemērošana, kriminālā justīcija, pārvalde militārajā jomā u.c.

Vienlaikus, lai atzītu, ka kādai personai ir deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, nav obligāti nepieciešams konstatēt, ka šai personai ir deleģēta arī piespiedu vara vai tiesības izdot administratīvos aktus. Tāpat nav nekādas nozīmes tam, vai šī persona veic tikai un vienīgi tai deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu, vai šis valsts pārvaldes uzdevums ir tikai viena no vairākām attiecīgās personas darbības jomām.

Tiesību literatūrā tiek norādīts, ka personas, kurām deleģēts valsts pārvaldes uzdevums (*Beliehene*) ir uzskatāms par tās publisko tiesību juridiskās personas, kas deleģējusi viņam attiecīgo uzdevumu, sastāvdaļu (*Glied*). Tomēr vienlaikus šīs personas nav iekļautas (*eingegliedert*) valsts pārvaldē, bet gan tikai pievienotas tai (*angegliedert*).

[18.2] Tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu

Vācijā tiek pieļauta tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas ietver arī administratīvo aktu izdošanu.

[18.3] Delegēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli

Vācijā netiek pieļauta tādu uzdevumu deleģēšana, kas pieļauj administratīvo sodu piemērošanu. Tiek uzskatīts, ka šis uzdevums pieder pie tiem būtiskajiem valsts pārvaldes uzdevumiem, kuru deleģēšana nav pieļaujama.

Vācijas tiesību literatūrā tiek norādīts, ka privātpersonām var tikt deleģētas tiesības piemērot sodus par likuma pārkāpumiem (*Ordnungswidrigkeiten zu ahnden*), ņemot vērā, ka šāds deleģējums neskar Pamatlikuma 92.pantā nostiprināto tiesas spriešanas monopolu. Tiek norādīts, ka arī Vācijas Konstitucionālā tiesa savos spriedumos ir apstiprinājusi iespēju deleģēt sodu piemērošanas kompetenci (*Sanktionskompetenz*) izpildītājiem (*Exekutive*).

[18.4] Delegēšanas juridiskā forma

Vācijā valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšana var notikt, pamatojoties uz likumu, tiesību rīkojumu (*Rechtsverordnung*), administratīvo aktu, kas izdots, pamatojoties uz likumu, vai administratīvo līgumu.

Jebkurā gadījumā valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas iespējai ir jābūt paredzētai likumā. Tiek norādīts, ka parasti likumos ietvertais deleģēšanas pilnvarojums ir formulēts ļoti īsi un pamatā aprobežojas tikai ar norādi par tiesībām deleģēt konkrēto pārvaldes uzdevumu bez garāka apraksta par deleģēšanas priekšmetu un nosacījumiem.

Apkopojot dažādos likumos ietvertos deleģēšanas nosacījumus, var izdalīt divas nosacījumu grupas, kurām pastāvēt, tiek pieļauta valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšana:

- 1) pastāv pārliecība, ka uzdevums tiks veikts pienācīgi;
- 2) deleģēšana ir vispārības (sabiedrības) interesēs.

Tiek pieļauta tikai atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, attiecīgajai publisko tiesību juridiskajai personai paturot kontroli pār uzdevuma izpildi. Nav pieļaujama funkcijas vai visa kompetenču kopuma deleģēšana privātpersonām.

[18.5] Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Vācijā deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi ir šādi:

- Uzdevumi tiek finansēti, izmantojot samaksu par pakalpojumu ir saņemta no klienta (pakalpojuma saņēmēja), piemēram, vecu cilvēku aprūpe, kultūras pakalpojumi;
- Budžeta (valsts vai pašvaldības) līdzfinansējums noteiktām cilvēku grupām, piemēram, sociālās aprūpes mājās.

Kā viens no finansēšanas mehānismiem Vācijā ir publiskās un privātās partnerības (PPP) projektu realizācija. 1990-ajos gados parādījās pirmās iniciatīvas attiecībā uz PPP projektiem, tomēr tajā laikā bija lielas diskusijas par augstajām pārejas posma izmaksām un pieaugošo konkurenci. 2005.gadā tika pieņemts PPP paātrināšanas līgums (*OPP Beschleunigungsgesetz*), kas ir ļāvis palielināt PPP projektu skaitu līdz 5% no kopējām investīcijām vietējās pašvaldībās.

Praksē ir sastopami gadījumi, kad viens publisko tiesību subjekts sniedz pakalpojumus vairākiem publisko tiesību subjektiem, to finansējot no valsts budžeta. Piemēram, Federālais Nekustamo īpašumu institūts (*Institute for Federal Real Estate*), balstoties uz normatīvajā aktā noteikto kārtību (*The Act on Establishing an Institute for Federal Real Estate (BlmA-Errichtungsgesetz 2004)*), nodrošina standartizētu nekustamo īpašumu apsaimniekošanu visām federālajām ministrijām, kā arī nodrošina ārējās vides aizsardzības pasākumus, visos federālajos īpašumos. Vienotās iestādes izveidošanas pamats ir specializētu zināšanu un prasmju konsolidēšana vienkopus. Finansējums ir iekļauts federālajā budžetā un ikviens var iepazīties ar attiecīgā uzdevuma izpildes izmaksām.

[18.6] Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti

[18.6.1] Uzdevumi, kuru deleģēšanas nav pieļaujama

Vācijā tiek pieļauta tikai valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, bet netiek pieļauta:

- 1) likumdošanas varas;
- 2) valdības funkciju;
- 3) tiesas funkciju

deleģēšana, ņemot vērā, ka šīs funkcijas, atbilstoši Pamatlikuma regulējumam ir paredzēts veikt noteiktiem valsts varas orgāniem. Notāri un arbitri gan veic ar justīciju saistītas funkcijas, tomēr tās nevar uzskatīt par tiesas spriešanu nedz materiālā, nedz formālā nozīmē. Vācijā netiek pieļauta arī tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas pieder pie tiem būtiskajiem uzdevumiem, kurus ir jāveic pašām pārvaldes iestādēm (*Kernaufgaben*). Tā kā nedz normatīvie akti, nedz tiesu prakse izsmeljoši neregulē šo būtisko valsts pārvaldes uzdevumu saturu un apjomu, tas, vai kāds uzdevums ir uzskatāms par nedeleģējamu, ir vērtējams katrā atsevišķā gadījumā.

Kā piemēru var minēt situāciju, kurā Bavārijas tiesa noteica, ka transportlīdzekļu kustības ātruma kontrole pieder pie tiem būtiskajiem valsts pārvaldes uzdevumiem, kuru nodošana privātpersonām nav pieļaujama. Bavārijā privātpersonām bija piešķirtas tiesības piedalīties

transportlīdzekļu kustības ātruma kontrolē, kuras rezultātā varēja tikt uzsākts administratīvā pārkāpuma process. Tomēr tiesa nosprieda, ka nav pieļaujams iesaistīt privātpersonas ātruma kontroles mērījumos, ātruma pārkāpumu reģistrēšanā un dokumentācijas sagatavošanā, jo pasākumi transportlīdzekļu kustības ātruma kontrolei, kā arī attiecīgo administratīvo pārkāpumu izmeklēšana un procesa virzīšana ir pasākumi sabiedriskās drošības aizsardzībai un tādēļ pieder pie tiem pamatuzdevumiem, kurus jāveic pašai valstij. Tā kā šie uzdevumi ir jāveic pašai valstij ar savām iestādēm, tad to deleģēšana privātpersonām nav pieļaujama. Vienlaikus tiesa norādīja, ka drošības aizsardzības uzdevumus var nodot privātpersonām, kuras apveltītas ar valsts varas pilnvarām, un tikai deleģēšanas ceļā, tomēr to nedrīkst darīt iestāde pēc savas iniciatīvas, bet tam nepieciešams likumā noteikts pilnvarojums.

Atsevišķos gadījumos kāda noteikta valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas pieļaujamība var būt atkarīga no privāto tiesību subjekta, kam tiek deleģēts konkrētais uzdevums, īpašnieku struktūras, proti, vai attiecīgā subjekta īpašnieks ir publiska persona vai privāta persona. Gaisa satiksmes organizēšana Vācijā kalpo drošības nodrošināšanai gaisa telpā un pēc paša Vācijas likumdevēja domām ir pieskaitāma būtiskajiem valsts uzdevumiem. Saskaņā ar Vācijas Pamatlikumu gaisa satiksmes pārvaldi nodrošina federālās valsts pārvaldes institūcija, tomēr vienlaikus tiek pieļauts ar federālo likumu nodot šo funkciju privāto tiesību juridiskai personai, tādējādi pieļaujot organizācijas privatizācijas (formālās privatizācijas) modeli. 1992.gadā tika nodibināta sabiedrība ar ierobežotu atbildību Deutsche Flugsicherung GmbH un tai deleģēšanas ceļā tika nodotas valsts varas pilnvaras veikt noteiktus uzdevumus gaisa satiksmes nodrošināšanā. 2006.gadā likumdevējs vēlējās uzsākt privatizācijas procesu Vācijas gaisa satiksmes organizācijās, paredzot, ka 74,9% kapitāla sabiedrībā ar ierobežotu atbildību Deutsche Flugsicherung GmbH varētu iegūt privātpersonas. Tomēr, ņemot vērā to, ka Vācijas Pamatlikums pieļauj tikai gaisa satiksmes organizatorisko privatizāciju (*Organisationsprivatisierung*), nevis deleģēšanu, līdz ar ko 100% pamatkapitālam attiecīgajā kapitālsabiedrībā ir jāpieder valstij, tika konstatēts, ka sabiedrības ar ierobežotu atbildību Deutsche Flugsicherung GmbH privatizācija būtu antikonstitucionāla.

[18.6.2] Uzdevuma nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtējums

Atbilstoši publiski pieejamajai informācijai Vācijā nav noteikta viena pieeja uzdevumu nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtējumam, tajā pašā laikā, atsevišķos valdības dokumentos, tiek iezīmēti kritēriju kopumi, kuri ir jāņem vērā, veicot izmaiņas uzdevumu realizācijas kārtībā. Uzdevumu nodošanas aktualitāte ir vēl vairāk iezīmēta Vācijas valdības programmā Tīklveida un caurspīdīga pārvalde (2010, septembris) (*Government Programme Network-Based and Transparent Administration*)¹¹. Šī programma nosaka, ka ir jāturpina ieviest projekti, kas var veicināt šādus aspektus:

- Veicina un pieprasa kooperēšanos gan starp publisko tiesību subjektiem, gan starp publisko un privāto tiesību subjektiem, tādējādi radot pievienoto vērtību;

¹¹ http://www.verwaltung-innovativ.de/cln_117/SharedDocs/Publikationen/Pressemitteilungen/government__programme__network__based__and__transparent__administration,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/government_programme_network_based_and_transparent_administration.pdf

- Veicina publisko tiesību subjektu darbinieku iesaisti izmaiņu ierosināšanas un ieviešanas procesos;
- Rada caurspīdīgu darbības vidi, skaidri demonstrējot efektivitātes pieaugumu un kooperācijas un koordinācijas pieaugumu;
- Padara administratīvo informāciju un zināšanas vienkārši atrodamas un pieejamas;
- Optimizē darba plūsmas un procesus.

Viens no iespējamajiem iepriekšminēto aspektu realizācijas modeļiem ir pakalpojumu un kompetenču centru veidošana publiskajā pārvaldē.

[18.6.3] Pretendentu izvēles process

Vācijā nav normatīvi noteiktu kritēriju, kas būtu piemērojami, izvēloties personu, kam deleģēt kādu konkrētu valsts pārvaldes uzdevumu.

Vācijas tiesību zinātnē tiek risināts jautājums par to, vai deleģēšanas gadījumā ir piemērojamas iepirkumu regulējošās normas. Tiek norādīts, ka deleģēšana pati par sevi netiek pakļauta iepirkumu tiesiskajam regulējumam, ņemot vērā, ka deleģēšanas gadījumā nav runa par atlīdzības līguma slēgšanu par kāda pakalpojuma pirkšanu iepirkumu regulējošā likuma izpratnē, bet gan privātpersonai tiek nodotas valsts varas pilnvaras. Tomēr, gadījumā, ja deleģējums ir tāda publiski tiesiska vai privāttiesiska līguma sastāvdaļa, kas paredz privātpersonas iesaistīšanos tādu pakalpojumu vai būvniecības pakalpojumu sniegšanā, uz kuriem ir attiecināms iepirkumu regulējums, šādos atsevišķos gadījumos arī uz deleģējamo valsts pārvaldes uzdevumu var būt piemērojamas iepirkumu regulējošās tiesību normas. Tomēr vienlaikus iepirkuma regulējums arī šādos gadījumos piemērojams vien tad, ja līgums paredz atlīdzību privātpersonai par attiecīgo pakalpojumu sniegšanu. Ja līgums paredz privātpersonai tiesības noteikt nodevas par attiecīgā pakalpojuma sniegšanu, šādā gadījumā ir runa par pakalpojuma koncesiju, kurai, saskaņā ar Vācijas tiesisko regulējumu, nav piemērojami iepirkumu regulējošie normatīvie akti.

[18.6.4] Pārvaldes palīgi

Tiesību literatūrā tiek norādīts, ka no privātpersonām, kam deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, ir jānošķir tā skautie pārvaldes palīgi (*Verwaltungshelfer*), kas netiek uzskatīti par valsts varas nesējiem (*Hoheitsträger*). Pārvaldes palīgi atšķiras no privātpersonām, kam deleģēts pārvaldes uzdevums, ar to, ka neveic tām uzticēto uzdevumu patstāvīgi savā vārdā, bet gan iestādes vārdā un pēc iestādes norādījumiem (piemēram, ārsts, kurš pēc policijas norādījuma noņem asinis personai). Līdz ar to visas pārvaldes palīga darbības tiek pierēķinātas pašai iestādei, kuras vārdā pārvaldes palīgs darbojas. Atšķirībā no attiecīgajām privātpersonām, pārvaldes palīgi paši neizdod valsts varas aktus (*Hoheitsakte*), tomēr vienlaikus viņi var veikt darbības attiecībā pret trešajām personām publiski tiesiski regulētu attiecību ietvaros – šādā gadījumā viņu darbības tiek pierēķinātas iestādei, kuras uzdevumā pārvaldes palīgi darbojas. Kā piemēri pārvaldes palīgiem tiek minēti būvuzņēmēji, kuri pārvaldes uzdevumā būvē vai remontē ceļus, privātie arhitektu biroji, kuriem saskaņā ar īpašu regulējumu ir jāpilda noteiktas darbības teritorijas plānošanas un būvniecības procesā. Par pārvaldes palīgiem tiek uzskatīti arī uzņēmumi, kas nodrošina drošības pakalpojumus lidostās attiecībā uz pasažieru pārbaudi.

[18.6.5] Privātpersonas tiesības un pienākumi

Valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšana privātpersonai nodibina starp šo privātpersonu un attiecīgo publisko personu publiski tiesiskas uzdevuma un uzticības attiecības, kuru ietvaros tiesības un pienākumus noteic gan piemērojamās tiesību normas, gan deleģēšanas līgums. Starp privātpersonas svarīgākajiem pienākumiem minams pienākums veikt attiecīgi deleģēto uzdevumu – privātpersonai nav tiesību pārtraukt attiecīgā uzdevuma veikšanu. Privātpersonai ir pienākums ievērot normatīvos tiesību aktus, jo īpaši pamattiesības, savukārt pati privātpersona kā publiskās varas īstenotāja uz pamattiesībām atsaukties nevar. Būtiski ir arī tas, ka privātpersona deleģētā uzdevuma veikšanas ietvaros atrodas nemitīgā publiskās personas uzraudzībā, kas var tikt īstenota gan kā preventīvā uzraudzība, gan kā represīvā uzraudzība. Tiesības veikt deleģēto pārvaldes uzdevumu privātpersona nevar nodot tālāk trešajai personai vai arī var to darīt tikai tad, ja tam piekrīt attiecīgā iestāde, kas uzdevumu deleģējusi.

Deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu privātpersonai nevar atņemt bez pamatota iemesla – tas varētu būt pieļaujams, ja privātpersona neievēro valsts pārvaldes uzdevuma deleģējuma nosacījumus vai arī, ja tas ir paredzēts deleģēšanas aktā. Deleģējuma pārtraukšana ir pieļaujama arī tad, ja privātpersona nepilda vai slikti pilda tai deleģēto uzdevumu.

[18.6.6] Attiecības ar trešajām personām

Attiecības starp privātpersonām, kurām deleģēts pārvaldes uzdevums, un starp citām privātpersonām, ir publiski tiesiskas, ciktāl tās pamatojas uz publiski tiesiskajām tiesību normām, savukārt pārējā daļā – privāttiesiskas. Persona, kas veic valsts pārvaldes uzdevumu, var noteikt nodevas un maksājumus, kas jāveic trešajām personām, turklāt šos maksājumus var piedzīt pārvaldes piespiedu procesā (*Verwaltungszwangsverfahren*).

Privātpersona, kas veic tai deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu, nav uzskatāma par iestādi materiāltiesiskā izpratnē, taču ir uzskatāma par tādu funkcionālā un administratīvā procesa izpratnē. Proti, ja privātpersonai ir deleģētas tiesības izdot administratīvos aktus, tad attiecīgā privātpersona procesuāli kļūst par iestādi un tās izdots administratīvais akts ir apstrīdams un pārsūdzams likumā noteiktajā kārtībā. Atsevišķos gadījumos var rasties jautājums, kam ir jābūt īstajam atbildētājam tiesā - attiecīgajai privātpersonai vai tai publiskajai personai, kas deleģējusi attiecīgo uzdevumu. Izšķiroši šādā gadījumā ir, vai attiecīgā privātpersona ir pieņēmusi administratīvo aktu savā vārdā tādējādi, ka arī tā sekas ir „pierēķināmas” attiecīgajai privātpersonai, līdz ar ko tai jāklūst arī par atbildētāju administratīvajā tiesvedības lietā. Ja privātpersonai deleģētais uzdevums aprobežojas tikai ar līdzdalību valsts pārvaldes iestāžu tiesību aktos, tad šādi lēmumi nav uzskatāmi par uz āru vērstiem administratīvajiem aktiem.

Kā viens no uzdevumu izpildes uzraudzības mehānismiem, kas gan nav attiecināms tikai uz nodotajiem uzdevumiem, ir salīdzinošie pētījumi, kuros dalība ir noteikta kā obligāta normatīvajos aktos (jāpiedalās vismaz vienā pētījumā no 2010.-2013.gadam). Salīdzinošo

pētījumu mērķis ir palielināt publiskās pārvaldes caurspīdību, uzlabot iespēju pārņemt labāko praksi, kā arī veicināt procesu un darba plūsmu izmaiņas efektivitātes uzlabošanai. Salīdzinošo pētījumu tēmas tiek noteiktas ikgadējā darba programmā.

[18.6.7] Tiesības noteikt nodevas

Personas, kurām tiek deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, var tikt pilnvarotas noteikt arī nodevas, lai tādējādi atvieglotu valsts pārvaldi no nodevu administrēšanas pienākuma, kā arī lai finansētu attiecīgās privātpersonas darbību saistībā ar deleģētā valsts pārvaldes uzdevuma izpildi. Šajā sakarā Vācijas valsts pārvaldē novērojama arvien lielāka tendence būvniecības, uzņēmējdarbības, pārraudzības un īstenošanas izmaksu smagumu pārcelt no valsts uz attiecīgo pakalpojumu izmantotājiem vai ieinteresētajām personām.

[19] Ārvalstu prakse - Lietuva

[19.1] Tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu

Saskaņā ar vispārējo noteikumu, jebkādu pārvaldes uzdevumu nodošana var tikt īstenota vienīgi, ja tam ir likumisks pamats (tiešs vai netiešs likumā ietvers deleģēšanas pieļāvums). Kontekstā ar tādu pārvaldes uzdevumu deleģēšanu, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu, jāmin Lietuvas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (*The Code of Administrative Offences*) 259.panta pirmā daļa, kas pilnvaro dažādas publisko tiesību personas, kā arī privātpersonas izdot (sastādīt) administratīvo pārkāpumu protokolus noteiktos kodeksā norādītos gadījumos. Nevalstiskās organizācijas un citi privāto tiesību subjekti ir pilnvaroti sastādīt administratīvo pārkāpumu protokolus, piemēram, šādu pārkāpumu gadījumos:

- Privātu uzņēmumu un aģentūru drošības vai apsardzes darbiniekiem sīko zādzību gadījumos;
- Privāto uzņēmumu ugunsdrošības komisiju locekļiem ugunsdrošības noteikumu pārkāpumu gadījumā uzņēmumos;
- Ārštata vides aizsardzības inspektoriem, un tml.

Tāpat, piemēram, nodokļu administrācijai, pildot savas funkcijas, ir tiesības pilnvarot citas personas celt prasījumus vai nodot prasījumus saistībā ar nodokļu parādu piedziņu kompānijai *Turto Bankas* Finanšu ministrijas noteiktajā kārtībā.

Administratīvo aktu izdošana tradicionāli tiek saistīta ar tā sauktajiem pastāvīgajiem deleģējumiem privātpersonām, kas minētā pastāvīguma dēļ ir noteikti ar likumu, attiecīgi nodrošinot arī nepieciešamo juridisko formu šādu pilnvaru deleģēšanai. Kā piemēru pastāvīgam likumā ietvertam deleģējumam var minēt Lietuvas Republikas Ceļu satiksmes drošības likumā ietverto noteikumu, ka transportlīdzekļu tehniskās apskates funkcija tiek deleģēta privātpersonām. Saskaņā ar minētā likuma regulējumu, Lietuvas Republikas

Satiksmes ministrija ir pilnvarota noteikt prasības privātpersonām, kas veic transportlīdzekļu tehnisko apskati, un izsniegt komercsabiedrībām atļauju veikt transportlīdzekļu tehnisko apskati. Uz šī regulējuma pamata Lietuvas Republikas Satiksmes ministrija ir izdevusi rīkojumu, ar ko tā nosaka prasības un procedūru minēto atļauju saņemšanai. Uz abu minēto tiesību aktu pamata privātpersonas (komercsabiedrības) ir pilnvarotas veikt pārvaldes uzdevumu - transportlīdzekļu tehnisko apskati, kā arī citus ar to saistītus uzdevumus, kas sevī ietver administratīvo aktu izdošanu (faktisko rīcību).

[19.2] Delegēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli

Specifisks tiesiskais regulējums, kas attiektos uz deleģējumiem gadījumos, ka uzdevums ir saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu vai sodu izpildes kontroli, Lietuvā netika identificēts. No iepriekšējā nodaļā analizētajiem piemēriem izriet, ka, līdzīgi Latvijas praksei, privātpersonām nereti ir deleģētas kontroles tiesības administratīvo pārkāpumu jomā, kas papildinātas ar tiesībām fiksēt pārkāpumu, sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu, taču konkrēti piemēri administratīvo sodu uzlikšanas vai sodu izpildes kontroles deleģējumam privātpersonai Lietuvā nav konstatēti. Tas saskan ar vispārējo teorētisko atziņu par administratīvi sodošās varas piekritību publiskajai pārvaldei un deleģēšanas neiespējamību, ievērojot, ka tā veido valsts varas būtisku pamatu.

[19.3] Delegēšanas juridiskā forma

Lietuvas Republikas Valsts pārvaldes likums (*Law on Public Administration*¹²) ir pieņemts 1999.gadā un sākotnēji nesaturēja regulējumu attiecībā uz pārvaldes uzdevumu nodošanu citām publiskām personām vai privātpersonām. 2010.gada jūnijā Valsts pārvaldes likumā tika veikti grozījumi, cita starpā ietverot tajā arī 4.¹ pantu, kas regulē publiskās varas pilnvaru piešķiršanas formas citām personām, tajā skaitā – privātpersonām.

Saskaņā ar minēto Lietuvas Republikas Valsts pārvaldes likuma 4.¹ pantu iestādēm, aģentūrām, amatpersonām, ierēdņiem un citām fiziskām un juridiskām personām publiskās varas pilnvaras (kas attiecīgi ietver valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu) var tikt nodotas ar:

- Likumu, tieši piemērojamu ES tiesību aktu vai Lietuvas Republikas ratificētu starptautisko līgumu. Šādā gadījumā attiecīgajā tiesību aktā tiek identificēta konkrētā persona (kas var būt eksistējoša vai speciāli izveidojama), nepieciešamības gadījumā norādot tās nosaukumu, veidu, tiesisko formu, saistību ar citām publisko tiesību iestādēm un tml., kā arī definēts šīs personas pārvaldes pilnvaru apjoms;

¹² Republic of Lithuania Law on Public Administration, http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_e?p_id=380230

- Valsts vai pašvaldības iestādes pieņemtu tiesību aktu uz likumā ietverta pilnvarojuma pamata. Šīs iestādes, darbojoties atbilstoši vispārējai likumā noteiktajai procedūrai attiecībā uz publiskās varas iestāžu izveidošanu noteiktā publiskās dzīves jomā un to darbības jomām, minētajā tiesību aktā norāda konkrētu personu (kas var būt eksistējoša vai speciāli izveidojama), nepieciešamības gadījumā norādot tās nosaukumu, veidu, tiesisko formu, saistību ar citām publisko tiesību iestādēm un tml., un definē tās pārvaldes pilnvaru apjomu;
- Valdības lēmumu, kas pieņemts atbilstoši tieši piemērojamam ES tiesību aktam vai Lietuvas Republikā ratificētam starptautiskajam līgumam, kas definē principus un vispārīgos noteikumus ES vai individuālu valstu finansiālās palīdzības sniegšanai Lietuvai, turklāt ievērojot iepriekšējā punktā norādīto procedūru. Šāda valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas forma bija pieļaujama tikai līdz 2010.gada 1.janvārim.

Tātad pārvaldes uzdevumu nodošanai, neatkarīgi no nodošanas subjekta, tiek pieļautas šādas divas formas:

- Ar likumu (vai citu tiesību aktu ar likuma spēku), tā sauktā tiešā deleģēšana;
- Ar iestādes lēmumu uz likuma pamata

Tajā pašā laikā praksē ir identificējamas šādas papildu juridiskās formas, ar kuru palīdzību ir veikta valsts pārvaldes uzdevumu nodošana:

- Ar valdības pieņemtu tiesību aktu, jeb tā sauktā subordinētā deleģēšana;
- Ar līgumu (parasti – koncesija vai cits publiskās privātās partnerības līgums, iespējams arī publiskā iepirkuma līgums)

Viens no piemēriem pārvaldes uzdevumu (funkciju) deleģēšanai ar likumu ir Vietējo pašvaldību likums (*Law on Local Self-Governments*), kura 5.pantā noteikts, ka vietējo pašvaldību funkcijas iedala divās grupās: neatkarīgās funkcijas (autonomās funkcijas) un valsts funkcijas, ko tā deleģējusi pašvaldībām. Šī otrā – deleģētā – funkciju grupa ir nodota pašvaldībām, ņemot vērā sabiedrības intereses. Īstenojot deleģētās funkcijas, pašvaldībām ir tiesības pieņemt lēmumus, ciktāl to paredz likums. Darbību apjoms, ko pašvaldības veic minēto funkciju īstenošanai noteic valsts iestāžu vai amatpersonu lēmumi. Atsevišķos papildu gadījumos valsts funkciju īstenošana pašvaldībām var tikt nodota arī ar līgumu, ja pašvaldība tam piekrīt. Līgumu slēgšana parasti tiek praktizēta īstermiņa vai sezonālu uzdevumu veikšanai.

Pārvaldes uzdevumu deleģēšana ar likumu privātpersonām, saskaņā, piemēram, Lietuvas Republikas Tirdzniecības kameru likumā, kas noteic, ka kameras ir brīvprātīgas fizisku un juridisku personu apvienības, kas veic ekonomisku darbību atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai. Minētais likums paredz, ka kameras veicina tādu ekonomiskās darbības jomu attīstību kā tirdzniecība, komercdarbība, būvniecība, transports, komunikācijas, amatniecība, kā arī veicina ārvalstu tirdzniecību un veic citas ar likumu tām deleģētās funkcijas.

[19.4] Delegēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Lietuvā delegēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi ir šādi:

- Uzdevumi tiek finansēti, izmantojot samaksu par pakalpojumu ir saņemta no klienta (pakalpojuma saņēmēja) vai valsts, piemēram, laboratorijas pakalpojumi, privātās skolas (pamatskolas un vidusskolas), bērnudārzi, vecu cilvēku apkope;
- Budžeta (valsts vai pašvaldības) līdzfinansējums vai pilnīgs finansējums, piemēram, sociālās aprūpes mājas;
- Ienākumi, kas tiek ģenerēti papildus realizējot konkrēto uzdevumu, piemēram, TV;

Piemēram, laboratorijas pakalpojumu gadījumā tiek realizēts publiskais iepirkums, kas lielā daļā gadījumā ļauj uzvarēt vieniem un tiem pašiem pakalpojumu sniedzējiem, šādos gadījumos par pakalpojumu maksā tā saņēmējs (publisku vai privātu tiesību subjekts), balstoties uz saņemto pakalpojumu apjomu.

Atsevišķos gadījumos, publiskas institūcijas izveido iestādi, kurai nodod noteiktu uzdevumu izpildi (tipisks piemērs ir apmācību uzdevumu nodošana šādā veidā). Šādā gadījumā tiek realizēta budžeta pārdale parasti viena resora ietvaros. Iemesls šāda modeļa izmantošanai ir vienkāršotas prasības darbinieku pieņemšanai darbā, kā arī elastīgākā atalgojuma sistēma.

Atsevišķos gadījumos tiek izveidots valsts uzņēmums, kas veic noteiktu uzdevumu, apkalpojot vairākas publiskas institūcijas, piemēram, parādu iekasēšana. Šādā gadījumā tiek realizēta budžeta pārdale parasti viena resora ietvaros.

[19.5] Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti

[19.5.1] Uzdevuma nodošanas ex-ante efektivitātes izvērtējums

Lietuvas normatīvajā regulējumā netika konstatēti kritēriji, saskaņā ar kuriem novērtējama deleģēšanas efektivitāte pirms vai pēc deleģējuma veikšanas. Domājams, ka šādi kritēriji tiek noteikti individuāli katrā konkrētajā gadījumā.

[19.5.2] Pretendentu izvēles process

Lietuvā pretendentu izvēles procedūrai ir paredzēts atsevišķs regulējums vienīgi attiecībā uz publiskā iepirkuma ietvaros nodotiem pārvaldes uzdevumiem un publiskās un privātās partnerības līgumu slēgšanu. Abos gadījumos privātpersona tiek izvēlēta atklātas un godīgas procedūras rezultātā.

[20] Ārvalstu prakse - Igaunija

[20.1] Tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu

Pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu, Igaunijā netiek nošķirta no pārējām pārvaldes uzdevumu deleģēšanas formām. Šādā kontekstā deleģēšanas iespējamība netiek analizēta nedz Igaunijas tiesu praksē, nedz teorijā. Vēl jo vairāk – šādu regulējumu nesatur identificētie normatīvie akti.

Tiesību zinātnē ir sniegts skaidrojums tam, ko parasti saprot ar būtiskiem valsts uzdevumiem (*substantial tasks of the State*), ko nav pieļaujams deleģēt privātpersonai.¹³ Visupirms šādi uzdevumi ietver:

- valsts aizsardzību (Analoģiski VPIL 41.panta trešās daļas 2.punktam);
- policijas funkcijas;
- starptautiskās attiecības;
- finanšu administrēšanu;
- nodokļu administrēšanu;
- muižu;
- lēmumu piespiedu izpildi (skat.sīkāk nākamo nodaļu);
- likumdošanas vadību un administrēšanu.

Šādu uzdevumu deleģēšana privātpersonām nav pieļaujama, jo pretējā gadījumā valsts kā tāda un tās pastāvēšanas ideja un iemesls izzustu. Robežu novilkšana abstrakti ir ievērojami vieglāka par katras specifiskās lietas atrisināšanu, un praksē, protams, ir identificējami arī atsevišķi gadījumi, kad Igaunijas likumdevējs ir pieļāvis ar minētajām jomām saistītu pārvaldes uzdevumu nodošanu izpildei privātpersonām.

Kā vadlīnija jautājuma izlemšanā par deleģēšanas konstitucionālo pieļaujamību katrā konkrētā gadījumā var tikt izmantots personu tiesību un brīvību ierobežošanas tests un piespiedu varas īstenošanas tests, kas abi norāda uz uzdevumiem, ko var veikt tikai tiešā veidā

¹³ Skat., piemēram, Merusk K. Assignment of Public Tasks to Private Legal Persons. Legal Basis and Limits, *Juridica International*, V 2000

pati valsts pārvalde. Tādējādi varētu secināt, ka, piemēram, tādu administratīvo aktu izdošanu, kas eventuāli var ierobežot personu tiesības vai brīvības, kā arī, kas ir saistīti ar piespiedu varas izmantošanu, nebūtu iespējams nodot privātpersonām. Adresātam nelabvēlīgi administratīvi akti ne vienmēr atbilst šiem kritērijiem, taču daļā gadījumu tie būtu kvalificējami par tādiem administratīvajiem aktiem, kuru izdošanu nevar deleģēt privātpersonai.

[20.2] Deleģēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli

Igaunijas Augstākā tiesa ir atzinusi, ka administratīvo pārkāpumu procesa un attiecīgas sodīšanas deleģēšana privātpersonai ir pretrunā ar Igaunijas konstitūciju un tāpēc nav pieļaujama. No Igaunijas konstitūcijas pamatprincipiem izriet, ka valsts varu var realizēt vienīgi atbilstoši konstitūcijas noteikumiem. Tādējādi, piemēram, Sabiedriskā transporta likuma normas, kas pieļauj, ka likumā noteiktajos gadījumos ārpusstiesas procesu var veikt privāto tiesību juridiskās personas uz publisko tiesību līguma pamata, kā arī normas, kas dod tiesības vietējām pašvaldībām deleģēt privātpersonām administratīvā procesa vešanas un attiecīgas sodīšanas tiesības par ceļošanu bez dokumenta, kas dod tiesības izmantot sabiedrisko transportu, kā arī par atteikšanos apmaksāt taksometra pakalpojumus, pieder pie valsts pamatfunkcijām, un tādēļ tās nav iespējams deleģēt privātpersonai.¹⁴

Tas pats attiecināts arī, piemēram, uz likuma normu, kas pieļauj pašvaldībām deleģēt privātpersonām stāvvietu izmantošanas un apmaksas kontroles tiesības pašvaldības transportlīdzekļu stāvvietās, tajā skaitā sodu uzlikšanas tiesības, ja stāvvietas maksa nav samaksāta pilnībā vai nav samaksāta noteiktajā termiņā. Maksa par pašvaldības autostāvvietām tiek kvalificēta kā pašvaldības nodoklis.

Tādējādi, apkopojot, Igaunijas praksē konstitūcijas interpretācijas rezultātā faktiski tiek atzīts, ka administratīvās sodīšanas uzdevumus nav tiesiski pamatoti deleģēt privātpersonām. Tam pievienojas arī vairāki atzīti Igaunijas administratīvo tiesību speciālisti.¹⁵

[20.3] Deleģēšanas juridiskā forma

Igaunijas Administratīvās sadarbības likuma (*Administrative Co-operation Act, Halduskoostöö seadus*¹⁶) 3.panta pirmā daļa noteic, ka vietējo pašvaldību, citu publisko tiesību juridisko personu, privātu juridisku personu vai fizisku personu var pilnvarot veikt valsts pārvaldes uzdevumu (administratīvu pienākumu) šādos veidos:

¹⁴ SCebd, 16.05.2008, 3-1-1-86-07 (Punishment of Indrek Eiche pursuant to § 54⁷ (1) of the Public Transport Act). – RT III 2008, 24, 159 (igaunu val.).

¹⁵ Skat., piemēram, Merusk K., Olle V. On Assignment of Local Government Tasks to the Private Sector in Estonia, *Juridica International*, XVI 2009

- ▶ Ar likumu
- ▶ Ar administratīvu aktu, kas izdots uz likuma pamata
- ▶ Ar publisko tiesību līgumu, kas noslēgts uz likuma pamata

Attiecībā uz pašvaldību veiktajiem deleģējumiem, piemērojamā juridiskā forma ir ierobežota ar pēdējiem diviem veidiem, t.i., pašvaldība nevar veikt deleģējumu ar sevis izdotiem ārējiem normatīvajiem aktiem.

Formālā likuma regulējuma prasība attiecībā uz deleģēšanu privātpersonām tiek atvasināta no tiesiskuma principa. Publiskās varas pilnvaras sākotnēji pieder valsts institūcijām, savukārt, lai tās nodotu kādai citai personai, t.i., privātpersonai, nepieciešams formālajā likumā ietverta atļauja deleģēšanai.

Papildus ir paredzēta iespēja, ka pārvaldes uzdevumu deleģēšanas gadījumā ir iespējams slēgt arī civiltiesisku līgumu, ja vien likums tieši nenoteic, ka slēdzams vienīgi publisko tiesību līgums. Šādā civiltiesiskā līgumā tiek regulēti publisko pakalpojumu izmantojošo personu vai citu trešo personu tiesības un pienākumi, iestādes līdzdarbošanās apmērs uzdevuma izpildē un citi jautājumi. Ja vien no līguma konkrēti neizriet pušu nodoms slēgt civiltiesisku līgumu, tiek prezumēts, ka līgumam ir publisko tiesību līguma raksturs.

Turklāt, atšķirībā no Latvijas, Igaunijas Administratīvās sadarbības likums atsevišķi regulē arī valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrībām (likuma 14.pants). Šādām situācijām likums specifizē lēmumu pieņemšanas kārtību un institūciju vai amatpersonu, kura ir tiesīga pieņemt lēmumu par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu, kā arī *expressis verbis* noteic, ka arī šādas deleģēšanas gadījumā tāpat piemērojama publiskā iepirkuma procedūra – sarunu procedūra bez iepriekšēja paziņojuma publicēšanas. Publisko iepirkumu likuma prasības nav jāpiemēro, ja uzdevums tiek deleģēts bezpeļņas organizācijai, kuras biedri saskaņā ar statūtiem var būt vienīgi attiecīgās vietējās pašvaldības iestādes vai struktūrvienības.

Attiecībā uz deleģēšanas līgumu Igaunijā tiek uzsvērtā tā juridiskās izstrādes kvalitātes būtiskā loma publisko interešu aizsardzībai. Ievērojot, ka nereti pārvaldes uzdevumu īstenošanas jomā ir vāja konkurence vai deleģēšanas subjekts vispār pat ir vienīgā persona, kura attiecīgo uzdevumu var izpildīt, tā nereti mēģina izdarīt spiedienu uz iestādi, ko, savukārt, būtu iespējams saprātīgi izslēgt un vadīt, ja tas būtu pietiekami detalizēti paredzēts deleģēšanas līguma noteikumos.

¹⁶ <http://www.legaltext.ee/en/andmebaas/ava.asp?m=022>

[20.4] Delegēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi

Gadījumos, kad pārvaldes uzdevuma deleģēšanai tiek slēgts publisko tiesību līgums, uzraudzības un finansēšanas mehānismi ir noregulēti uz šo līgumu pamata. Tā publiskā institūcija, kas ir līgumslēdzēja, arī veic uzraudzības procesu. Finansējums var būt gan no valsts budžeta (piemēram, automašīnu stāvvietu pārvaldība) vai ienākumi no pakalpojumu sniegšanas (piemēram, muitas noliktavas, automašīnu tehniskās pārbaudes). Finansējums var būt arī jaukts, konsolidējot valsts budžetu un pašu ieņēmumus, ja tas ir atrunāts līgumā.

Igaunijā nepastāv fundamentāla atšķirība finansējuma modeļiem starp uzdevumu nodošanu publisko tiesību un privāto tiesību subjektiem, tas atkarīgs no līguma noteikumiem. Pakalpojumi var tikt nodoti privāto tiesību subjektiem un tas īpaši populārs ir tehnisku uzdevumu nodošanā. Atsevišķos gadījumos uzdevums var tikt nodots bez finansējuma piešķiršanas, ja uzdevuma izpilde rada pietiekamus ieņēmumus uzdevuma sniegšanas izmaksu segšanai, piemēram, automašīnu tehnisko pārbaudi veic privāto tiesību subjekti un cenu par pakalpojumu privāto tiesību subjekts var noteikt pats.

Gadījumos, kad uzdevuma nodošana tiek finansēta no valsts budžeta, valsts budžetā ir iekļautas attiecīgā līguma izmaksas, citos gadījumos, izmaksas tiek norādītas tikai līgumā par uzdevuma nodošanu. Piemēram, stāvvietu vadībā Tallinā, maksa par stāvvietu un soda naudas ir noteiktas ar pašvaldības normatīvajiem aktiem, savukārt stāvvietu uzraudzību un soda naudu vadību nodrošina privāto tiesību subjekts. Līgumā starp pašvaldību un privāto tiesību subjektu nav fiksēta ne maksa par stāvvietu, ne sodas naudas apmēri.

[20.5] Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti

[20.5.1] Terminu skaidrība

Igaunijas Administratīvās sadarbības likumā ir precizēta izpratne par to, kas tiek saprasts ar pārvaldes uzdevumu veikšanu. Proti, likuma 3.panta trešā daļa noteic, ka pārvaldes uzdevumu veikšana **neietver sevi**:

- darba attiecības;
- pakalpojumu sniegšanu;
- cita veida pakļautības attiecības;
- attiecības, kas nepakļaujas iestādes (pašvaldības un tml.) uzraudzībai un kontrolei.

[20.5.2] Uzdevuma nodošanas pieļaujamības ex-ante izvērtējums

Valsts pārvaldes uzdevuma nodošana ir atļauta vienīgi, ja izpildās visi šādi priekšnoteikumi (Igaunijas Administratīvās sadarbības likuma 5.pants):

- ▶ Nodošana ir ekonomiski pamatota, ievērojot, cita starpā, iestādei, valstij vai pašvaldībai radušās ar deleģēšanas veikšanu saistītās izmaksas, nodotā uzdevuma finansēšanas izmaksas, kā arī uzraudzības nodrošināšanas izmaksas;
- ▶ Pārvaldes uzdevuma nodošana negatīvi neietekmēs uzdevuma izpildes kvalitāti;
- ▶ Pārvaldes uzdevuma nodošana negatīvi neietekmēs sabiedrības intereses (*public interests*) vai to personu intereses, attiecībā uz kuriem pārvaldes uzdevums tiks veikts.

Pirms pieņemt lēmumu par pārvaldes uzdevuma nodošanu un lai pārlicinātos par minēto kritēriju izpildīšanos, iestāde vai amatpersona, kurai ir tiesības pieņemt lēmumu par pārvaldes uzdevuma nodošanu, organizē analīzes sagatavošanu, kas ietver ekonomisko prognozi un aprēķinus par minēto pārvaldes uzdevumu nodošanas priekšnoteikumu izpildi, papildu izmaksas, kas radīsies valstij vai pašvaldībai, mehānismus, kā nodrošināt nodotā uzdevuma kvalitāti un konsekvenci, un pārvaldes uzdevuma nodošanas faktisko un juridisko ietekmi uz personām, attiecībā uz kurām šis uzdevums tiks veikts.

Saskaņā ar Administratīvās sadarbības likuma 5.panta trešās daļas prasībām, šāda analīze ir jāsagatavo rakstveidā un tās secinājumi pievienojami lēmumam par pārvaldes uzdevuma nodošanu. Veiktā analīze ir publiskojama likumā noteiktajā kārtībā.

Atsevišķi publiski pieejami pētījumi liecina, ka diemžēl praksē šāda efektivitātes izvērtēšana, piemēram, pašvaldībās, vai nu vispār netiek veikta vai arī tiek īstenota veidā, kas neapmierina pat formālās analīzes prasības.¹⁷ Šādas prakses iemesli varētu būt nepietiekama to personu kompetence, kuras veic analīzi, kā arī apstākļi, ka patiesībā lēmums par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu jau ir ticis politiski pieņemts un analīzei būtu vienīgi jānodrošina apstiprinājums tam.¹⁸

¹⁷ Tartu (otrās iedzīvotāju skaita ziņā lielākās Igaunijas) pilsētas sekretārs, aprakstot esošo situāciju *ex-ante* efektivitātes analīzes sagatavošanas aspektā, norādījis: „No savas pieredzes es atceros tikai vienu gadījumu, kad tika veikta šāda analīze pilnībā atbilstoši likuma prasībām – kad pilsēta nolēma nodot maksas stāvvietu organizēšanas uzdevumu. Interesanti, ka tā ir viena no pārvaldes funkcijām, ar kurām pilsētai pašlaik nav problēmu un kurās uzdevuma īstenotājs ir pierādījis savu spēju veikt uzdevumu būtiski labāk nekā pašvaldība pati.”

¹⁸ Merusk K., Olle V. On Assignment of Local Government Tasks to the Private Sector in Estonia, *Juridica International*, XVI 2009

[20.5.3] Pretendentu atlase

Pretendentu atlase vispārējā gadījumā notiek atbilstoši Publisko iepirkumu likumā noteiktajām procedūrām. Tiek uzskatīts, ka padziļināta *ex-ante* efektivitātes analīze apvienojumā ar publiskā iepirkuma vai publiskās konkurences procedūras piemērošanu pirms deleģēšanas līguma slēgšanas garantē publisko (sabiedrības) interešu aizsardzību.

Deleģējot pārvaldes uzdevumu privātpersonai, likumā ir paredzēts iestādes pienākums pārliecināties par privātpersonas uzticamību (reliability). Uzticamības izvērtēšanai ir, cita starpā, nosaukti šādi kritēriji:

- Personai ir tehnisko līdzekļu izmantošanas iespējas, kas nepieciešamas deleģētā pārvaldes uzdevuma veikšanai, kā arī darbinieki ar nepieciešamajām iemaņām un zināšanām, kā arī citi priekšnoteikumi un pieredze, lai veiktu deleģēto uzdevumu;
- Personai nav ierosināts likvidācijas vai bankrota process;
- Nepastāv tādi apstākļi, kas varētu izraisīt pastāvīgu personas maksātnespēju vai darbības izbeigšanu;
- Sodu reģistrā nav informācijas par personas sodīšanu;
- Persona nav pieļāvusi būtiskus citu tās noslēgto publisko tiesību līgumu vai publisko iepirkumu līgumu pārkāpumus;
- Personai nav nodokļu parādu, tajā skaitā nodokļu parādu, kuru nomaksa sadalīta termiņos, vai parādi par soda naudām, nodevām vai obligātās apdrošināšanas maksājumiem.

Savukārt, attiecībā uz privātpersonu atlases procedūru valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanai, Igaunijas Administratīvās sadarbības likuma 13.pants paredz publisko iepirkumu tiesiskā regulējuma principu, procedūru un normu piemērošanu. Proti, vispārīgajā gadījumā, turklāt neatkarīgi no paredzamās līguma summas, pretendentu izvēle pārvaldes uzdevuma deleģēšanai notiek publiskā iepirkuma (konkursa) procedūrā. Šim vispārīgajam principam ir konkrēti uzskaitīti izņēmumu gadījumi, kad publiskais iepirkums nav jāpiemēro.

Praksē iestādēm nereti ir novērotas problēmas attiecībā uz to, kā uzticamības izvērtēšanas kritērijus savienot ar publiskā iepirkuma principiem un ietvert publiskā iepirkuma dokumentācijā kā objektīvas prasības. Jo īpaši tas attiecas uz nepieciešamību pārliecināties par to, ka persona nav pieļāvusi būtiskus citu tās noslēgto publisko tiesību līgumu vai publisko iepirkumu līgumu pārkāpumus un līdzšinējās pieredzes prasību, kas jāizpilda vienlaicīgi ar Publisko iepirkumu likuma aizliegumu izslēgt personu no tālākas vērtēšanas gadījumā, ja tai nav agrāku publisko tiesību līgumu (šajā gadījumā – deleģējumu līgumu).

Šādā kontekstā Igaunijas tiesību zinātnē¹⁹ tiek norādīts, ka publiskā iepirkuma metodes un pamatojums to izmantošanai, kāds tas noteikts Publisko iepirkumu likumā, ir nepietiekami elastīgs publisko tiesību līgumu slēgšanai un neļauj veikt pārrunas, kuru rezultātā

¹⁹ Mölder J. Kohalikes omavalitsustes haldusülesannete üleandmisel tõusetunud probleemid (*Problems Arising in Local Governments upon the Transfer of Administrative Duties*). Presentation at the XXX Estonian Jurists' Days in the third public law section "Avalike ülesannete erasektorile üleandmise põhimõtted ja kogemused" (Principles and Experience of the Transfer of Public Tasks to the Private Sector), p. 4.

būtu iespējams sasniegt zemākas pakalpojumu izmaksas salīdzinājumā ar tām, kas iegūtas publiskā iepirkuma procesa rezultātā. Tajā pašā laikā minētā tēze tiek arī kritizēta, jo īpaši ievērojot arvien pieaugošo korupcijas risku.²⁰

[20.5.4] Deleģēšanas subjektiem – privātpersonām – noteiktie ierobežojumi

Igaunijas normatīvajā regulējumā ir paredzēti divu veidu ierobežojumi privātpersonām, kurām deleģēti valsts pārvaldes uzdevumi: ierobežojumi attiecībā uz noteiktām darbībām, kuru veikšanai nepieciešama pārraudzības iestādes piekrišana, un ierobežojumi attiecībā uz darbībām, par kuru veikšanu nepieciešams paziņot pārraudzības iestādei.

Pārraugošās iestādes rakstveida piekrišana nepieciešama:

- Privāto tiesību juridiskās personas apvienošanai, sadalīšanai vai reorganizēšanai, ja vien tā rezultātā privātpersona nebeidz pastāvēt un tāpēc nav jāizbeidz deleģēšanas līgums;
- Aktīvu atsavināšanai, nodošanai, investīciju veikšanai vai aizdevumu ņemšanai līgumā noteiktajā apmērā;
- tāda darījuma noslēgšanai, kā rezultātā pilnībā vai daļēji mainās privātpersonas dalībnieki, īpašnieki;
- pamatkapitāla samazināšanai vismaz par apmēru, kāds noteikts deleģēšanas līgumā, un kas nevar pārsniegt 1/10 daļu no sabiedrības pamatkapitāla;
- citām darbībām, kam tas paredzēts līgumā.

Pārraugošās iestādes informēšana nepieciešama:

- kapitāla daļu īpašuma tiesību pārejai, kuras rezultātā dalībnieks vai akcionārs iegūst veto tiesības lēmuma pieņemšanai dalībnieku sapulcē par statūtu grozīšanu, pamatkapitāla palielināšanu vai samazināšanu, vai sabiedrības reorganizāciju, apvienošanu, sadalīšanu vai likvidēšanu;
- tiesību piešķiršanai vadīt sabiedrību tās vienam partnerim vai dalībniekam, vai tiesību iegūšanai valdes vai padomes locekļu iecelšanai citā sabiedrībā;
- darbības veidu maiņai vai darbības mērķa maiņai sabiedrības statūtos vai komercreģistrā;
- citām darbībām, kam tas paredzēts līgumā.

[20.5.5] Pašvaldību veiktā pārvaldes uzdevumu deleģēšana

Igaunijā tiek nodalītas pašvaldību obligātās funkcijas un to ietvaros veicamie uzdevumi, kas noteikti likumā vai izriet no cita veida valsts pilnvarojumiem, un attiecībā uz kuriem pašvaldības var izvēlēties vienīgi veidu, kādā tās īsteno, no pašvaldību brīvprātīgajām funkcijām, ko tās uzņemas pēc savas iniciatīvas. Attiecībā uz brīvprātīgajām funkcijām teorijā ir atzītas pašvaldību tiesības tām pašām lemt par šo

²⁰ Merusk K., Olle V. On Assignment of Local Government Tasks to the Private Sector in Estonia, *Juridica International*, XVI 2009

funkciju ietvaros identificēto uzdevumu īstenošanas mehānismu – tajā skaitā, nodošanu citām publiskām vai privātām personām. Šajā laikā valsts nevar radīt prasības par pārvaldes uzdevumu deleģēšanu vai aizliegumu to darīt. Organizatoriski tiesisko formu izvēle šādu uzdevumu izpildei ir atkarīga no dažādiem ekonomiskiem un sociāliem faktoriem, kā arī no pašas pašvaldības kapacitātes veikt attiecīgo uzdevumu pašai. Deleģējot uzdevumu, vietējās pašvaldības spēja ietekmēt uzdevuma izpildes kvalitāti neapšaubāmi samazinās.

Turpretī obligāto funkciju ietvaros esošo uzdevumu izpilde pašvaldībās tiek saistīta ne tikai ar attiecīgajām likuma normām, kas šīs funkcijas noteic, bet arī ar konstitucionāli noteiktajām varas īstenošanas robežām. Obligāto funkciju ietvaros esošo uzdevumu deleģēšanas gadījumā, ja tas deleģēts privātpersonai, attiecīgais uzdevums jebkurā gadījumā saglabājas vietējās pašvaldības atbildībā.

Tiesiskā regulējuma analīze ļauj apgalvot, ka likumdevējs ir imperatīvi noteicis, ka būtiskāko vietējo pārvaldes uzdevumu deleģēšana ir pieļaujama vienīgi vietējās pašvaldības iestādēm vai struktūrvienībām. Šāda noteikuma mērķis ir saistīts ar brīvā tirgus konkurences prasībām un tās ietekmi uz uzdevumu izpildes kvalitāti. Atsevišķos gadījumos likumdevējs ir norādījis konkrētu pašvaldības uzdevuma deleģējuma pieļaujamo subjektu. Pārējos gadījumos nenoteiktība valda gan attiecībā uz vienotu konceptuālu bāzi, pietiekamu pamatojumu un terminoloģiju.²¹

Deleģēšanas procedūra:

Deleģēšanas procedūra vietējo pašvaldību līmenī tāpat ir balstīta publiskā iepirkuma piemērošanā. Pretendentu atlasei tiek piemēroti tie paši vispārējie nosacījumi, kas attiecas uz pretendentu atlasi publiskajos iepirkumos. Likumā noteiktajos gadījumos publiskā iepirkuma procedūras vietā ir jāpiemēro publiskā konkurences procedūra atbilstoši Konkurences likumam²². Gadījumos, kad deleģēšanas subjekts ir attiecīgās vietējās pašvaldības kapitālsabiedrība vai sabiedrība, kurā vietējai pašvaldībai ir izšķiroša ietekme, tiek piemērota sarunu procedūra bez iepriekšēja paziņojuma publicēšanas. Tas kopumā veido tā saukto pārvaldes uzdevumu privatizēšanas formālo modeli.²³

²¹ Merusk K., Olle V. On Assignment of Local Government Tasks to the Private Sector in Estonia, *Juridica International*, XVI 2009

²² Konkurences likums un tam pakārtotie valdības noteikumi paredz īpašu konkurences procedūru speciālo un ekskluzīvo tiesību un pilnvaru piešķiršanai. *Competition Act*, <http://www.legaltext.ee/en/andmebaas/ava.asp?m=022>

²³ Merusk K., Olle V. On Assignment of Local Government Tasks to the Private Sector in Estonia, *Juridica International*, XVI 2009

[21] Ārvalstu prakse - Somija

[21.1] Tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu

Somija ir viena no nedaudzajām valstīm, kur valsts pārvaldes deleģēšanas jautājums citām publiskām personām un privātpersonām ir tiešā veidā regulēts konstitucionālā līmenī. Proti, tas tika ietverts jaunajā Somijas Konstitūcijā, kas stājās spēkā 2000.gada 1.martā. Pārējos gadījumos citās valstīs deleģēšanas pamatprincipi no konstitūcijas parasti tiek izvēsti vai atklāti interpretācijas ceļā. Somijas Konstitūcijas²⁴ 124.pants, savukārt, *expresis verbis* noteic šādus būtiskākos ar valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu saistītos principus, kas izriet no demokrātiskas tiesiskas valsts institūta:

- Pārvaldes uzdevumu var deleģēt privātpersonām vienīgi ar likumu vai uz likuma pamata, un
- Vienīgi, ja tas ir nepieciešams atbilstoši uzdevuma izpildei, un
- Ja netiek apdraudētas pamattiesības un brīvības, tiesību aizsardzības iespējas un citas labas pārvaldības prasības.
- Jebkurā gadījumā uzdevumus, kas ietver būtiskas publiskās varas daļas īstenošanu var deleģēt tikai publiskām personām.

Ievērojot minēto, tiešs aizliegums deleģēt privātpersonai pārvaldes uzdevumus, kas saistīti ar administratīvo aktu izdošanu, Somijā nepastāv. Tas tiek pieļauts, ievērojot minētos konstitucionālos principus.

[21.2] Deleģēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli

Somijas Konstitūcijas 124.pants, analogiski kā VPIL 41.panta trešā daļa, ietver ģenerālklausulu, saskaņā ar kuru uzdevumus, kas ietver būtiskas publiskās varas daļas īstenošanu, var deleģēt tikai publiskām personām. Tradicionāli šīs ģenerālklausulas saturā tiek ietverti sodošās funkcijas ietvaros veiktie pārvaldes uzdevumi, tajā skaitā – administratīvo sodu uzlikšana un sodu izpildes kontrole.

Papildus minētajā Somijas Konstitūcijas pantā norādīts otrs būtisks deleģēšanas princips, kas skar administratīvo sodīšanu. Proti, pārvaldes uzdevumu var deleģēt privātpersonām vienīgi, ja netiek apdraudētas pamattiesības un brīvības, tiesību aizsardzības iespējas un citas labas pārvaldības prasības. Šo principu gaismā attiecīgi tiek izvērtētas deleģēšanas iespējas katrā konkrētā gadījumā.

Būtiskas publiskās varas daļas institūts, atbilstoši Somijas Konstitūcijas 124.panta sākotnējai interpretācijai, tika izprasts salīdzinoši šauri, primāri fokusējoties uz neatkarīgām tiesībām pielietot spēku un ar to saistītām pilnvarām. Taču teorijā tiek norādīts, ka likumdevēja

²⁴ <http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1999/en19990731>

mērķis sākotnēji noteikti nav bijis šī institūta saturu ierobežot un attiecināt uz tik specifiskiem gadījumiem.²⁵ Attiecībā uz valsts piespiedu varu, kas nereti tiek aplūkota kā vienojošs faktors, kas var ietvert sevī arī administratīvo sodu uzlikšanas un izpildes kontroles tiesības, diskutabls piemērs ir privāto apsardzes dienestu un privātpersonu drošības darbinieku pilnvaras un tiesības nodrošināt publisku pasākumu drošību, tajā skaitā pūļa ierobežošanu un atsevišķu teritoriju drošības nodrošināšanu (ieskaitot personu piespiedu pārvietošanu, lai atbrīvotu teritoriju), ja tās ir privātās teritorijas. Tiesību zinātnē ir atzīts,²⁶ ka Somijas Konstitūcijas 124.panta izpratne ir patiešām kļuvusi mazāk strikta. Tradicionāli šī panta izpratnē patstāvīgas tiesības piemērot piespiedu mērus ir uzskatītas par būtiskas valsts varas sastāvdaļu, ko var deleģēt vienīgi publiskām personām. Atbilstoši Konstitucionālās Komitejas izmantotajai interpretācijas doktrīnai, savukārt, sabiedrisku pasākumu drošības kontrolētājiem var tikt piešķirtas patstāvīgas tiesības pielietot piespiedu mērus, ja vien to darbības teritorija ir ierobežota. Attiecīgi šādas tiesības var tikt deleģētas arī drošības un apsardzes darbiniekiem ar nosacījumu, ka viņu pilnvaras būtiski neatšķiras no jebkura pilsoņa tiesībām. Praksē tiesības izraidīt personas no noteiktas apsargājamās publiskās teritorijas faktiski nozīmē, ka apsardzes darbinieki pilda policejiskas funkcijas.

[21.3] Deleģēšanas juridiskā forma

Kā jau minēts, būtiskākais regulējums attiecībā uz deleģēšanu, tajā skaitā – deleģēšanas juridisko formu, ir ietverts Somijas Konstitūcijas 124.pantā. Minētais pants, cita starpā, noteic, ka pārvaldes uzdevumu var deleģēt privātpersonām vienīgi ar likumu vai uz likuma pamata.

Netiešā valsts pārvalde (*Indirect State Administration*) ir daļa no netiešās publiskās pārvaldes (*Indirect Public Administration*), kas apvieno visus subjektus, kas nav pārvaldes iestādes, un kas īsteno pārvaldes uzdevumus. Šie subjekti nepieder pie faktiskās valsts pārvaldes sistēmas, taču tie īsteno likumiskus publiskos uzdevumus un, atsevišķos gadījumos, arī publisko varu. Netiešajā valsts pārvaldē, kas atrodas Somijas valdības pārraudzībā, ir aptuveni 50 iestādes un personas, kuru apjoms variē sākot no milzīgiem pensiju fondiem līdz pat nelielām zvejnieku saimniecībām un briežu ganu asociācijām. To loma pieauga 1990-os gados līdz ar valsts funkciju privatizēšanu un ir bijuši ievērojama tieši saistībā ar publisko pakalpojumu sniegšanas izkliedi un pārveidošanu tā, lai uzlabotā kvalitātē apmierinātu pakalpojumu saņēmēju prasības.

²⁵ Keravuori-Rusanen M. *Yksityinen julkisen vallan käyttäjänä. Valtisääntöoikeudellinen tutkimus julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle (Private bodies exercising public powers. Constitutional Law research on the delegation of Public Administrative Tasks to others than the Authorities)*, Finland: Edilex academica, 2008.

²⁶ Kerttula T. Vartijat ja järjestyksenvalvojat julkisen vallan käyttäjinä, Doctoral dissertation (monograph), University of Helsinki, Faculty of Law.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/18361/vartijat.pdf?sequence=2>

Atbilstoši nodotajiem pārvaldes uzdevumiem privātpersonas var iedalīt šādi:

- ▶ Personas, kas īsteno publiskus uzdevumus, tādus kā inspekcija, uzraudzība, lēmumu pieņemšana par atļauju izsniegšanu un finansējumu. Piemēram, Medību administrēšanas reģioni, kas ir pilnvaroti izdod medību atļaujas;
- ▶ Personas, kas sniedz publiskus pakalpojumus, tādus kā sociālo pakalpojumu nodrošināšana vai ekspertu pakalpojumi. Piemēram, mežkopības biedrības un Somijas Centrālā Ceļu Satiksmes Drošības organizācija;
- ▶ Personas, kas darbojas tirgus apstākļos. Piemēram, Somijas Spēļu automātu asociācija.

Savukārt, atkarībā no juridiskā statusa, identificējamās šādas deleģēšanas subjektu grupas:

- ▶ Neatkarīgas publisko tiesību institūcijas, kam ir savs budžets;
- ▶ Apvienības un asociācijas, kas darbojas publisko tiesību jomā, un kurām likumdevējs ir piešķīris varu/tiesības veikt pārvaldes uzdevumus (mežsaimniecības asociācijas un zvejnieku biedrības);
- ▶ Atsevišķas kapitālsabiedrības, asociācijas, nodibinājumi un t.l., kas īsteno valsts varu vai pārvaldes uzdevumus (transportlīdzekļu tehniskās apskates jomā, piemēram).

[21.4] Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Somijā deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi ir šādi:

- Uzdevumi tiek finansēti, izmantojot samaksu par pakalpojumu ir saņemta no klienta (pakalpojuma saņēmēja), piemēram, bērnudārzi, vecu cilvēku aprūpe, kultūras pakalpojumi;
- Budžeta (valsts vai pašvaldības) līdzfinansējums vai pilnīgs finansējums, piemēram, dažādu informācijas pakalpojumu sniegšana (minums, kas paredzēts normatīvajos aktos), iekšzemes flotes pilotēšanas pakalpojumi;
- Pašu piesaistītais finansējums, piemēram, reģionālo pārvalžu piesaistītais ārvalstu finansējums.

Piemēram, Zemes informācijas sistēmas uzturēšana un saistīto informācijas pakalpojumu sniegšana ar Somijas Zemkopības un Mežu ministrijas normatīvo aktu ir deleģēta Somijas nacionālajam zemes uzmērīšanas dienestam (*National Land Survey of Finland*)²⁷. Normatīvais akts nosaka, ka pakalpojumu administrēšanai, sniegšanai un attīstībai ir atļauts izmantot ieņēmumus, kas radušies no pakalpojumu sniegšanas. Tajā pašā laikā saņemtie ieņēmumi ir jādala ar informācijas sniedzējiem attiecīgajam reģistram (pārsvārā pašvaldības), lai segtu informācijas sagatavošanas izmaksas. Visi ieņēmumu sadales principi tiek noteikti ar atsevišķu ministrijas

²⁷ Ministry of Agriculture and Forestry, Finland Act on the Land Information System and Related Information Service (453/2002)

rīkojumu, uzklusot visas iesaistītās puses. Attiecīgais normatīvais akts nosaka, arī to, kāda informācija ir jāsniedz bez maksas un kāda var tikt sniegta par maksu.

Piemēram, Iekšzemes flotes pilotēšanas pakalpojumus kā ekskluzīvs pakalpojumu sniedzējs nodrošina *Luotsausliikelaitos*. Klienti par pakalpojumu maksā subsidētu cenu, savukārt, pakalpojumu sniedzējam tā rezultātā radītie zaudējumi tiek segti dotācijas veidā no valsts budžeta.

Piemēram, 2005.gadā eksperimenta veidā izveidotā Kainuu reģiona pārvalde²⁸ (*Joint authority of Kainuu Region*), tiek finansēta gan no valsts budžeta (iekļaujot to kā atsevišķu budžeta pozīciju valsts budžetā), gan no papildus pārvaldes piesaistītajiem finanšu līdzekļiem (piemēram, Eiropas Savienības finanšu instrumentu finansējums). Pārvaldes vadība lemj, par attiecīgā budžeta novirzīšanu iepriekš plānošanas dokumentos paredzēto mērķu sasniegšanai.

[21.5] Citi ar deleģēšanu saistīti juridiskie aspekti

[21.5.1] Pārvaldes uzdevumu nodošanas konstitucionālais pamatojums

Somijas tiesiskajā vidē pārvaldes uzdevumu deleģēšana personām ārpus publiskās pārvaldes sistēmas tradicionāli tiek dēvēta par netiešo pārvaldi (*Indirect Public Administration*), un tās loma Somijā pēdējos gados ir ievērojami pieaugusi. Ko konstitucionālā viedokļa demokrātiskā tiesiskā valstī jebkuras pārmaiņas valsts pārvaldē vērtējamas no privātpersonu ieguvumu vai zaudējumu aspektiem. Konstitucionālo tiesību komisija jau 1985.gadā norādīja, ka, deleģējot valsts pārvaldes uzdevumus privātpersonām, vienlaicīgi jāorganizē un jānodrošina tiesiskā drošība un labas pārvaldības saglabāšanas garantijas. Turklāt, tā norādīja arī, ka gadījumos, kad valsts pārvaldes uzdevumu nodošana ietver arī tiesības izlietot valsts varas, personām, kurām šī vara uzticēta, iestājas analogiska kriminālā un administratīvā atbildība kā valsts ierēdņiem.²⁹

Kā jau minēts, Somijas Konstitūcija (124.pants) neaizliedz pārvaldes uzdevumus deleģēt citām personām, kas nepieder pārvaldes sistēmai. Minētais Konstitūcijas 124.pants vienīgi noteic priekšnoteikumus un principus, kas jāievēro šādas deleģēšanas gadījumā.

²⁸ http://www.kainuu.fi/index.php?mid=2_150&la=en Paredzamās eksperimenta beigas 2012.gads.

²⁹ Keravuori-Rusanen M. *Yksityinen julkisen vallan käyttäjänä. Valtisääntöoikeudellinen tutkimus julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle (Private bodies exercising public powers. Constitutional Law research on the delegation of Public Administrative Tasks to others than the Authorities)*, Finland: Edilex academica, 2008.

Somijas konstitucionālo tiesību teorijā tiek norādīts, ka publisko un privāto tiesību regulējuma atšķirības ir jo īpaši būtiski ņemt vērā deleģēšanas aspektu izvērtēšanā, tāpat arī nozīme ir publiskās varas īstenošanas pamatā esošajiem principiem. Publisko un privāto tiesību nošķiršana ir kļuvusi sarežģītāka un neprecīzāka, turklāt to ir grūti pielāgot mūsdienu tiesisko darījumu komplicētībai un dažādībai. Tā rezultātā palielinās nenoteiktas tiesiskās piederības darbības jomas, viena no tādām ir arī privātpersonu īstenoti publiskās pārvaldes uzdevumi.³⁰

Somijas Konstitūcijas 124.pants uzsver formālu pamattiesību garantēšanu tradicionālās valsts pārvaldes jomās, piemēram, administratīvo funkciju veikšanas kompetences deleģēšanu, pārvaldes lēmumu pieņemšanas kompetences deleģēšanu un valsts publiskās varas īstenošanas kompetences deleģēšanu. Robežgadījumos, savukārt, iespējamais pamattiesību un brīvību apdraudējums, labas pārvaldības principa pārkāpumi vai pārāk plaši tiesiskie regulējumi ir jānovērš likumdošanas konstitucionālās kontroles ceļā.

[21.5.2] Uzdevuma nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtējums

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju, lai nodrošinātu publisko pakalpojumu pieejamību, pašvaldības var iepirkt publiskos pakalpojumus no citiem pakalpojumu sniedzējiem (citām pašvaldībām, pašvaldību apvienībām, publiskā sektora organizācijām vai privāto tiesību subjektiem). Arvien lielāku daudzumu pakalpojumu sniedz tieši privāto tiesību subjekti, īpaši dienas aprūpes, vecu cilvēku aprūpes un veselības pakalpojumu jomās.

Sniegto pakalpojumu izvērtēšana nav standartizēta valsts līmenī, tādēļ uzraugošās institūcijas piemēro atšķirīgas, savām situācijām piemērotas izvērtēšanas metodes, kā parametrus izmantojot cenu, kvalitāti un arī citus kritērijus. Piemēram, sociālo māju sniegtie pakalpojumi ir jāvērtē un jākontrolē obligāti, un par to ir atbildīga viena konkrēta aģentūra, kura vērtē pakalpojumus gan no finanšu resursu izmantošanas, gan sociālo un juridisko normu ievērošanas perspektīvām.

Ņemot vērā faktu, ka uzdevuma nodošanas process Somijā vienmēr tiek regulēts ar normatīvo aktu, var tikt pieņemts, ka pirms attiecīgā akta izdošanas tiek veikta ietekmes novērtēšana, atbilstoši Ietekmes novērtēšanas vadlīnijām. Ietekmes novērtēšana ietver ekonomiskās, administratīvās, vides un sociālās ietekmes novērtēšanu. Izstrādātās vadlīnijas aptver ietekmes veidus, katrā no iepriekšminētajām sfērām, kā arī metodes un informācijas avotus, kas var tikt izmantoti attiecīgās sfēras ietekmes novērtēšanā. Papildus informācija un ietekmes novērtēšanas piemēri, kā arī ekspertu kontaktinformācija ir pieejama Somijas Tieslietu ministrijas mājas lapas sadaļā, kas veltīta labākas pārvaldības/regulējuma (*better regulation*) jautājumiem.

³⁰ Keravuori-Rusanen M. *Yksityinen julkisen vallan käyttäjänä. Valtisääntöoikeudellinen tutkimus julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle (Private bodies exercising public powers. Constitutional Law research on the delegation of Public Administrative Tasks to others than the Authorities)*, Finland: Edilex academica, 2008.

Ietekmes novērtēšanas vadlīnijas nosaka, ka novērtējuma detalizācijas pakāpei un izmantojamajām metodēm vienmēr ir jābūt proporcionālām attiecīgā normatīvā akta svarīgumam un sagaidāmās ietekmes būtiskumam. Novērtējums tiek vērsts gan uz plānoto rezultātu un ieguvumu novērtēšanu, gan uz izmaksu un iespējamo negatīvo seku novērtēšanu. Bez tam novērtējumā ir jāņem vērā arī riski un neparedzamie rezultāti. Ietekme var būt gan tieša, gan netieša, kā rezultātā novērtējuma procesā, uzmanība ir jāpievērš abiem ietekmes veidiem.

Normatīvais akts nosaka, kā iesaistītās puses ir atbildīgas par to zaudējumu segšanu trešajām pusēm (atsevišķos gadījumos sākotnējo datu sniedzējs ir pilnībā atbildīgs, atsevišķos gadījumos gan datu sniedzējs, gan informācijas pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs), kas ir cietušas no nepareizas informācijas saņemšanas no attiecīgā reģistra.

[22] Vispārīgo³¹ secinājumu kopsavilkums

Nr.	Joma	Konstatētie fakti	Secinājums, rekomendācijas
1	Pārvaldes uzdevumu nodošanas praktiskā īstenošana Latvijā	Iestādēs nav vienotas un visaptverošas izpratnes par to, ko sevī ietver pārvaldes uzdevumu nodošana, kādi ir tās veidi un kā to nošķirt no pakalpojumu iepirkumiem, iestāžu sadarbības vai citām darbības formām. Tāpat praksē ir grūtības nošķirt deleģēšanas līgumu no līdzdarbības līguma, un attiecīgi katra no šo līgumu veidiem piemērošanas situācijas	VPIL regulējums nav pietiekoši skaidrs vai skaidrots, ko iespējams novērst vai nu precizējot, papildinot līdzšinējo tiesisko regulējumu, vai izglītojot pārvaldes iestāžu darbiniekus un speciālistus. Ieteicams attiekties no divu veidu līgumiem pārvaldes uzdevumu nodošanā privātpersonām, atstājot pašreizējo dalījumu teorētiskai analīzei vai noregulējot to pakārtotu mehānismu ietvaros. Sīkāk skat.šī Ziņojuma 23.3.nodaļu
		Lai gan VPIL 45.panta piektā daļa paredz, ka informāciju par iestādes deleģētajiem pārvaldes uzdevumiem, kā arī deleģēšanas līgumu piecu darbdienu laikā no deleģēšanas līguma noslēgšanas dienas publicē attiecīgās iestādes mājaslapā internetā vai, ja tas noteikts tiesību aktā, augstākas iestādes mājaslapā internetā, tomēr praksē šī prasība tiek izpildīta tikai atsevišķos gadījumos	Ieteicams precizēt minētās prasības īstenošanu, nosakot Iestādēm konkrētu mājas lapu sadaļu, kur informācija par deleģējumiem publicējama, kā arī pienākumu periodiski ziņot par esošajiem deleģējumiem un deleģēšanas līgumiem.
2	VPIL tiesiskais regulējums	Gan VPIL 40.panta otrā, gan trešā daļa pieļauj pārvaldes uzdevumu deleģēšanu, neslēdzot deleģēšanas līgumu, bet aprobežojoties vienīgi ar likumā vai attiecīgi ārējā normatīvajā aktā ietvertu deleģējumu, kas rada būtisku risku deleģēšanas	Ieteicams grozīt VPIL 40.un citu pantu regulējumu, paredzot, ka visos deleģēšanas gadījumos slēdzams deleģēšanas līgums. Jeb – ka deleģēšana iespējama ar līgumu, ja tas paredzēts likumā (ārējā normatīvajā aktā).

³¹ Vispārīgie secinājumi neietver sevī specifisku ar pārvaldes uzdevumu deleģēšanu saistīto teorētisko jautājumu izvērtēšanas rezultātā sniegtās atziņas (skat.Ziņojuma 23.nodaļā), kā arī izstrādātās rekomendācijas (skat.Ziņojuma 24.nodaļā), taču apkopo konstatējumus un ierosinājumus atsevišķiem problēmjautājumiem, kas atklāti izpētes gaitā.

Nr.	Joma	Konstatētie fakti	Secinājums, rekomendācijas
		priekšnoteikumu izpildei un vienlīdzības, atklātības, godīgas konkurences un citu tiesiskas valsts principu īstenošanai Sīkāk skat.šī Ziņojuma 6.nodaļu	Sīkāk skat.šī Ziņojuma 6.nodaļu, kā arī 23.4.nodaļu.
		Analoģiski VPIL 49.panta pirmā daļa pieļauj privātpersonu pilnvarošanu veikt pārvaldes uzdevumu bez pārvaldes lēmuma sagatavošanas vai pieņemšanas, neslēdzot līdzdarbības (vai cita veida) līgumu	Skaidrības un tiesiskās noteiktības veicināšanai ieteicams papildināt VPIL regulējumu, paredzot, ka visos pilnvarošanas gadījumos, nododot pārvaldes uzdevumu, kurš neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, slēdzams līdzdarbības līgums. Jeb – ka šāda pilnvarošana iespējama ar līdzdarbības līgumu. Ja tiek pieņemti grozījumi par viena līguma tipa saglabāšanu – gadījumos, kad privātpersonai tiek nodota pārvaldes uzdevuma veikšana, neatkarīgi no tā, vai tas ietver vai neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, slēdzams atbilstošs (deleģēšanas) līgums.
		VPIL nošķir deleģēšanas un līdzdarbības līgumus. Lai gan ir iezīmētas to atšķirības un nodalītas situācijas, kurās katrs līguma veids piemērojams, tomēr būtiskas atšķirības to saturā, izpildē un deleģējošās iestādes un privātpersonas attiecībās, pārējos elementos nav konstatējamas. Sīkāk skat.šī Ziņojuma 23.3.nodaļu	Praksē šo līgumu veidu nošķiršana iestādēm sagādā grūtības. Ieteicams izslēgt no VPIL un pakārtotā tiesiskā regulējuma šo divu līgumu veidu nošķiršanu un saglabāt vienu līguma veidu, kas ievērojami atvieglotu gan iestāžu izpratni, gan praktisko šo līgumu slēgšanas praksi.
		Ne VPIL, ne citos ārējos normatīvajos aktos nav vispārīgi definēts, kādus kritērijus Iestādei būtu jāizmanto, lai novērtētu „efektīvāku uzdevuma veikšanu”, kā arī nav vienotu normatīvu un	Praksē uzdevumu nodošanas efektivitātes izvērtējums tiek veikts pēc atšķirīgiem principiem vai nereti vispār netiek veikts. Lai gan normatīvi regulēti kritēriji efektivitātes izvērtēšanai var nebūt

Nr.	Joma	Konstatētie fakti	Secinājums, rekomendācijas
		principu šāda efektivitātes izvērtējuma veikšanai un dokumentēšanai. Sīkāk skat.šī Ziņojuma 8.nodaļu	efektīvi specifiskos gadījumos, vienotas prakses un izpratnes nodrošināšanai nepieciešams normatīvā vai vadlīniju formā identificēt atsevišķus obligāti piemērojamus kritērijus vai to grupas, kas dotu iespēju uzlabot efektivitātes izvērtējuma kvalitāti.
		Sobrīd valsts pārvaldē nav izveidojusies pārvaldes uzdevumu nodošanas efektivitātes izvērtēšanas prakse. Sīkāk skat.šī Ziņojuma 8.nodaļu	Vienotas prakses nodrošināšanai normatīvā vai vadlīniju formā būtu jāparedz pienākums Iestādēm veikt detalizētu pašreizējās situācijas izvērtēšanu, kvantitatīvo un kvalitatīvo vērtību noteikšanu, kā arī metodes, kas ļauj atbilstoši novērtēt nākotnes paredzamo situāciju kā kvantitatīvās, tā kvalitatīvās vērtībās. Sīkāk skat.šī Ziņojuma 24.3.nodaļu
		VPIL 46.pantā noteikts, ka deleģēšanas līgumā norāda normatīvo aktu, ar kuru attiecīgais uzdevums nodots deleģētāja kompetencē. Atsevišķos gadījumos praksē šī norma tiek tulkota tādējādi, ka jāidentificē konkrētā uzdevuma formulējums iestādes nolikumā kā priekšnoteikums šī uzdevuma deleģēšanai.	Iestāžu nolikumos un citos normatīvajos aktos ir definētas iestāžu funkcijas, bet ne vienmēr detalizēti tiek uzskaitīti pilnīgi visi katras funkcijas ietvaros veicamie uzdevumi. Tādēļ konkrēts uzdevums var būt izsecināms no iestādes funkcijām, savukārt šāda tieša formulējuma prasība apgrūtina praktisko deleģēšanu, paredzot vispirms izdarīt grozījumus iestādes nolikumā. Nepieciešams skaidrot minētās VPIL prasības interpretāciju, lai nodrošinātu vienotu tās izpratni Iestāžu praksē. Ja tiek akceptēts šajā Ziņojumā ietvertais priekšlikums visos gadījumos kā obligātu noteikt līguma slēgšanu (papildus normatīvajam deleģējuma pielāvumam), aprakstīta problemātika zaudē savu aktualitāti.

Nr.	Joma	Konstatētie fakti	Secinājums, rekomendācijas
3	• VPIL pakārtotais normatīvais regulējums	Ministru kabinets ir izdevis noteikumus par kārtību, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtību. Tajā pašā laikā nepastāv VPIL pakārtots tiesiskais regulējums attiecībā uz pārvaldes uzdevumu deleģēšanu vai norādes pašā VPIL par deleģēšanas subjektu atlases procedūrai piemērojamajiem specifiskajiem noteikumiem un kārtību Sīkāk skat.šī Ziņojuma 23.3.nodaļu	Nepieciešams izstrādāt vienotu kārtību visu veidu pārvaldes uzdevumu nodošanai, pretendentu atlasei un deleģēšanas līgumu slēgšanai. Publisko iepirkumu likumā noteiktā procedūra ne vienmēr atbilst pārvaldes uzdevumu nodošanas vajadzībām, savukārt minētie Ministru kabineta noteikumi regulē vienīgi līdzdarbības līgumu slēgšanas kārtību. Kritēriji pretendentu atlasei nosakāmi katrā gadījumā specifiski atbilstoši vajadzībām, taču piemērojamā pretendentu atlases procedūra varētu tikt regulēta normatīvā līmenī. Sīkāk skat.šī Ziņojuma 24.4.nodaļu
4	• Regulējums citos normatīvajos aktos	Pastāv vairāki par likumu zemāka juridiska spēka normatīvie akti, kuros ietverts deleģējums publiskām personām, kas ir pretrunā VPIL 40.panta trešajai daļai (piem., Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumi Nr.1000 „Noteikumi par doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) tiesību deleģēšanu augstskolām”, 2003.gada 29.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr.241 „Kultūras ministrijas nolikums”). Sīkāk skat.šī Ziņojuma 7.2.nodaļu	Nepieciešams veikt normatīvo aktu pārbaudi un identificētajos gadījumos novērst neatbilstības VPIL regulējumam (pakāpeniski)
		Vairāki normatīvie akti terminoloģiski nav saskaņoti ar VPIL terminoloģiju. Piemēram, tie satur norādes uz pārvaldes funkciju deleģēšanu pārvaldes uzdevumu deleģēšanas vietā. Tāpat atsevišķos gadījumos „deleģēt” tiek lietots arī attiecībā uz cita veida pilnvaru nodošanu (ne VPIL V.un VI.nodaļas izpratnē).	Nepieciešams veikt normatīvo aktu pārbaudi un identificētajos gadījumos novērst neatbilstības VPIL regulējumam (pakāpeniski)

Nr.	Joma	Konstatētie fakti	Secinājums, rekomendācijas
		Sīkāk skat.šī Ziņojuma 7.2.nodaļu	
		Deleģējot pārvaldes uzdevumu, ārējā normatīvajā aktā jānosaka iestāde, kuras padotībā atrodas pilnvarotā persona attiecībā uz konkrētā uzdevuma izpildi. Nereti šī normatīvā prasība netiek izpildīta, jo īpaši attiecībā uz vēsturiski veidotiem deleģējumiem, kas nav atjaunoti vai attiecībā uz kuriem grozījumi normatīvajā regulējuma nav izdarīti pēc VPIL spēkā stāšanās.	Lai gan atsevišķos gadījumus padotību konkrētai iestādei iespējams izsecināt, piemēram, no deleģēšanas līguma slēgšanas subjekta, privātpersonas pieņemto lēmumu apstrīdēšanas iestādes vai citiem pakārtotiem apstākļiem, tomēr konkrētas iestādes noteikšanas prasība ārējā normatīvajā aktā varētu būtiski uzlabot nodoto valsts pārvaldes uzdevumu izpildes uzraudzību un, attiecīgi, efektivitāti. Nepieciešams nodrošināt kontroli par šīs likuma prasības izpildi. Ja visos deleģēšanas gadījumos tiek slēgti atbilstoši līgumi, šī problemātika zaudē aktualitāti.
		Atsevišķu līdzdarbības līgumu slēgšanas subjektu noteikšanai likums paredz atšķirīgu pretendentu izvēles procedūru no tās, kas ietverta 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”.	Īpašos gadījumos šāda prakse varētu būt attaisnojama, tajā pašā laikā kontrolējot tās nepieciešamību un vispārējās kārtības dominēšanu kopumā.
5	• Līgumiskā regulējuma trūkums	Gadījumos, kad uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars aprobežojas ar ārējā normatīvajā aktā ietvertu pilnvarojumu vai deleģējumu, un netiek slēgts deleģēšanas vai līdzdarbības līgums, pastāv būtisks risks, ka iespējami trūkumi privātpersonai nodotā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanā, uzraudzības mehānismā, ja tāds vispār pastāv, kā	Ieteicams apsvērt iespēju noteikt pārvaldes uzdevuma nodošanas līguma slēgšanu kā obligātu visos gadījumos, kad privātpersonai tiek nodots kāds pārvaldes uzdevums (neatkarīgi no formas un tiesiskā pamata). Attiecībā uz pārvaldes uzdevuma nodošanu citai publiskai personai – šāda iespēja būtu sīkāk izvērtējama

Nr.	Joma	Konstatētie fakti	Secinājums, rekomendācijas
		arī efektivitātes kontrolē.	Sīkāk skat.šī Ziņojuma 6.nodaļu, kā arī 23.4.nodaļu.
6	• Nodoto pārvaldes uzdevumu finansēšanas mehānismi	Vienots un vispārīgs normatīvs regulējums attiecībā uz nodoto valsts pārvaldes uzdevumu finansēšanu pastāv tikai gadījumos, kad privātpersonai tiek deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, kas paredz pakalpojumu sniegšanu. Tādējādi nav vienoti risināti ar valsts pārvaldes uzdevumu nodošanu saistītie finansiālie aspekti gadījumos, kad valsts pārvaldes uzdevuma nodošana neparedz pakalpojumu sniegšanu vai uzdevums nodots citai publiskai personai Sīkāk skat.šī Ziņojuma 11.nodaļu.	Ieteikt iestādēm piemērotākos finansēšanas mehānismus noteiktās tipiskās situācijās vai, līdzīgi pakalpojumu sniegšanai, regulēt tos normatīvā formā. Netipiskās situācijām piemērotākā finansēšanas mehānisma izvēlei sniegt vadlīnijas. Sīkāk skat.šī Ziņojuma 24.5.nodaļu.
7	• Uzdevuma nodošanas efektivitātes kontrole	Praksē netika konstatēta kontrole pār to, vai uzdevuma nodošana turpina būt efektīvāka arī vēlāk, kad uzdevumu jau uzsākusi pildīt tam pilnvarotā persona. Šāda uzraudzības neīstenošana bieži vien saistīta ar to, ka lēmumu par deleģēšanas nepieciešamību, kā arī konkrētu deleģēšanas subjektu, nepieņem tā Iestāde, kuras kompetencē ietilpstošais valsts pārvaldes uzdevums ir deleģēts. Proti, ja ārējā normatīvajā aktā ir noteikts gan deleģējums, gan, vēl jo vairāk, konkrēta privātpersona, kura deleģēto uzdevumu veic, Iestādei ne tikai nav bijusi iespēja, bet nav arī praktiskas nepieciešamības šādu uzraudzību īstenot.	Lai izvairītos no aprakstītās problemātikas, nepieciešams VPIL ietvert regulējumu, kas nepieļautu konkrētu normatīvu deleģējumu veidošanu. Tas dotu iespēju palielināt Iestādes atbildību, pirmkārt, par deleģēšanas nepieciešamības izvēli un konkrēto pretendentu, un otrkārt, par deleģētā uzdevuma izpildes uzraudzību un regulāru efektivitātes pastāvēšanas kontroli vēlāk uzdevuma izpildes gaitā. Palielināta atbildība, savukārt, nodrošina lielāku deleģēšanas kvalitāti no deleģējošās iestādes puses. Sīkāk skat.šī Ziņojuma 6.nodaļu, kā arī 23.4.nodaļu.

[23] Atsevišķi ar valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu saistīti teorētiskie jautājumi

[23.1] Tādu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvā akta izdošanu

Atbilstoši VPIL 40.pantam publiska persona var deleģēt noteiktu pārvaldes uzdevumu privātpersonai vai citai publiskai personai pie nosacījuma, ja privātpersona vai šī cita publiskā persona uzdevumu var veikt efektīvāk.

Virspusēji iepazīstoties ar VPIL paredzēto deleģēšanas institūta tiesisko regulējumu, varētu secināt, ka tas ir piemērojams visos gadījumos, kad privātpersonai vai citai publiskai personai tiek deleģēta jebkādu pārvaldes uzdevumu izpilde. Tomēr, kā norādīts Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcijā, deleģēšanas priekšmets nav jebkādi pārvaldes uzdevumi vai publiski pakalpojumi, ko atbilstoši savai kompetencei veic vai sniedz publiska persona. Proti, deleģēšanas priekšmets ir tikai tādi pārvaldes uzdevumi, kas saistīti ar publiskās valsts varas īstenošanu un tādejādi ietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu. Vienlaikus gan jāatzīmē, ka minētais tiešā veidā nav norādīts pašā VPIL tekstā, kas iestādēm praksē nereti rada grūtības, nošķirot deleģēšanas gadījumus no citām publiskās varas īstenošanas formām.

Saskaņā ar VPIL 1.panta 7.punktu pārvaldes lēmums ir individuāls tiesību akts, kas vērsts uz tiesisku seku nodibināšanu, grozīšanu, konstatēšanu vai izbeigšanu valsts pārvaldes jomā. Pārvaldes lēmums regulē konkrētas publiski tiesiskas attiecības ar citu iestādi vai amatpersonu (rīkojums u.c.) vai privātpersonu (it īpaši — administratīvais akts). Iekšējs lēmums, kas dienesta vai darba attiecību ietvaros vērsts uz pārvaldes lēmuma sagatavošanu, procesuālo virzību vai citādu iestādes iekšējo darbību, nav pārvaldes lēmums. No minētā izriet, ka atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam konceptuāli ir iespējama un pieļaujama tādu pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas saistīta ar administratīvo aktu izdošanu. Turklāt, administratīvo aktu izdošanas tiesības likumā paredzētajos gadījumos var tikt deleģētas gan privātpersonai, gan citai publiskai personai.

Tomēr vienlaikus attiecībā uz administratīvu aktu izdošanas tiesību deleģēšanu likums nosaka atsevišķus specifiskus ierobežojumus, kas jāņem vērā, lemjot par šādu ar administratīvo aktu izdošanu saistītu pārvaldes uzdevumu nodošanu privātpersonai vai citai publiskai personai.

Pirmkārt, VPIL 41.panta trešās daļas 1.punktā ir noteikts vispārējais princips, ka administratīvu aktu izdošana privātpersonām nevar tikt deleģēta, izņemot, ja tas tiešā veidā ir paredzēts ārējā normatīvā aktā. Ar šo tiesību normu likumdevējs ir izdarījis izņēmumu no VPIL 40.panta otrās daļas, kas paredz, ka privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ne vien ar ārēju normatīvo aktu, bet arī ar līgumu,

ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā. Proti, administratīva akta izdošanas tiesības privātpersonai šobrīd var tikt deleģētas tikai gadījumā, ja šāds deleģējums *expressis verbis* ir paredzēts ārējā normatīvajā aktā.

Tomēr šajā sakarā ir jāņem vērā, ka saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu Ministru kabinetam un pašvaldībām ir piešķirtas tiesības lemt par to (autonomo) funkciju izpildes kārtību. Līdz ar to norāde uz ārēju normatīvo aktu (nevis tikai likumu) kā pamatu administratīvo aktu izdošanas tiesību piešķiršanai piešķir pašvaldībām un Ministru kabinetam plašākas rīcības iespējas attiecībā uz to kompetencē esošo valsts pārvaldes uzdevumu izpildes kārtības noteikšanu, vienlaikus nodrošinot VPIL V nodaļā paredzētā tiesiskā regulējuma ievērošanu. Tiek uzskatīts, ka atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana dod pozitīvus ieguvumus, jo zemāko administratīvo izmaksu dēļ šie uzdevumi var tikt īstenoti lētāk un efektīvāk, jo „atrodas tuvāk” iedzīvotājiem. Deleģējot pārvaldes uzdevumu izpildi privātpersonām, privātpersonas tiek iesaistītas valsts pārvaldīšanas lietu kārtošā, kā rezultātā caur privātpersonu iesaisti zināmā mērā notiek arī valsts varas leģitimizācija.

Otrkārt, VPIL 43.panta ceturtajā daļā ir paredzēts speciāls tiesiskais regulējums arī attiecībā uz pilnvarotās personas padotības formu gadījumos, kad tai ir deleģētas tiesības izdot administratīvos aktus. Vispārējā gadījumā, kad deleģēšanas priekšmets ir tāds pārvaldes uzdevums, kas nav saistīts ar administratīvu aktu izdošanu, likums piešķir iestādei noteiktu rīcības brīvību attiecībā uz konkrētu padotības formu (pakļautība vai pārraudzība) un saturu, ko iestāde nosaka, ņemot vērā deleģēto pārvaldes uzdevumu specifiku un citus apsvērumus. Turpretī tad, ja tiek deleģētas administratīvo aktu izdošanas tiesības, likums viennozīmīgi paredz, ka privātpersona vai cita publiska persona, kurai ir deleģētas tiesības izdot administratīvos aktus, atrodas iestādes funkcionālā pakļautībā, izņemot, ja ārējā normatīvajā aktā likumdevējs ir noteicis citādi.

Treškārt, VPIL arī noteic, ka gadījumos, kad iestāde ir deleģējusi administratīvo aktu izdošanas tiesības, tā ir ne vien līdzatbildīga par deleģētā uzdevuma tiesisku un lietderīgu izpildi, bet vienlaikus ir arī tās padotībā esošās pilnvarotās personas izdoto administratīvo aktu apstrīdēšanas iestāde, izņemot, ja ārējā normatīvajā aktā ir noteikts citādi.

Ceturtkārt, jāvērs uzmanība, ka gadījumā, ja privātpersonai tiek deleģēta administratīvo aktu izdošana, tad atbilstoši likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 4.panta otrajai un trešajai daļai tā uzskatāma par valsts amatpersonu, un uz to attiecas šajā likumā noteiktie vispārīgie lēmumu pieņemšanas ierobežojumi.

Visbeidzot, attiecībā uz administratīvu aktu izdošanas tiesību deleģēšanu ir piemērojami vispārējie pārvaldes uzdevumu deleģēšanas noteikumi, ciktāl tos neierobežo iepriekšminētās speciālās tiesību normas. Tā, piemēram, pirms šādu tiesību deleģēšanas privātpersonai, saskaņā ar VPIL 42.panta pirmo daļu iestādei ir jāizvērtē, vai privātpersona vispār ir tiesīga šo pārvaldes uzdevumu veikt, kā arī jāņem vērā privātpersonas pieredze, reputācija, resursi, personāla kvalifikācija un citi kritēriji. Turklāt, iestādei ir pienākums izvērtēt arī to, vai

attiecīgā privātpersona nepārstāv atsevišķas mantiski vai kā citādi ieinteresētas grupas intereses, kas galarezultātā var novest pie nepamatotas ietekmes gūšanas, deleģētās valsts varas izmantošanas privātos nolūkos u.tml.

Izvērtējot, cik pamatota ir šādu ierobežojošu papildu normatīvu noteikumu piemērošana attiecībā uz gadījumiem, kad citai pilnvarotai personai tiek deleģētas administratīvu aktu izdošanas tiesības, jāņem vērā, ka valsts varas izmantošanas tiesības (vēl jo vairāk – tiesības izdot administratīvus aktus) var tikt deleģētas tikai izņēmuma gadījumos, turklāt – ievērojot vairākus pamatprincipus. Šajā saistībā Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcijas autors, Eiropas Savienības Tiesas tiesnesis Egils Levits cita starpā ir norādījis, ka varas deleģēšana pieļaujama tikai īpašos izņēmuma gadījumos, ja:

- (1) tiesību subjekts, kuram deleģēta pārvaldes uzdevuma veikšana, šo uzdevumu spēj veikt efektīvāk;
- (2) deleģēšanas rezultātā netiek samazinātas trešās personas tiesiskās aizsardzības iespējas;
- (3) tiek nodrošinātas deleģējošās iestādes aptverošas un efektīvas kontroles iespējas, tai skaitā, stingra uzraudzība pār deleģēto tiesību izmantošanu, it sevišķi pār to, vai administratīvie akti tiek izdoti taisnīgā un caurskatāmā procedūrā,³² u.c.

Stingri likumā paredzēti ierobežojumi vēl jo vairāk ir nepieciešami gadījumos, kad iestāde deleģē daļēji labvēlīga vai nelabvēlīga administratīvā akta izdošanas tiesības un tās tiek deleģētas privātpersonai. Šādos gadījumos īpaši aktuāla ir VPIL 42.panta pirmajā un otrajā daļā paredzēto deleģēšanas nosacījumu izvērtēšana (piemēram, privātpersonas pieredze, reputācija, resursi, personāla kvalifikācija), tajā skaitā, pārliecības gūšana par to, ka privātpersona, kurai deleģēta administratīvo aktu izdošana, spēj nodrošināt tiesisku, efektīvu, atklātu un sabiedrībai pieejamu attiecīgo valsts pārvaldes uzdevumu izpildi (piemēram, privātpersona nodrošina pārvaldes lēmuma tiesiskuma pārbaudi, tai skaitā – iepriekšēju pārbaudi, spēj nodrošināt tās pieņemto lēmumu rezultātā nodarīto mantisku zaudējumu un personiskā kaitējuma atlīdzību u.tml.). Jānorāda, ka paredzēto kritēriju izvērtēšanas kārtība šobrīd nav normatīvi noregulēta, tāpēc privātpersonas atbilstība kritērijiem ir iestādes subjektīvas izvērtēšanas jautājums.

No ārvalstu prakses analīzes konstatējams, ka tādu pārvaldes uzdevumu deleģēšana, kas ietver administratīvo aktu izdošanas tiesības, netiek speciāli ierobežota vai aizliegta normatīvajos aktos. Tā kā pārvaldes uzdevumu deleģēšana privātpersonām pašsaprotami prasa likumisku pamatu, katrā konkrētā gadījumā likumdevējs attiecīgi izlemj arī jautājumu par administratīvo aktu izdošanas tiesību ietveršanu deleģējuma apjomā. Nevienā no analizētajām ārvalstīm (skat.šī Ziņojuma 17.-21.nodaļu) netika identificēta nepieciešamība likumdevējam ārējā normatīvajā aktā tieši norādīt uz administratīvo aktu izdošanas tiesību deleģēšanu.

³² Levits E. Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcija. Latvijas Vēstnesis, 26.06.2002., Nr. 95.

[23.2] Delegēšanas pieļaujamība, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu, sodu izpildes kontroli

Pētījuma rezultātā konstatēts, ka spēkā esošais normatīvais regulējums Latvijā *expressis verbis* neparedz īpašus noteikumus vai ierobežojumus attiecībā uz tādu pārvaldes uzdevumu deleģēšanu citām publiskām personām, kas saistīti ar administratīvo sodu uzlikšanu vai to izpildes kontroli. Līdz ar to varētu secināt, ka iestādēm ir tiesības deleģēt citām publiskām personām arī administratīvo sodu uzlikšanas vai to izpildes kontroles uzdevumus, ievērojot attiecīgajam procesam piemērojamos normatīvos aktus un vadošos principus.

Vienīgais pašreizējais izņēmums šajā sakarā ir VPIL 41.panta otrās daļas 3.punktā paredzētais aizliegums deleģēt tādus pārvaldes uzdevumus, kas saistīti ar iestāžu un pārvaldes amatpersonu uzraudzību, un 4.un 5.punktā paredzētais, kas aizliedz privātpersonai deleģēt tādus pārvaldes uzdevumus, kas nodrošina Latvijas Republikas Satversmē garantēto cilvēktiesību īstenošanu un uzraudzību un kuru izpildes kārtību un institūciju ir noteicis likumdevējs, kā arī – citus pārvaldes uzdevumus, kas pēc savas būtības ir valsts pārvaldes pamats un kurus drīkst veikt tikai pārvaldes iestādes.

Tādējādi, lai varētu izdarīt pamatotu secinājumu par deleģēšanas pieļaujamību, ja uzdevums saistīts ar administratīvo sodu uzlikšanu un izpildes kontroli, jāapsver, kāda veida uzdevumi ietilpst ģenerālklausulā „uzdevumi, kas pēc savas būtības ir valsts pārvaldes pamats un kurus drīkst veikt tikai pārvaldes iestādes”. Šīs ģenerālklausulas papildīšana ar saturu ir atkarīga no izpratnes par to, kādi uzdevumi ir jāveic publiskām personām ar to iestāžu starpniecību, un kādus uzdevumus var veikt ar privātpersonu starpniecību.

Teorijā ir izteikts viedoklis, ka šīs ģenerālklausulas aizpildīšanai izmantojami tādi kritēriji kā pārvaldes uzdevuma daba, personas tiesiskais statuss, kas šo uzdevumu pilda, un potenciālais pamattiesību ierobežojums jeb pamattiesību ierobežojuma intensitāte.³³

Tiesu praksē var atrast piemērus, kad pie šādiem uzdevumiem pieder, piemēram, uzdevumi, kas sevī ietver valsts pārvaldes diskrecionārās varas izmantošanu.³⁴ Nododot valsts pārvaldes diskrecionāro varu no iestādes privātpersonai, pēc būtības izvēle, kuras izdarīšana paredzēta deleģētājam, tiek nodota deleģēšanas subjektam. Tas, savukārt, nozīmē arī faktisku atbildības pārņemšanu no iestādes uz privātpersonu. Turpretī skaidri definētus pārvaldes uzdevumus (t.i., tādi, kas neietver diskrecionāro varu) ir iespējams

³³ Kalle Merusk, Vallo Olle. On Assignment of Local Government Tasks to the Private Sector in Estonia, *Juridica International*, XVI 2009, pp.33-43

³⁴ Skat.Eiropas Kopienų tiesas spriedumu lietā Nr.9/56 *Meroni & Co, Industrie Metallurgiche SpA v High Authority of the European Coal and Steel Community*, 1958, ECR 11, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61958J0036:EN:HTML#DI>

pakļaut striktai kontrolei vadoties no deleģētājas iestādes objektīvi noteiktiem kritērijiem. Šādu uzdevumu deleģēšana ir pieļaujama, deleģējošajai iestādei uzraugot to īstenošanu.³⁵

Valsts pārvaldes pamatu veido arī, piemēram, tiesības īstent varu valsts vārdā, ko tāpat nav iespējams deleģēt privātpersonai.³⁶ Tāpat pie šādiem uzdevumiem tradicionāli pieder uzdevumi, kas izriet no valsts sodīšanas funkcijas. Kā norādījusi arī Tieslietu ministrija, valsts sodīšanas funkciju nav iespējams deleģēt privātpersonai.³⁷ Uz to norādījusi arī Igaunijas Augstākā tiesa, taisot spriedumu par to, ka likumpārkāpumu (administratīvo pārkāpumu) procesa un ar to saistītās sodīšanas varas deleģēšana privātpersonai ir pretrunā ar Igaunijas konstitūciju, jo šāda vara pieder pie valsts varas pamata, ko nevar deleģēt.³⁸

Jāņem vērā, ka administratīvo sodu uzlikšana un sodu izpildes kontrole faktiski ir jurisdiktīvas darbības, kuru īstenošanā jo īpaši būtiski nodrošināt to, lai netiktu samazinātas trešo personu tiesiskās aizsardzības iespējas. Šādā kontekstā būtiski, ka administratīvo pārkāpumu lietas būtiski atšķiras no pārejām administratīvajām lietām, proti, administratīvo pārkāpumu procesā pret personu tiek piemērota ne tikai valsts (izpildu) vara, kā tas ir jebkurā administratīvajā procesā, bet tiek realizēta arī sodošā funkcija, proti, persona tiek administratīvi sodīta par prettiesisku rīcību ar likumā noteiktā soda piemērošanu.

Kā atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa³⁹, administratīvo pārkāpumu lietās privātpersonai ir tiesības uz līdzvērtīgām procesuālajām garantijām lietas izskatīšanā kā kriminālprocesā. Šāda nostāja argumentēta ar administratīvo pārkāpumu sodu krimināltiesisko raksturu. Līdz ar to ECT faktiski ir norādījusi, ka administratīvo sodu piemērošanas process pēc būtības ir pielīdzināms kriminālprocesam. Eiropas Cilvēktiesību tiesas izvirzītie kritēriji par attiecīgu tiesībpārkāpumu klasifikāciju vai pielīdzināšanu krimināltiesību sfērai, ir vērsti uz privātpersonas tiesisko garantiju nodrošināšanu lietas izskatīšanas procesā. Atzīstot šādām lietām krimināltiesisku raksturu, Eiropas

³⁵ Somek Alexander. On delegation. *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol.23, Nr.4 (2003), p.707

³⁶ K. Merusk, T. Annus, M. Ernits, H. Lindpere, L. Madise. I Chapter. General Provisions. – Constitution of the Republic of Estonia. Commented edition. 2nd updated edition. Tallinn: Juura 2008, p. 49 (īgauņu val.).

³⁷ Likumprojekta „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija), <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?dateFrom=2010-06-06&dateTo=2011-06-06&text=Administrat%C4%ABvo+p%C4%81rk%C4%81pumu&org=0&area=0&type=0>

³⁸ Plašāk skat. Ziņojuma 21.2.nodaļu

³⁹ Piemēram lietās: Nr.37/1994/484/566 *Pfarrmeier v. Austria*, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Pfarrmeier%20%7C%20v.%20%7C%20Austria&sessionId=71881819&skin=hudoc-en>, Nr. 5100/71 (etc.) *Engel and others v. the Netherlands*, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Engel%20%7C%20others%20%7C%20v.%20%7C%20the%20%7C%20Netherlands&sessionId=71881819&skin=hudoc-en>

Cilvēktiesību tiesa ir vērsusi uzmanību uz nepieciešamību šādu lietu izskatīšanā nodrošināt augstāku standartu procesuālajās garantijās, proti, tādu, kas pietuvināts kriminālprocesam.⁴⁰

Pieņemot grozījumus LAPK par administratīvo pārkāpumu lietu piekritības maiņu no administratīvo tiesu jurisdikcijas uz tiesām⁴¹, kurām ir kriminālā jurisdikcija, likumdevējs ir atzinis, ka administratīvo pārkāpumu lietas ir skatāmas, piemērojot krimināltiesību principus. Tāpat šāda atziņa tiktu nostiprināta, likumdevējam izstrādājot un pieņemot šobrīd iecerētu procesuālo regulējumu⁴², kas nodrošinātu vispārējās jurisdikcijas tiesām iespēju skatīt administratīvo pārkāpumu lietas, ievērojot kriminālprocesuālos principus. Kriminālprocesuālo principu piemērošana viennozīmīgi norāda uz tādu valsts varas daļas izmantošanu, kas, analogiski kriminālprocesuāliem lēmumiem, pieder pie valsts pārvaldes pamatfunkcijām ar jurisdiktīvu ievirzi, turklāt jomā, kurā privātpersonām ir jānodrošina īpašas procesuālas garantijas un jāievēro specifiski procesuālie principi. Tādējādi administratīvo sodu uzlikšana un to izpildes kontrole nebūtu deleģēja privātpersonām.

Jānorāda, ka pārvaldes uzdevumi, kas saistīti ar administratīvo sodu uzlikšanu vai to izpildes kontroli, arī Latvijas administratīvo tiesību teorijā tiek atzīti par tādiem, kuri pēc savas būtības ir valsts pārvaldes pamats un kurus drīkst veikt tikai pārvaldes iestādes, kā rezultātā to deleģēšana privātpersonām nebūtu pieļaujama. Šajā sakarā jau K.Dišlers, analizējot administratīvo aktu būtību, ir atzinis, ka akti, kas radušies kādas administratīvās iestādes vai amatpersonas jurisdiktīvas darbības rezultātā, piemēram, kā lēmums par administratīvā kārtā uzliktu sodu par likuma vai saistošu noteikumu pārkāpšanu, pēc sava juridiskā satura pielīdzināmi tiesu spriedumiem, tātad jurisdiktīviem aktiem, un faktiski ir daļa no valsts pārvaldes pamatfunkcijas.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (EOCD) savā 2010.gada rokasgrāmatā⁴³ par valdības funkciju un publisko pakalpojumu nodošanu pēc-konfliktu un nestabilās situācijās ir uzsvērusi, ka šādos gadījumos, lai panāktu lielāku drošību un stabilitāti, valstij ir pašai jāspēj nodrošināt noteiktas pamatfunkcijas, kas ietver tiesībsargājošo iestāžu darbību un pilsoņu aizsardzību, tiesas un strīdu risināšanas funkciju, valsts finanšu resursu palielināšanu un sadali, pamata pakalpojumu nodrošināšana un tml.

Valsts funkcijas, kas veido suverēnās varas būtību (jeb, citiem vārdiem, veido valsts pārvaldes pamatu) un tādēļ nevar tikt nodotas ārpus publiskās pārvaldes kompetences, atbilstoši EOCD uzskatam, ietver drošības un kārtības nodrošināšanu uz valsts robežas, starptautisko attiecību veidošanu, iesaistīšanos diplomātiskajās attiecībās, izlūkošanu un valsts aizsardzības funkciju. Šīs pamatfunkcijas ir

⁴⁰ Likumprojekta „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija), <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?dateFrom=2010-06-06&dateTo=2011-06-06&text=Administrat%C4%ABvo+p%C4%81rk%C4%81pumu&org=0&area=0&type=0>

⁴¹ 2008.gada 9.oktobra Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā

⁴² Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, likumprojekts izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2011.gada 7.aprīlī.

⁴³ OECD Handbook: *Contracting out government functions and services in post-conflict and fragile situations*, 2010, <http://www.oecd.org/dataoecd/24/14/46119235.pdf>

visaugstākajā mērā politiskas funkcijas un tās ir būtiskas valsts pieņemšanai starptautiskajā vidē. Šajā jomā tādējādi pārvaldes uzdevumi nav deleģējami, valsts ir vienīgi tiesīga piesaistīt no privātā sektora ekspertus trūkstošās kompetences nodrošināšanai. Minētais tāpat attiecas arī uz politikas veidošanu un darbībām, kas saistītas ar valsts attīstības un politiskā virziena izvēles noteikšanu.

Jānorāda, ka ārvalstu prakses analīze liecina, ka kopumā tādu pārvaldes uzdevumu deleģēšana privātpersonām, kas ietver administratīvo sodīšanu, konceptuāli netiek pieļauta. Tajā pašā laikā šī teorētiskā aizlieguma praktiskā piemērošana atšķiras atkarībā no katras konkrētās valsts attīstības stadijas un tiesiskās kultūras līmeņa. Valstīs, kurās tas ir pietiekoši augsts un tiesiskās kultūras tradīcijas ir pietiekoši stabilas, atsevišķos gadījumos tiek pieļauta administratīvās sodīšanas uzdevuma deleģēšana sīkākos pārkāpumos, specifiskos gadījumos vai paredzot papildu procedūras pirms administratīvās sodīšanas, ko veic iestāde. Tajā pašā laikā valstīs, kur tiesiskās apziņas līmenis nav pietiekoši augsts vai kuras ir straujas attīstības stadijā, kas sevī nereti ietver tiesisko nenoteiktību un tiesisko attiecību mainību, minētais deleģēšanas aizliegums tiek īstenots visai strikti.

Ievērojot minēto, iespējams, **pašreizējā Latvijas tiesiskās sistēmas attīstības stadijā administratīvo sodu uzlikšana un sodu izpildes kontrole varētu piederēt pie tādiem pārvaldes uzdevumiem, kas pēc savas būtības ir valsts pārvaldes pamats un kurus drīkst veikt tikai pārvaldes iestādes.**

[23.3] Deleģēšanas līguma un līdzdarbības līguma nošķiršana

Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcijā noteiktajam pastāv vairākas publiskās pārvaldes darbības jomas. Tā, piemēram, valsts pārvaldes iestādes savas funkcijas var īstenot, vienpusēji realizējot valsts (publisko) varu, sniedzot publiskus pakalpojumus vai veicot publisku komercdarbību. Līdzās deleģēšanas līgumam, VPIL ietver arī vairāku citu publisko tiesību līgumu regulējumu. Lai gan deleģēšanas līguma un līdzdarbības līgumam piemērojamais tiesiskais regulējums ir līdzīgs un pat atsevišķos aspektos analogisks, šo abu publisko līgumu priekšmets un piemērošanas gadījumi, atbilstoši pašreiz spēkā esošajai VPIL redakcijai, ir iecerēti kā atšķirīgi.

No VPIL izriet šādas deleģēšanas līguma un līdzdarbības līguma atšķirības:

	Deleģēšanas līgums	Līdzdarbības līgums
Subjekts	Gan privātpersona, gan publiska persona	Privātpersona
Priekšmets	Pārvaldes uzdevuma nodošana attiecībā uz valsts varas	Pārvaldes uzdevuma nodošana, kas nesatur

Speciāls normatīvs pieļāvums	īstenošanu, kas satur pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu Ir nepieciešams	pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu Nav nepieciešams
Efektivitātes prasība	Persona, kam uzdevums deleģēts, to var veikt efektīvāk	Pilnvarotā persona uzdevumu var veikt vismaz tikpat efektīvi
Pretendenta izvēle	Lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ņem vērā tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus.	Pretendentu izvēlas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā (konkurss)
Slēgšanas procedūra	Nav detalizēta	Detalizēta ar Ministru kabineta noteikumiem ⁴⁴

Deleģēšanas līguma priekšmets ir tādi valsts pārvaldes uzdevumi, kas ietver valsts (publiskās) varas īstenošanu caur attiecīgu pārvaldes lēmumu (VPIL 1.panta 7.punkta izpratnē) pieņemšanu un sagatavošanu, un to ir būtiski nošķirt no citām valsts pārvaldes funkciju realizēšanas formām. Saskaņā ar VPIL 49. panta pirmo daļu privātpersonu ar ārēju normatīvo aktu vai līdzdarbības līgumu var pilnvarot veikt pārvaldes uzdevumu, kurš neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, ja to veic sabiedriskā labuma (nekomerciālos) nolūkos; tas ir lietderīgi, lai veicinātu sabiedrības iesaistīšanu valsts pārvaldē; un to var veikt vismaz tikpat efektīvi. Tādējādi līdzdarbības līgums neietver valsts (publiskās) varas deleģēšanu un tā mērķis ir sabiedrības un ieinteresēto privātpersonu iesaistīšana valsts pārvaldē un attiecīgās publiskas personas kompetences īstenošanā, neparedzot tām pārvaldes lēmuma pieņemšanas vai sagatavošanas tiesības. Turpretī, ja privātpersonai uz līguma pamata tiek nodotas pārvaldes lēmuma pieņemšanas vai sagatavošanas tiesības, tas uzskatāms par deleģēšanas, nevis līdzdarbības līgumu.

Tātad, viens no būtiskākajiem kritērijiem, kas atšķir deleģēšanas līgumu no līdzdarbības līguma, ir līguma priekšmets – līdzdarbības līgums **nenodod tiesības sagatavot vai pieņemt pārvaldes lēmumus**. Līdz ar to visos gadījumos, kad nododamais pārvaldes uzdevums neietver sevī nepieciešamību sagatavot vai pieņemt pārvaldes lēmumus, atbilstoši izpratnei, kādā šis termins ir definēts VPIL 1.panta 7.punktā, ar privātpersonu slēdzamais līgums nav deleģējuma līgums, bet gan līdzdarbības līgums.

⁴⁴ Ministru kabineta 2003.gada 29.jūlija noteikumi Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”

Vienlaikus gan jāatzīst, ka VPIL ietvertais regulējums attiecībā uz šo abu publisko līgumu saturu un slēgšanu ir būtiski līdzīgs. Proti, līdzīgi vai pat vienādi ir gan privātpersonas izvēles vispārējie kritēriji, gan paša slēdzamā līguma saturs. Tomēr šajā ziņā pastāv arī dažas atšķirības.

Pirmkārt, papildus deleģēšanas un līdzdarbības līgumu savstarpēji atšķirīgajiem mērķiem un to priekšmetam, būtiski norādīt, ka atšķirībā no deleģēšanas līguma līdzdarbības līgums ir slēdzams vienīgi ar privātpersonu, nevis citu publisku personu.

Otrkārt, nekavējoties pēc VPIL spēkā stāšanās, Ministru kabinets 2003.gada 29.jūlijā izdeva noteikumus Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”, kuros detalizēti ir regulēta kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus ar privātpersonām un šādu līgumu publiskošanas kārtība. Tādējādi ir izveidojusies situācija, kad normatīvi nav noteikta vienota un detalizēta kārtība, kādā publiska persona izvēlas pilnvaroto personu līgumiskās deleģēšanas un deleģēšanas ar ārēju normatīvo aktu gadījumos, kad pilnvarotā persona nav noteikta likumā, kas paredz deleģēšanas pieļaujamību u.c. jautājumā, lai gan šāds regulējums ir pieņemts attiecībā uz līdzdarbības līgumiem. Šāda detalizētāka pārvaldes uzdevumu deleģēšanas kārtība būtu nepieciešama, lai noregulētu privātpersonu vienlīdzīgas tiesības būt informētām par publiskas personas ieceri atsevišķus pārvaldes uzdevumus deleģēt privātpersonai, nodrošinātu atbilstošākās privātpersonas izvēli konkursa kārtībā un informētu sabiedrību par deleģētajiem pārvaldes uzdevumiem.

Izvērtējot analizēto ārvalstu praksi un pārvaldes uzdevumu nodošanas teorētiskās atziņas, jāsecina, ka praksē šādi divi līgumu veidi attiecībā uz pārvaldes uzdevumu nodošanu netiek nošķirti, savukārt teorijā lielākajā daļā gadījumu tiek minēts, ka pārvaldes uzdevumi var tikt nodoti privātpersonām gan tādējādi, ka tās iegūst tiesības īstenot valsts varu un pieņemt pārvaldes lēmumus, gan tādējādi, ka tās vienīgi īsteno pārvaldes uzdevumu, kas neietver sevī publiskās varas izmantošanu un pārvaldes lēmumu pieņemšanu. Proti, šāda tipoloģija var tikt izsecināta, taču tiesiskais regulējums nav strukturēts ar īpašu mērķi nodalīt katru no šiem gadījumiem atsevišķi un paredzēt tiem atšķirīgu kārtību līguma slēgšanai, pretendentu atlasei vai citiem ar pārvaldes uzdevuma nodošanu saistītiem aspektiem. Vēl jo vairāk – šāda formāla nošķiršana nav iespējama gadījumos, kad deleģējums tiek noteikts ar likumu vai, piemēram, administratīvo aktu.

Ievērojot minēto, kā arī to, ka praktisko attiecību veidošanā starp pārvaldes uzdevumu nododošo iestādi un privātpersonu, kurai pārvaldes uzdevums tiek nodots, deleģēšanas un līdzdarbības gadījumā būtiskas atšķirības nav identificējas, būtu apsverama iespēja turpmāk saglabāt tikai vienu līguma veidu (domājams – deleģēšanas līgumu), atšķirīgās nianse vajadzības gadījumā speciāli noregulējot.

[23.4] Delegēšanas juridiskā forma un valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas procesa juridisko tipu stiprās un vājās puses

Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanai kā parādībai demokrātiskā tiesiskā valstī var būt novērojama gan pozitīva, gan negatīva viedokļa veidošana sabiedrībā. Tādējādi viens no mērķiem piemērotākā juridiskā modeļa izvēlē un jo īpaši īstenošanā ir negatīvo pieņēmumu un ietekmes pēc iespējas lielāka izslēgšana, savukārt pozitīvās ietekmes veicināšana.

Pozitīvās parādības	Negatīvās parādības
- Tiek dota iespēja koncentrēties uz izmērāmiem rezultātiem, atbildību un samazinās līdzekļu nelietderīgs izlietojums - Konkurences rezultātā var paaugstināties efektivitāte un lietderība - Izpildvarai, kuras kapacitāte ir ierobežota, tiek dota iespēja nodot uzdevumu „izpildes” daļu, vairāk uzmanības pievēršot plānošanai, standartu noteikšanai, finansēšanai un regulēšanai - Dod iespēju straujai pakalpojumu paplašināšanai saistībā ar ekspertu un speciālistu iesaisti - Veiksmes gadījumā vairo sabiedrības un valsts sadarbību, uzticību	- Var samazināt konkurenci piegādātāju starpā - Var radīt līguma noslēgšanas izmaksas, kas pārsniedz jebkādas efektivitātes ieguvumus - Var radīt kontroles iespēju samazināšanos, kā rezultātā valsts vairs nespēj kontrolēt visu savas varas izlietošanas sfēru - Var palielināt korupcijas iespējas

Vadoties no VPIL pašreiz spēkā esošās redakcijas un apsverot iespējamos citus (modificētus) pārvaldes uzdevumu nodošanas veidus, iespējams izdalīt šādus pārvaldes uzdevuma nodošanas procesa juridiskos tipus:

- I. Delegējums citai publiskai personai:
 - a. Likumā konkrēti noteikti gadījumi
 - b. Delegēšanas līgums (uz likuma pamata)
- II. Delegējums privātpersonai:
 - a. Konkrēts deleģējums, kas ietverts ārējā normatīvā aktā
 - b. Delegēšanas līgums (uz ārēja normatīvā akta pamata)

III. Pilnvarojums privātpersonai:

- a. Pilnvarojums, kas ietverts ārējā normatīvā aktā
- b. Līgumisks pilnvarojums: līdzdarbības līgums

Izvēli starp kādu no šiem tipiem var noteikt ne tikai saimnieciski apsvērumi un efektivitātes materiālie kritēriji, bet nereti to ietekmē arī katra konkrētā juridiskā tipa priekšrocības un trūkumi, kas attiecīgi analizēti turpmāk šajā nodaļā, strukturāli vadoties no minētā tipu iedalījuma.

Uzdevuma nodošanas tips	Stiprās puses	Vājās puses
Likumā konkrēti noteikts deleģējums publiskai personai	+ Detalizēts padotības un uzraudzības kārtības regulējums, kā arī visi nepieciešamie ar deleģēšanu saistītie aspekti, varētu tikt atrisināti pārvaldes kārtībā + Nav nepieciešama pretendentu atlase + Skaidrība deleģējuma subjektam un sabiedrībai, atklātuma nodrošināšana uzdevuma izpildē	– Efektivitātes novērtējums parasti netiek veikts, izvēle par labu konkrētam pretendents ir politiski vai citādi noteikta. Tādējādi netiek nodrošināts deleģēšanas priekšnoteikums – lielāka efektivitāte. – Bieži netiek noteikta pārraudzības iestāde, netiek identificēts, kuras iestādes uzdevums tiek deleģēts (un deleģētā uzdevuma tiesiskais pamats) – Nenodrošina brīvu konkurenci un atbilstošākā pretendenta atlasī, jo vairāki pretendenti netiek salīdzināti un izvērtēti pēc vienotiem kritērijiem – Nekonsekvence ārējos normatīvajos aktos ietvertajos deleģējumos publiskām personām. Praksē iespējams konstatēt atsevišķus piemērus tam, ka deleģējums ietverts zemāka juridiska spēka normatīvajā aktā nevis likumā (piem., Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumi Nr.1000 „Noteikumi par doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) tiesību deleģēšanu augstskolām”, 2003.gada 29.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr.241 „Kultūras ministrijas nolikums”). – Parasti papildus netiek slēgts deleģēšanas līgums, tādēļ virkne tajā regulējamu aspektu vispār netiek risināti. Tas

Uzdevuma nodošanas tips	Stiprās puses	Vājās puses
		var radīt būtiskas problēmas pārvaldes uzdevuma īstenošanas administrēšanā vai uzdevuma izpildes administrēšanas trūkumu. – Praksē ļoti grūti nošķirams no valsts varas kompetences sadalījuma, kas ietverts likumos
Uz likuma pamata slēgts deleģēšanas līgums ar citu publisku personu	+ Detalizēts padotības un uzraudzības kārtības regulējums, kā arī visi nepieciešamie ar deleģēšanu saistītie aspekti tiek atrunāti deleģēšanas līgumā + Papildus deleģēšanas līguma mehānismiem deleģējošajai iestādei ir iespēja izmantot kontroli pārvaldes kārtībā + Deleģēšanas subjekta atlase var nodrošināt lielāku iespēju sasniegt efektīvāku rezultātu	– Nav vienotu principu citas publiskās personas izvēlei piemērojamajai procedūrai un izvēles kritērijiem – Praksē grūti nošķirams no iestāžu sadarbības
Ārējā normatīvajā aktā konkrēti noteikts deleģējums privātpersonai	+ Nav nepieciešama pretendentu atlase un attiecīgs laika un citu resursu patēriņš + Ārējā normatīvajā aktā konkrēti noteikts deleģējums privātpersonai nereti ir pašas privātpersonas veiktas lobēšanas rezultāts. Tas, savukārt, liecina par privātpersonas pašas vēlmi un ieinteresētību pārvaldes uzdevuma	– Konstitucionālā pamatojuma trūkums: Nav viennozīmīga konstitucionāla pamatojuma, kāpēc publiskai personai deleģēšanu var veikt vienīgi ar likumu, lai gan valsts varas īstenošana paliek publiskās pārvaldes ietvaros, savukārt deleģējot privātpersonai, kad publiskās varas īstenošana tiek nodota ārpus publiskās pārvaldes sistēmas, kas no konstitucionalitātes viedokļa ir ievērojami riskantāk, to ir pieļaujams veikt ar jebkāda juridiskā spēka ārēju normatīvo aktu

Uzdevuma nodošanas tips	Stiprās puses	Vājās puses
	veikšanā un varētu novest pie efektīvākas šī uzdevuma īstenošanas + Skaidrība privātpersonai un sabiedrībai, atklātuma nodrošināšana uzdevuma izpildē	– Efektivitātes kontroles trūkums: Konkrētu privātpersonu nosaukšana normatīvajā aktā nereti ir lobēšanas rezultāts, kas tādējādi valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas subjekta izvēli padara neobjektīvu, eventuāli liedzot iespēju uzdevumu veikt kādai citai privātpersonai, kas varētu būt kvalificētāka vai citādā ziņā veikt uzdevumu efektīvāk – Elastīguma trūkums: Konkrētu privātpersonu minēšana ārējā normatīvajā aktā ir metode, kas nenodrošina elastību un operatīvu grozīšanu faktisko attiecību izmaiņu gadījumā – Subjektīvisms: Gadījumā, kad konkrēta deleģēšanas subjekta izvēle notiek politiskā līmenī, pastāv liela iespēja, ka netiek sasniegta deleģēšanas efektivitāte, jo nereti netiek vērtēti nedz efektivitātes kritēriji, nedz arī konkrētā subjekta pieredze, kvalifikācija, priekšrocības vai citi objektīvi faktori – Kontroles trūkums: Nereti ārējā normatīvā aktā ietverta konkrēta deleģējuma gadījumā ar deleģēšanas subjektu netiek papildus slēgts deleģējuma līgums, savukārt pašā ārējā normatīvajā aktā nav iespējams detalizēti aprakstīt uzdevuma izpildes kārtību, privātpersonas padotības īstenošanu (atsevišķos gadījumos vispār netiek identificēta iestāde, kuras padotībā atrodas privātpersona konkrētā deleģētā uzdevuma izpildē), atbildības apjomu un citus būtiskus deleģējuma aspektus, kas līdz ar to paliek neregulēti – Varētu būt nepieciešams apsvērt (ne)vajadzību

Uzdevuma nodošanas tips	Stiprās puses	Vājās puses
		normatīvajā regulējumā ietvert dažādas izņēmuma procedūras pretendentu atlasei deleģējumu līgumu slēgšanai un tā vietā izvēlēties vienotu procedūru, līdzīgi kā tas ir līdzdarbības gadījumā – Augsta finansiālo risku varbūtība, jo netiek detalizēti dokumentēti ar valsts budžeta finansējuma piešķiršanu un izlietojumu saistītie jautājumi
Uz ārējā normatīvā akta pamata slēgts deleģēšanas līgums ar privātpersonu	+ Detalizēts padotības un uzraudzības kārtības regulējums, kā arī visi nepieciešamie ar deleģēšanu saistītie aspekti tiek atrunāti deleģēšanas līgumā + Deleģēšanas subjekta atlase var nodrošināt lielāku iespēju sasniegt efektīvāku rezultātu, kā arī izvēlēties piemērotāko uzdevuma veicēju + Deleģēšanas līguma slēgšana dod iespēju konkrēti un precīzi aprakstīt deleģēto pārvaldes uzdevumu un tā īstenošanas kārtību, kas ne vienmēr ir noteikts gadījumos, kad konkrēta privātpersona tiek nosaukta ārējā normatīvajā aktā + Deleģēšanas līgumā noteikti ar uzdevuma finansēšanu saistītie aspekti, t.sk. finansēšanas mehānisms, apmaksas pieeja, tādā veidā samazinot	– Nav noteiktas pretendentu atlases procedūras un kārtības, tādējādi privātpersonas tiek izvēlētas pēc dažādiem, iespējams, subjektīviem kritērijiem, kas var izkropļot konkurenci un sniegt priekšrocības vienai privātpersonai. Tāpat tas ir pretrunā ar atklātības un sabiedrības informētības prasībām. – Praksē netiek veikts deleģēšanas efektivitātes <i>ex-ante</i> izvērtējums, tā rezultātā šādi deleģējumi bieži ir valstij neizdevīgāki kā tad, ja attiecīgo uzdevumu pildītu publiska persona – Privātpersonas, ja tā nav sabiedriskā labuma vai cita veida nekomerciāla organizācija, mērķis ir gūt peļņu no pārvaldes uzdevuma veikšanas. Tas rada paaugstinātu izmaksu risku patērētājiem vai valstij, atkarībā no nodotā pārvaldes uzdevuma finansēšanas formas – Deleģēšanas līgumi nereti nepietiekoši regulē nodotā uzdevuma izpildes rādītāju minimumu, rezultativitātes kritērijus un citus aspektus, kas nodrošinātu iestādes iespēju pārliecināties, ka nodotais uzdevums tiek veikts efektīvāk, kā arī – grozīt deleģēšanas līgumu, lai uzlabotu

Uzdevuma nodošanas tips	Stiprās puses	Vājās puses
	ar uzdevuma nodošanu saistītos finansiālos riskus	efektivitāti
Pilnvarojums privātpersonai, kas ietverts ārējā normatīvajā aktā	+ Skaidrība privātpersonai un sabiedrībai, atklātuma nodrošināšana uzdevuma izpildē + Nav nepieciešamas papildu procedūras, pretendentu atlase, resursu patēriņš + Ārējā normatīvā akta izdevējam tāpat ir pienākums pārliecināties par šādu trīs priekšnoteikumu īstenošanos: 1) to veic sabiedriskā labuma (nekomerciālos) nolūkos; 2) tas ir lietderīgi, lai veicinātu sabiedrības iesaistīšanu valsts pārvaldē, un 3) to var veikt vismaz tikpat efektīvi.	– Pilnvarojums privātpersonai, kas ietverts ārējā normatīvajā aktā, terminoloģiski netiek nošķirts no deleģējuma (skat., piemēram, VPIL 40.panta pirmo daļu), savukārt termins „pilnvarojums” ietver sevī gan deleģējumu, gan pilnvarojumu privātpersonai veikt pārvaldes uzdevumu, kas neietver pārvaldes lēmumu sagatavošanu vai pieņemšanu - līdzdarbību, atbilstoši VPIL 49.panta nosacījumiem. Minētais neatvieglo deleģējuma un normatīvā pilnvarojuma nošķiršanu. – Efektivitātes kontroles trūkums: Konkrētu privātpersonu nosaukšana normatīvajā aktā nereti ir lobēšanas rezultāts, kas tādējādi valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas subjekta izvēli padara neobjektīvu, eventuāli liedzot iespēju uzdevumu veikt kādai citai privātpersonai, kas varētu būt kvalificētāka vai citādā ziņā veikt uzdevumu efektīvāk – Elastīguma trūkums: Konkrētu privātpersonu minēšana ārējā normatīvajā aktā ir metode, kas nenodrošina elastību un operatīvu grozīšanu faktisko attiecību izmaiņu gadījumā – Kontroles trūkums: Nereti ārējā normatīvā aktā ietverta konkrēta pilnvarojuma gadījumā ar subjektu netiek papildus slēgts līdzdarbības, pilnvarojuma vai cita veida līgums, savukārt pašā ārējā normatīvajā aktā nav iespējams detalizēti aprakstīt uzdevuma izpildes kārtību,

Uzdevuma nodošanas tips	Stiprās puses	Vājās puses
		privātpersonas padotības īstenošanu (atsevišķos gadījumos vispār netiek identificēta iestāde, kuras padotībā atrodas privātpersona konkrētā deleģētā uzdevuma izpildē), atbildības apjomu un citus būtiskus aspektus, kas līdz ar to paliek neregulēti
Līdzdarbības līgums	+ Konkrēts tiesiskais regulējums līdzdarbības līguma slēgšanas pretendentu atlasei, kā arī līguma slēgšanas procedūrai (2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”) nodrošina ne tikai atklātību un godīgu konkurenci, bet arī līgumu publiskumu un iespējami piemērotākā pretendenta atrašanu + Detalizēts padotības un uzraudzības kārtības regulējums, kā arī visi nepieciešamie ar līdzdarbību saistītie aspektus iespējams atrunāt līdzdarbības līgumā + Līdzdarbības subjekta atlase var nodrošināt lielāku iespēju sasniegt efektīvāku rezultātu, kā arī izvēlēties piemērotāko uzdevuma veicēju	– Praksē netiek veikts pilnvarošanas efektivitātes <i>ex-ante</i> izvērtējums, tā rezultātā šādi deleģējumi bieži ir valstij neizdevīgāki kā tad, ja attiecīgo uzdevumu pildītu publiska persona. Saskaņā ar līdzdarbības noteikumiem – privātpersonai uzdevumu ir jāspēj veikt vismaz tikpat efektīvi – Līdzdarbības līguma un deleģēšanas līguma nošķiršana praksē iestādēm sagādā grūtības, savukārt normatīvi noteikto atšķirīgo procedūru dēļ tas var būt nozīmīgi (atbilstoši šobrīd spēkā esošajai VPIL redakcijai) – Līdzdarbības līguma saturs: atbilstoši VPIL 50.panta pirmajai daļai uz līdzdarbības līgumu attiecināmi VPIL 46.panta noteikumi, taču daļa no tiem ir specifiski nozīmīgi tieši deleģējuma līguma gadījumā un var nebūt ievērojami vai piemērojami visos līdzdarbības līgumos. Piemēram, ievērojot sabiedrības iniciatīvu un nevalstiskā sektora darbības nekomerciālos nolūkus, bezatlīdzības līdzdarbības līgumu slēgšana tiktu būtiski apgrūtināta, ja tajos patiešām atbilstoši VPIL 46.panta prasībām tiktu ietverta privātpersonas atbildība līguma izbeigšanas gadījumā – Līdzdarbības līguma noteikumi: gadījumos, kad Iestādei ir noteikts slēgt līdzdarbības līgumus ar lielu skaitu

Uzdevuma nodošanas tips	Stiprās puses	Vājās puses
		privātpersonu, un kad to atlases procedūra ir noteikta citos normatīvajos aktos un tādējādi netiek piemērota 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” noteiktā procedūra, Iestādei nav noteikta vadošā loma līdzdarbības līguma noteikumu un prasību satura noteikšanā, lai gan Iestādes nereti šādu lomu uzskata par loģisku un pamatotu – Līdzdarbības līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra: atsevišķu līdzdarbības līgumu slēgšanas subjektu noteikšanai likums paredz atšķirīgu pretendentu izvēles procedūru no tās, kas ietverta 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”. Īpašos gadījumos šāda prakse varētu būt attaisnojama, tajā pašā laikā kontrolējot tās nepieciešamību un vispārējās kārtības dominēšanu kopumā.

No minētā izvērtējuma pašsaprotami izriet vismaz divi būtiski vispārīgie secinājumi:

- Pirmkārt, pārvaldes uzdevuma nodošanas subjekta konkrēta nosaukšana normatīvajā aktā, neparedzot papildu deleģēšanas vai līdzdarbības līguma slēgšanu, rada būtiskus riskus, kuru dēļ šāda nodošana eventuāli neatbilst tai izvirzītajiem priekšnoteikumiem un pārkāpj godīgas konkurences, atklātuma un vienlīdzības principus, kā rezultātā tās konstitucionalitāte var tikt apšaubīta
- Otrkārt, nav pamata līdzdarbības un deleģēšanas pretendentu atlases procedūras atšķirīgajam regulējumam, kad vienā gadījumā VPIL tikai vispārīgi nosaukti daži vērtējumā vērā ņemami kritēriji (VPIL 42.panta pirmā daļa), savukārt otrā – detalizēti regulēta pretendentu atlases procedūra (2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes

slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”), līguma slēgšana un publiskošana, kas nodrošina godīgas konkurences, atklātuma un vienlīdzības principu īstenošanu. Atsevišķās ārvalstīs deleģēšanas gadījumā tiek noteikta publiskā iepirkuma likuma vai vadošo principu piemērošana vai cita īpaša procedūra pretendentu atlasei un atklātuma nodrošināšanai. Ja publiskā iepirkuma procedūra būtu nesamērīga pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumos, iespējams, jāapsver citas procedūras piemērošanas iespējamība vai īpašas procedūras izstrāde.

Ievērojot minētos secinājumus, katram no deleģēšanas veidiem iespējams analizēt esošo tiesisko regulējumu un izdarīt secinājumus par nepieciešamajiem grozījumiem.

[23.4.1] Deleģēšana publiskai personai

Atšķirībā no deleģējuma privātpersonām, citām publiskām personām pārvaldes uzdevumi var tikt deleģēti tikai likumā noteiktajos gadījumos, kas nozīmē, ka šādam pilnvarojumam jeb tiesībām deleģēt kādu pārvaldes uzdevumu citai publiskai personai ir jābūt tieši un nepastarpināti noteiktām pašā likumā (t.s. tiešā pilnvarojuma teorija). Ja šāda deleģēšanas iespēja likumā ir paredzēta (piemēram, likuma „Par pašvaldībām” 9.pants, kas noteic, ka valsts pārvaldes iestādes, ja tas paredzēts likumos vai Ministru kabineta noteikumos, var pilnvarot pašvaldības pildīt atsevišķas valsts pārvaldes iestāžu funkcijas, nosakot to izpildes kārtību un uzraugot šo funkciju izpildi), attiecīgo pārvaldes uzdevumu deleģēšana citai publiskai personai ir iespējama gan ar likumu, gan Ministru kabineta noteikumiem, gan, slēdzot deleģēšanas līgumu, taču saskaņā ar attiecīgā pilnvarojošā likuma noteikumiem.

Šajā sakarā jānorāda, ka likums neparedz citus iestādes kompetencē esošu pārvaldes uzdevumu deleģēšanas veidus, kā vien to deleģēšanu ar ārēju normatīvu aktu vai deleģēšanas līgumu. Ņemot vērā to, ka pārvaldes uzdevumu deleģēšana privātpersonai vai citai publiskai personai ir uzskatāma par izņēmumu no valsts varas īstenošanas parastās kārtības, esošais tiesiskais regulējums nepieļauj pārvaldes uzdevumu deleģēšanu, piemēram, ar administratīvu aktu, iestādes iekšēju normatīvu aktu, politisku lēmumu vai citiem aktiem, kā vien ar tiem, kas norādīti VPIL.

Šeit jānorāda uz šī Ziņojuma 7.nodaļā identificētajiem problēmjautājumiem un kritiku. Proti, no VPIL 40.panta otrās un trešās daļas salīdzinotās analīzes izriet, ka deleģēšanu var veikt vienā no šādām trim juridiskajām formām:

- ▶ **Tiešs deleģējums konkrētai privātpersonai, t.i., „deleģēt ar ārēju normatīvo aktu”**
- ▶ **Deleģējuma pieļāvums privātpersonai (papildus slēdzot deleģējuma līgumu), t.i., „deleģēt ar līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā”**
- ▶ Deleģējums citām publiskām personām „likumā noteiktos gadījumos”

Lai gan pirmās divas normatīvā regulējuma formas ir skaidras un viennozīmīgas, attiecībā uz tām jāpiezīmē normatīvo aktu veidu pieļaujamais plašums, kuros iespējams ietvert deleģējumu privātpersonai, proti, tas var būt gan likumā, gan Ministru kabineta noteikumos (un tiem juridiskā spēka ziņā pielīdzināmos ārējos normatīvajos aktos), gan arī pašvaldību saistošajos noteikumos, t.i., jebkāda juridiska spēka ārējā normatīvajā aktā. Turpretī attiecībā uz publiskām personām, deleģējums pieļaujams vienīgi likumā, t.i., Saeimas izdotā ārējā normatīvajā aktā noteiktajos gadījumos. Trešā, no VPIL 40.panta trešās daļas izrietošā normatīvā deleģējuma forma, savukārt ir formulēta neskaidrāk (formulējums „var deleģēt likumā noteiktos gadījumos” nav tik viennozīmīgs, kā, piemēram, „ja tas paredzēts likumā”), lai gan dziļāka analīze ļauj secināt, ka tā ir analogiska vienai no deleģējuma formām, kas pieļaujama privātpersonu gadījumā, proti - **deleģējuma pieļāvums citām publiskām personām (papildus slēdzot deleģējuma līgumu)**. Tas nozīmētu, ka pārvaldes uzdevumu deleģēšana citai publiskai personai iespējama vienīgi, slēdzot deleģēšanas līgumu, un vienīgi, ja tāda iespēja ir paredzēta likumā. Šajā gadījumā būtiski nošķirt gadījumus, kad likumdevējs likumā noteicis valsts varas īstenošanas kompetenču sadalījumu starp publiskām personām (iestādēm), no gadījumiem, kad likumdevējs likumā pieļāvis pārvaldes uzdevuma deleģēšanas iespēju publiskām personām, kas praksē var radīt būtiskas neskaidrības. Šāda nošķiršana ir nepieciešama, jo pēdējā no abiem gadījumiem papildus likuma regulējumam slēdzams deleģēšanas līgums. Domājams, ka deleģēšanas gadījumā, tā kā tiek paredzēta papildu deleģējuma līguma slēgšana, likums visbiežāk neietvers norādi uz konkrētu citu publisku personu - deleģēšanas subjektu, lai gan tāda iespējamība tomēr nevar tikt arī pilnībā izslēgta.

Ievērojot minēto, jāsecina, ka **VPIL 40.panta trešā daļa būtu pārformulējama skaidrāk, analogiski kā otrās daļas noslēgumā nosakot, ka citai publiskai personai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar līgumu, ja tas paredzēts likumā.**

[23.4.2] Deleģēšana privātpersonai

Saskaņā ar VPIL 40.panta otro daļu, privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt:

(1) ar ārēju normatīvo aktu; vai

(2) līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā,

ievērojot likumā paredzētos deleģēšanas privātpersonai ierobežojumus. Tas nozīmē, ka valsts pārvaldes uzdevumus deleģēt privātpersonai var ne vien ar likumu, bet arī ar Ministru kabineta noteikumiem, pašvaldību saistošajiem noteikumiem un citiem ārējiem normatīvajiem aktiem vai deleģēšanas līgumu, ja tas attiecīgi paredzēts kādā no šiem ārējiem normatīvajiem aktiem. Savukārt pārvaldes uzdevuma deleģēšana ar ārēju normatīvu aktu ir saprotama kā publiskās personas kompetencē ietilpstoša pārvaldes uzdevuma izpildes nodošana privātpersonai ar attiecīgo normatīvo aktu tajā paredzētajā kārtībā (ja tāda ir noteikta).

Šajā sakarā jānorāda, ka likuma „Par pašvaldībām” 15.panta ceturtā daļa kā speciālā tiesību norma attiecībā uz no pašvaldības autonomajām funkcijām izrietošu pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai noteic, ka šādus no katras autonomās funkcijas

izrietošu pārvaldes uzdevumus pašvaldība var deleģēt gan privātpersonai, gan arī citai publiskai personai, un šādas deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka VPIL. Tas nozīmē, ka pašvaldībām katrā atsevišķā gadījumā, lai lemtu par to pārvaldes uzdevumu deleģēšanu, kas izriet no autonomās kompetences, nav nepieciešams speciāls pilnvarojums likumā vai Ministru kabineta noteikumos, bet par pietiekamu ir atzīstams likuma „Par pašvaldībām” 15.panta ceturtajā daļā paredzētais pilnvarojums.

Analoģiski kā deleģēšanas gadījumā citai publiskai personai, arī deleģējot pārvaldes uzdevumus privātpersonai, ārējā normatīvajā aktā ietvertais deleģējums parasti ir nepietiekams, turklāt rada virkni citu būtisku risku pārvaldes uzdevuma deleģēšanas pieļaujamībai un tiesiskumam. Lai izslēgtu minētos riskus, būtu apverama iespēja pārformulēt **VPIL 40.panta otro daļu, nosakot, ka privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā.**

[23.5] Deleģēto uzdevumu izpildes finansēšanas mehānismi

Atbilstoši pieņemtajai praksei Latvijā un ārvalstīs,⁴⁵ var izdalīt sekojošus pārvaldes uzdevumu finansēšanas modeļus:

- 1) Priekšapmaksa izmaksu segšanai** – modelis, kurā jau līdz ar uzdevuma nodošanas gadījuma iestāšanos (deleģēšanas līguma noslēgšanu), tiek veikts maksājums Pilnvarotajai personai, ar mērķi segt visas izmaksas, kas ir nepieciešamas, lai varētu nodrošināt uzdevuma izpildi.
- 2) Samaksa saskaņā ar sasniegto** – modelis, kurā maksājumi Pilnvarotajai personai tiek veikti, saskaņā ar iepriekš valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam (deleģēšanas līgumā) noteiktu grafiku, kas ir piesaistīts darba izpildes plānam, kā arī ar reālajai darbu izpildei un sasniegtajiem rezultātiem (zināms arī kā „robežstabu” (*milestone*) modelis).
- 3) Samaksa saskaņā ar plānu** – modelis, kurā maksājumi Pilnvarotajai personai tiek veikti tieši saskaņā ar iepriekš valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam (deleģēšanas līgumā) noteiktu grafiku.

⁴⁵ Ernst & Young LLP, Great Public Services Need Great Commissioning: Delivering world class public services for a world class economy, 2007, UK, 60 p.
Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD). Handbook: Contracting out government functions and services in post-conflict and fragile situations. 2010, 166 p.
Office of National Statistics. Measuring Outcomes for Public Service Users. 2010, UK, 87 p.
Office of National Statistics. Information paper: Summary Quality Report of Total Public Service Outputs, Inputs and Productivity, 2010, UK, 7 p.
Caiels, J., Forder, J., Malley, J., Netten, A., and Windle, K. Measuring outcomes of low-level services: Final report, 2010, UK, 83 p.
International Federation of Accountants. The Delegation of Public Services in France. 2001, NY, 25 p.

Savukārt, attiecībā uz maksāšanas pieejām, atbilstoši Latvijas un starptautiskajai praksei⁴⁶, tiek izdalīti šādi veidi:

- (1) **Fiksēta cena** – modelis, kurā uzdevuma veicējam, saskaņā ar konkrētā uzdevuma nodošanas gadījumā (piemēram, deleģēšanas līgumā) noteikto, ir jānodrošina noteikta apjoma un kvalitātes līmeņa uzdevuma izpilde (vai jāsniedz noteikta apjoma un kvalitātes līmeņa pakalpojumi) par fiksētu samaksu. *Piemēram*, noteikta veida un satura apmācību nodrošināšana, kas jārealizē viena gada laikā. Šāda veida modelis ir iespējams gadījumos, kad uzdevuma veikšanai (pakalpojuma izpildei) ir viennozīmīgi definēti standarti un ir noteikts precīzs darba apjoms.
- (2) **Vienības cena** – modelis, kurā maksājumi Pilnvarotajai personai tiek veikti saskaņā ar iepriekš valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumā (piemēram, deleģēšanas līgumā) noteiktu cenu par veicamo uzdevumu (sniegto pakalpojumu) un veicamā uzdevuma (sniegto pakalpojumu) daudzumu. Piemēram, samaksa tiek veikta par faktiski veiktajām apmācībām, balstoties uz iepriekš noteiktu fiksētu apmācību kursa cenu. Šāds modelis ir piemērots gadījumos, kad ir precīzi zināmi uzdevuma (pakalpojuma) izpildes standarti, bet kad nav viennozīmīgi prognozējams, cik daudz vienību (pakalpojumu) būs nepieciešams konkrētā uzdevuma nodošanas gadījuma (piemēram, deleģēšanas līguma) darbības laikā.
- (3) **Darbaspēka izmaksas** – modelis, kurā maksājumi Pilnvarotajai personai tiek veikti tieši saskaņā ar uzdevuma izpildi (pakalpojumu sniegšanu) patērēto izpildītāja darbaspēka laiku. Piemēram, samaksa tiek veikta par lektora patērētajām stundām apmācību procesā. Šis modelis ir „ieguldījumiem balstīts” (*input-based*) modelis. Šī modeļa izmantošana var būt piemērota gadījumos, kad uzdevuma (pakalpojuma) standarti un darba apjoms nav viennozīmīgi definējams. Piemēram, neatliekamās palīdzības pakalpojumu sniegšana.
- (4) **Izmaksu atlīdzība** – modelis, kurā maksājumi Pilnvarotajai personai tika veikti saskaņā ar faktisko izmaksu apjomu, kas radies uzdevuma izpildes procesā (patērētās cilvēkstundas, cilvēkdienas, izmantotie materiāli), faktiskajam izmaksu apjomam pieskaitot noteiktu procentuālu uzcenojumu, lai nosegtu Pilnvarotās personas pieskaitāmās izmaksas (*overheads*). Šī modeļa izmantošana līdzīgi kā Darbaspēka izmaksu modeļa gadījumā var būt piemērota gadījumos, kad darba rezultāts un apjoms nav viennozīmīgi definējams. Piemēram, liela apjoma uzturēšanas darbi. Atšķirtībā no Darbaspēka izmaksu modeļa Izmaksu atlīdzības modelis paredz ne tikai darbaspēka stundu uzskaiti, bet arī citu ar uzdevuma veikšanu saistīto izmaksu uzskaiti, piemēram, izmantojamie materiāli.
- (5) **Uz darbību (vai iznākumu) balstīta samaksa** – modelis, kurā maksājumi Pilnvarotajai personai tiek veikti kombinējot pirmos divus maksāšanas modeļus (Fiksēta cena un Vienības cena) ar uz rezultātu balstītu pieeju, kura nosaka, ka maksājumi tiek veikti tikai tad, ja rezultāti atbilst konkrētajam uzdevuma nodošanas gadījumam (piemēram, deleģēšanas līgumā) noteiktajiem standartiem.

⁴⁶ Skat.iepriekšējo atsauci.

Turpmākajā tabulā apkopotas Finansēšanas mehānismu un Maksāšanas modeļu kombinācijas, kas var tikt piemērotas pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumos.

Finansēšanas mehānismi / Maksāšanas modeļi	Priekšapmaksa izmaksu segšanai	Samaksa saskaņā ar sasniegto	Samaksa saskaņā ar plānu
Fiksēta cena	Var tikt piemērots gadījumos, kad izpildītājam ir piemērotas zināšanas un pieredze uzdevuma izpildei, bet nav pietiekamu finanšu resursu attiecīgā uzdevuma izpildei.	Nav piemērojams, attiecīgajā kombinācijā.	Piemērota kombinācija, ja uzdevuma nodošanas gadījumu pamatojošajā dokumentācijā (deleģēšanas līgumā) ir noteikti samaksas intervāli.
Vienības cena	Var tikt piemērots gadījumos, kad izpildītājam ir piemērotas zināšanas un pieredze uzdevuma izpildei, bet nav pietiekamu finanšu resursu attiecīgā uzdevuma izpildei. Tajā pašā laikā, izmantojot šo kombināciju, pastāv risks, ka līdz ar priekšapmaksas izmantošanu tiek samaksāts vairāk, nekā tas nepieciešams par faktiski izpildīto darba vienību skaitu.	Savstarpēji papildinošu modeļu kombinācija.	Nav piemērojams, attiecīgajā kombinācijā, tā kā vienības cena paredz maksāšanu par faktiski izpildīto darba vienību (sniegto pakalpojumu) skaitu.
Darbaspēka izmaksas	Var tikt piemērots gadījumos, kad izpildītājam ir piemērotas zināšanas un pieredze uzdevuma izpildei, bet nav pietiekamu finanšu resursu attiecīgā uzdevuma izpildei. Tajā pašā laikā, izmantojot šo kombināciju ir risks, ka līdz ar priekšapmaksas izmantošanu tiek samaksāts vairāk, nekā faktiski izmantotais darbaspēks apjoms.	Piemērojama kombinācija, ja kā sasniegto rezultātu nodefinē patērētās darba stundas.	Var tikt piemērota gadījumos, ja uzdevums ir realizējams (pakalpojums ir sniedzams) regulāri un tādējādi regulāri tiek patērētas darbaspēka stundas.
Izmaksu atlīdzība	Var tikt piemērots gadījumos, kad izpildītājam ir piemērotas zināšanas un pieredze uzdevuma izpildei, bet nav pietiekamu finanšu resursu attiecīgā uzdevuma izpildei. Tajā pašā laikā, izmantojot šo kombināciju ir risks, ka līdz ar priekšapmaksas izmantošanu tiek samaksāts vairāk, nekā faktiskās izmaksas, kas saistītas ar uzdevuma izpildi.	Piemērojama kombinācija, ja kā sasniegto rezultātu nodefinē patērēto cilvēkstundu, cilvēkdienu, materiālu apjomu.	Var tikt piemērota gadījumos, ja uzdevums ir realizējams (pakalpojums ir sniedzams) regulāri un tādējādi regulāri tiek patērēti konkrētu cilvēkstundu, cilvēkdienu, materiālu apjoms.

Finansēšanas mehānismi / Maksāšanas modeļi	Priekšapmaksa izmaksu segšanai	Samaksa saskaņā ar sasniegto	Samaksa saskaņā ar plānu
Uz darbību (vai iznākumu) balstīta samaksa	Var tikt piemērots gadījumos, kad izpildītājam ir piemērotas zināšanas un pieredze pārvaldes uzdevuma izpildei, bet nav pietiekamu finanšu resursu attiecīgā uzdevuma izpildei. Tajā pašā laikā, izmantojot šo kombināciju ir risks, ka līdz ar priekšapmaksas izmantošanu tiek samaksāts vairāk, nekā faktiski tiek sniegti <u>līgumam atbilstošas kvalitātes pakalpojumi</u> .	Savstarpēji papildinošu modeļu kombinācija, ar nosacījumu, ka sasniegtais tiek definēts kā uzdevums (pakalpojums) ar noteiktiem kvalitātes kritērijiem (konkrētajam uzdevuma nodošanas gadījumam atbilstoši).	Nav piemērojams, attiecīgajā kombinācijā, tā kā vienības cena paredz maksāšanu par atbilstošā kvalitātē realizēto uzdevumu (sniegto pakalpojumu).

[23.5.1] Modeļi samaksas apmēra noteikšanai

Plānojot pārvaldes uzdevuma nodošanu, ir būtiski noteikt finansējuma apmēru, kas nepieciešams uzdevuma izpildei, tādā veidā prognozējot paredzamo samaksas apmēru Pilnvarotajai personai. Finansējuma paredzēšana ir viens no efektivitātes izvērtēšanas elementiem. Uzdevuma veikšanai nepieciešamais finansējuma apmērs var tikt noteikts šādos veidos:

► Balstoties uz esošo finanšu informāciju

Modelis paredz finansējuma apmēra noteikšanu, balstoties uz faktiskajām izmaksām, kas saistītas ar uzdevuma izpildi iestādē. Lai iegūtu informāciju par uzdevuma izpildes izmaksām, var tikt izmantotas tādas pašizmaksas aprēķina pieejas kā tradicionālais pašizmaksas aprēķins vai ABC (*Activity Based Costing*) pieeja.

- Izmantojot *tradicionālo pašizmaksas aprēķina pieeju*, izmaksas tiek tieši attiecinātas uz rezultātiem tieši proporcionāli apjomam, piemēram, patērēto stundu skaitam vai sniegto pakalpojumu skaitam
- Saskaņā ar *ABC pašizmaksas aprēķina pieeju*, tiek noteiktas rezultāta sasniegšanai nepieciešamās darbības un šo darbību veikšanai nepieciešamie resursi, izveidojot katra procesa vai rezultāta pašizmaksas noteikšanas algoritmu

► Noteiktu periodu izmantojot Darbaspēka maksāšanas modeli vai Izmaksu atlīdzības modeli

Modelis paredz nepieciešamā finansējuma apmēra noteikšanu, balstoties uz laiku, kas nepieciešams uzdevuma izpildei (pakalpojuma sniegšanai) un materiāli apmēru, kas tiek izmantots uzdevuma izpildes procesā. Kopējās uzdevuma veikšanas izmaksas tiek noteiktas:

- Kopējo patērēto laiku reizinot ar darbaspēka stundas likmi, kas noteikta saskaņā ar tirgus piedāvājumu

- Izmantoto materiālu apjomu reizinot ar materiālu cenu

[23.5.2] Izmaksas, kas saistītas ar uzdevuma izpildi

Aprēķinot pašreizējās uzdevuma izpildes izmaksas, ir jāņem vērā kā tiešās, tā netiešās izmaksas, kas saistītas ar uzdevuma izpildi.

Tiešās izmaksas – izmaksas, kas ir tieši attiecināmas uz uzdevuma izpildi, sniegto pakalpojumu.

- Darbaspēka samaksa
- vai produkta izgatavošanā
- Materiālu izmaksas
- Citas tiešās izmaksas (tehnika, programmnodrošinājums u.c.)

Netiešās izmaksas / pieskaitāmās izmaksas – izmaksas, kas ir radušās uzdevuma veikšanas, pakalpojuma sniegšanas procesā, bet kuras nevar tikt pilnā apmērā tieši attiecinātas uz uzdevuma izpildi, sniegto pakalpojumu. Pieskaitāmās izmaksas tiek attiecinātas uz konkrētu uzdevumu, pakalpojumu izmantojot noteiktu proporciju

- Administratīvā darbaspēka, citu struktūrvienību darbaspēka izmaksas
- Pamatlīdzekļu nolietojums
- Citas netiešās izmaksas (nomas maksa, apdrošināšana u.c.)

Pie kopējā samaksas apmēra noteikšanas ir jāņem vērā arī izmaksas, kas saistītas tieši ar uzdevuma nodošanu, t.i. izmaksas, kuras rodas no jauna, nododot uzdevuma izpildi citai personai, piemēram:

- Procesa organizēšanas izmaksas
- Uzdevuma izpildes uzraudzības un kontroles nodrošināšanas izmaksas
- Ārējā ekspertīze (ja nepieciešama un izmantota)

[23.5.3] Finansējuma nodrošināšanas modeļi

Balstoties uz pētījuma ietvaros veikto pārvaldes uzdevumu finansēšanas prakses analīzi Latvijā, var izdalīt šādus praksē identificējamus finansējuma nodrošināšanas modeļus:

- ▶ Pilnvarotā persona saņem uzdevuma izpildei paredzēto finansējumu.
- ▶ Finansējumu Pilnvarotā persona saņem kā samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem.
- ▶ Finansējums uzdevuma izpildei netiek piešķirts.

Turpinājumā sniegtajā tabulā apkopota informācija par iepriekš minēto finansējuma nodrošināšanas modeļu raksturojumu, pielietojamību, kā arī modeļu priekšrocībām un potenciālajiem riskiem.

Finansējuma nodrošināšanas modeļi	Modeļa pielietojamība	Priekšrocības	Riski
<i>Pilnvarotā persona saņem uzdevuma izpildei paredzēto finansējumu</i>	Modelis paredz, ka līdz ar pārvaldes uzdevuma nodošanu, pilnvarotā persona saņem arī šī uzdevuma izpildei paredzēto finansējumu gadskārtējā valsts/pašvaldības budžetā (pilnā apjomā vai daļēji). Uzdevumu nododot privātpersonai, iestāde, kas nodod uzdevumu, veic samaksu par uzdevuma īstenošanu saskaņā ar normatīvajos aktos, līgumā paredzēto apjomu. Gadījumos, kad uzdevuma izpilde tiek nodota citai publiskai personai, šis modelis paredz budžeta pārdali, uzdevuma veikšanai paredzēto finansējumu pilnvarotā persona saņem ikgadējā valsts budžeta ietvaros. Modelis var tikt uzskatīts par visplašāk pielietotu modeli pārvaldes uzdevumu nodošanas praksē Latvijā. Modelis tiek pielietots, nododot uzdevumus kapitālsabiedrībām, sabiedriskām organizācijām (biedrības, nodibinājumi), fiziskām personām, kā arī citām publiskām personām.	+ Pilnvarotā persona tiek pilnībā nodrošināta ar kvalitatīvai uzdevuma izpildei nepieciešamo finansējumu + Uzdevuma izpildi neaizkavē faktori, kas saistīti ar finansējuma piesaisti	- Piešķirtais finansējums netiek izmantots lietderīgi - Finansējums tiek izmantots citu pilnvarotās personas veikto uzdevumu finansēšanai - Piešķirtā finansējuma apjoms ir nepietiekams vai pārsniedz uzdevuma izpildei nepieciešamo apjomu
<i>Finansējumu Pilnvarotā persona saņem kā samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem</i>	VPIL 43.¹ pants paredz, ka privātpersona pakalpojumus sniedz saimnieciskās darbības veidā par atlīdzību, kuru persona izmanto savas darbības nodrošināšanai un attiecīgā uzdevuma veikšanai. Attiecīgi VPIL paredz konkrētu finansējuma nodrošināšanas modeli gadījumos, kad privātpersona nodrošina pakalpojumu sniegšanu, veicot valsts pārvaldes uzdevumus. Līdzīgi arī gadījumos, kad uzdevuma nodošana citai publiskai personai ietver pakalpojumu sniegšanu, finansējumu publiskā persona (piemēram	+ Par pakalpojumu maksā persona, kas to izmanto + Pilnvarotā persona saņem samaksu par tādu apjomu, kādā tiek sniegts pakalpojums	- Noteiktā pakalpojuma maksa pārsniedz vai nenosedz izmaksas, kas saistītas ar uzdevuma īstenošanu - Nepieciešams atsevišķs regulējums maksas pakalpojumu cenrāža noteikšanai

Finansējuma nodrošināšanas modeļi	Modeļa pielietojamība	Priekšrocības	Riski
<i>Finansējums uzdevuma izpildei netiek piešķirts</i>	valsts/pašvaldības kapitālsabiedrība) saņem kā samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem. Modelis paredz, ka valsts pārvaldes uzdevums pilnvarotajai personai tiek nodots, neparedzot konkrētu finansējuma avotu uzdevuma izpildes nodrošināšanā. Šādos gadījumos uzdevuma izpildi Pilnvarotā persona iegūst no citiem avotiem, piemēram, fondiem, sadarbības partneriem. Šis finansējuma nodrošināšanas modelis praksē tiek pielietots gadījumos, kad uzdevums tiek nodots sabiedriskai organizācijai, uzdevuma nodošana paredz sabiedrības līdzdalību u.c.	+ Pārvaldes uzdevums tiek īstenots, taču valsts līdzekļi tam netiek tērēti + Deleģējuma subjektam ir stimulš racionālāk izmantot resursus	- Finansējuma trūkums var aizkavēt uzdevuma savlaicīgu un/vai kvalitatīvu izpildi - Finansējuma nepietiekamības dēļ uzdevuma rezultatīvie rādītāji var netikt sasniegti vai tikt sasniegti nepilnā apjomā

Praksē bez iepriekš uzskaitītajiem finansējuma nodrošināšanas modeļiem tiek pielietotas arī šo modeļu kombinācijas, t.i. finansējums tiek nodrošināts no vairākiem avotiem:

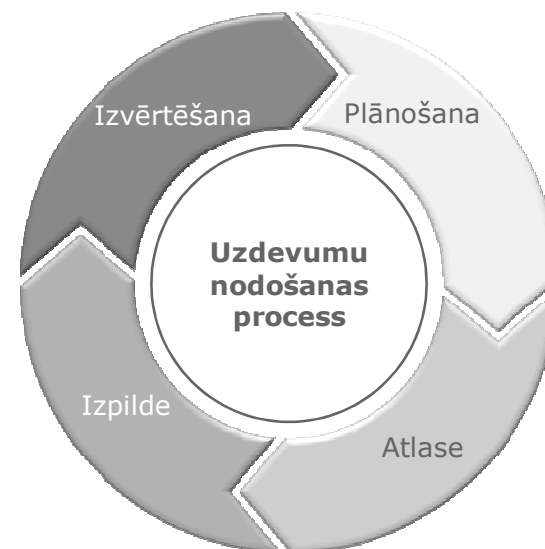
- Daļu finansējuma Pilnvarotā persona saņem no iestādes, kas nodod uzdevumu, savukārt daļu finansējuma tiek piesaistīta no Pilnvarotās personas sadarbības partneriem, fondiem u.c. avotiem.
- Daļēji finansējumu Pilnvarotā persona saņem kā samaksu par pakalpojumiem, savukārt daļu no nepieciešamā finansējuma nodrošina iestāde, kas nodod uzdevumu.

[24] Rekomendācijas

[24.1] Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas process

Analizējot pārvaldes uzdevumu nodošanas praksi Latvijā un ārvalstīs uzdevumu nodošanas procesu, secināms, ka ideālā gadījumā tam būtu jā sastāv no četriem lieliem posmiem, kas, turklāt, periodiski atkārtojas ar noteiktu regularitāti.⁴⁷ Šie posmi ir pārvaldes uzdevuma nodošanas plānošana, pretendentu atlase, nodotā uzdevuma izpilde un uzdevuma nodošanas seku un rezultātu izvērtēšana, kas attiecīgi dod pamatu jauna pārvaldes uzdevuma nodošanas plānošanai vai esošā nodošanas gadījumā parametru grozīšanai. Katrs no četriem lielajiem posmiem satur virkni veicamo darbību (Skat.shēmu. Uzdevumu nodošanas procesa shēmā **izcelti** posmu ietvaros veicamie soļi, kuru realizācija Latvijas praksē saskaņā ar veikto izvērtējumu nav konstatēta vispār vai ir vāji attīstīta.), galvenokārt – no Iestādes puses, kuras kompetencē ietilpst nododamais uzdevums vai kura ir kompetenta pieņemt lēmumu par pārvaldes uzdevuma nodošanu.

Pārvaldes uzdevumu nodošanas process sākas ar brīdi, kad tiek identificēts uzdevums, kura nodošana citai publisko tiesību personai vai privātpersonai potenciāli varētu nodrošināt efektīvāku uzdevuma izpildi kopumā. Pirms uzdevuma faktiskās nodošanas ir jāveic uzdevuma nodošanas *plānošana* t.sk. jāizvērtē uzdevuma nodošanas iespējamība un nosacījumi, jāizvēlas atbilstošākā uzdevuma nodošanas forma, kā arī kritēriji subjekta atlasei, kuram uzdevums var tikt nodots. Pēc uzdevuma nodošanas nosacījumu definēšanas plānošanas posmā ir jāveic subjektu izvērtēšana un lēmuma pieņemšana par atbilstošāko pretendentu pārvaldes uzdevuma realizācijai (*atlases* posms). Lai nodrošinātu efektīvu un atbilstošu uzdevuma izpildi ir jānodrošina secīga uzdevuma realizācijas pārņemšana, kā arī nepārtraukta Pilnvarotās personas kontrole un uzraudzība visā uzdevuma *izpildes* laika periodā. Pēc uzdevuma nodošanas perioda beigām (vai periodiski tā izpildes laikā) ir jāizvērtē procesā iegūtie rezultāti, nodrošinot pamatojumu turpmākai uzdevuma izpildes plānošanai.

⁴⁷ Ne visi šie posmi šobrīd praksē tiek īstenoti un ir normatīvi prasīti. Piemēram, pretendentu atlases pienākums iestādēm ir tikai atsevišķos gadījumos. Tādēļ aprakstītais vērtējams kā vispārējs modelis, kura ieviešana Latvijā pilnībā vai modificējot ir sīkāk izvērtējama

Katrs no iepriekš minētajiem uzdevumu nodošanas procesa posmiem ietver virkni soļu, kas raksturo būtiskākos aspektus, kuri būtu jāņem vērā uzdevumu nodošanas procesā. Uzdevumu nodošanas procesa posmu un to ietvaros veicamos soļu raksturojums sniegts turpmāk tabulā kopsavilkuma veidā un izvērsti – šī Ziņojuma Pielikumā Nr.7.

Posms	Darbības	Īss apraksts un sasniedzamais rezultāts
Plānošana	(1) Pārvaldes uzdevuma nodošanas nepieciešamības un pieļaujamības analīze (2) Pārvaldes uzdevuma robežu noteikšana (3) Uzdevuma nodošanas <i>ex-ante</i> efektivitātes izvērtējums (4) Vērtēšanas kritēriju noteikšana (5) Komunikācijas stratēģijas un publicitātes noteikšana (6) Pretendentu atlases procesa sagatavošana	Plānošanas posmā tiek, pirmkārt, veikta juridisko priekšnoteikumu pārbaude, gadījumā, ja uzdevums ir juridiski nododams, nodefinētas uzdevuma robežas (uzdevumam nepieciešamie resursi, sasniegtie rezultāti un ieguvumi, kā arī izpildāmie procesi). Plānošanas posmā tiek noteikti iespējamie pretendenti, kuriem var tikt nodots uzdevums. Šajā posmā, balstoties uz iepriekšminēto informāciju, tiek veikta <i>ex-ante</i> efektivitātes novērtēšana, salīdzinot esošo situāciju ar nākotnes situāciju, kad funkcija ir nodota, izdarot situācijas analīzei atbilstošus pieņēmumus. <i>Ex-ante</i> novērtēšana ļauj pieņemt lēmumu par uzdevuma nodošanas iespējamību no efektivitātes viedokļa. Posmā tiek noteikta komunikācijas stratēģija, kas ļauj informēt visas iesaistītas puses par plānoto lēmumu un tiek sagatavoti pretendentu atlases dokumenti. Rezultāts: Veikta analīze attiecībā uz uzdevuma nodošanas juridisko iespējamību un efektivitāti un gadījumā, ja uzdevuma nodošana ir atzīta par efektīvu, sagatavoti pretendentu atlases dokumenti, ietverot, gan detalizētu nododamā uzdevuma aprakstu, kvalitātes rādītājus un pretendentu atlases kritērijus. Posmā izmantojama <i>ex-ante</i> metodika, kas aprakstīta nodaļā 24.3.
Atlase	(1) Izvērtēšanas process	Atlases posmā tiek, veikts saņemto pretendentu piedāvājumu

Posms	Darbības	Īss apraksts un sasniedzamais rezultāts
	(2) Sarunu process (3) Lēmuma pieņemšana	izvērtēšanas process, vērtējot iepriekšējā posmā definētos atlases kritērijus, ar mērķi novērtēt gan pretendentu atbilstību, gan piedāvājuma ekonomiju, efektivitāti un lietderīgumu, atbilstoši šī ziņojuma pielikumā iekļautajai metodikai. Gadījumos, kad tas ir iespējams tiek veiktas sarunas ar iespējamajiem pretendentiem, lai precizētu pretendentu piedāvājumu. Posms noslēdzas ar lēmumu pieņemšanu par pretendentu, kuram nododams uzdevums un līguma slēgšanu. Līgums slēdzams ar pretendentu, kura piedāvājums nodrošina vismaz tik pat efektīva uzdevuma izpildi, kā tas ir esošajā situācijā (noteikta plānošanas posmā). Rezultāts: Veikts pretendentu piedāvājumu izvērtējums, izvēlēts viens pretendents un noslēgts līgums par uzdevuma nodošanu.
Izpilde	(1) Pārejas organizēšana (2) Kontrole un uzraudzība (3) Novērtēšana	Izpildes posma sākumā tiek organizēta uzdevuma nodošanas pāreja, nodrošinot, ka uzdevuma realizācija netiek pārtraukta šī iemesla dēļ. Izpildes posms notiek visu uzdevuma nodošanas periodu un ir regulārs process, kurā tiek veikta uzdevuma nodošanas ekonomijas, efektivitātes un lietderības novērtēšana (līdzīgi kā atlases posmā) un neapmierinošu rezultātu gadījumā, tiek ierosinātas korektīvas darbības. To var veikt gan ar iekšējiem iestādes resursiem, kura ir nodevusi uzdevumu, gan piesaistot ārējus resursus. Izpildes posmā tiek veikta uzdevuma izpildes kontrole un uzraudzība ar mērķi noteikt, vai tiek ievērotas visas līguma prasības. Kontrole un uzraudzība notiek gan caur atskaitēm, gan caur klātienes kontrolēm un klientu, ja tādi ir aptaujām.

Posms	Darbības	Īss apraksts un sasniedzamais rezultāts
		<u>Rezultāts:</u> Nodrošināta regulārā nodotā uzdevuma kontrole un uzraudzība un vajadzības gadījumā veiktas nepieciešamās korektīvās darbības.
Izvērtēšana	(1) Situācijas analīze (2) Lēmuma pieņemšana par turpmāku uzdevuma realizēšanu	Izvērtēšanas posmā, kas notiek vai nu tuvojoties līguma perioda beigām, vai beztermiņa līgumu gadījumā ik pa trīs gadiem. Izvērtēšanas posms ietver nodotā uzdevuma līgumā paredzēto sasniedzamo rādītāju analīzi un izvērtēšanu, vai iestāde nevar realizēt attiecīgo uzdevumu efektīvāk. Izvērtēšanas posmā var tikt konstatēts, ka ir jāmaina nododamā uzdevuma robežas, kvalitātes mēri, izmaksas u.t.t. <u>Rezultāts:</u> Veikts nodotā uzdevuma izpildes novērtējums un pieņemts lēmums par turpmāku uzdevuma nodošanas lietderību vai nodošanas pārtraukšanu.

[24.2] Valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas procesa juridisko tipu stiprās un vājās puses

Secinājumi un rekomendācijas par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas procesa juridisko tipu priekšrocībām un trūkumiem ietvertas šī Ziņojuma 23.4.nodaļā.

[24.3] Metodoloģija uzdevumu izpildes efektivitātes novērtēšanai (deleģēšanas izdevīguma novērtēšanai)

[24.3.1] Metodoloģijas mērķis

VPIL 40.panta pirmā daļa nosaka, ka publiska persona var deleģēt pilnvarotai personai pārvaldes uzdevumu, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt **efektīvāk**. Arī attiecībā uz sabiedrības līdzdarību valsts pārvaldē VPIL paredz, ka privātpersonu var

pilnvarot veikt pārvaldes uzdevumu, ja persona to var veikt **vismaz tikpat efektīvi**. Tādējādi katram valsts pārvaldes uzdevuma nodošanas gadījumam ir jāpastāv iestādes (deleģētāja, pilnvarotāja) veiktam izvērtējumam, kas eventuāli pierāda, ka iestāde pati attiecīgo pārvaldes uzdevumu nespēj vai nespētu veikt tik efektīvi vai efektīvāk, kā tas būtu gadījumā, ja valsts pārvaldes uzdevuma īstenošana tiktu nodota citai publiskai vai privātai personai.

Uzdevumu nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtēšanas metodoloģijas mērķis ir sniegt ieteikumus un aprakstīt piemērojamus paņēmienus, kā ar kvantitatīvu un kvalitatīvu metožu palīdzību novērtēt uzdevumu izpildes paredzamo efektivitāti pirms uzdevumu nodošanas citam tiesību subjektam.

Metodoloģijas lietotāji ir publiskas personas, kuras saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto plāno nodot pārvaldes uzdevumu(s), kura(u) izpilde ietilpst šīs publiskās personas vai tās iestādes kompetencē, citai publisko tiesību personai vai privātpersonai.

[24.3.2] Izvērtējuma veikšanas pamatprincipi

Efektivitātes izvērtēšanas metodoloģija ir balstīta uz trīs būtiskiem uzdevuma izpildi raksturojošiem elementiem: ieguldījumi (*input*), rezultāti (*output*) un ieguvumi (*outcome*). Efektivitātes izvērtēšanas metodoloģija paredz salīdzināt noteiktā ieguvumu līmeņa sasniegšanai nepieciešamo *ieguldījumu* un uzdevuma *rezultātu* šī brīža vērtības ar sagaidāmajām vērtībām nākotnē, t.i. pēc uzdevuma nodošanas, tādējādi izvērtējot esošo un paredzamo nākotnes efektivitātes līmeni. Šāds salīdzinājums attiecīgi dod pamatu secinājumam par efektivitātes izmaiņām.

Atbilstoši VPIL 40.panta pirmajai daļai pārvaldes uzdevumu deleģēšana ir pieļaujama tikai gadījumā, ja uzdevuma nodošanas gadījumā ir sagaidāms augstāks efektivitātes līmenis. Augstāks efektivitātes līmenis iespējams, ja sagaidāma šādu nosacījumu izpilde:

- **Ieguldījumi** – samazinās & **Rezultāti** – paliek nemainīgi.
- **Ieguldījumi** – paliek nemainīgi & **Rezultāti** – paaugstinās.
- **Ieguldījumi** – samazinās & **Rezultāti** – paaugstinās.

Atsevišķos gadījumos ieguldījumus raksturojošo kritēriju vērtības pieaugums arī var liecināt par kopējā efektivitātes līmeņa pieaugumu (piemēram, ieguldītā darbaspēka kvalifikācija un pieredze).

Saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu privātpersonu var pilnvarot veikt pārvaldes uzdevumu, kurš neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu, ja pilnvarotā persona to var veikt vismaz tikpat efektīvi, t.i. sagaidāmā efektivitāte ir vismaz tādā pašā

līmenī kā līdz šim. Līdz ar to šajā gadījumā pilnvarošana iespējama arī gadījumos, ja ieguldījumu un rezultātu līmenis paliek nemainīgs (ir vienāds ar šī brīža līmeni).

Uzdevumu nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtēšanas metodoloģija ietver 4 galvenos solus:

- 1.solis** – Izvērtējumā ietveramo kritēriju noteikšana.
- 2.solis** – Esošās situācijas novērtējums, nosakot kritēriju šī brīža vērtības.
- 3.solis** – Nākotnes situācijas novērtējums, izvērtējot uzdevuma nodošanas sagaidāmo ietekmi uz kritēriju vērtībām.
- 4.solis** – Sagaidāmās efektivitātes novērtējums pie uzdevuma nodošanas, salīdzinot šī brīža un nākotnes kritēriju vērtības.

[24.3.3] 1.solis – Izvērtējumā ietveramo kritēriju noteikšana

Lai izvērtētu pašreizējo un paredzamo efektivitātes līmeni, ir jānosaka kritēriji, pēc kādiem var tikt novērtēti nepieciešamie ieguldījumi un sasniedzamie rezultāti konkrētā uzdevuma gadījumā. Saskaņā ar šajā metodikā izmantoto pieeju:

Ieguldījumi ir resursi, kas nepieciešami, lai sasniegtu vēlamos rezultātus un ieguvumus.

Rezultāti ir pakalpojumi, vienības vai apjoms, kas tiek iegūts uzdevuma izpildes procesā.

Uzdevuma izpildei nepieciešamais ieguldījumu un rezultātu līmeņa novērtēšanai izmantojamie kritēriji var būt šādi (kritēriji tiek precizēti katram konkrētam uzdevuma nodošanas gadījumam, piemēram, īpaši attiecībā uz kvalitatīvi vērtējamajiem kritērijiem, tādiem kā prasmes, kvalitāte u.c.):

Uzdevumu raksturojošie elementi	Ieguldījumi	Rezultāti
Kritēriji	- Izmaksu apjoms - Pieredze un zināšanas - Prasmes (<i>know-how</i>)	- Apjoms, vienību skaits - Kvalitāte - Rezultātu pieejamība - Sabiedrības iesaiste

Kā ieguldījumu, tā rezultātu novērtēšanā ir jāizmanto vismaz divi no katras grupas augstāk minētajiem kritērijiem. Pēc nepieciešamības augstāk minētie kritēriji var tikt arī detalizēti, dalot tos grupās un apakšgrupās. Ja kāds no augstāk minētajiem kritērijiem izvērtējumā netiek iekļauts, kritērija neiekļaušana ir jāpamato ar konkrētā uzdevuma satura specifiku. Ieguldījumu un rezultātu novērtēšanai var tikt definēti arī citi papildu kritēriji pie nosacījuma, ka šie kritēriji izvērtējumā tiek iekļauti papildus augstākminētajiem kritērijiem.

Piemērs – kritēriji sabiedrības grupas apmācību nodrošināšanas uzdevuma nodošanas izvērtējumam

Ieguldījumi	Rezultāti
▪ Izmaksu apjoms – Kāds ir izmaksu apjoms (LVL), kas nepieciešams apmācību nodrošināšanai? ▪ Pieredze un zināšanas – Kādas kvalifikācijas speciālisti, mācībspēki nepieciešami apmācību realizācijā? ▪ Prasmes – Kādas apmācību metodes ir izmantojamas apmācību procesā?	▪ Apjoms, vienību skaits – Kāds ir apmācīto darbinieku, speciālistu skaits? ▪ Kvalitāte: - <i>Satura kvalitāte</i> – Kāds ir pieejamais apmācību saturs plānoto ieguvumu sasniegšanai? - <i>Rezultātu kvalitāte</i> – Kāds ir vidējais zināšanas pārbaudes rezultāts, kas raksturo apmācību kvalitāti?

[24.3.4] 2.solis – Esošās situācijas novērtējums

Lai novērtētu uzdevuma veikšanai izmantotos ieguldījumus un sasniegtos rezultātus šī brīža situācijā (kad iestāde pati īsteno pārvaldes uzdevumu), ir jānosaka ieguldījumus un rezultātus raksturojošo kritēriju vērtības. Ieguldījumu un rezultātu novērtēšanā tiek izmantoti kā kvantitatīvie, tā kvalitatīvie kritēriji, kas šīs metodoloģijas vajadzībām tiek definēti šādi:

- Kvantitatīvie kritēriji – kritēriji, kuriem var tikt noteikts konkrēts apjoms, skaits (piemēram, izmaksu apjoms, vienību skaits).
- Kvalitatīvie kritēriji – kritēriji, kuriem nevar tikt noteikts konkrēts apjoms vai skaits (piemēram, pieredze, prasmes).

Ieguldījumus un rezultātus raksturojošo kvantitatīvo un kvalitatīvo kritēriju vērtības tiek noteiktas saskaņā ar šādu pieeju:

Kvantitatīvie kritēriji	Kvalitatīvie kritēriji
Kvantitatīvo kritēriju vērtības tiek noteiktas absolūtos skaitļos saskaņā ar pieejamo informāciju par kritēriju raksturojošām vērtībām.	Kvalitatīvo kritēriju vērtības tiek noteiktas, <i>izmantojot ekspertu metodi</i> un balstoties uz līdzšinējo pieredzi uzdevuma realizācijā.
Kvantitatīvo kritēriju vērtība var tikt izteikta kā summa, vienību skaits, apjoms utt.	Ekspertu vērtējums tiek izteikts noteiktas skalas ietvaros (piemēram, no 1 līdz 10, no 1 līdz 5) un pamatojas uz subjektīviem, profesionāliem spriedumiem. Ja tiek izmantoti vairāki eksperti, tad vērtējumi tiek saskaitīti un izdalīti ar ekspertu skaitu, lai iegūtu galīgo vērtējumu.

Kvantitatīvo kritēriju vērtību pamatošanai var tikt izmantota iestādes iekšējā informācija, t.sk. finanšu informācija, uzdevumu realizējošās struktūrvienības iekšējā informācija par uzdevuma izpildei izmantoto materiālu apjomu, informācija uzdevuma realizācijas kvantitatīvajiem rādītājiem iepriekšējā periodā u.c.

Kvalitatīvo kritēriju vērtības tiek piešķirtas saskaņā ar ekspertu vērtējumu. Lai nodrošinātu pēc iespējas atbilstošāku rezultātu, vērtējuma veicēji ir jānodrošina ar pēc iespējas pilnīgu informāciju par uzdevuma izpildi, t.sk. izpildē izmantojamo informāciju, iesaistītā personāla

kvalifikāciju, izmantotajām metodēm, rezultativajiem rādītājiem iepriekšējā periodā u.c. Sniedzot savu vērtējumu noteiktās skalas ietvaros, eksperts papildus sniedz pamatojumu konkrētas vērtības izvēlei.

[24.3.5] 3.solis – Nākotnes situācijas projekcija

Lai novērtētu sagaidāmo nākotnes situāciju, ir jāizvērtē uzdevuma nodošanas sagaidāmā ietekme uz iepriekš definēto kritēriju vērtībām. Sagaidāmās kritēriju vērtības nosaka, balstoties uz:

- Uzdevuma nodošanas analīzes uzsākšanas pamatojumu, t.i. iemesliem, kādēļ tiek izskatīta uzdevuma nodošanas iespējamība.
- Informāciju par ar uzdevuma nodošanu saistītajiem riskiem
- Pieejamo informāciju par potenciālajiem uzdevuma nodošanas subjektiem, t.sk. pieejamo tirgus informāciju, ja tiek paredzēta uzdevuma nodošana privāto tiesību subjektam
- Ekspertu vērtējumu par sagaidāmajām izmaiņām uzdevuma nodošanas gadījumā
- Pieņemumiem un ierobežojumiem, kas saistīti ar potenciālo uzdevuma nodošanu (par ko sīkāk skat.pārējo šī Ziņojuma 24.nodaļu)

Kvantitatīvo un kvalitatīvo kritēriju vērtības tiek noteiktas saskaņā ar 2.solī aprakstīto pieeju, t.i. kvantitatīvo kritēriju vērtības tiek noteiktas absolūtos skaitļos (balstoties uz pieņemumiem), savukārt kvalitatīvo kritēriju vērtības tiek noteiktas ar ekspertu metodi, katram kritērijam piešķirot konkrētu vērtību noteiktas skalas ietvaros.

Projicējot sagaidāmo nākotnes situāciju, bez kritēriju vērtību noteikšanas izvērtējumā ir jādokumentē:

- Pieņemumi, uz kuriem balstītas konkrētas piešķirtās vērtības.
- Informācijas avoti, kas izmantoti vērtību piešķiršanā (ja pieejami un attiecināmi).
- Pamatojums konkrētu vērtību piešķiršanai.

Piemērs: Kritēriju vērtības un pamatojums sabiedrības grupas apmācību nodrošināšanas uzdevuma nodošanas sagaidāmās nākotnes situācijas novērtēšanai

Kritērijs	Nākotnes sagaidāmā vērtība	Pamatojums
Izmaksu apjoms – Kāds ir izmaksu apjoms, kas nepieciešams apmācību nodrošināšanai?	75 500 LVL	▪ Izmaksu apjoms noteikts, balstoties uz līdzīga apjoma un satura uzdevuma nodošanas praksi citā iestādē. ▪ Izmaksu apjoms koriģēts, ņemot vērā veicamo apmācību apjoma atšķirības.
Pieredze un zināšanas – Kādas kvalifikācijas speciālisti, mācībspēki nepieciešami apmācību realizācijā?	4 (skalā no 1 līdz 5)	▪ Tirgū (potenciālajam uzdevuma nodošanas subjektam) ir pieejami speciālisti ar atbilstošu pieredzi un zināšanām, kas atsevišķās jomās ir plašāka un elastīgāka, nekā pašreiz pieejamā. ▪ Potenciālajam uzdevuma nodošana subjektam var nebūt pietiekamas zināšanas par iestādes darbības, uzdevuma izpildes specifiskajiem jautājumiem.
Prasmes – Kādas apmācību metodes ir izmantojamas apmācību procesā?	5 (skalā no 1 līdz 5)	▪ Tirgū (potenciālajiem uzdevumu nodošanas subjektam) ir pieeja starptautiskajā praksē izmantotām apmācību metodēm.

[24.3.6] 4.solis – Sagaidāmās efektivitātes novērtējums pie uzdevuma nodošanas

Sagaidāmā efektivitātes līmeņa novērtēšanai šī brīža ieguldījumu un rezultātu apjomu raksturojošo kritēriju vērtības ir jāsalīdzina ar sagaidāmajām (prognozētajām) šo lielumu vērtībām pēc uzdevuma nodošanas. Kopējā kritēriju vērtība esošā un prognozētā ieguldījumu un rezultātu līmeņa noteikšanai tiek veikta saskaņā ar šādu pieeju:

- Kvalitatīvo kritēriju vērtības tiek summētas, iegūstot kopējo kvalitatīvo kritēriju vērtību.
- Pirms kvantitatīvo kritēriju vērtības iekļaušanas kopējās vērtības aprēķinā ir jāveic kvantitatīvo kritēriju vērtību normalizācija, t.i. kritēriju faktiskā vērtība jāpārvērš vērtības atbilstoši kvalitatīvo kritēriju vērtēšanas skalai (skalas vērtības saskaņā ar pieņēmumu, piemēram, no 1 līdz 10).

Nemot vērā atšķirīgo ietekmi uz kopējo efektivitātes līmeni, kvantitatīvo kritēriju vērtības tiek normalizētas atšķirīgi ieguldījumus un rezultātus raksturojošiem kritērijiem.

Ieguldījumus raksturojošie kritēriji		Rezultātus raksturojošie kritēriji	
Normalizācijas formula	$V = \frac{N_f}{N_e} \times S_{max}, \text{ kur}$ V – Normalizēta kvantitatīvā kritērija vērtība N _e – Kvantitatīvā kritērija etalona vērtība N _f – Kvantitatīvā kritērija vērtība S _{max} – Kvalitatīvo kritēriju skalas maksimālā vērtība	$V = \frac{N_f}{N_e} \times S_{max}, \text{ kur}$ V – Normalizēta kvantitatīvā kritērija vērtība N _e – Kvantitatīvā kritērija etalona vērtība N _f – Kvantitatīvā kritērija vērtība S _{max} – Kvalitatīvo kritēriju skalas maksimālā vērtība	
Etalona vērtība	Zemākā vērtība (salīdzinot esošo un paredzamo nākotnes vērtību)	Augstākā vērtība (salīdzinot esošo un paredzamo nākotnes vērtību)	

Pēc kvantitatīvo kritēriju normalizēšanas tiek aprēķinātas esošais un sagaidāmais ieguldījumu un rezultātu līmenis, summējot ieguldījumus un rezultātus raksturojošo kritēriju vērtības šī brīža situācijā un sagaidāmajā nākotnes situācijā. Efektivitātes līmeņa pieaugums tiek noteikts salīdzinot ieguldījumu un rezultātu līmeņus abās situācijās.

Nemot vērā izvērtējuma rezultātus, tiek pieņemts lēmums par uzdevuma nodošanu:

- ▶ Ja ir sagaidāms efektivitātes līmeņa pieaugums – uzdevums var tikt nodots citai publiskai vai privātpersonai

- ▶ Ja sagaidāma efektivitātes līmeņa saglabāšanās vai iespējams pieaugums – uzdevums var tikt nodots līdzdarbībā, ja tas atbilst likumā noteiktajiem priekšnoteikumiem
- ▶ Ja sagaidāmais efektivitātes līmenis ir zemāks – uzdevums nevar tikt nodots.

Plānojot pretendentu atlasīšanas pārvades uzdevuma nodošanai, parasti efektivitātes noteikšanai izmantotie kritēriji attiecīgi tiek noteikti arī kā prasības un pretendentu piedāvājumu būtiska sastāvdaļa, lai, iestādei attiecīgi izvērtējot un salīdzinot pretendentu piedāvājumus, būtu iespēja pārliecināties par to, vai visi piedāvājumi nodrošinās lielāku efektivitāti, kā arī – kurš no piedāvājumiem, tos savstarpēji salīdzinot, sniegs vislielāko ieguvumu jeb efektivitātes pieaugumu.

Piemērs: Efektivitātes līmeņa noteikšana sabiedrības grupas apmācību nodrošināšanas uzdevuma nodošanas izvērtēšanai. Izmantotā skala – no 1 līdz 5

Kritērijs	Esošā situācija		Nākotnes situācija	
	Vērtība	Normalizētā vērtība	Vērtība	Normalizētā vērtība
IEGULDĪJUMI:				
Izmaksu apjoms (kvantitatīvais kritērijs)	74 500 LVL	$(74500 / 74500) \times 5 = 5$	75 500 LVL	$(74500 / 75500) \times 5 = 4,9$
Pieredze un zināšanas	4	4	4	4
Prasmes	4	4	5	5
KOPĀ		13		13,9
REZULTĀTI:				
Apjoms, vienību skaits (kvantitatīvais kritērijs)	45 gab.	$(45/50) \times 5 = 4,5$	50 gab.	5
Satura kvalitāte	4	4	3,5	3,5
Rezultātu kvalitāte	4	4	4	4
KOPĀ		12,5		12,5

[24.4] Optimālais pretendenta izvēles process un iespējamie riski, līguma noslēgšana, nodotā uzdevuma īstenošanas uzraudzība

[24.4.1] Pretendentu izvēles process

VPIL paredz, ka „publiska persona var deleģēt pilnvarotai personai pārvades uzdevumu, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk”, kā arī, „ka privātpersonu var pilnvarot veikt pārvades uzdevumu, ja persona to var veikt vismaz tikpat efektīvi”. Tādējādi arī pēc lēmuma pieņemšanas par uzdevuma nodošanu, kas pamatots ar potenciālās jeb sagaidāmās efektivitātes novērtēšanu, ir

jāveic pretendentu jeb uzdevuma nodošanas subjektu izvērtējums un izvēle, lai noteiktu, vai un kurš potenciālais pretendents spēs nodrošināt efektīvāku uzdevuma izpildi.

Šobrīd saskaņā ar 2003.gada 29.jūlija MK noteikumiem Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība” tiek noteikta kārtība, kādā tiek rīkoti konkursi par līdzdarbības līgumu slēgšanu, ja paredzamā līdzdarbības līguma līgumcena pārsniedz 10000 LVL. Pretendentu izvēles process pārvaldes uzdevumu deleģēšanas gadījumos šobrīd netiek normatīvi regulēts.

Tajā pašā laikā no ārvalstu pieredzes analīzes izriet, ka atsevišķos gadījumos, kad noteiktas publiskas atlases procedūras nepieciešamība nepietiekoši skaidri izriet no valsts un pašvaldību līdzekļu izšķērdēšanas novēršanas normatīvā regulējuma, konkurences deformēšanas aizlieguma vai atklātuma principa, likumā var tikt tieši noteikta pretendentu izvēlei piemērojamā procedūra vai ietverta norāde uz publisko iepirkumu likuma daļēju piemērošanu vai citu procedūru.

Papildus jānorāda, ka iestādei pirms deleģēšanas līguma slēgšanas būtu jāizvērtē, vai konkrēto valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana privātpersonai nav saistīta ar nepieciešamību piemērot kādu no Publisko iepirkumu likumā vai Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkuma likumā paredzētajām iepirkuma procedūrām. Šajā sakarā jānorāda, ka normatīvajos aktos paredzētās iepirkuma procedūras nav jāpiemēro gadījumos, kad līguma priekšmets ir tādi pakalpojumi, kurus sniedz cita iestāde vai persona, kas arī ir pasūtītājs iepirkuma likumu izpratnē un kam saskaņā ar ārējiem normatīvajiem aktiem ir izņēmuma tiesības sniegt attiecīgo pakalpojumu⁴⁸.

Eiropas Savienības Tiesa vairākos spriedumos ir norādījusi, ka minētais izņēmums ir piemērojams, izpildoties diviem kumulatīviem kritērijiem: (1) konkrēto pakalpojumu sniedzējam (valsts pārvaldes uzdevuma veicējam) ir jāatrodas tādā publiskās institūcijas (pasūtītāja) padotībā, kas pielīdzināma kontrolei, kādu publiskā institūcija (pasūtītājs) īsteno pār savām struktūrvienībām, un (2) lielākajai daļai pakalpojumu sniedzēja aktivitāšu jābūt saistītai ar tam uzticēto izņēmuma pakalpojumu sniegšanu⁴⁹. Šobrīd Eiropas Savienības Tiesa ir attīstījusi samērā plašu tiesu praksi attiecībā uz to, kādos gadījumos padotības vai kontroles attiecības ir pielīdzināmas kontrolei pār iestādes struktūrvienībām, kā arī – kad pakalpojumu sniedzējs darbojas, galvenokārt nodrošinot konkrētos pakalpojumus⁵⁰, kas iestādēm ir jāņem vērā, lemjot par konkrēto valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu un ar to saistīto nepieciešamību piemērot publisko iepirkumu procedūras.

⁴⁸ Skatīt Publisko iepirkumu likuma 3.panta pirmās daļas 8.punktu un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkuma likuma 9.panta pirmās daļas 7.punktu.

⁴⁹ Skatīt, piemēram, EKT spriedumu lietā C-107/98 [1999] *Teckal pret Viano pašvaldību*.

⁵⁰ Skatīt, piemēram, EKT lietas C-220/05 *Aroux*; C-26/03 *Stadt Halle*; C-324/07 *Coditel Brabant*; C-573/07 *Sea* utt.

Ņemot vērā sagaidāmās efektivitātes izvērtēšanas nepieciešamību, kā arī VPIL 42.panta pirmajā daļā paredzēto prasību, pieņemot lēmumu par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ņemt vērā personas „*pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus*”, būtu nepieciešams nodrošināt pretendentu izvēles procesu vismaz visos gadījumos, kad uzdevums tiek nodots privātpersonai.

Pretendentu izvēles procesā metodoloģiski varētu izmantot turpmāk aprakstītos paņēmienus pieteikumu un pretendentu izvērtēšanā.

Efektivitātes un pretendentu atbilstības izvērtēšanai var izmantot kā kvantitatīvos, tā kvalitatīvos kritērijus, kuru analīzei praksē tiek izmantotas atšķirīgas pieejas:

► **Kvalitatīvo kritēriju vērtēšana** var tikt veikta:

- *Saskaņā ar iepriekš precīzi definētu pieeju*, kas nosaka, kāds vērtējums tiek piešķirts konkrētajā kritērijā, ja tiek izpildītas noteiktās prasības.
- *Izmantojot ekspertu metodi*, kuras ietvaros vērtējums tiek izteikts noteiktas skalas ietvaros (piemēram, no 1 līdz 10) un pamatojas uz subjektīviem, profesionāliem spriedumiem.

Ja vērtējumu veic vairāki eksperti, kopējais pretendenta vērtējums tiek noteikts pēc formulas.

$$\frac{\sum K}{N},$$

$\sum K$ - vērtējuma kopsumma par katru vērtēšanas kritēriju;

N – ekspertu skaits.

► **Kvantitatīvo kritēriju vērtēšana** tiek veikta, ņemot vērā absolūtos skaitļus (summa, vienību skaits, apjoms utt.), kādos kritērija apjoms izteikts.

Lai nodrošinātu kvantitatīvo kritēriju vērtību salīdzināmību ar kvalitatīvo kritēriju vērtībām, pirms kvantitatīvo kritēriju vērtības iekļaušanas kopējās vērtības aprēķinā ir jāveic kvantitatīvo kritēriju vērtību normalizācija, t.i. kritēriju faktiskā vērtība jāpārvērš vērtības atbilstoši kvalitatīvo kritēriju vērtēšanas skalai (skalās vērtības saskaņā ar pieņēmumu, piemēram, no 1 līdz 10).

Lai novērtētu, kādu uzdevuma izpildes efektivitāti spēs nodrošināt konkrētais pretendents, potenciālo pretendentu izvērtējuma ietvaros ir jānodrošina uzdevuma izpildes efektivitātes novērtēšanai noteikto kritēriju salīdzināšana:

- Sagaidāmās kritēriju vērtības salīdzināšana ar pretendenta faktiski piedāvātajām (gadījumā, ja ir tikai viens pretendents).
- Kritēriju vērtību salīdzināšana starp pretendentiem (1:1).

Kritēriju vērtību savstarpējās salīdzināšanas procesā var tikt izmantoti svara koeficienti – katra novērtējamā kritērija nozīmīgums jeb svars kopējā vērtējumā. Svara koeficientu vērtības ir skalā no 0 līdz 1, ievērojot, ka svaru kopsummai ir jābūt vienāgai ar 1 (skatīt tabulu zemāk). Svari katrai novērtējuma kritēriju grupai vai kritērijam ir jāpiešķir, balstoties uz ekspertu vērtējumu, kas nosaka, cik svarīgs ir katrs kritērijs konkrētajā gadījumā. Svara koeficienti var tikt piešķirti tikai kvalitatīvajiem kritērijiem, vai arī visiem vērtējumā iekļautajiem kritērijiem kopumā.

Kopējais katra pretendenta novērtējums tiek aprēķināts, izmantojot pielāgotu svērto mērķa funkciju (*weighted objective function*), saskaņā ar sekojošu formulu (skatīt tabulu zemāk).

$$\sum_{i=1}^n N_i \times W_i$$

N_i – novērtējuma faktora vērtība, kuru piešķir novērtētājs;

W_i – novērtējuma faktoram atbilstošais svars

Piemērs:

Kritērijs	Vērtēšanas skala (0-5)	Svara koeficients	Kopējais novērtējums
▪ Kritērijs 1	5	0,1	0,5
▪ Kritērijs 2	3	0,35	1,05
▪ Kritērijs 3	4	0,25	1
▪ Kritērijs 4	3	0,3	0,9
KOPĀ	-	1	3,45

Deleģējot pārvaldes uzdevumu privātpersonai, līdzīgi kā pie līdzdarbības līgumu slēgšanas, būtu jānodrošina pretendentu izvēles procesa dokumentēšana un publicitāte, nodrošinot:

- ▶ Nododamā uzdevuma satura un pretendentiem izvirzīto prasību dokumentēšana (piemēram, nolikuma izstrāde) un publiska pieejamība (piemēram, publicēšana iestādes mājas lapā).
- ▶ Izvērtēšanas procesa dokumentēšana (piemēram, sagatavojot pretendentu izvērtēšanas rezultātu protokolēšanu).
- ▶ Izvēles procesa rezultātu publicēšana.

[24.4.2] Deleģēšanas līguma noslēgšana

VPIL daļēji regulē deleģēšanas līguma noslēgšanas atsevišķus aspektus, savukārt attiecībā uz līdzdarbības līgumu slēgšanu piemērojami 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr.419 „Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtība”.

Jānorāda, ka šāda kārtība, lai cik daļēji, tomēr ir regulēta, savukārt deleģējumi un pilnvarojumi ar ārējiem normatīvajiem aktiem nav sīkāk regulēti un tādēļ nereti nesatur pārvaldes uzdevuma nodošanas pieļaujamības un efektivitātes analīzi. Šis apstāklis sasaucas ar šajā Ziņojumā ietvertu rekomendāciju apsvērt iespēju visos pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumos kā obligātu noteikt līguma slēgšanu (attiecīgi – deleģēšanas vai līdzdarbības līgumu vai tikai deleģēšanas līgumu, ja šīs divas līgumu formas netiek turpmāk nošķirtas).

Lēmuma pieņemšana

VPIL 45.pantā ir identificētas personas, kas pieņem lēmumu par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu: par tiešās pārvaldes iestādes kompetencē esošu pārvaldes uzdevumu deleģēšanu uz laiku līdz trim gadiem lemj Ministru kabineta loceklis, kura padotībā atrodas iestāde, kas slēdz līgumu. Par deleģēšanu uz ilgāku laiku lemj Ministru kabinets. Par pastarpinātās pārvaldes iestādes uzdevumu deleģēšanu lemj attiecīgās atvasinātās publiskās personas orgāns.

Tātad lēmumu par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu var pieņemt:

- ▶ Ministrs
- ▶ Ministru kabinets
- ▶ Atvasinātās publiskas personas orgāns (pašvaldībās – dome)

Lēmumu par līdzdarbības līguma slēgšanu pieņem pati iestāde, kuras kompetencē esošais uzdevums tiek nodots privātpersonai, tādējādi, veicot likumā un Ministru kabineta noteikumos noteikto saskaņošanu, iestādes vadītājs ir galvenā amatpersona lēmuma pieņemšanā un arī persona, kas paraksta līdzdarbības līgumu.

Attiecīgi minētās amatpersonas ir tās, kuru kontrolē ir izvērtējuma un pamatojuma sagatavošana pirms lēmuma pieņemšanas. Lai gan VPIL noteic, ka lēmumā par deleģēšanu konstatē deleģēšanas pieļaujamību un reglamentē deleģēšanas noteikumus, tomēr praksē šie lēmumi lielākajā daļā gadījumu nesatur efektivitātes *ex-ante* izvērtējumu vai tā secinājumus. Analógiski problemātiska praksē ir situācija attiecībā uz deleģēšanas un līdzdarbības līgumu publiskošanu pretēji VPIL paredzētajam, ka informāciju par iestādes deleģētajiem pārvaldes uzdevumiem, kā arī deleģēšanas līgumu piecu darbdienu laikā no deleģēšanas līguma noslēgšanas dienas publicē attiecīgās iestādes mājaslapā internetā vai, ja tas noteikts tiesību aktā, augstākas iestādes mājaslapā internetā.

Ievērojot minēto, praktiskajā izpildē būtu jāpievērš lielāka uzmanība normatīvo prasību izpildei un lēmumos par pārvaldes uzdevumu nodošanu jāietver saprotams un pilnvērtīgs juridiskās pieļaujamības un efektivitātes izvērtējums, kas atspoguļo *ex-ante* efektivitātes izvērtējuma rezultātus atbilstoši objektīviem un pamatotiem kritērijiem.

Līguma saturs un izstrāde

VPIL 46.pants norāda deleģēšanas un līdzdarbības līgumos ietveramās informācijas minimumu, taču, pirmkārt, katrā konkrētā gadījumā līgumam var būt nepieciešamas papildu sadaļas un specifisks regulējums, un otrkārt, līdzdarbības līguma specifika var pieprasīt atšķirīgu šī līguma saturu, kas neatbilst VPIL 46.pantā noteiktajam.

Pārvaldes uzdevuma nodošanas līgums ir publisko tiesību līgums, to izstrādā attiecīgā iestāde un iestādei ir vadošā loma šī līguma satura noteikšanā. Līguma noteikumi ir saskaņojami ar otru līdzēju, taču būtiski, ka vadošā loma pieder iestādei.

Jāuzsver, ka pārvaldes uzdevumu nodošanas īstenošanai permanenti ir jāsaglabā un jāuztur spēkā tās vērtības un kritēriji, ko kā efektivitāti pamatojošos kritērijus pretendents ir norādījis savā piedāvājumā iestādei, vai par ko puses vienojušās sarunu laikā. Šo uzdevumu cita starpā var palīdzēt risināt pārvaldes uzdevumu nodošanas līgums, ja tas sagatavots tālredzīgi un kvalitatīvi. Minētajā kontekstā, izstrādājot pārvaldes uzdevumu nodošanas līgumu (deleģēšanas vai līdzdarbības līgums), ļoti būtiska uzmanība ir jāpievērš šādu sadaļu izstrādei:

- uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritēriji un to vērtības
- sasniedzamie rezultāti, to vērtības, izmērīšanas iespējamība un metodes
- uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritēriju un sasniedzamo rezultātu vērtības, pie kādām uzdevuma nodošana vairs nav efektīva un iestādei rodas pamats vienpusēji izbeigt pārvaldes uzdevuma nodošanas līgumu
- nodotā uzdevuma detalizēts apraksts, uzdevuma robežas, kompetenču sadalījums starp līdzējiem uzdevuma izpildē
- uzdevuma izpildes kontroles mehānisms, kas ļauj iestādei regulāri pārliecināties par uzdevuma izpildes gaitu un rādītāju atbilstību efektivitātes prasībām.

Īpaši būtiska uzmanība pārvaldes uzdevumu nodošanas līguma izstrādei ir jāpievērš gadījumos, kad plānots nodot uzdevumu, kura izpildi var veikt tikai viena konkrēta persona (parasti - privātpersona), kura, turklāt, nav iestādes pilnā vai izšķirošā kontrolē. Šādā gadījumā praksē nereti var novērot, ka privātpersona izmanto savu ekskluzīvo stāvokli un ir tendēta uz sev labvēlīgu nosacījumu uzstādīšanu un ietveršanu savstarpējā sadarbībā. Lai šādu risku pēc iespējas mazinātu, pārvaldes uzdevumu nodošanas līgumā nepieciešams ietvert detalizēti apsvērtu tā grozīšanas procedūru un gadījumus, kā arī nodotā pārvaldes uzdevuma izpildes kārtību un jau minētos izpildes rādītājus, un, jo īpaši, izvēlēties finansēšanas modeli, kas izslēdz privātpersonas ietekmes iespēju uz saņemtā finansējuma apmēru neatkarīgi no uzdevuma izpildes rādītājiem.

[24.4.3] Nodotā uzdevuma īstenošanas uzraudzība

Uzdevumu izpildes uzraudzība ir ļoti būtisks nosacījums veiksmīga uzdevumu nodošanas rezultāta sasniegšanai. Regulāra un strukturēta uzdevumu izpildes uzraudzība jau laikus brīdinās par iespējamām problēmām, kā arī ļaus izvērtēt, vai uzdevuma nodošana citai personai nodrošina efektīvāku uzdevuma izpildi.

Uzraudzības procesam ir jānodrošina:

- Finansējuma izlietojuma uzraudzība – atskaites un pārbaudes par uzdevuma izpildes veikšanai piešķirtā finansējuma izlietojumu.
- Rezultātu sasniegšanas procesa uzraudzība – atskaites un pārbaudes, kas paredz sasniegto rezultātu mērīšanu, salīdzināšanu ar plānotajiem uzdevuma izpildes rezultātiem un nepieciešamības gadījumā korektīvo darbību ierosināšanu (ja tas paredzēts uzdevuma nodošanas dokumentācijā).

Uzraudzības procesā ir jānodrošina vismaz 2 pušu iesaiste:

- Pilnvarotā persona – veic sava darba uzraudzību un novērtēšanu saskaņā ar plānotajiem rezultātiem.
- Iestāde, kas veic uzdevuma nodošanu – veic Pilnvarotās personas atskaišu izvērtēšanu un pēc nepieciešamības pārbaudes uzdevuma veikšanas vietā.

Uzraudzību var veikt pati iestāde, kas veic uzdevuma nodošanu, ar iestādes iekšējiem resursiem vai arī piesaistot kompetentu ārējo ekspertu, kas nodrošina ārējo Pilnvarotās personas auditu. Ja iespējams uzraudzības procesā ir jāiesaista arī pakalpojuma (uzdevuma rezultātu) saņēmēji, veicot aptaujas ar mērķi noskaidrot, vai klientu apmierinātība ir saskaņā ar plānoto/sasniedzamo līmeni.

Uzraudzības process var ietvert kā plānoto uzraudzību, kas paredz atskaitīšanās procesu reizi gadā, ceturksnī, mēnesī vai saskaņā ar sasniegtajiem rezultātiem, tā neplānoto uzraudzību – iestādes vai ārējā eksperta veiktās pārbaudes uzdevuma izpildes vietā.

Uzraudzības periods nedrīkst būt ilgāks par gadu (ņemot vērā valsts budžeta plānošanas periodu), respektīvi vismaz reizi gadā visām Pilnvarotajām personām ir jāveic pārbaude. Atskaitīšanās regularitāte gada ietvaros ir atkarīga no uzdevuma izpildē veikto transakciju biežuma – piemēram, uzdevumos, kur tiek veiktas ļoti biežas izpildes darbības vai salīdzinoši retas izpildes darbības. Atšķirīga atskaitīšanās regularitāte var būt piemērojama arī nodotā uzdevuma izpildes posma sākumperiodā (piem., ieviešanas fāzē – uzraudzība katru nedēļu) un vēlākajos posmos.

Prasības nodotā uzdevuma uzraudzības mehānismam un tā regularitātei atkarībā no izvēlēta finansēšanas mehānisma:

Priekšapmaksa izmaksu segšanai – gadījumos, kad uzdevuma finansēšanai ir nepieciešama priekšapmaksas veikšana, ir būtiski definēt kādēļ, kādā apmērā un par kādām uzdevuma izpildes daļām priekšapmaksa nepieciešama. Gadījumos, kad tas iespējams,

ieteicams priekšapmaksu noteikt nevis kā noteiktu procentuālo apjomu no kopējās līguma summas, bet gan kā procentuālu apjomu no konkrētu uzdevuma daļu izpildei paredzētās summas, tādā veidā jau iepriekš nosakot priekšapmaksas izmantošanas mērķi. Tāpat priekšapmaksas veikšanas gadījumā ir būtiski nodrošināt starpziņojumu iesniegšanu par uzdevumu izpildes progresu un veiktajiem maksājumiem, tādējādi atšifrējot arī priekšapmaksas izmantojumu. Pilnas priekšapmaksas veikšana no kontroles līmeņa un uzraudzības viedokļa nav ieteicama, tādēļ gadījumos, kad Pilnvarotajai personai nav pieejami pietiekami finanšu resursi uzdevuma izpildei, ieteicams izmantot priekšapmaksu kombinācijā ar samaksu saskaņā ar plānu, nākamo maksājumu paredzot pēc sākotnējā starpziņojuma un atskaites par finanšu līdzekļu izmantošanu iesniegšanas. Papildus kontrolei par priekšapmaksas ietvaros piešķirto finansējuma izlietojumu, ieteicams uzdevuma nodošanu pamatojošā dokumentācijā paredzēt iestādes pilnvaras veikt finansējuma izlietojuma pārbaudes uzdevuma izpildes periodā.

Samaksa saskaņā ar sasniegto – finansēšanas mehānisma atbilstošai pielietošanai ir jānodrošina sistemātisks uzraudzības process, kas paredz regulāru un detalizētu atskaišu sagatavošanu par sasniegtajiem rezultātiem, to apjomiem. Atskaišu detalizācijai ir jābūt pietiekamai, lai nodrošinātu atbilstoša samaksas apmēra aprēķinu. Atskaišu iesniegšanas regularitāte ir nosakāma saskaņā ar uzdevuma saturu, ņemot vērā paredzamo starprezultātu skaitu.

Samaksa saskaņā ar plānu – finansēšanas mehānisma piemērošanas gadījumā svarīgi nodrošināt finansēšanas modeļa sasaisti ar noteikto uzraudzības mehānismu, nodrošinot vienotu finanšu plūsmas un atskaišu iesniegšanas regularitāti, t.i., ja maksājumi tiek veikti reizi ceturksnī, tad arī atskaites par finansējuma izlietojumu ir iesniedzamas reizi ceturksnī. Atskaites par uzdevuma izpildes saturiskajiem rezultātiem var tikt iesniegtas arī ar atšķirīgu regularitāti, tomēr satura atskaišu regularitāte būtu izvērtējama, ņemot vērā uzdevuma izpildes rezultatīvo rādītāju apjomu.

Prasības nodotā uzdevuma uzraudzības mehānismam atkarībā no izvēlētajās maksāšanas pieejas:

Fiksēta cena – tā kā maksāšanas pieeja izmantojama gadījumos, kad uzdevuma izpildes standarti un sasniedzamie rezultāti ir skaidri definēti, tad viens no uzraudzības mehānisma galvenajiem uzdevumiem ir nodrošināt, ka tiek sasniegti visi rezultatīvie rādītāji saskaņā ar plānoto. Uzraudzības procesam ir jāietver finanšu un saturisko atskaišu sagatavošana vismaz vienu reizi gada ietvaros (ņemot vērā valsts budžeta plānošanas periodu), tomēr, lai nodrošinātu visu paredzēto rezultātu sasniegšana, ir ieteicams paredzēt papildus saturisko atskaišu iesniegšanu un/vai pārbaudi veikšanu arī sistemātiski gada ietvaros.

Vienības cena – maksāšanas pieeja paredz samaksas veikšanu par faktiski sasniegtajiem rezultātiem, tāpēc no noteiktā atskaišu sagatavošanas biežuma ir tieši atkarīga arī maksājumu veikšanas regularitāte. Atskaišu iesniegšanas regularitāte ir nosakāma, balstoties uz uzdevuma izpildes saturu un paredzamā maksimālā vienību skaita.

Darbspēka izmaksas – tā kā maksāšanas pieejas izmantošana paredz samaksas veikšanu par uzdevuma veikšanai patērētajām stundām, tad pastāv augsts risks, ka iestādes veiktais samaksas apjoms pārsniedz faktiskās uzdevuma izpildes izmaksas. Ar uzdevuma izpildi saistīto finansiālo risku mazināšanai bez plānotās uzraudzības, būtu jāparedz arī neplānotas pārbaudes uzdevuma veikšanas vietā, pārliecinoties par uzdevuma izpildes progresu un rezultātiem.

Izmaksu atlīdzība – pieejas izmantošanas galvenie riski saistīti ar sasniegtajam rezultātam atbilstoša izmaksu apmēra noteikšanas sarežģītību, t.i. ir sarežģīti novērtēt, vai Pilnvarotās personas uzrādītais izmaksu apjoms ir atbilstošs faktiskajām uzdevuma izpildes izmaksām. Tādēļ papildus citiem uzraudzības mehānismiem var būt lietderīga ārējo ekspertu piesaiste, lai pārliecinātos par izmaksu atbilstību veicamā uzdevuma saturam.

Uz darbību (vai iznākumu) balstīta samaksa – tā kā maksāšanas pieeja paredz samaksas veikšanu saskaņā ar sasniegto rezultātu, tad šajā gadījumā līdzīgi kā pie finansēšanas mehānismu, kas paredz samaksas veikšanu saskaņā ar sasniegto, ir būtiski noteikt detalizētu saturisko atskaišu sagatavošanu par sasniegtajiem rezultātiem. Rezultāta atbilstības pārbaudei var tikt noteiktas arī uzdevuma izpildes vietā.

[24.5] Izmaksu un naudas plūsmas organizācijas risinājumi

[24.5.1] Finansēšanas modeļu pielietojamība, priekšrocības un riski

- ▶ **Priekšapmaksa izmaksu segšanai** – (pilnīgas vai daļējas) priekšapmaksas modeļa izmantošana ir saistīta ar paaugstinātu riska līmeni pārvaldes iestādei, kas veic uzdevuma nodošanu: gadījumā, ja Pilnvarotā persona nav izpildījusi līguma izpildei noteiktās prasības vai sasniegusi noteiktos līguma izpildes rezultātus, pastāv risks, ka Pilnvarotā persona nespēj vai nevēlas atgriezt veikto priekšapmaksu iestādei, kas nodevusi uzdevuma izpildi. Pilnīgas priekšapmaksas veikšanas gadījumā pastāv arī risks, ka piešķirtais finansējums netiek izmantots lietderīgi vai tiek izmantots ar pārvaldes uzdevumu veikšanu nesaistītu uzdevumu izpildei. Tāpat priekšapmaksas veikšana samazina Pilnvarotās personas un sasniedzamo rezultātu kontroles iespējas.

Lai ar priekšapmaksas veikšana ir saistīta ar paaugstinātu riska līmeni, daļēja priekšapmaksa var būt lietderīga gadījumos, kad Pilnvarotajai ir piemērotas zināšanas un pieredze uzdevuma izpildei, bet nav pietiekamu finanšu resursu, piemēram, gadījumos, kad uzdevuma izpilde tiek nodota nevalstiskajām organizācijām (biedrībām, nodibinājumiem).

- ▶ **Samaksa saskaņā ar sasniegto** – finansēšanas modelis ir piemērots tādu uzdevumu finansēšanai, kuru izpilde var tikt sadalīta konkrētos posmos, katram no posmiem nosakot sasniedzamo gala rezultātu. Šāda finansēšanas modeļa priekšrocības ir saistītas ar faktu, ka samaksa tiek veikta ne tikai par darbu izpildi, bet arī par rezultātu sasniegšanu, t.i. veicot samaksu, var tikt identificēti konkrēti (dokumentēti) darba rezultāti.

Kaut arī samaksas modelim saskaņā ar sasniegto ir būtiskas priekšrocības salīdzinājumā ar citiem modeļiem, tas nav piemērojams gadījumos, kad uzdevuma saturs paredz sistemātisku darbu veikšanu, kuram nevar tikt identificēti starprezultāti. Tāpat finansēšanas modelis nav piemērots gadījumos, kad Pilnvarotajai personai nav pietiekami finanšu resursi uzdevuma izpildei, jo finansējuma trūkums uzdevuma izpildes procesā var aizkavēt atbilstošas kvalitātes rezultātu sasniegšanu.

- ▶ **Samaksa saskaņā ar plānu** – modelis ir izmantojams gadījumos, kad uzdevuma saturs paredz sistemātisku darbu veikšanu visā uzdevuma nodošanas perioda laikā, kuram nevar tikt identificēti konkrēti starprezultāti. Finansēšanas modelis paredz, ka maksājumi tiek veikti saskaņā ar noteiktu grafiku un regularitāti (reizi pusgadā, ceturksnī, mēnesī).

Finansēšanas modeļa piemērošanas gadījumā ir būtiski noteikt nododamajam uzdevumam atbilstošu maksājumu veikšanas regularitāti, ņemot vērā uzdevuma ietvaros veicamo darbu biežumu, regularitāti uzdevuma nodošanas periodā, darbu apjoma sadalījumu pa mēnešiem, ceturkšņiem u.c. Tāpat ir būtiski nodrošināt finansēšanas modeļa sasaisti ar noteikto uzraudzības mehānismu, nodrošināt vienotu maksājumu veikšanas un atskaitīšanās sistēmu.

[24.5.2] Maksāšanas pieeju pielietojamība, priekšrocības un riski

- ▶ **Fiksēta cena** – maksāšanas pieeja ir izmantojama gadījumos, kad ir viennozīmīgi definēti uzdevuma izpildes standarti un sasniedzamie rezultāti. Izmantojot šo maksāšanas pieeju uzdevuma izpildes riski, ir nodoti Pilnvarotajai personai, tā kā tai, lai saņemtu samaksu par veiktajiem uzdevumiem ir jānodrošina pilnīga nodoto uzdevumu izpilde paredzētajā apjomā un pie noteiktiem standartiem. Šīs pieejas priekšrocība ir vienkāršāka budžetēšanas procedūra, tā kā paredzamā summa par realizētajiem uzdevumiem ir zināma līdz ar uzdevuma nodošanu.

Gadījumā, ja uzdevuma izpildes standarti vai rezultāti nav viennozīmīgi nodefinēti, ar uzdevumu nodošanu saistītie riski palielinās, jo vai nu iestāde, kas nodod uzdevumu, maksā lielāku cenu salīdzinājumā ar realizēto uzdevumu kvalitāti/kvantitāti vai arī maksā pārāk zemu cenu par izpildītajiem uzdevumiem, radot situāciju, ka Pilnvarotajai personai nav pietiekami resursi kvalitatīvai un pilnvērtīgai uzdevuma izpildei.

- ▶ **Vienības cena** – pieeja izmantojama gadījumos, kad ir precīzi zināmi uzdevuma izpildes standarti, bet nav viennozīmīgi prognozējams, cik daudz uzdevuma izpildes vienību būs nepieciešams konkrētā uzdevuma nodošanas gadījuma (piemēram, deleģēšanas līguma) darbības laikā.

Maksāšanas pieejas izmantošanas gadījumā iestāde veic samaksu par faktiski sasniegtajiem rezultātiem jeb vienībām, tādā veidā uzdevuma izpildes risku pārnēsot uz Pilnvaroto personu. Ņemot vērā faktu, ka kopējais samaksas apjoms var variēt atkarībā no realizēto vienību skaita, uzdevuma izpildes izmaksu kontroles nodrošināšanai ir būtiski dokumentēt uzdevuma apjoma izpildes griestus (līdz maksimālajai summai vai maksimālajam sasniedzamo rezultātu vienību skaitam).

- ▶ **Darbspēka izmaksas** – maksāšanas pieeja ir piemērojama gadījumos, kad uzdevuma izpildes standarti un darba apjoms nav viennozīmīgi definējams. Pieejas izmantošana ir saistīta ar augstiem finansiālajiem riskiem iestādei, kas veic uzdevuma nodošanu, jo Pilnvarotā persona saņem samaksu par uzdevuma veikšanai patērētajām stundām, nevis par specifisku un noteiktu rezultātu sasniegšanu. Tāpēc darbspēka izmaksu pieeja nav rekomendējama pastāvīgai nodoto pārvaldes uzdevumu finansēšanai. Pieeja var tikt izmantota kā starprisinājums pie uzdevuma nodošanas uzsākšanas, ar mērķi iegūt precīzus datus, kas ļautu nodefinēt uzdevuma izpildes (pakalpojuma sniegšanas) un rezultātu standartus, kas kalpotu par pamatu turpmākai uzdevuma izpildes un sasniedzamo rezultātu definēšanai.
- ▶ **Izmaksu atlīdzība** – modeļa izmantošana līdzīgi kā Darbspēka izmaksu modeļa gadījumā var būt piemērota gadījumos, kad darba rezultāts un apjoms nav viennozīmīgi definējams. Šīs pieejas izmantošanas galvenie riski saistīti ar sasniegtajam rezultātam atbilstoša izmaksu apmēra noteikšanas sarežģītību, t.i. ir sarežģīti novērtēt, vai Pilnvarotās personas uzrādītais izmaksu apjoms ir atbilstošs faktiskajām uzdevuma izpildes izmaksām. Tādēļ izmaksu atlīdzības modelis ir piemērojams vai nu kā starprisinājums pie uzdevuma nodošanas uzsaukšanas vai arī gadījumos, kad ir pieejama atbilstoša ekspertīze par uzdevuma izpildei nepieciešamo izmaksu līmeni.
- ▶ **Uz darbību (vai iznākumu) balstīta samaksa** – pieeja ir izmantojama gadījumos, kad ir skaidri zināmi uzdevuma izpildes standarti. Pieejas izmantošanas galvenā priekšrocība ir iestādei, kas veic uzdevuma nodošanu, pieejamais kontroles mehānisms, kas nodrošina uzdevuma izpildes kvalitātes sasniegšanu. Uzdevuma izpildes riski šīs pieejas gadījumā tiek pārnesti uz Pilnvaroto personu, nosakot,

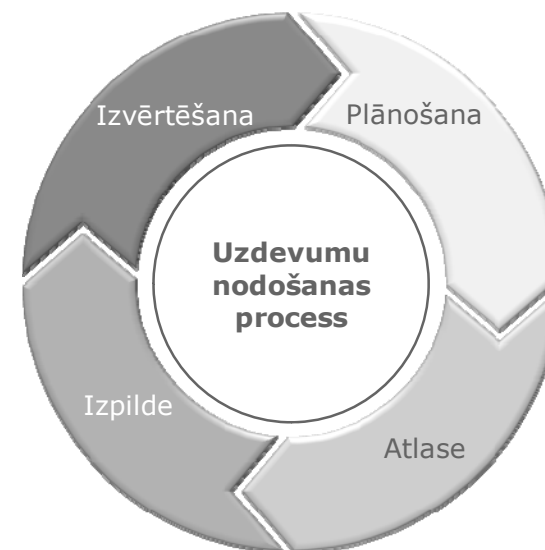
ka samaksa tiks veikta tikai atbilstošas kvalitātes uzdevumu izpildes gadījumā. Tomēr atbilstošas maksāšanas pieejas darbības nodrošināšanai ir būtiski nodrošināt objektīvu un konkrētu pieeju, gan attiecībā uz vienības izmaksu noteikšanu, gan attiecībā uz kvalitātes novērtēšanu.

[24.5.3] Finansējuma nodrošināšanas modeļu pielietojamība, priekšrocības un riski

- ▶ **Pilnvarotā persona saņem uzdevuma izpildei paredzēto finansējumu** – finansējuma nodrošināšanas modeļa galvenā priekšrocība ir fakts, ka Pilnvarotā persona pilnībā tiek nodrošināta ar uzdevuma kvalitatīvai izpildei nepieciešamo finansējumu, līdz ar to tiek samazināts risks, ka uzdevuma izpildi aizkavē finansējuma trūkums. Finansējuma nodrošināšanas modeļa izmantošanas gadījumā ir būtiski nodrošināt Pilnvarotās personas un izlietotā finansējuma kontroli, lai nodrošinātu valsts budžeta līdzekļu lietderīgu un atbilstošu izmantošanu. Finansēšanas nodrošināšanas modeļa riski var tikt vadīti arī, izvēloties atbilstošu finansēšanas modeli (samaksa saskaņā ar sasniegto, saskaņā ar plānu) un maksāšanas pieeju (fiksēta cena, vienības cena, uz iznākumu balstīta samaksa).
- ▶ **Finansējumu Pilnvarotā persona saņem kā samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem** – šī modeļa pielietojamību nosaka VPIL 43.¹ pants, paredzot, ka privātpersona pakalpojumus sniedz saimnieciskās darbības veidā par atlīdzību, kuru persona izmanto savas darbības nodrošināšanai un attiecīgā uzdevuma veikšanai. Līdzīga prakse tiek pielietota arī gadījumos, kad uzdevuma nodošana citai publiskai personai ietver pakalpojumu sniegšanu, finansējumu publiskā persona saņem kā samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem. Modeļa izmantošanas priekšrocība ir salīdzinoši vienkāršā finansēšanas administrēšana no iestādes puses, kas veic uzdevuma nodošanu, kā arī modelī ietvertā vienības cenas pieeja, kas paredz, ka Pilnvarotā persona saņem samaksu par faktiski sniegtajiem pakalpojumiem. Izmantojot šo finansējuma modeli, īpaša uzmanība ir jāpievērš pakalpojumu cenas noteikšanas pieejai, lai nodrošinātu, ka cena ir atbilstoša faktiskajām pakalpojuma sniegšanas izmaksām.
- ▶ **Finansējums uzdevuma izpildei netiek piešķirts** – modelis ir izmantojams gadījumos, kad viens no būtiskākajiem uzdevuma nodošanu pamatojošiem faktoriem ir sabiedrības līdzdalības nodrošināšana. Šādā gadījumā Pilnvarotā persona, pārstāvot sabiedrību, uzdevuma izpildi nodrošina bez maksas vai piesaistot finansējumu no citiem avotiem. Modeļa izmantošanas gadījumā ir jāņem vērā risks, ka uzdevuma faktisko izpildes rezultātīvo rādītāju sasniegšanu un izpildes kvalitāti var ietekmēt finansējuma trūkums, tādēļ ir būtiski izvērtēt, kāda var būt uzdevuma neizpildes vai nepilnīgas izpildes ietekme uz nepieciešamo ieguvumu, ietekmes līmeni, kas sasniedzams uzdevuma izpildes rezultātā.

Valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas procesa posmu apraksts

Analizējot pārvaldes uzdevumu nodošanas praksi Latvijā un ārvalstīs uzdevumu nodošanas procesu, secināms, ka ideālā gadījumā tam būtu jā sastāv no četriem lieliem posmiem, kas, turklāt, periodiski atkārtojas ar noteiktu regularitāti.¹ Šie posmi ir pārvaldes uzdevuma nodošanas plānošana, pretendentu atlase, nodotā uzdevuma izpilde un uzdevuma nodošanas seku un rezultātu izvērtēšana, kas attiecīgi dod pamatu jauna pārvaldes uzdevuma nodošanas plānošanai vai esošā nodošanas gadījumā parametru grozīšanai. Katrs no četriem lielajiem posmiem satur virkni veicamo darbību (Skat.shēmu. Uzdevumu nodošanas procesa shēmā **izcelti** posmu ietvaros veicamie soļi, kuru realizācija Latvijas praksē saskaņā ar veikto izvērtējumu nav konstatēta vispār vai ir vāji attīstīta.), galvenokārt – no Iestādes puses, kuras kompetencē ietilpst nododamais uzdevums vai kura ir kompetenta pieņemt lēmumu par pārvaldes uzdevuma nodošanu.

Pārvaldes uzdevumu nodošanas process sākas ar brīdi, kad tiek identificēts uzdevums, kura nodošana citai publisko tiesību personai vai privātpersonai potenciāli varētu nodrošināt efektīvāku uzdevuma izpildi kopumā. Pirms uzdevuma faktiskās nodošanas ir jāveic uzdevuma nodošanas *plānošana* t.sk. jāizvērtē uzdevuma nodošanas iespējamība un nosacījumi, jāizvēlas atbilstošākā uzdevuma nodošanas forma, kā arī kritēriji subjekta atlasei, kuram uzdevums var tikt nodots. Pēc uzdevuma nodošanas nosacījumu definēšanas plānošanas posmā ir jāveic subjektu izvērtēšana un lēmuma pieņemšana par atbilstošāko pretendentu pārvaldes uzdevuma realizācijai (*atlases* posms). Lai nodrošinātu efektīvu un atbilstošu uzdevuma izpildi ir jānodrošina secīga uzdevuma realizācijas pārņemšana, kā arī nepārtraukta Pilnvarotās personas kontrole un uzraudzība visā uzdevuma *izpildes* laika periodā. Pēc uzdevuma nodošanas perioda beigām (vai periodiski tā izpildes laikā) ir jāizvērtē procesā iegūtie rezultāti, nodrošinot pamatojumu turpmākai uzdevuma izpildes plānošanai.

Katrs no iepriekš minētajiem uzdevumu nodošanas procesa posmiem ietver virkni soļu, kas raksturo būtiskākos aspektus, kuri būtu jāņem vērā uzdevumu nodošanas procesā. Uzdevumu nodošanas procesa posmu un to ietvaros veicamos soļu raksturojums sniegts kopsavilkuma veidā Ziņojuma 24.1.nodaļā.

¹ Ne visi šie posmi šobrīd praksē tiek īstenoti un ir normatīvi prasīti. Piemēram, pretendentu atlases pienākums iestādēm ir tikai atsevišķos gadījumos. Tādēļ aprakstītais vērtējams kā vispārējs modelis, kura ieviešana Latvijā pilnībā vai modificējot ir sīkāk izvērtējama

• Plānošana

Plānošanas posms ietver virkni soļu, no kuru pilnvērtīgas veikšanas ir atkarīga plānošanas kvalitāte. Soļu secība nav fiksēta, tādēļ katra konkrētā gadījuma specifika nosaka gan to secību, gan nozīmīgumu kopējā plānošanas procesa ietvaros.

(1) Pārvaldes uzdevuma nodošanas nepieciešamības un pieļaujamības analīze

Pārvaldes uzdevuma nodošanas nepieciešamības un pieļaujamības analīze ietver vismaz šādus izvērtējuma posmus:

- ▶ Juridisko priekšnoteikumu pārbaude. Iestādei sākotnēji ir jāveic tā normatīvā regulējuma izpēte, kas nosaka gadījumus, kuros pieļaujama pārvaldes uzdevuma nodošana. Tādējādi tiek noskaidrots, vai konkrēto pārvaldes uzdevumu vispār ir pieļauts deleģēt, vai pastāv ierobežojumi attiecībā uz deleģēšanu privātpersonām, vai nododamais uzdevums ir pietiekoši konkrēti identificējams Iestādes kompetenci nosakošajos normatīvajos tiesību aktos un tml. Negatīvas atbildes rezultātā process tālāk netiek turpināts vai tiek apsvērta citu darbību veikšana, lai novērstu juridiskos šķēršļus pārvaldes uzdevuma nodošanai. Iecerētas līdzdarbības gadījumā nepieciešams pārliecināties arī par līdzdarbībai noteikto specifisko priekšnoteikumu izpildīšanos, proti, vai nodošanai plānotais pārvaldes uzdevums tiek veikts sabiedriskā labuma (nekomerciālos) nolūkos, vai tā nodošana ir lietderīga, lai veicinātu sabiedrības iesaistīšanu valsts pārvaldē.
- ▶ Stratēģiskā analīze. Stratēģiskā analīze veicama, lai noteiktu, vai un kādēļ uzdevuma nodošana nepieciešama, t.sk. izvērtējot pamatojumu konkrētā uzdevuma nodošanai, sagaidāmos rezultātus un potenciālās izmaiņas, kādas varētu rasties uzdevuma izpildes procesā un rezultātā, nododot uzdevuma izpildi citai publiskai vai privātai personai (uzdevuma izpildes/pakalpojuma kvalitāte, pakalpojuma pieejamība, konfidencialitāte, informācijas aprīte, pieejamība u.c. kritēriji).
- ▶ Uzdevuma izpildes būtisko faktoru noteikšana. Pirms tālāka izvērtējuma veikšanas ir nepieciešams definēt uzdevumu, kuru plānots nodot, precīzi nosakot nododamā uzdevuma sākuma un beigu punktus. Definējot nododamo uzdevumu, būtu izvērtējami tādi jautājumi kā:
 - Kurā brīdī sākas uzdevuma izpilde?
 - Kādi resursi un procesi ir iesaistīti uzdevuma izpildē?

PLĀNOŠANA:

uzdevuma nodošanas nepieciešamības un pieļaujamības analīze

deleģējamā uzdevuma robežu noteikšana

uzdevuma nodošanas ex-ante efektivitātes izvērtējums

vērtēšanas kritēriju noteikšana

komunikācijas stratēģijas izstrāde

atlases procesa sagatavošana

- Kāda informācija ir nepieciešama uzdevuma sekmīgai realizācijai?
- Ar kādiem citiem uzdevumiem un procesiem iestādē ir saistīts nododamais uzdevums / pakalpojums?
- Kādi ir uzdevuma / pakalpojuma gala rezultāti?
- Kas ir uzdevuma rezultātu lietotājs / pakalpojuma saņēmējs?
- Citi jautājumi, lai novērtētu nododamā uzdevuma saturu.

Līdzdarbības gadījumā primāri tiek veikta arī analīze par to, vai pārvaldes uzdevums ietver pārvaldes lēmuma sagatavošanu vai pieņemšanu.

- ▶ Iespējamo uzdevuma nodošanas subjektu analīze. Iespējamo uzdevuma nodošanas subjektu analīze ir būtiska plānošanas posma daļa, kas nepieciešama, lai izvērtētu iespējas nodot pārvaldes uzdevuma izpildi un noteiktu, vai iespējamie uzdevuma nodošanas subjekti ir gatavi pieņemt uzdevuma izpildi. Situācijās, kad pārvaldes uzdevuma nodošanas iniciatīva ir nākusi no viena konkrēta subjekta (privātpersonas, iestādes), iespējamo uzdevuma nodošanas subjektu analīze jebkurā gadījumā ir veicama, analizējot un apsverot arī citu potenciālo pārvaldes uzdevuma nodošanas subjektu pastāvēšanu un iespējas. Šajā aspektā cita starpā analizē arī sekojošus jautājumus:
 - Vai un kādiem subjektiem var tikt nodota uzdevuma izpilde?
 - Vai subjektam ir nepieciešamās tehniskās un profesionālās spējas realizēt uzdevuma izpildi?
 - Kādas ir sagaidāmās izmaksas un finansiālais izdevīgums pie uzdevuma nodošanas?
 - Kāda ir sagaidāmā pievienotā vērtība, kuru var sniegt uzdevuma nodošana citai publisko tiesību personai vai privātpersonai?
 - Līdzdarbības gadījumā – vai nodošana ir lietderīga, lai veicinātu sabiedrības iesaistišanu valsts pārvaldē
- ▶ Uzdevuma nodošanas risku analīze. Risku analīzes mērķis ir identificēt un novērtēt riskus, kas saistīti ar uzdevuma nodošanu citam subjektam. Risku analīze ietver risku identificēšanu, to novērtēšanu un atbilstošu pasākumu izvēli potenciālās risku ietekmes mazināšanai.
 - Risku identificēšana tiek veikta, balstoties uz ekspertu vērtējumu, kuri, ņemot vērā informāciju par uzdevuma izpildes procesu un rezultātiem, identificē notikumus un situācijas, kuras var negatīvi ietekmēt uzdevuma izpildi. Risku identificēšanā var tikt izmantotas tādas metodes kā „Prāta vētra”, Delfi metode, SVID analīze, pieņēmumu analīze u.c.
 - Risku novērtēšana tiek veikta, nosakot to potenciālo ietekmi uz uzdevuma izpildes procesu un rezultātu, kā arī izvērtējot risku iestāšanās varbūtību. Riska kopējais vērtējums tiek iegūts, reizinot potenciālās ietekmes un iestāšanās varbūtības rādītāju vērtības.
 - Lai mazinātu risku potenciālo ietekmi uz uzdevuma izpildi un sasniedzamo rezultātu, ir jāidentificē pasākumi, kas var tikt veikti, lai samazinātu risku ietekmi vai iestāšanās varbūtību, samazinot kopējo riska nozīmības vērtējumu. Risku nepārtraukta uzraudzība un kontrole ir veicama arī pēc lēmuma pieņemšanas par uzdevuma nodošanu visā uzdevuma nodošanas procesa laikā.

► Iespējamo juridisko formu analīze.²

Šajā posmā nepieciešams izvērtēt identificētajam pārvaldes uzdevumam piemērotāko no juridiski pieļaujamajām formām pārvaldes uzdevuma nodošanas veikšanai. Prezumējot, ka šajā stadijā Iestāde jau ir veikusi analīzi par deleģēšanas iespējamību un tādējādi ir identificēts likums vai cits ārējs normatīvs akts, kas konkrēto pārvaldes uzdevuma nodošanu pieļauj, juridiskās formas analīze ietver izvēles izdarīšanu starp deleģējuma vai līdzdarbības līgumu. Tajā pašā laikā šajā stadijā var tikt izdarīts arī secinājums par to, ka iecerētā uzdevuma nodošana faktiski neatbilst deleģēšanas vai līdzdarbības pazīmēm, un neviena no juridiskajām formām nav atbilstoša. Tas parasti nozīmē izvēli par publiskā iepirkuma līguma slēgšanu, publisko un privāto partnerību vai kādu citu sadarbības formu. (Minētais attiecināms uz šobrīd spēkā esošo VPIL redakciju, kas praktiskajā piemērošanā rada sarežģījumus līdzdarbības un deleģēšanas nošķiršanā, kam Iestādēs trūkst kompetences. Saskaņā ar tālāk šajā Ziņojumā izteiktajām rekomendācijām, minētie divi pārvaldes uzdevumu nodošanas veidi ne obligāti būtu saistāmi arī ar atšķirīgu juridisko formu pārvaldes uzdevuma nodošanas noformēšanai, līdz ar to mazinātos arī praktiskās grūtības izvēlē par to, kurš līguma veids konkrētajā gadījumā ir atbilstošāks.)

(2) Pārvaldes uzdevuma robežu noteikšana

Lai realizētu uzdevumu, ir nepieciešams noteikts resursu apjoms, t.sk. laiks, finanšu līdzekļi, darbaspēks u.c. Izmantojot ieguldītos resursus uzdevuma izpildes procesā tiek sasniegti konkrēti rezultāti, piemēram, tiek nodrošināta noteiktas iedzīvotāju grupas informēšana, kas savukārt nodrošina noteikta ieguvumu jeb gala rezultātu līmeņa sasniegšanu. Uzdevuma robežu noteikšanas process paredz iepriekšminēto uzdevuma izpildes procesa elementu definēšanu, lai noteiktu, kādi ieguldījumi (*input*) nepieciešami, lai uzdevuma izpildes procesā sasniegtu noteiktus rezultātus (*output*) un ieguvumus (*outcome*). Turpinājumā pievienotajā tabulā sniegtas minēto lielumu definīcijas.

	Ieguldījums	Rezultāti	Ieguvums
<i>Definīcija</i>	Kādi resursi (materiāli, iekārtas, darbaspēks) nepieciešami, lai sasniegtu vēlamos rezultātus un ieguvumus	Pakalpojumi, preces, vienības, kas tiek iegūtas uzdevuma izpildes procesā	Gala rezultāti vai sekas mērķa auditorijai vai videi
<i>Mērīšanas iespējas</i>	Tiešā veidā mērāmi, vienkārši nosakāmi	Tieši mērāmi	Mērāmi tikai pēc ilgāka perioda un izmantojot speciālus novērtēšanas procesus

² Šis solis nav nepieciešamas gadījumā, ka VPIL tiek izdarīti grozījumi atbilstoši Ziņojumā ietvertajām rekomendācijām, saglabājot tikai viena veida līgumu slēgšanas pienākumu pārvaldes uzdevumu nodošanas gadījumā. Tad Iestādei jebkurā situācijā būtu pienākums slēgt deleģējuma līgumu un šī soļa ietvaros apsvērt būtu nepieciešamas vien tā būtiskākos noteikumus un pamatprincipus.

	Ieguldījums	Rezultāti	Ieguvums
<i>Piemērs</i>	Darba līguma gadījumā samaksa tiek veikta, balstoties uz darba izpildei paredzēto laiku (patērētais laiks – ieguldījums)	Līgumā, kas paredz samaksu par konkrētu vienību izpildi, samaksa tiek veikta atkarībā no īstenotajām darba vienībām (darba vienības – rezultāts)	Uzlaboti sabiedrības veselības rādītāji (samazināta slimības izplatība) mērķa auditorijā vai vidē

Definējot uzdevuma izpildes robežas, ir būtiski jau sākotnēji noteikt ieguvumus jeb ietekmi uz pašreizējo situāciju, kādu plānots sasniegt ar uzdevumu realizāciju. Tālāk, atbilstoši plānotajam ieguvumu līmenim tiek plānoti sasniedzamie rezultāti un ieguldījumi, kas nepieciešami rezultātu līmeņa sasniegšanai. Nepieciešamo ieguldījumu, plānoto rezultātu un ietekmes noteikšanas procesā var tikt analizēti sekojoši jautājumi:

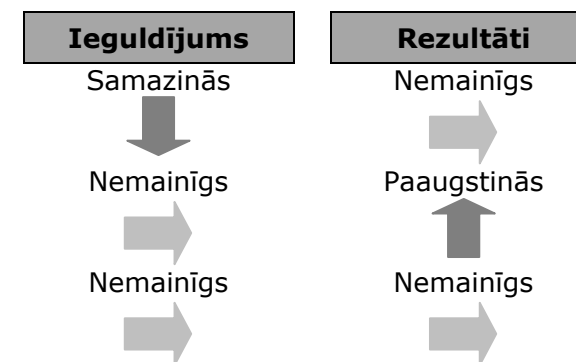
- ▶ Kāda ir pašreizējā situācija, kuru ir plānots ietekmēt uzdevuma izpildes procesā?
- ▶ Kāda būs nākotnes situācija pēc uzdevuma nodošanas?
- ▶ Kādiem ir jābūt rezultātiem, lai nodrošinātu nākotnes situācijas sasniegšanu?
- ▶ Kādas ir nepieciešamās prasmes, zināšanas, lai sasniegtu plānotos rezultātus?
- ▶ Kāds resursu apjoms ir nepieciešams rezultātu sasniegšanai?

(3) Uzdevuma nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtējums

Ex-ante efektivitātes izvērtēšana var tikt definēta kā darbība uzdevuma nodošanas procesa sākumā, kad ar dažādu kvantitatīvu un kvalitatīvu metožu palīdzību tiek prognozēts, kāds būs uzdevuma izpildes efektivitātes līmenis pēc uzdevuma nodošanas citam tiesību subjektam. *Ex-ante* izvērtējuma sagatavošanai ir izmantojami iepriekšējos plānošanas procesa posmos iegūtie rezultāti, piemēram, stratēģiskās analīzes rezultātā definētais uzdevuma nodošanas nepieciešamības pamatojums, ar uzdevuma nodošanu saistītie riski, kā arī uzdevuma robežu noteikšanas ietvaros definētie ieguldījumi, rezultāti un ieguvumi.

Uzdevuma nodošanas *ex-ante* izvērtējums ir veicams gadījumā, ja izpildās tādi būtiski nosacījumi pārvaldes uzdevuma nodošanas iespējamībai kā normatīvā uzdevuma nodošanas pieļaujamība, atbilstošu subjektu pieejamība, kam var tikt nodota uzdevuma izpilde u.c. Efektivitātes izvērtēšanas process paredz salīdzināt uzdevuma izpildei nepieciešamo ieguldījumu un uzdevuma rezultātu šī brīža vērtības ar sagaidāmajām vērtībām nākotnē, t.i. pēc uzdevuma nodošanas. Uzdevums var tikt nodots tikai gadījumā, ja pie uzdevuma nodošanas ir sagaidāma sekojošu nosacījumu izpilde.

Uzdevumu nodošanas *ex-ante* efektivitātes izvērtēšanas metodika detalizēti aprakstīta Ziņojuma 24.2.nodaļā.

(4) Vērtēšanas kritēriju noteikšana

Balstoties uz iepriekšējā posmā noteiktajiem nepieciešamajiem ieguldījumiem un sasniedzamajiem rezultātiem, ir jānosaka kritēriji, lai novērtētu potenciālo uzdevuma nodošanas subjektu spēju nodrošināt efektīvāku uzdevuma izpildi. Pretendentu un viņu spēju vērtēšanas kritēriju kvalitāte ir tieši ietekmē efektivitātes izvērtējuma atbilstību. Vērtēšanas kritērijiem būtu jāietver vismaz šādu faktoru izvērtēšana:

- ▶ Tehnisko spēju novērtēšana paredz novērtēt potenciālās Pilnvarotās personas gatavību pārņemt uzdevuma izpildi, t.i. vai personas rīcībā ir nepieciešamie resursi atbilstoša ieguldījumu apjoma nodrošināšanai un tehniskā kapacitāte rezultātu sasniegšanai. Tehnisko spēju novērtēšana var ietvert personai pieejamo darbaspēka, informācijas tehnoloģiju, finanšu stabilitātes un citu Pilnvarotajai personai pieejamo resursu pietiekamības novērtēšanu.
- ▶ Profesionālo spēju novērtēšana paredz izvērtēt potenciālās pilnvarotās personas pieredzes līmeņa atbilstību nepieciešamo ieguvumu un rezultātu sasniegšanai. Profesionālā kapacitāte var tikt novērtēta, analizējot personas līdzšinējo pieredzi un darbību attiecīgajā jomā, personāla kvalifikācijas līmeni, reputāciju kā arī citus pieredzi raksturojošus kritērijus.
- ▶ Pievienotās vērtības radīšanas potenciāla novērtēšana paredz novērtēt vērtību, kuru Pilnvarotā persona spēs pievienot, veicot uzdevuma izpildi. Tehniskās un profesionālās spējas ne vienmēr spēj nodrošināt efektīvāku uzdevuma izpildi, tādēļ pievienotās vērtības radīšanas potenciāla izvērtēšanas procesā ir personas tehniskās un profesionālās spējas ir vērtējamās kontekstā ar personas izpratni par uzdevuma izpildes rezultātiem un ieguvumiem, kādi jāsasniedz darba izpildes procesā. Lai izvērtētu potenciālās pilnvarotās personas atbilstību var tikt analizēti tādi kritēriji kā izpratne par veicamo darba uzdevumu, personas piedāvātās uzdevuma izpildē izmantojamās metodes u.c.

(5) Komunikācijas stratēģijas un publicitātes noteikšana

Uzdevuma nodošana rada izmaiņas ne tikai iestādes darbībā, kura nodod uzdevuma izpildi, bet arī sabiedrībā, kuru ietekmē ieguvumi no uzdevuma izpildes un kas ir uzskatāma par pārvaldes sniegto pakalpojumu saņēmēju (klientu). Tādēļ uzdevuma nodošanas plānošanas procesā ir būtiski informēt sabiedrību par paredzētajām izmaiņām iestādes darbībā un uzdevuma realizācijā. Tāpat informācija ir nododama potenciālajiem uzdevuma nodošanas subjektiem, nodrošinot brīvu un godīgu konkurenci starp tiem. Komunikācijas stratēģijas noteikšanas procesā ir svarīgi atbildēt vismaz uz šādiem jautājumiem:

- Kur paziņot? Kādi ir efektīvākie informācijas izplatīšanas kanāli potenciālo pretendentu un sabiedrības informēšanai?
- Kā atbildēt uz jautājumiem? Kā nodrošināt atgriezenisko saiti papildus jautājumu rašanās gadījumā?
- Kā popularizēt? Kādus papildus informēšanas veidus izmantot, uzdevuma nodošanas popularizēšanai?
- Kā skaidrot sabiedrībai?

(6) Pretendentu atlases procesa sagatavošana

Lai nodrošinātu, ka tiek izvēlēts/atlasīts uzdevuma nodošanas subjekts, kas ar pieejamajām tehniskajām un profesionālajām spējām varēs nodrošināt efektīvāku uzdevuma izpildi, būtiska ir pretendentu atlases procesa sagatavošana, kas ietver:

- Pretendentu atlases dokumentācijas sagatavošanu;
- Vērtēšanas komisijas izveidi, nodrošinot atbilstošu pieredzi, kompetences apjomu, neatkarību;

- Potenciāli – arī citas darbības pēc Iestādes ieskata.

Pretendentu atlases dokumentācija (piemēram, konkursa nolikums, tehniskā specifikācija un citi dokumenti) var ietvert šādas daļas:

- ▶ Darba izpildes specifikācijas apraksts, kas ietver visas būtiskās prasības, kas saistītas ar uzdevuma izpildi. Darba izpildes aprakstam būtu jāietver uzdevuma nodošanas mērķis, paredzamais darba apjoms, būtiskākās darba izpildes prasības, uzdevuma izpildes rezultatīvie rādītāji, to mērīšanas un novērtēšanas mehānisms u.c.
- ▶ Prasību sagatavošana pretendenta tehniskajām un profesionālajām spējām (finansiālais stāvoklis, pieejamie resursi, pieredze, personāla kvalifikācija u.c.)
- ▶ Dokumentu saraksta sagatavošana, kas nepieciešami, lai apliecinātu subjekta spēju un kompetenci veikt pārvaldes uzdevumu.
- ▶ Atbilstošākā subjekta izvērtēšanas kritēriju formulēšana un mehānisma izstrāde.
- ▶ Finansēšanas mehānisma identifikācija un apraksts.
- ▶ Pieteikuma iesniegšanas laiks, vieta, kā arī termiņš lēmuma paziņošanai.
- ▶ Līguma projekts (ja attiecināms).

Pretendentu atlases dokumentācijas saturs ir atkarīgs gan no nododamā uzdevuma satura, gan subjekta, kuram tiek plānota uzdevuma nodošana, līdz ar to atlases dokumentācija var ietvert plašāku vai šaurāku prasību loku.

Lai noteiktu (prasībām) atbilstošāko pretendentu uzdevuma izpildei, ir jānosaka personas vai personu grupa (vērtēšanas komisija), kas veiks atbilstības un sagaidāmā efektivitātes pieauguma līmeņa novērtēšanu. Personai vai personu grupai, kas pieņem lēmumu ir jānodrošina atbilstošs pieredzes, kompetences apjoms un neatkarība. Tāpat kā personu grupas kompetences apjoms, arī personu grupas skaitliskais apmērs ir atkarīgs no uzdevuma nodošanas formas, tomēr gadījumos, kad uzdevuma nodošana plānota privāto tiesību subjektam, vērtēšanas komisijā būtu jāiekļauj nemazāk kā 3 atbilstošas kompetences un pilnvaru speciālisti.

Pietiekama ekspertīze parasti ir pretendentu atlases un efektivitātes izvērtēšanas kvalitātes nodrošināšanas galvenais faktors, tādēļ atbilstoši sagatavotu un kompetentu amatpersonu piesaiste šajā posmā ir īpaši būtiska.

• Atlase

Nākamais uzdevumu nodošanas procesa posms pēc plānošanas ir pretendentu atlases posms, kas ietver pretendentu izvērtēšanas un izvēles procesu, pārrunu veikšanu ar atbilstošajiem pretendentiem un līguma noslēgšanu.

(1) Izvērtēšanas process

Potenciālo uzdevuma nodošanas subjektu izvērtēšanas uzdevums ir noteikt, vai subjekts atbilst izvirzītajām prasībām attiecībā uz tehniskajām un profesionālajām spējām, kā arī novērtēt vai un kurš no potenciālajiem uzdevuma nodošanas subjektiem spēs nodrošināt efektīvāku uzdevuma izpildi.

Izvērtēšanas procesā ir jāņem vērā ne tikai izmaksas, kas saistītas ar uzdevuma izpildi, bet arī iegūstamie rezultāti, izvērtējot nepieciešamo kopējo ieguldījumu (*inputs*) apjomu, sagaidāmo rezultātu (*outputs*) un ieguvumu līmeni (*outcome*). Visu trīs iepriekš minēto faktoru savstarpējā sadarbība uzdevuma izpildes procesā var tikt novērtēta, veicot sekojošu rādītāju izvērtēšanu:

- ▶ Ekonomija (*economy*) – ieguldījumu (*inputs*) apjoms, kas var tikt aptverts, ņemot vērā pieejamos finanšu līdzekļus un citus resursus (laiks, materiāli u.c. faktori).
- ▶ Efektivitāte (*efficiency*) – rezultātu (*outputs*) apjoms, kas var tikt iegūts pie noteiktā ieguldījumu apjoma.
- ▶ Lietderīgums (*effectiveness*) – ieguvumu, ietekmes līmenis (*outcome*), kas tiek sasniegts pie konkrētiem rezultātiem

Potenciālo uzdevuma nodošanas subjektu izvērtēšanas procesā var tikt izmantots rezultātu izvērtēšanas modelis (*scoring model*), kura ietvaros:

- ▶ Tiek definēti kvantitatīvie un kvalitatīvie kritēriji, pēc kādiem tiek veikts subjektu savstarpējais salīdzinājums vai (viena subjekta gadījumā) subjekta salīdzināšanai ar esošo situāciju vai sagaidāmajiem rezultātiem.
- ▶ Veikta kritēriju vērtību salīdzināšana:
 - Starp pretendentiem (1:1).
 - Pret sagaidāmajiem rezultātiem.
- ▶ Noteikts izvērtējuma rezultāts.

Kritēriju vērtību savstarpējās salīdzināšanas procesā var tikt izmantoti svara koeficienti – katra novērtējamā kritērija nozīmīgums jeb svars kopējā vērtējumā. Svara koeficientu vērtības ir skalā no 0 līdz 1, ievērojot, ka svaru kopsummai ir jābūt vienādai ar 1. Svari katrai

novērtējuma kritēriju grupai vai kritērijam ir jāpiešķir, balstoties uz ekspertu vērtējumu, kas nosaka, cik svarīgs ir katrs kritērijs konkrētajā gadījumā.

Kopējais katras alternatīvas novērtējums tiek aprēķināts, izmantojot pielāgotu svērto mērķa funkciju (*weighted objective function*), saskaņā ar sekojošu formulu:

$$\sum_{i=1}^n N_i \times W_i$$

N_i – novērtējuma faktora vērtība, kuru piešķīris novērtētājs;

W_i – novērtējuma faktoram atbilstošais svars

Izvērtējuma gala rezultāts tiek aprēķināts, apkopojot kvantitatīvo un kvalitatīvo kritēriju novērtējuma rezultātus.

(2) Sarunu process

Atbilstoši vispārpieņemtai praksei ar potenciālajiem subjektiem uzdevuma nodošanai var tikt organizētas sarunas, lai precizētu ar pārvaldes uzdevuma un/vai iesniegto pieteikumu saturu, kas var aptvert sekojošus jautājumus:

- Nododamā uzdevuma saturs un raksturojums.
- Pašreizējie uzdevuma realizācijas rezultāti.
- Tehniskās prasības uzdevuma izpilde.
- Atbilstošākā subjekta novērtēšanas pieeja.
- Potenciālo uzdevuma nodošanas subjektu pieteikuma saturs un iespējama precizēšana.

Sarunu process ir uzskatāms par ieteicamu, bet ne obligātu uzdevuma nodošanas subjektu izvērtējuma sastāvdaļu, tā kā tas sniedz iespēju vēl pirms lēmuma pieņemšanas pārliecināties, vai potenciālajiem uzdevuma veicējiem ir skaidri visi ar uzdevuma izpildi un rezultātiem saistītie jautājumi.

(3) Lēmuma pieņemšana

Pretendentu izvērtēšanas un pārrunu rezultātā tiek pieņemts lēmums un organizēta līguma noslēgšana atbilstošajos gadījumos. Lēmums var ietvert gan konkrētu izvēli par personu, kurai nododams pārvaldes uzdevums un nodošanas būtiskākajiem nosacījumiem, gan, iespējams, lēmumu par procedūras izbeigšanu bez rezultātā, jo neviens no saņemtajiem piedāvājumiem nenodrošinātu efektīvāku pārvaldes uzdevuma veikšanu vai arī nav saņemti atbilstoši piedāvājumi.

Lēmuma pieņemšanai seko lēmuma izpilde un līguma noslēgšana ar attiecīgo subjektu, kā arī izpildes uzsākšanas un pārvaldes uzdevuma īstenošanas nodošanas organizēšana.

• **Izpilde**

Pēc lēmuma pieņemšanas par uzdevuma nodošanu Pilnvarotajai personai tiek uzsākts uzdevuma izpildes process (saukts arī par uzdevuma pārvaldības procesu), kas ietver pārejas organizēšanu un līguma izpildes kontroles un uzraudzības realizāciju, kā arī Pilnvarotās personas darbības rezultātu novērtēšanu.

(1) Pārejas organizēšana

Lai nodrošinātu uzdevuma izpildes nepārtrauktību, ir būtiski plānot uzdevuma nodošanas procesu Pilnvarotajai personai, ietverot secīgus un sistemātiskus soļus uzdevuma pilnīgai nodošanai. Saskaņā ar pieņemto praksi uzdevuma nodošanas process var ietvert sekojošus soļus:

- ▶ Uzdevuma nodošanas plāna izstrāde. Uzdevuma nodošanas plāns var ietvert kritiskās darbības, kas veicamas, lai nodrošinātu uzdevuma izpildes nepārtrauktību, uzdevuma nodošanas laika plānu un atbildības, kā arī citus ar pāreju saistītus jautājumus.
- ▶ Komunikācijas pieejas noteikšana. Skaidri definēta komunikācijas pieeja atbalsta vienmērīgu uzdevuma nodošanu Pilnvarotajai personai, kā arī kalpo par pamatu turpmākās sadarbības organizēšanai, lai nodrošinātu nepārtrauktu uzdevuma izpildes uzraudzību un pilnveidi.
- ▶ Pilnvarotās personas apmācība. Atkarībā no nododamā uzdevuma satura un sarežģītības var būt nepieciešama Pilnvarotās personas apmācība, kas paredz uzdevuma izpildei nepieciešamās informācijas un zināšanu nodošanu. Atsevišķos gadījumos apmācība var būt nepieciešama arī iestādes personālam, lai nodrošinātu izpratni par izmaiņām iestādes darba procesā.
- ▶ Paralēlā darbība līdz uzdevuma pilnīgai nodošanai. Laikietilpīga un sarežģīta uzdevuma nodošanas gadījumā varētu būt nepieciešams pārejas periods, kurā uzdevuma izpildi veic iestāde un Pilnvarotās persona kopīgi, lai nodrošinātu uzdevuma izpildes nepārtrauktību un vienmērību. Paralēlā darbība var tikt īstenota arī, piesaistot vienu vai vairākus iestādes darbiniekus Pilnvarotajai personai uzdevuma izpildes uzsākšanas procesā.

(2) Kontrole un uzraudzība

Uzdevumu izpildes uzraudzība jeb monitorings ir ļoti būtisks nosacījums veiksmīga uzdevumu nodošanas rezultāta sasniegšanai. Regulāra un strukturēta uzdevumu izpildes uzraudzība jau laikus brīdina par iespējamām problēmām (ja nav sasniegti cerētie mērķi), par iespējamu papildus atbildību nepieciešamību (ja pārsniegti cerēti mērķi), kā arī ļaus nolemt, vai arī turpmāk attiecīgo uzdevumu ir efektīvi nodot izpildei citai personai.

Uzdevuma izpildes gaitā Pilnvarotā ir visatbilstošākajā pozīcijā, lai objektīvi novērtētu sava darba kvalitāti, jo uzdevuma izpildītājam ir pieejami visi ar izpildi saistītie dati un informācija. Tāpēc iestādei uzraudzības mehānismā būtu jāparedz, ka Pilnvarotā persona regulāri veic sava darba uzraudzību un novērtēšanu un/vai jānosaka, ka uzdevuma veicējs regulāri piesaista ārējo neatkarīgo ekspertu (revidentu) sava darba uzraudzībai un novērtēšanai, kas par sava vērtējuma rezultātu informē iestādi.

Plānojot uzdevumu izpildes uzraudzības mehānismu būtu jāizvērtē tādi jautājumi kā:

- ▶ Atskaitīšanās forma un saturs.
- ▶ Atskaitīšanās biežums, regularitāte.
- ▶ Atskaitēs iekļautās informācijas atbilstība nepieciešamībai regulāri un objektīvi novērtēt uzdevuma izpildes gaitu.

Atskaitīšanās regularitāte atšķirtas pēc uzdevuma izpildē veikto transakciju biežuma – piemēram, uzdevumos, kur tiek veiktas ļoti biežas izpildes darbības vai salīdzinoši retas izpildes darbības. Atšķirīga atskaitīšanās regularitāte var būt piemērojama arī nodotā uzdevuma izpildes posma sākumperiodā (piem., ieviešanas fāzē – uzraudzība katru nedēļu) un vēlākajos posmos.

Iestādei būtu jāsalīdzina katra uzdevuma izpildes uzraudzības ziņojuma rezultāti ar sākotnēji uzdevuma nodošanas gadījuma dokumentācijā noteiktajiem kritērijiem un trūkumi konstatētie nekavējoties jāpaziņo un jāatrisina. Tāpat arī regulāri gan formālās, gan neformālās tikšanās reizēs būtu nepieciešams informēt Pilnvaroto personu par iespējām vai nepieciešamību uzlabot izpildi.

(3) Novērtēšana

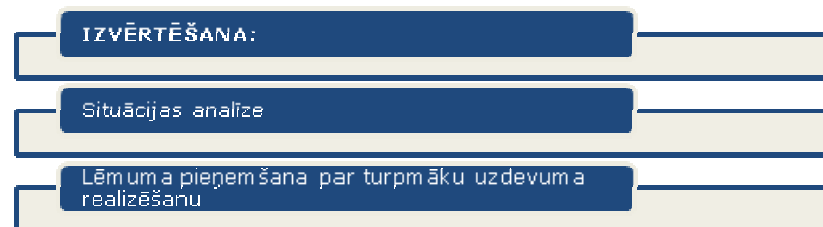
Lai pārliecinātos, ka uzdevuma nodošana patiesi bijusi pamatota, ir jānovērtē tā nodošanas efektivitāte pēc uzdevuma izpildes noteiktiem periodiem. Tāpat šāds novērtējums var dot objektīvu informāciju iestādei un citām iestādēm par līdzīgu uzdevumu nodošanas lietderīgumu nākotnē – tādējādi ļaujot pēc pieredzes noteikt uzdevuma deleģēšanas iespējamo efektivitāti un izdevīgumu.

Par vienu no būtiskajiem uzdevuma izpildes kritērijiem var tikt uzskatīta lietotāju (sabiedrības) apmierinātība. Šī kritērija novērtēšanai jāizstrādā ļoti precīzs apmierinātības etalonrādītājs un metodoloģija, piemēram, nosakot saņemto sūdzību skaitu vai izlases kārtā veicot lietotāju (sabiedrības) aptauju.

Faktiski sasniegto rezultātu novērtēšana pret plānotajiem ir īpaši nozīmīga, ja uzdevuma finansēšanai tiek izmantots uz iznākumu balstītas samaksas modelis, kas paredz, ka maksājumi tiek veikti tikai tad, ja sasniegtie rezultāti atbilst konkrētajam uzdevuma nodošanas gadījumam noteiktajiem standartiem.

• Izvērtēšana

Izvērtēšanas posms tiek uzsākts uzdevuma nodošanas perioda beigās vai periodiski tā izpildes laikā, posma ietvaros izvērtējot uzdevuma izpildes procesā iegūtos rezultātus, nodrošinot pamatojumu turpmākai uzdevuma izpildes plānošanai. Uzdevuma restrukturizēšanas posma noslēgums ir uzskatāms arī par uzdevuma deleģēšanas procesa plānošanas posma sākumu. Izvērtēšana ir būtiska pārvaldes uzdevumu nodošanas sastāvdaļa, kas praksē lielākajā daļā gadījumu vispār netiek veikta vai arī tiek veikta ļoti minimālā līmenī. Tajā pašā laikā pēc pārvaldes uzdevuma nodošanas veikts izvērtējums pēc būtības ir vienīgais veids, kā objektīvi iespējams pārliecināties par sākotnējo veiktā *ex-ante* efektivitātes novērtējuma patiesumu un pārvaldes uzdevuma nodošanas faktiskajiem ieguvumiem vai trūkumiem. Attiecīgi uz šāda izvērtējuma pamata Iestāde var lemt par nepieciešamajiem deleģēšanas modeļa pārgrozījumiem, finansēšanas mehānisma maiņu un tjpr.

(1) Situācijas analīze

Uzdevuma nodošanas perioda beigās vai gadījumos, ja uzdevuma nodošanas noslēgums nav terminēts, sistemātiski uzdevuma izpildes laikā, piemēram, vienu reizi trīs gados, ir jāveic kopējais uzdevuma izpildes efektivitātes novērtējums. Situācijas analīzei var ietvert sekojošus analīzes veidus:

Uzdevuma izpildes analīze:

- ▶ Kādi ir faktiskie ieguldījumi uzdevuma izpildes nodrošināšanā salīdzinājumā ar plānotajiem?
- ▶ Kāds ir sasniegto rezultātu līmenis? Vai un kādā mērā sasniegtie rezultāti pārsniedz plānotos?
- ▶ Kādi ir ieguvumi no uzdevuma izpildes? Kāda ir ietekme uz sabiedrību?
- ▶ Vai procesā ir tikusi nodrošināta uzdevuma efektīvāka izpilde?

Klientu vērtējuma analīze. Būtisks informācijas avots uzdevuma izpildes efektivitātes novērtēšanai ir uzdevuma rezultātu lietotāju/ pakalpojumu saņēmēju viedoklis un apmierinātība ar uzdevuma izpildi. Tāpat lietotāju viedoklis palīdz novērtēt ieguvumus, kas sasniegti uzdevuma izpildes rezultātā.

Uzdevuma veicēja vērtējuma analīze. Uzdevuma izpildes izvērtēšanā būtisku informāciju var sniegt pati Pilnvarotā persona, kas izvērtējumā var iekļaut ne tikai sasniegtos rezultātus, bet arī skaidrojumu faktisko rezultātu novirzēm no plānotā, uzdevuma izpildi kavējošo faktoru un risku uzskaitījumu kā arī citu informāciju, kas var tikt izmantota turpmākās uzdevuma realizācijas plānošanai.

(2) Lēmuma pieņemšana par turpmāku uzdevuma realizēšanu

Izvērtējot uzdevuma izpildes gala rezultātus, var tikt pieņemts lēmums par turpmāko uzdevuma realizēšanas formu, kas var paredzēt:

- ▶ Uzdevuma nodošanas subjekta maiņu.
- ▶ Uzdevuma robežu pārvērtēšanu, robežu sašaurināšanu vai paplašināšanu.
- ▶ Ieguldījumus, rezultātus un ieguvumus raksturojošo kritēriju izmaiņas.
- ▶ Prasību novērtēšanu un maiņu.
- ▶ Kā arī citas izmaiņas uzdevuma izpildes procesā.